University of Mysore

Oriental Library Publications

KANNADA SERIES No. 12

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮಹಾಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತ

೬ನೆಯ ಸಂಪುಟ

ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ

THE

KARNATAKA MAHABHARATA

BY

KUMARAVYASA MAHAKAVI

Vol. VI

UDYOGA PARVA

EDITED BY

DR. R. SHAMA SASTRY, B.A., PH.D., M.R.A.S.,

Curator, Government Oriental Library, Mysore, Director of Archæological Researches in Mysore, Periodical Lecturer to the Post-Graduates' classes of the Calcutta University, and B. B. R. A. S. Campbell Memorial Medalist

MYSORE

PRINTED AT THE GOVERNMENT BRANCH PRESS

1922

ಅವತರಣಿಕೆ.

ಇದು ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತದ ಆರನೆಯ ಸಂಪುಟವು. ಇದರಲ್ಲಿ — ಸೇನೋದ್ಯೋಗಪರ್ವ, ಸಂಜಯಯಾನಪರ್ವ, ಪ್ರಜಾಗರಪರ್ವ, ಸನತ್ಸುಜಾತಪರ್ವ, ಯಾನಸನ್ಧಿ ಪರ್ವ, ಭಗವದ್ಯಾನಪರ್ವ, ಸೈನ್ಯನಿರ್ಯಾಣಪರ್ವಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಉಲೂಕದೂತಾಗಮನರಥಾತಿರಥಸಂಖ್ಯಾನಾಮ್ಬೋಪಾಖ್ಯಾನಪರ್ವಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನ ಸಾರಥಿತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿದುದು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಪಾಂಡವರು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸೇನಾಸಮೇತರಾಗಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದರು ಎಂಬುದರ ವರೆಗೂ ಕಥೆಯು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಜಾಗರಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ನೀತಿಯೂ ಸನತ್ಸುಜಾತಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಮಾನಸಪುತ್ರರಾದ ಸನತ್ಸುಜಾತರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ನೀತಿಯೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಆದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿದುರನು ತಾನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ನೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಆತ್ಮವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ತಾನು ಶೂದ್ರನಾದುದರಿಂದ ಆತ್ಮವಿದ್ಯೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲವೆಂದೂ ಅದನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದ ಸನತ್ಸುಜಾತರೇ ಯೋಗ್ಯರೆಂದೂ ಅವರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೋಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದೆಂದೂ ಹೇಳಲು; ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಸನತ್ಸುಜಾತರನ್ನು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು; ಸನತ್ಸುಜಾತರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಕೃತಾರ್ಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು.

ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿ ಸನತ್ಸುಜಾತಪರ್ವದ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲವುಪದ್ಯ ಗಳು ಮಾತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುವು. ಮುಂದೆ ಪಲವುಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯನೀತಿಗಳೇ ಸಙ್ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯಾವಿಷಯ ಗಳೂ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕ್ರಮದಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆಯೇ ಹೊರತು ಸಂಸ್ಕೃತಭಾರತದ ಸನತ್ಸುಜಾತೀಯ ವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಲ್ಲ.

ಕವಿಯು ಸ್ವತನ್ತ್ರವಾಗಿ ಹಲವು ನೀತಿಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಉಪ ನಿಷತ್ತು, ಗೀತೆ, ಪುರಾಣ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದಲೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿರುವ ಇತರ ಭಾಗಗಳಿಂದಲೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಾನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ಕರ್ಣಾಟಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಮಿನೀ ಷಟ್ಪದಿಗಳಿಂದ ಅನುವಾದಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಈತನು ಅನುವಾದಮಾಡಿರುವ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮೂಲಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಬರೆದು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಬಹುಕಾಲವು ಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಅಷ್ಟು ಅವಕಾಶವು ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ದೊರೆಯದಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಕೃತಗ್ರಂಥಗಳು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಗಾಗಿ ಆಯಾ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅನುವದಿಸಿರುವ ಕನ್ನಡದ ಪದ್ಯಗಳೊಡನೆ ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಡುವುವು.

ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ :—

ಚಿತ್ತವಿಸು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೃಪ ಪರ
ತತ್ತ್ವವಿದ್ಯಾವಿಷಯಭೇದವ
ಚಿತ್ತರಿಸುವೆನು ಸಕಲಸಚರಾಚರದೊಳಗೆ ನೀನು ।

ಉತ್ತಮಾಧಮವೆನ್ನದೇ ಕಾ
ಣುತ್ತೆ ಹರುಷವಿಷಾದದೊಳು ಮುಳು
ಗುತ್ತಿರದೆ ಸಮರಸದೊಳಹುದುಪದೇಶ ನಿನಗೆಂದ ॥
ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೫.

ವಿದ್ಯಾವಿನಯಸಂಪನ್ನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಗವಿ ಹಸ್ತಿನಿ ।
ಶುನಿ ಚೈವ ಶ್ವಪಾಕೇ ಚ ಪಂಡಿತಾಸ್ಸಮದರ್ಶಿನಃ ॥
ಸಮದುಃಖಸುಖಃ ಸ್ವಸ್ಥಃ ಸಮಲೋಷ್ಟಾಶ್ಮಕಾಂಚನಃ ।
ಇತ್ಯಾದಿಃ

ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ :— ಅ ೫, ಶ್ಲೋ ೧೮. ಅ ೧೪, ಶ್ಲೋ ೨೪.

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳಾತ್ಮನಿಂ ಸಂ
ಭವಿಸಿತಂಬರವಂಬರದೊಳಾ
ಪವನ ಪವನನೊಳಗ್ನಿಯಗ್ನಿಯೊಳಾದುದಾಭುವನ ।
ಭುವನದಿಂ ಧರೆ ಧರಣಿಯಿಂದು
ದ್ಭವಿಸಿತೋಷಧಿಯೋಷಧಿಗಳಿಂ
ದವತರಣವನ್ನಾದಿ ಪುರುಷಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೃತಿಗಳ ॥
ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೬.

ಆತ್ಮನ ಆಕಾಶಸ್ಸಂಭೂತಃ, ಆಕಾಶಾದ್ವಾಯುಃ ವಾಯೋರಗ್ನಿಃ ಅಗ್ನೇರಾಪಃ ಅದ್ಭ್ಯಃ ಪೃಥಿವೀ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಓಷಧಯಃ ಓಷಧೀಭ್ಯೋಽನ್ನಂ ಅನ್ನಾತ್ಪುರುಷಃ ॥

ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ :— ವ ೨, ಅ ೧.

ಸೃಷ್ಟಿಸಂಹಾರದೊಳು ಭೂತದ
ಕಟ್ಟಳೆಯ ಗತ್ಯಾಗತಿಗಳೊಳು
ಮುಟ್ಟಿಸಿದ ವಿದ್ಯೆಯೊಳವಿದ್ಯೆಯೊಳಪ್ರತಿಮನೆನಿಸಿ ।

ನಷ್ಟಿಯೊಳು ತುಷ್ಟಿಯೊಳು ಮನವನು
ಬಿಟ್ಟು ಹಿಡಿಯದೆ ಕಾಲಕರ್ಮವ
ಮುಟ್ಟಿ ನಿಲೆ ಭಗವಂತನೆನಿಸುವನರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೮.

ಉತ್ಪತ್ತಿಂ ಪ್ರಲಯಂ ಚೈವ ಭೂತಾನಾಮಾಗತಿಂ ಗತಿಂ ।
ವೇತ್ತಿ ವಿದ್ಯಾಮವಿದ್ಯಾಂ ಚ ಸ ವಾಚ್ಯೋಭಗವಾನಿತಿ ॥

ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣದಲ್ಲಿ :— ಅಂ ೬, ಅ ೫, ಶ್ಲೋ ೭೮.

ತ್ಯಜಿಸುವುದು ದುಸ್ಸಂಗವನು ಮಿಗೆ
ಭಜಿಸುವುದು ಸತ್ಸಂಗವನು ಗಡ
ಬಿಡದಿರಹೋರಾತ್ರಿಯೊಳು ಧರ್ಮವನೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸು ।
ಭಜಿಸು ನಿತ್ಯಾನಂದವಸ್ತುವ
ವಿಜಯಸಖನುಪದೇಶಕೆ ತತ್ತ್ವವ
ನಿಜವಿದೆಲೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾ ಮುನಿಪ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೦.

ತ್ಯಜ ದುರ್ಜನಸಂಸರ್ಗಂ ಭಜ ಸಾಧುಸಮಾಗಮಂ ।
ಕುರು ಪುಣ್ಯಮಹೋರಾತ್ರಂ ಸ್ಮರ ನಿತ್ಯಂ ಜಯ ದ್ವಯಂ ॥

ಗರುಡಪುರಾಣದ ಆಚಾರಕಾಂಡದಲ್ಲಿ :— ಅ ೧೦೮, ಶ್ಲೋ ೨೬.

ಕಾಯವಿದು ನೆಲೆಯಲ್ಲ ಸಿರಿ ತಾ
ಮಾಯೆರೂಪಿನ ಮೃತ್ಯುದೇವತೆ
ಬಾಯ ಬಿಡುತಿಹಳಾವುದೀತನ ಕಾಲಗತಿಯೆಂದು ।
ದಾಯವರಿವ ಮಹಾತ್ಮರಿದಕೆ ಸ
ಹಾಯಧರ್ಮವ ರಚಿಸುವುದು ನಿ
ರ್ದಾಯದೊಳು ಕೈಸೂರೆಗೊಳ್ವುದು ಮುಕ್ತಿರಾಜ್ಯವನು ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೧.

ಗ್ರಂಥಾಂತರದಲ್ಲಿ:—

ಅನಿತ್ಯಾನಿ ಶರೀರಾಣಿ ವಿಭವೋನೈವ ಶಾಶ್ವತಃ ।
ನಿತ್ಯಂ ಸನ್ನಿಹಿತೋಮೃತ್ಯುಃ ಕರ್ತವ್ಯೋಧರ್ಮಸಙ್ಗ್ರಹಃ ॥

ಹಲವುವರ್ಣದೊಳೆಸೆವ ಗೋಸಂ
ಕುಲದೊಳೊಂದೇ ವರ್ಣದೊಳು ಕಂ
ಗೊಳಿಸುವೀಕ್ಷೀರಾಮೃತವು ವ್ಯಗೊಂಡು ತೋರ್ಪಂತೆ ।
ಹೊಲಬುಗೆಟ್ಟ ಚರಾಚರಂಗಳ
ಸುಳುವಿನೊಳು ಸುಳುದಡಗಿ ಕಡೆಯೊಳು
ನಿಲುವ ನಿಜವೊಂದಲ್ಲದೆರಡಿಲ್ಲೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೪.

ಗವಾಮನೇಕವರ್ಣಾನಾಂ ಕ್ಷೀರಸ್ಯಾಪ್ಯೇಕವರ್ಣತಾ ।
ಕ್ಷೀರವತ್ಪಶ್ಯತೇ ಜ್ಞಾನಂ ಲಿಙ್ಗಿನಸ್ತು ಗವಾಂ ಯಥಾ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಬಿನ್ದೂಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮನ್ತ್ರ ೧೯.

ಅತಿಶಯದ ಸುಕೃತವನು ವಿರಚಿಸಿ
ಗತಿಪಡೆದು ಸ್ವರ್ಗಾದಿಭೋಗೋ
ನ್ನತಿಕೆಯನು ಭೋಗಿಸಿದ ಸಮನನ್ತರದೊಳವನಿಯೊಳು ।
ಪತನ ತಪ್ಪದು ಮರಳಿ ಬಾರದ
ಗತಿಯನಱಿದು ಮಹಾನುಭಾವರ
ಮತವಿಡಿದು ನಡೆವುದು ನಯವು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೪.

ತೇ ಪುಣ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಸುರೇನ್ದ್ರಲೋಕಮಶ್ನನ್ತಿ ದಿವ್ಯಾನ್ ದಿವಿ ದೇವಭೋಗಾನ್ ॥
ತೇ ತಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಂ ವಿಶಾಲಂ ಕ್ಷೀಣೇ ಪುಣ್ಯೇ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕಂ ವಿಶನ್ತಿ ॥

ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ:— ಅ ೯. ಶ್ಲೋ ೨೦, ೨೧.

ಸಕಲಧರ್ಮದಸಾರವನು ಮತಿ
ವಿಕಲನಾಗದೆ ಚಿತ್ತವಿಸು ಬಾ
ಧಕವದಾವುದು ನಿನಗದನು ನೀನನ್ಯರುಗಳಲ್ಲಿ ।
ಯುಕುತಿಯಿಂದವೆ ತಿಳಿದು ನಡೆಯಲು
ಮುಕುತನಹೆ ಸಂಸಾರದೊಳು ಸಾ
ಧಕವಿದೊಂದೇ ಸಕಲಜನಮತವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೫.

ಶ್ರೂಯತಾಂ ಧರ್ಮಸರ್ವಸ್ವಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಚೈವಾವಧಾರ್ಯತಾಂ ।
ಆತ್ಮನಃ ಪ್ರತಿಕೂಲಾನಿ ಪರೇಷಾಂ ನ ಸಮಾಚರೇತ್ ॥

ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ :— ಅ ೩, ಶ್ಲೋ ೩೦.

ನಳಿನಮಿತ್ರನು ಪಶ್ಚಿಮಾಂಬುಧಿ
ಗಿಱಿಯೆ ನಾನಾಪಕ್ಷಿಜಾತಿಗ
ಳುಲಿಯುತ್ತೈತಂದೊಂದುವೃಕ್ಷವನೇಱಿ ರಾತ್ರಿಯನು ।
ಕಳೆದು ದೆಸೆದೆಸೆಗಳಿಗೆ ಹರಿವವೊ
ಲಿಳೆಯ ಭೋಗಾದೃಷ್ಟ ತೀಱಿದ
ಬಱಿಕ ಲೋಕಾನ್ತರವನೈದುವರರಸಕೇಳೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೮.

ಏಕವೃಕ್ಷೇ ಸದಾ ರಾತ್ರೌ ನಾನಾಪಕ್ಷಿಸಮಾಗಮಃ ।
ಪ್ರಭಾತೇऽನ್ಯಾದಿಶೋಯಾನ್ತಿ ಕಾ ತತ್ರ ಪರಿವೇದನಾ ॥

ಗರುಡಪುರಾಣಾಚಾರಕಾಣ್ಡದಲ್ಲಿ :— ಅ ೧೧೩, ಶ್ಲೋ ೪೬.

ಪೊಡವಿಯೊಳಗುದಯಿಸುವ ಪಾತಕ
ಬಿಡದು ಭೂಪನನದು ಪುರೋಹಿತ
ನೆಡೆಗೆ ಬಱಿಕಾಮೂರ್ಖಶಿಷ್ಯನ ದೋಷ ಗುರುವಿಂಗೆ ।
ಮಡದಿ ಮಾಡಿದ ಪಾತಕವು ಪತಿ
ಗೊಡಲಿಹುದು ಪರಮಾರ್ಥದೀಪರಿ
ವಿಡಿಯನಱಿಯದೆ ಕಿಡುತಿಹುದು ಜನವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೯.

ಗ್ರನ್ಥಾನ್ತರದಲ್ಲಿ:—

ರಾಜಾ ರಾಷ್ಟ್ರಕೃತಂ ಪಾಪಂ ರಾಜಪಾಪಂ ಪುರೋಹಿತಃ ।
ಭರ್ತಾ ಭಾರ್ಯಾಕೃತಂ ಪಾಪಂ ಶಿಷ್ಯ ಪಾಪಂ ಗುರುರ್ಭಜೇತ್ ॥

ಸಿಲೆಯು ರೂಹನು ಮೂಢರುಗಳ
ಗ್ಗಳೆಯು ಪಾವಕನನು ಮಹೀಸುರ
ರಿಳೆಯೊಳಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಪರದೈವ ತಾನೆಂದು ।
ಒಲಿದು ಪೂಜಿಸುತಿಹರು ಹೃದಯಾಂ
ಗಳದೊಳಗೆ ವರಯೋಗಿಗಳು ಕೈ
ವಳಸುವುದು ಜಗವೀಪ್ರಕಾರದೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೨೩.

ಗ್ರನ್ಥಾನ್ತರದಲ್ಲಿ :—

ಅಗ್ನಿರ್ದೇವೋದ್ವಿಜಾತೀನಾಂ ಮುನೀನಾಂ ಹೃದಿ ದೈವತಂ ।
ಪ್ರತಿಮಾಸ್ವಲ್ಪಬುದ್ಧೀನಾಂ ಸರ್ವತ್ರ ಸಮದರ್ಶಿನಾಂ ॥

ಜ್ಞಾನಿಗಳನೊಡಬಡಿಸಬಹುದ
ಜ್ಞಾನಿಗಳನಹುದೆನಿಸಬಹುದ್ಕೆ
ಜ್ಞಾನಲವವನು ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಹ ದುರ್ವಿದಗ್ಧರನು ।
ಏನ ತಿಳುಹಲು ಬಹುದು ವಿಷ್ವ
ಕ್ಸೇನಗಳವಲ್ಲರಸ ಮಿಕ್ಕಿನ
ಮಾನವರ ಪಾಡಾವುದೈ ಹೇಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೨೪.

ಅಜ್ಞಸ್ಸುಖಮಾರಾಧ್ಯಸ್ಸುಖತರಮಾರಾಧ್ಯತೇ ವಿಶೇಷಜ್ಞಃ ।
ಜ್ಞಾನಲವದುರ್ವಿದಗ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಪಿ ನರಂ ನ ರಂಜಯತಿ ॥

ಭರ್ತೃಹರಿ ಸುಭಾಷಿತ ನೀತಿ ಶತಕದಲ್ಲಿ :— ಶ್ಲೋ ೩.

ದಾನವೊಂದಾ ಪಾಲನೆಯು ಸಂ
ಧಾನವೊಂದಿಂತುಭಯವಿದರೊಳು
ದಾನದಿಂದಮರಾದಿಪುರಂಗಳ ಸೌಖ್ಯಸಂಪದವು ।
ದಾನವೇ ಸಂಸಾರಸಾಧನ
ದಾನದಿಂ ಪಾಲನೆಯು ಫಲದಿಂ
ನ್ಯೂನ ಪೇಳುವೆ ಕಡೆಯೊಳಚ್ಯುತಪದವೆ ಫಲವೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೨೫.

ದಾನಪಾಲನಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ದಾನಾಚ್ಛ್ರೇಯೋಽನುಪಾಲನಂ ।
ದಾನಾತ್ಸ್ವರ್ಗಮವಾಪ್ನೋತಿ ಪಾಲನಾದಚ್ಯುತಂಪದಂ ॥

ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ :— ಶ್ಲೋ ೧೩.

ಪರುಷ ಮೊದಲು ಸಮಾಸ ಮೋಕ್ಷಾ
ಹವರೊಳು ಪಕ್ಷತ್ರಯದೊಳಗೆ ಬಂ
ದಖುಖುಪ್ರದು ಐಸ ಮೊಅಱೊಳು ಸಂದೇಹವೇನಿದಕೆ ।
ಧರೆಯೊಳುತ್ಕಟಪುಣ್ಯಪಾಪ್ರೋ
ತ್ಕರದ ಫಲವಿಹವಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿ
ಪರಿಕಿಸುವುದು ಪರಲೋಕದೆಡೆಗವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೨೩.

ಗ್ರನ್ಥಾನ್ತರದಲ್ಲಿ :—

ತ್ರಿಭಿರ್ವರ್ಷೈಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ಮಾಸೈಸ್ತ್ರಿಭಿಃಪಕ್ಷೈಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ದಿನೈಃ।
ಅತ್ಯುತ್ಕಟೈಃ ಪುಣ್ಯಪಾಪೈರಿಹೈವ ಫಲಮಶ್ನುತೇ ॥

ತನ್ನ ಗೃಹದೊಳು ಮುಖ್ಯನತಿಸಂ
ಪನ್ನಪೂಜ್ಯನು ಭೂಮಿಪಾಲನು
ತನ್ನ ದೇಶದೊಳಧಿಕನೈ ಗ್ರಾಮದೊಳು ಧನಿ ಪೂಜ್ಯ ।

ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದ ಠಾವಿನೊ
ಳನ್ಯರೆನಿಸದೆ ವಿಶ್ವದೊಳು ಸಂ
ಪನ್ನ ಪೂಜಾಪಾತ್ರರೈ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೪೩.

ಗ್ರನ್ಥಾನ್ತರದಲ್ಲಿ:—

ಸ್ವಗೃಹೇ ಪೂಜ್ಯತೇ ಮೂರ್ಖಃ ಸ್ವಗ್ರಾಮೇ ಪೂಜ್ಯತೇ ಧನೀ ।
ಸ್ವದೇಶೇ ಪೂಜ್ಯತೇ ರಾಜಾ ವಿದ್ವಾನ್ ಸರ್ವತ್ರ ಪೂಜ್ಯತೇ ॥

ಒರ್ವನಹನೈ ಶೂರ ನೂಱ
ಕೊರ್ವನಹ ಸಾವಿರಕೆ ಪಂಡಿತ
ನೊರ್ವನಹನೈ ವಕ್ತ್ರ ದಶಸಾವಿರಕೆ ಲೋಕದೊಳು ।
ಒರ್ವದಾನಿಯು ಕಾಣೆನೈ ತಾ
ನೊರ್ವರೊರ್ವರಿಗೊಂದೆ ಗುಣವದು
ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನರೈ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೪೫.

ಗ್ರನ್ಥಾನ್ತರದಲ್ಲಿ:—

ಶತೇಷು ಜಾಯತೇ ಶೂರಃ ಸಹಸ್ರೇಷು ಚ ಪಣ್ಡಿತಃ ।
ವಕ್ತಾ ದಶಸಹಸ್ರೇಷು ದಾತಾ ಭವತಿ ವಾ ನ ವಾ ॥

ದೈವದಾಧೀನದೊಳು ಜಗವಾ
ದೈವ ಮಂತ್ರಾಧೀನ ಮಂತ್ರವು
ಭೂವಿಬುಧರಾಧೀನವಾಗಿಹುದಾಗಿ ಲೋಕದೊಳು ।
ದೈವವಾಬ್ರಾಹ್ಮಣರದಲ್ಲದೆ
ಭಾವಿಸಲು ಬುಧರಿಂದವಧಿಕವೆ
ದೈವವೆಂಬುದ ಕಾಣೆವೈ ನಾವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೫೦

ಗ್ರನ್ಥಾನ್ತರದಲ್ಲಿ:—

ದೈವಾಧೀನಂ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ಮನ್ತ್ರಾಧೀನನ್ತು ದೈವತಂ ।
ತನ್ಮನ್ತ್ರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧೀನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಮಮ ದೇವತಾ ॥

ಕರಿತುರಗವೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗ
ಳರಮನೆಗಳೊಳು ಪುತ್ರಮಿತ್ರರು
ತರುಣಿಯರು ಸಹಭವರು ಗೋತ್ರಜರಡವಿಯೊಳಗಿಕ್ಕಿ ।
ಮರಳುವರು ನಿಜಸುಕೃತದುಷ್ಕೃತ
ವೆರಡು ಬೆನ್ನೊಳ ಬಹುವುವುಳಿದುದ
ನರಸ ಬಲ್ಲವನಾವನೈ ಹೇಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೬೨.

ಅರ್ಥಾಗೃಹೇ ನಿವರ್ತನ್ತೇ ಶ್ಮಶಾನೇ ಮಿತ್ರಬಾನ್ಧವಾಃ ।
ಸುಕೃತಂ ದುಷ್ಕೃತಂ ಚೈವ ಗಚ್ಛನ್ತಮನುಗಚ್ಛತಿ ॥

ಗರುಡಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇತಖಣ್ಡ ಧರ್ಮಕಾಣ್ಡದಲ್ಲಿ;— ಅ ೧೦, ಶ್ಲೋ ೨೫.

ಪರಿಪರಿಯ ಯಜ್ಞವನು ವಿರಚಿಸಿ
ಸುರಪತಿಯ ಸಂತುಷ್ಟಿವಡಿಸಲು
ಸುರಿವನೈ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸುವೃಷ್ಟಿಯನು ಜಗಕೆ ।
ಹರಿಹಯನು ಸಸ್ಯಾದಿಕಂಗಳ
ಹೊರೆಯಲೋಸುಗ ಮುಯ್ಗೆ ಮುಯ್ಯಾ
ಗಿರುತಿಹುದು ಭುವನದ್ವಯದೊಳವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೬೨.

ದೇವಾನ್ ಭಾವಯತಾನೇನ ತೇ ದೇವಾ ಭಾವಯನ್ತು ವಃ ।
ಪರಸ್ಪರಂ ಭಾವಯನ್ತಃಶ್ರೇಯಃ ಪರಮವಾಪ್ಸ್ಯಥ ॥

ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ:— ಅ ೩, ಶ್ಲೋ ೧೧.

ಮಾಡುತಿಹ ಯಜ್ಞವನು ಪರರಿಗೆ
ಮಾಡಿಸುವ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನು
ಮಾಡುತಿಹ ತದ್ವಿಷಯದೊಳು ಯೋಗ್ಯರನು ಮಾಡಿಸುವ ।
ಮಾಡುತಿಹ ದಾನವನು ಲೋಗರು
ನೀಡುತಿರಲೊಳಕೊಳ್ವ ಗುಣವನು
ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಹನೇ ಸಮರ್ಥನು ವಿಪ್ರರೊಳಗೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೬೫.

ಯಜನಂ ಯಾಜನಂ ಚೈವ ತಥಾ ದಾನಪ್ರತಿಗ್ರಹೌ ।
ಅಧ್ಯಾಪನಂ ಚಾಧ್ಯಯನಂ ಷಟ್ಕರ್ಮಾ ಧರ್ಮಭಾಗ್ದ್ವಿಜಃ ॥

ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ :— ಅ ೧೪೧, ಶ್ಲೋ ೬೮.

ಯುವತಿಯರು ಗಾಯಕರು ಕಿತವರು
ತವತವಗೆ ಕೈವಾರಿಸುವರಾ
ಮನನವನೇ ಪಕ್ಷ್ಯದೂಷಿತನಿಹಪರಂಗಳಿಗೆ ।
ಇವರು ಮೂವರು ನಿಂದಿಸುವರಾ
ಮನನವ ಸರ್ವಜ್ಞನೆನಿಸುವ
ನವನಿಪತಿ ಚಿತ್ತವಿಸು ಧರ್ಮರಹಸ್ಯವಿಸ್ತರವ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೬೭.

ಯಂ ಪ್ರಶಂಸನ್ತಿ ಕಿತವಾ ಯಂ ಪ್ರಶಂಸನ್ತಿ ಚಾರಣಾಃ ॥
ಯಂ ಪ್ರಶಂಸನ್ತಿ ಬನ್ಧಕ್ಯೋ ನ ಸ ಜೀವತಿ ಮಾನವಃ ॥

ವಿದುರನೀತಿಯಲ್ಲಿ :— ಅ ೩೮, ಶ್ಲೋ ೪೫.

ಅರಸ ಕೇಳ್ಮೈ ಮಾರ್ಗ ಮೂಱಾ
ಗಿರುತಿಹುದು ಸಂಪೂರ್ಣಧನ ಗುರು
ಪರಿಚರಿಯು ಪರಿವರ್ತನೆಗಳೆಂಬಿನಿತನತಿಗಳೆದು ।

ತಿರುಗಿ ಬಂದೊಡೆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪತ
ದೊರಕಲರಿಯದು ಕಳೆಗಳನು ಸಂ
ವರಿಸುವ ನರೋತ್ತಮರುಗಳಿಗವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೮೮

ಗ್ರನ್ಥಾನ್ತರದಲ್ಲಿ:—

ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಯಾ ವಿದ್ಯಾ ಪುಷ್ಕಲೇನ ಧನೇನ ವಾ |
ಅಥವಾ ವಿದ್ಯಯಾ ವಿದ್ಯಾ ಚತುರ್ಥಾನ್ನೋಪಲಭ್ಯತೇ ||

ತನ್ನ ದಾನವನಪಹರಿಸಿ ಕೊಂ
ಡನ್ಯರಿತ್ತುದಕದ್ದ ಬೇಟುವ
ಕುನ್ನಿ ಜನರಱುವತ್ತುಸಾವಿರವರುಷವರಿಯಂತ |
ಛಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ವಿಷ್ಠೆಯೊಳು ಕ್ರಿಮಿ
ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಹರಿದನಱಿದು ನೀ
ನಿನ್ನ ಕೊಟ್ಟುದನುಳುಹಿ ಕೊಳ್ವುದು ಧರ್ಮವೆಲ್ಲೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೯೩.

ಸ್ವದತ್ತಾಂ ಪರದತ್ತಾಂ ವಾ ಯೋಹರೇತ ವಸುನ್ಧರಾಂ |
ಷಷ್ಟಿವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ವಿಷ್ಠಾಯಾಂ ಜಾಯತೇ ಕ್ರಿಮಿಃ ||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ :— ಶ್ಲೋ ೧೯.

ವರಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಗಳು ಕಣಾ ಭೂ
ಸುರರ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿವಱೊಳೊಂದಕೆ
ಕೊರತೆಯಾಗಲು ಕಾಣನೆನಿಸುವನೆರಡನಱಿಯದಿರೆ |
ನಿರುತವಿದು ಜಾತ್ಯಂಧನೆನಿಸುವ
ನರಸ ಕೇಳ್ಕೆ ಮಾಂಸದೃಷ್ಟಿಗ
ಳಿರವಲೇ ಸರ್ವತ್ರಸಾಧಾರಣವು ಲೋಕದೊಳು ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೯೬.

ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತೀ ದ್ವೇ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ಚಕ್ಷುಷೀ ದೇವನಿರ್ಮಿತೇ ।
ಕಾಣಸ್ತತ್ರೈಕಯಾ ಹೀನೋದ್ವಾಭ್ಯಾಮನ್ಧಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥

ಹಾರೀತಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ :— ಅಧ್ಯಾಯ ೧, ಶ್ಲೋ ೨೫.

ದಾನವಿರಹಿತನಾಗಿ ಜನಿಸುವ
ಮಾನವಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯವದಱಿನ
ನೂನದುಷ್ಕೃತಗೆಯ್ವನದಱಿಂ ಘೋರತರನರಕ ।
ಆನರಕದಿಂ ಮರಳಿ ಪಾತಕ
ಯೋನಿಯೊಳು ದಾರಿದ್ರ್ಯವದು ತಾ
ನೇನ ಮಾಡಿಯು ಬೆನ್ನ ಬಿಡದವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೦೩.

ಗ್ರನ್ಥಾನ್ತರದಲ್ಲಿ :—

ಅದಾನದೋಷೇಣ ಭವೇದ್ದರಿದ್ರಃ ದಾರಿದ್ರ್ಯದೋಷಾತ್ತು ಕರೋತಿ ಪಾಪಂ ।
ಪಾಪಾದ್ದರಿದ್ರಃ ಪುನರೇತಿ ಜನ್ಮ ಪುನರ್ದರಿದ್ರಃ ಪುನರೇವ ಪಾಪೀ ॥

ಗಗನದಗಲದಿನುಗುವ ವೃಷ್ಟಿಯೊ
ಳೊಗೆದ ಕೀಲಾಲವು ಸಮುದ್ರವ
ಹೊಗುವವೊಲು ನಾನಾಪ್ರಕಾರದ ರೂಪುಗಳೊಳಸೆವ ।
ಬಗೆಮಿಗೆಯ ದೈವದ ಪದಾಂಬುಜ
ಯುಗಳರಚನೆಯ ಪೂಜನೆಗಳವು
ಜಗದುದರನನು ಮುಟ್ಟದಿಹುವೇ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೦೬.

ಆಕಾಶಾತ್ಪತಿತಂ ತೋಯಂ ಯಥಾ ಗಚ್ಛತಿ ಸಾಗರಂ ।
ಸರ್ವದೇವನಮಸ್ಕಾರಃ ಕೇಶವಂ ಪ್ರತಿ ಗಚ್ಛತಿ ॥

ಪಾಣ್ಡವಗೀತೆಯಲ್ಲಿ :— ಶ್ಲೋ ೮೦

ಜಲದೊಳಗೆ ವಾರಾಹವಿಷ್ಣು
ಸ್ಥಲದೊಳಗೆ ವಾಮನನು ವನಸಂ
ಕುಲದೊಳಗೆ ನರಸಿಂಹನಾಗಿಯೆ ಭಕ್ತನಿಕರವನು ।
ಸಲಹುತಿಹನೊಮ್ಮೆಯು ಜಗತ್ತ್ರಯ
ದೊಳಗು ಪೊಱಗೆಂದೆನ್ನದೀಪರಿ
ಜಲರುಹಾಕ್ಷನು ಕೃಷ್ಣ ಕೇಶವನಲ್ಲದಿಲ್ಲೆಂದ ॥

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೦೩

ಜಲೇ ರಕ್ಷತಿ ವಾರಾಹಃ ಸ್ಥಲೇ ರಕ್ಷತಿ ವಾಮನಃ ।
ಅಟವ್ಯಾಂ ನಾರಸಿಂಹಶ್ಚ ಸರ್ವತಃ ಪಾತಿ ಕೇಶವಃ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಇನ್ದ್ರನಾರದ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಪಂಜರ ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ— ಶ್ಲೋ ೧೫

ಹೀಗೆ ಹಲವುಕಡೆಗಳಿಂದ ಅನೇಕನೀತಿಗಳು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಕವಿಯು ಬಹು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನೋಡಿದವನೆಂದು ಶ್ಲಾಘಿಸಬಹುದಾದರೂ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ ಅಪ್ರಸ್ತುತಗಳಾದ ಅನೇಕಸಾಮಾನ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಇಂತಹ ದೊಡ್ಡಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಉದ್ದಾಮನಾದ ಈ ಕವಿಯ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಕುಂದನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದೇ ಹೊರತು ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕವಿಯು ಪಂಡಿತಪಾಮರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತಿರಬೇಕೆಂದು ಸುಲಭಶೈಲಿಯಿಂದ ರಚಿಸಿದ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತೈಕವೇದ್ಯವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬರೆದರೆ ಪಾಮರರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಅಸ್ವಾರಸ್ಯವೂ ಬೇಸರವೂ ಉಂಟಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಹುಟ್ಟಲಾರದೆಂದು ಭೀಷ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೀತಾರ್ಥವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷಯವನ್ನು ಸಙ್ಗ್ರಹಿಸಿ ಹೇಳಿರಬಹುದು. ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವ ಗೀತಾರ್ಥವನ್ನು

ಉಪ್ಪಾರಹಳ್ಳಿ ರಾಮಪ್ಪನೆಂಬವರು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಯೆಲ್ಲಿ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಲಬರೊಳಗೆ ಯ್ಯಾರೋ ಕೆಲವರು ಬ್ರಹ್ಮವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನಭಿಜ್ಞರಾದರೂ ಅಭಿಜ್ಞರಂತೆ ನಟಿಸಿ ಪಾಮರರಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದ ಪದ್ಯಗಳು ಹಲವು ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಬೆರೆದು ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿವೆ ಯೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಮಾತೃಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದರಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದುವಿಧವಾದ ಪಾಠವು ಬಿದ್ದಿದೆಯೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಕೆಲವುಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಅವತಾರಕಥೆ ಐರಾವತಕಥೆ ಮೊದಲಾದುವೂ ಗ್ರಂಥಾನ್ತರದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟುವೇ ಆಗಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪುರಾತನಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ (ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿರುವ ೭ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ) ಆರಣ್ಯಪರ್ವದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ೧೫೪೮ನೆಯ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರ್ವಗಳ ಸಂಧಿ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವಾಗ ಆದಿಪರ್ವಕ್ಕೆ ಹಿಟ್ಟುಗಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆ ಸಹ ಸಂಧಿ …… ಪದನು ೩೦೫೩ ಎಂದು ಬರೆದಿರುವುದೇ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಹಿಟ್ಟುಗಮಹಾಭಾರತವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವು ನಮಗೆ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಈ ಕವಿಯು ಅಭಿಜ್ಞನಲ್ಲವೆಂದೂ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವಾವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದನೆಂದೂ ಆ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಮಹಾಭಾರತದ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈತನೂ ಪುರಾಣವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದು ಹತ್ತುಪರ್ವಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ತನಗೆ ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದುದರಿಂದ ಮುಂದಣ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳದೆ ತಾನು ಕೇಳಿದ್ದ ಭಾಗವನ್ನೇ ಭಕ್ತಿಯಿಂದುಂಟಾದ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ತನಗೆ ಅಲ್ಪವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವ ಕನ್ನಡದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮನ ಬಂದಂತೆ ರಚಿಸಿದನೆಂದೂ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಪರಾಧೀನನಾದ ತನಗೆ ಯಾವವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕವಕಾಶವು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲವೋ ಆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳದೇ ಬಿಟ್ಟಿರುವನೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಕವಿಯು ಹೇಳಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಕ್ರಮ ಗಳನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಅಪೂರ್ವಗಳಾದ ಪದಗಳನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೋರಿದ್ದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಹೇಳುವ ರೀತಿಯನ್ನೂ ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ರಚಿಸಿರುವ ಕಾವ್ಯಬಂಧದ ಸರಣಿಯನ್ನೂ ಗ್ರಂಥದ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವ ಉದ್ದಾಮತೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿದ ಯಾರುತಾನೆ ಕವಿಯು ಅಭಿಜ್ಞನಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಸಂಗೀತಸಾಹಿತ್ಯೋಭಯವಿಶಾರದನಾದ ಈ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥವು ಓದುವವರಿಗೂ ಕೇಳುವವರಿಗೂ ಚರಿತ್ರಾಪೇಕ್ಷಿಗಳಿಗೂ ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನದಿಂದ ರಸಾಸ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗೂ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಂತೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ರಾಗದಿಂದೋದುವುದಕ್ಕೆ ಕ್ಲೇಶವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಲ್ಲದ ವ್ಯಂಜನಾಂತಶಬ್ದಗಳನ್ನು ರಾಗಕ್ಕನುಕೂಲಿಸುವಂತೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಹೊಸಕನ್ನಡಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಸ್ವರಾಂತಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ತದ್ಭವಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದಗಳ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ವಿರಳವಾಡಿ ಅಕಾರೇಕಾರೋಕಾರಗಳನ್ನು ನಡುವೆ ಸೇರಿಸಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಕನ್ನಡಶಬ್ದಗಳ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ವಿರಳಮಾಡಿ ಉಚಿತವಾದಸ್ವರವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಸುಲಭವಾದುವುಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ರೇಫಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಶಿಥಿಲವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದೆಂಬ ವ್ಯಾಕರಣಾರಮಾತನ್ನು ಉಪಲಕ್ಷಣವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇತರ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳನ್ನೂ ಶಿಥಿಲಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾನೆ.

ಛಂದೋಭಂಗಾನನ್ವಿತತ್ವಾದಿದೋಷಗಳು ಅಜ್ಞರಾದ ಲೇಖಕರಿಂದುಂಟಾಗಿರುವುವೇ ಹೊರತು ಕವಿಕೃತದೋಷಗಳೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಒಂದೊಂದು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದುವಿಧವಾದ ಪಾಠವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಕವಿಕರಲಿಖಿತವಾದ ಪುಸ್ತಕವು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ದೋಷಗಳು ದೊರೆಯಲಾರವು. ಒಂದೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಲಿಷ್ಟಾನ್ವಯವು ಅವಾರ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿ ಬಂದರೂ ಅದು

ಇಟ್ಟ ಪದವನ್ನು ತೆಗೆಯದೆ ಮುಂದೆ ತದನುಸಾರವಾದ ರಚನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಾ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕವಿಯ ಅಸಾಧಾರಣ ಶಕ್ತಿಯಿಂದುಂಟಾದುದೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಇಟ್ಟಪದವನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕವಿಯೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದಾನೆ. ರಾಗದಿಂದ ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಿಸುವಂತೆ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಒಂದು ಪುರಾತನವಾದ ಓಲೆಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ (೨ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ) ಆದಿಪರ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ಸನ್ಧಿಗಳಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ವಿಧವಾದ ರಾಗವು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದೂ ಈಗ ಕನ್ನಡದ ಭಾರತವನ್ನು ಓದುವವರೆಲ್ಲರೂ ಹಲವುರಾಗಗಳಿಂದ ಓದುತ್ತಿರುವುದೂ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿವೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪುರಾತನವಾದ ಓಲೆಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ರಾಗಗಳು.

ಸಂಧಿ ಸಂಖ್ಯೆ.	ರಾಗದ ಹೆಸರು.
೧ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಪತ್ರವು ಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ರಾಗವು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ
೨ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಶಾಂತಮಲಹರಿ
೩ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಬವುಳಿ
೪ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಸಾಲಂಗನಾಟಿ
೫ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಮಾಲವ
೬ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	,,
೭ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಕನ್ನಡಗೌಳ
೮ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ರಾಮಕ್ರಿ
೯ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ನಾಟಿ
೧೦ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	,,
೧೧ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಕಾಂಬೋದಿ
೧೨ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಮಲಹರಿ
೧೩ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ನಾಟಿ
೧೪ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಶಾಂತಮಲಹರಿ
೧೫ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಮಾಳವ

ಸಂಧಿ ಸಂಖ್ಯೆ.	ರಾಗದ ಹೆಸರು.
೧೬ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಮಲಹರಿ
೧೭ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ನಾಟಿ
೧೮ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಧನ್ಯಾಸಿ
೧೯ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ನಾಟಿ
೨೦ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಶಾಂತಮಲಹರಿ
೨೧ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	,,
೨೨ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಕನ್ನಡಗೌಳ
೨೩ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಓಲೆಯು ಹೋಗಿದೆ
೨೪ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	,,
೨೫ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ನಾಟಿ
೨೬ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	,,
೨೭ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಕೇತಾರಗೌಳ
೨೮ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಆಹರಿ
೨೯ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	,,
೩೦ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಕೇತಾರಗೌಳ
೩೧ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಶಾಂತಮಲಹರಿ
೩೨ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಕನ್ನಡಗೌಳ
೩೩ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಮಲಹರಿ
೩೪ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	,,
೩೫ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ನಾದನಾಮಕ್ರಿಯೆ
೩೬ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಬವುಳಿ
೩೭ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ನಾಟಿ
೩೮ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಮಲಹರಿ
೩೯ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಬವುಳಿ
೪೦ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಓಲೆಯು ಹೋಗಿದೆ.

ಈ ನಾರಣಪ್ಪನು ತನ್ನ ಭಾರತವನ್ನು ರಾಗದಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಓದುತ್ತಾ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಬಹುಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವೂ ಎಲ್ಲಾಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಶೀಘ್ರಪ್ರಚಾರವೂ ಉಂಟಾಯಿತೆಂದೂಹಿಸ ಬಹುದು.

ಈ ಕವಿಯ ಮತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಅನೇಕವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೇರಿಸಿರುವ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ದ್ವೈತಮತದ ವೈಷ್ಣವಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣವು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಮತ್ತು

"ಶಿವನ ಬಲದಿಂದಧಿಕ ಬಲವೆನು ಕಾಣೆ" (೩-೩೧)

"ಸಿರಿರಹಿತ ಶಿವನಾದೊಡಾತನ ಸರಕುಮಾಡದು ಲೋಕ" (೩-೩೭)

"ಭಾಳನೇತ್ರನು ದೈವದೊಳು" (೩-೬೪)

"ಅಭವನಂಘ್ರಿಯ ಸೇವೆಯೊಳು ಹರಿನಿಭನೆನಿಸಿ" (೩-೭೭)

"ಹರಿಬಕುತಿ ಲೋಲುಪನೆನಿಸಿ ಶಂ
ಕರನ ಬದ್ಧದ್ವೇಷಿಯಹ ಶಂ
ಕರನ ಭಕ್ತಿಯೊಳಧಿಕನಾಗಿಯೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೇಲೆ ।
ಎಱಕವಿಲ್ಲದ ಕರ್ಮಚಂಡಾ
ಲರುಗಳಪ್ಪತ್ತೇಳುಕೋಟಿಯ
ನರಕದೊಳಗೋಲಾಡುತಿಹರವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ" ॥

ಸಂಧಿ ೩, ೧೧೩.

"ಹಲವು ವರ್ಣದೊಳೆಸೆವ ಗೋಸಂ
ಕುಲದೊಳೊಂದೇ ವರ್ಣದೊಳು ಕಂ
ಗೊಳಿಸುವೀಕ್ಷೀರಾಮೃತವು ಮೈಗೊಂಡು ತೋರ್ಪಂತೆ ।
ಹೊಲಬುಗೆಟ್ಟ ಚರಾಚರಂಗಳ
ಸುೞುವಿನೊಳು ಸುೞಿವಡಗಿ ಕಡೆಯೊಳು
ನಿಲುವ ನಿಜ ವೊಂದಲ್ಲದೆರಡಿಲ್ಲೆಂದನಾಮುನಿಪ" ॥

ಸಂಧಿ ೪, ೧೩.

ಬಂದು ವಸ್ತುವನೆರಡು ಮಾಡುವೆ
ನೆಂದು ಬುದ್ಧಿಭ್ರಾಂತಿಯೊಳು ಮನ
ನಂದು ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನದುದಯದ ನೆಲೆಯ ಕಾಣಿಸದೆ ।

ದಂದುಗಂಬಡುತಿಹುದು ತತ್ತ್ವದ
ಹಿಂದುಮುಂದಱಿಯದೆ ಮಹಾತ್ಮರು
ಬಂದ ಪಥದೊಳು ಬಾರದೇ ಕಿಡುತಿಹುದು ಜಗವೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ೧೬.

ಬಂದು ಪರವಸ್ತುವಿನ ಬಱಿಯೊಳು
ಬಂದುವಬುಜಭವಾಂಡ ಕೋಟಿಗ
ಳೆಂದೊಡವು ಬೇಱಿಲ್ಲ ಸರ್ವವು ವಿಷ್ಣುಮಯವೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ೨೮.

ಜೀವಪರಮರಭೇದವನು ಸಂ
ಭಾವಿಸದೆ ವೇದಾನ್ತಶಾಸ್ತ್ರವ
ನಾವಮುಖವೆಂದಱಿಯದೇ ದಾಸೋಹವೆಂದೆನುತೆ |
ಕೋವಿದರ ಸಂಗವನುೞಿದು ಮಾ
ಯಾವಿಲಾಸದ ಬಗೆಯ ನೋಡದೆ
ಸಾವುತಿಹುದೈ ದ್ವೈತವವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ೩೩.

ಉತ್ತಮರ ಸಂಗದೊಳಗೋಲಾ
ಡುತ್ತೆ ದುರ್ವಿಷಯಂಗಳನು ಮುಱಿ
ದೊತ್ತಿ ಸಕಲಚರಾಚರರದ ಸುಖದುಃಖವನು ತಾನು |
ಹೊತ್ತು ನಡೆಯುತೆ ಪುಣ್ಯಪಾಪವಿ
ದೆತ್ತಣದು ತನಗೆಂಬ ಕಾಣಿಕೆ
ಯುತ್ತರೋತ್ತರಸಿದ್ಧಿ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ||

ಸಂಧಿ ೪, ೩೮.

ಎಂಬುವೇ ಮೊದಲಾದ ವಚನಗಳು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ದ್ವೈತ ಮತಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ತೋರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕವಿಯು ಅದ್ವೈತಿಯೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮ|| ರಾ|| ಬಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ೧೯೨೧ನೆಯ ವರುಷದ ಎಂಟ್ರೆನ್ಸ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ನಿಯಮಿತವಾದ ಪದ್ಯಗ್ರಂಥದ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರಪಡಿಸಿ ಬರೆದಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಿದೆ.

ಆದರೆ ಮ|| ರಾ|| ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೂ ಮ|| ರಾ|| ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರೂ ನಾರಣಪ್ಪನು ಶೈವನಾಗಿದ್ದ ಚಾಮರಸನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನೆಂದೂ ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದವನೆಂದೂ ೧೪೩೦ನೆಯ ವರ್ಷವೇ ಇವನ ನಿಜವಾದ ಕಾಲವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚೋರಬಸವಚರಿತ್ರೆ, ಗುರುರಾಜಚಾರಿತ್ರ, ಭೈರವೇಶ್ವರಕಾವ್ಯಕಥಾಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರ, ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ವಚನಗಳಿಂದ ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದೇನೆಂದರೆ- ಚೋರಬಸವ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ—ಚಾಮರಸನು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಂಪೆಯ ಹರಿಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರಲು ಆತನು ಎದ್ದು ಬಂದು ಚಾಮರಸನ ಕೈಯಂ ಪಿಡಿದು ಕರೆದುಯ್ದು ಅಧಿಕಾಸನವನಿತ್ತು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ತತ್ಕಾಲಯೋಗ್ಯೋಪಚಾರಂಗಳಂ ಮಾಡಿ ಎತ್ತಣಿಂ ಬಂದೆ ? ಪುರವಾವುದು ? ಪೆಸರೇನು ? ವಿರತಿಯಂ ಕೈಗೊಂಡುದೇಕೆ ? ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳು ಎಂದು ಚಾಮರಸನಂ ಕೇಳಲು ಚಾಮರಸನು.

ಗುರುವೆ ನಾಂ ಪುಟ್ಟಿದೆಡೆ ಗದುಗು ಚಾಮರಸನೆಂ
ಬರುವೆನ್ನ ಪೆಸರ ನಮ್ಮನುಜಾತೆಯೊರ್ವಳನು
ವರಕುಮಾರವ್ಯಾಸಗಿತ್ತಿಹೆವು ವವನು ನಾವುಂ ಸುಖದೊಳಿರುತಿ
ರ್ದೆವು |

ಇರುತಿರಲ್ಕೊಂದು ವಾಸರದೆ ನಮ್ಮುರ್ವರಾ
ಪುರದಧಿಪ ಕರಿಸಿ ಗೀರ್ವಾಣವಾಗ್ಭಾರತವ
ನಿರದೆ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಯಿಂ ಪೇಳಿರೆಂದು ನೇಮಿಸಲು ಕೈಕೊಂಡು
ಬಂದು ||

ಪೂರ್ವಾರ್ಧವಾನುತ್ತರಾರ್ಧವನ ಮಾಡುತಿರೆ
ಪೂರ್ವದೇಶಗಳಿಂದೆ ವಿದ್ವಾಂಸರೈತಂದು
ಮುರ್ವೀಶನಿಂದೆ ತೇಜಂಬಡೆದು ಮೀವಾರ್ತೆಗೇಳಿ ನಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಬರಲು|

ಗರ್ವಮುಱದವರ್ಗೆ ಯೋಗ್ಯೋಪಚಾರಂಗೈದು
ತವ್ಗಾಯಿಯಾಸನವನಿತ್ತು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಾದಿ
ಪರ್ವಸಹಮುಸಿರ್ದನಿತು ಪುಸ್ತಕವ ಮುಂದಿಡಲು ವ್ರೋದಿಯ
ಥೈಸಿ ನಲಿದು ॥

ಲಕ್ಷಣಾಲಂಕಾರರಸಭಾವಚಿತ್ರಾಪ
ರೋಕ್ಷದಿಂ ರಸಭರಿತವಾಗಿರಲುಮವರು ಪಾ
ದಿರ್ೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲಾಗ ನಾನು ಪುಸ್ತಕವ ಬೆರಲಿಂ ಪುಸುಕೆ ರುಧಿರ್ಗ
ರೆದುದು ।

ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಭೂಸುರರು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಸ್ಸಾರವಾಡಲು ಅವನು ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದು ನಿಮ್ಮಣ್ಣನ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕಾವ್ಯವು ನಿಸ್ಸಾರವಾಯ್ತು. ದೊರೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಯಾವ ಮರ್ಯಾದೆಯೂ ದೊರೆಯಲಾರದು. ನಾನಿಲ್ಲಿರದೆ ಕಾಶೀಯಾತ್ರೆಗೈದಪೆನು. ಎಂದು ಹೇಳಲು ಪತಿವಿರಹವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದ ಆತನ ಹೆಂಡತಿಯು ಪತಿಯೊಡನೆ ನಾನು ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಂದು ಸುಟ್ಟುಹಾಕುವೆನು. ನೀಂ ಸ್ಥೈರಿಸೆಂದು ಹೇಳಿ ನಾನಿಲ್ಲದಾಗ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ದಹಿಸಿ ಗಂಡನನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದಳು. ನಾನು ಆ ಪುಸ್ತಕವು ಹೋದುದರಿಂದ ವ್ಯಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಯತಿಯ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಪೂಜ್ಯರಾದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡೆನು, ಎಂದು ಹೇಳಿ ನೀವು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ರಾಘವಾಂಕನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೆನು. ನನ್ನನ್ನು ಔದಾಸೀನ್ಯವಹಿಸದೆ ಧನ್ಯನಂ ಮಾಡಬೇಕು." ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಹರೀಶ್ವರನು ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು ನೀನು ನರಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಮಹಾದೋಷವು ಶರಣರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಠಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಪೊಗಳಿದೊಡೆ ಪೋಗುವುದು, ಲಿಂಗದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದೊಡೆ ನಿಜಮೋಕ್ಷಮಪ್ಪುದು ಎಂದು ಹೇಳಿ

ಪ್ರಮಥೇಂದ್ರ ಘೋರಬಸವನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಅವನ ನಾಲಿಗೆ ಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯನ್ನು ಬರೆದು ಕಳುಹಲು ಅವನು ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ನನ್ನೊಲಿಸಿ ಅವನಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ತಾಳಿ ಉದ್ಧಾನವೀರಭದ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವನಿಂದ ಲಿಂಗೋಪದೇಶದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅವನ ನಿರೂಪದಿಂದ ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿ ರಾಘವ, ಭೀಮ ಕವಿ, ಲಕ್ಕಣ, ಮಂತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಶಿವಭಕ್ತಕವಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗು ತ್ತಿರ್ದ ಹರಿಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯನೆಡೆಗೈತಂದು ಅವನೊಡನೆ ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರ್ದನು. ಈ ವಾರ್ತೆಯು ದೇವರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಆ ರಾಜನು ಚಾಮರಸನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಅವನು ರಚಿಸಿದ ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಓದಿಸಲು ಅಲ್ಲಿರ್ದ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲ ಮುಕ್ತಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಾಧನವಾವುದೆಂದು ಹೊಗಳಿದರು. ದೇವರಾಜನು ಮೆಚ್ಚಿ ಚಾಮರಸನನ್ನು ಪಟ್ಟದ ಗಜದ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ ಚಿನ್ನದ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನಿಟ್ಟು ಪಂಚಕ್ರೋಶದಲ್ಲಿ ಮೆರೆವಣಿಗೆಯಂ ಮಾಡಿಸಿ ಮುಂಗಡೆಯ ಸೋಪಾನವಿಳಿದು ರಥವೀಧಿವಿಡಿದೈದಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಂ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹರೀಶ್ವರನ ಮಠದಲ್ಲಿಳುಹಿ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಇತ್ತ ಚಾಮರಸನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಶಿವಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿರಲು ಒಬ್ಬ ಭೂಸುರನು ಬಂದು ಗದುಗಿನ ರಾಜನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಿಗೆ ಕನಕಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿರುವನು ಎಂದು ಹೇಳಲು ಚಾಮರಸನು ಕೋಪಾರೂಢ ನಾಗಿ ಪಂಡಿತರೊಡನೆ ಅಂದಣ, ಭೇರಿ, ಕಹಳೆ, ಭಟ್ಟರ ಪೊಗಳಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಆಡಂಬರದಿಂದ ಹೊರಟು ಆ ಊರಿನ ಉಪವನಕ್ಕೈದಿ ಬೀಡಂ ಬಿಟ್ಟು ಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಡಿಸಲು ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ರೂಢೀಶನು ಕೇಳಿ ಇದಿರ್ಗೊಂಡು ಮೆರೆವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕರೆದುಯ್ದು ಉನ್ನತಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ಉಪಚರಿಸಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ನೀವು ಹೋದಮೇಲೆ ಭಾರತವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಸುವರ್ಣಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿರುವೆನು. ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನೀವೂ ಬಂದಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಚಾಮರಸನು ಶವಕೆ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡಿದಂತೆ ಸತ್ತಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಕನಕಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದೊಡೆ ಫಲ

ವೇನು ? ವ್ಯರ್ಥವೆನೆ ರಾಜನು ಜೀವನದ ಪ್ರಬಂಧಗಳುಂಟೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಉಂಟೆಂದು ಹೇಳಿ ಚಾಮರಸನು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಓದಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ರಾಜನು ದಿಟವೆಂದು ಚಾಮರಸಂಗೆರಗಿ ಅವನು ಪೇಳ್ದಂತೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಭಾರತವನ್ನು ನಿಸ್ಸಾರಗೈದು ಕನಕಸ್ನಾನವಂ ಪರಿಹರಿಸಿ ಚಾಮರಸ ನಿಂದ ವೀರಶೈವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಂಡನು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಗುರುರಾಜ ಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ :—

ಕವಿಗಮಕಿಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರಕೋವಿದರು ಪಂಡಿತರು
ವಿವಿಧೇತಿಹಾಸಪೌರಾಣಂಗಳಂತಿಳಿದ
ಪ್ರವರಬುಧರಾಸ್ಥಾನದೊಳು ಕುಳಿತು ಕವಿತಾಪ್ರೌಢ
ರಾರೆಂದೆನೆ ।
ವಿವರಿಸೀವರ್ತಮಾನದೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ
ಕವಿವಿನುತ ಚಾಮರಸರೆಂದಿರ್ವರಂ ಕರೆದು
ಭುವನನುತಭಾರತವ ಕರ್ಣಾಟಭಾಷೆಯೊಳಗುಸಿರಿ ನೀವೆಂದೊರೆ
ಯಲು ॥
ಇಬ್ಬರುಂ ಬೇರೆಯೊಂದೊಂದು ಕೃತಿವೇಳುತಿರೆ
ಕಬ್ಬಿಗರು ಬಂದು ಚಾಮಣ್ಣ ನಿನ್ನಯ ಕಾವ್ಯ
ದಬ್ಬರವ ನೋಳ್ಪವೆನೆ ಪುಸ್ತಕವ ತಂದು ಕಾಳಗದ ಕಥನದ
ವಾಲೆಯ ॥
ಹೆಬ್ಬೆರಲೊಳಂ ಹಿಡಿದು ಹಿಂಡೆ ರಕ್ತಂ ಬೀಳೆ
ಸಬ್ಬರೆಲ್ಲಂ ಕಾಣುತಹುದು ರಸಕಾವ್ಯವೆಂ
ದುಬ್ಬಿ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತೆ ಪೋದರಾವಾರ್ತೆಯ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಂ
ಕೇಳುತೆ ॥
ಚಿಂತಿಸುತೆ ಕಲುಷಮಾನಸನಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಜ
ಕಾಂತೆಯೊಡನೆಂದ ನಿಮ್ಮಣ್ಣ ಹೇಳಿದ ಕೃತಿಯ
ನೀಂ ತಂದು ಸುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟೊಡಾಂ ಬಾಳ್ವನಲ್ಲದೊಡೆ ಸತ್ತಪೆ
ನೆನ್ನಲು ।

ಅಂತು ಗೈದಳು. ನೀರೆ ಕೃತಿ ಪೋದುದಂ ತಿಳಿದು
ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂ ಚಾಮರಸನಿರೆ ಸ್ವಪ್ನದೊಳು ಶಿವಂ
ಮುಂತೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಾಗೆಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿಸದನ್ಯದೈವಮಂ ಕೀರ್ತಿಸು
ವರೆ ||

ಮುನ್ನ ಕಕ್ಕಯ್ಯಗಳ ಸುಪ್ರಸಾದವ ತಂದು
ಸನ್ನುತಾಮಲಬಸವಗಿತ್ತುಪಿಲಕ ನೀನು
ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೋ ಯೆಂದು ಸೂಚಿಸಿ ಪೋಗಲೆಚ್ಚತ್ತು
ಸಂತಸದೊಳು |

ಮನ್ನಾಥ ನೀನೆ ನಿನ್ನಯ ಕರುಣದಿಂ ಪೊರೆದೆ
ಯೆನ್ನಿಂದೆ ಧನ್ಯರಿಲ್ಲೆಂದು ವೈರಾಗ್ಯಸಂ
ಪನ್ನತೆಯೊಳುಂ ನಿರಾಕರಿಸಿ ಸಂಸಾರಮಂ ಪಂಪಾಪುರಕ್ಕೆಯ್ದಿದ ||

ಎಂಬುದೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯವು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಭೈರವೇಶ್ವರಕಾವ್ಯ ಕಥಾಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ:—

ಪಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪುವ ಹಂಪೆಯ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಮಗ ಮಾದರಸನು; ಅವನ ಮಗ ಹಂಪೆಯ ಹರೀಶ್ವರನು; ಅವನ ಗುರು ಮಾಯಿದೇವಾಚಾರ್ಯನು. ಹರೀಶ್ವರನು ಮಾಯಿದೇವಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ಶೈವೋಪದೇಶವಂ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ದ್ವಾರಸಮುದ್ರದ ನೃಸಿಂಹ ಬಲ್ಲಾಳನು ಪದ್ಮರಸರೆಂಬ ಆರಾಧ್ಯಪುಂಗವರ್ಗೆ ಪ್ರಧಾನಿಪಟ್ಟವಂ ಕಟ್ಟಿ ಹಂಪೆಯ ಹರೀಶ್ವರದೇವಂಗೆ ರಹಸ್ಯವಂ ಬರೆವ ಕರಣಿಕರ ಹಿರಿಯತನವಂ ಕೊಟ್ಟು ಕರಣಿಕತ್ವಕೆ ಮೊದಗಿಕೊಂಡಿರಲು ಹರಿಯಣ್ಣ ಪಂಡಿತನು ವಿಷ್ಣು ಮೊದಲಾದನ್ಯದೈವಕ್ಕೆ ಪೊಡೆಮಡಲೊಲ್ಲೆನು ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದವರಿಗೆ ಪ್ರಭಾವವಂ ತೋರಿಸಿ ರಾಜನಿಂದ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಎಂಬುದೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರದೇಶದ ಓರುಗಲ್ಲೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನೆಂಬ ಅರಸಿರಲು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಏಕದಂಡಿ, ದ್ವಿದಂಡಿ,

ತ್ರಿದಂಡಿ ಯೆಂಬ ವೈಷ್ಣವಕವಿಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾನಗರದ ಉಭಯ ಕವಿ ಶರಭ ಭೇರುಂಡನೆಂಬ ಬಿರುದಾಂತ ರಾಘವಪಂಡಿತನು ಕವಿಮುಖಕವಾಟ ವೆಂಬ ಪದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವಂ ರಚಿಸಿ ತತ್ಪ್ರಾತಮೂಲಕವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿ ರಾಜನಿಂದ ಅವರನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ ತಾನು ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು ; ಎಂಬುದೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯವೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಚಕೋರಬಸವ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ' ಪೂರ್ವಾರ್ಧವಾನು ತ್ತರಾರ್ಧವವ ಮಾಡುತಿರೆ ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಚಾಮರಸನು ಪೂರ್ವಾರ್ಧವನ್ನೂ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಉತ್ತರಾರ್ಧವನ್ನೂ ಮಾಡು ತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿದರೆ ಗ್ರಂಥಪೃಥಕ್ತ್ವವೂ ಚಾಮರಸನ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಶಂಸೆಯೂ ಪುಸ್ತಕದಾಹವೂ ಸಂಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಗುರುರಾಜಚಾರಿತ್ರದ ' ಇಬ್ಬರುಂ ಬೇರೆಯೊಂದೊಂದು ಕೃತಿವೇಳುತಿರೆ ' ಎಂಬ ವಚನವು ವಿರುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧವನ್ನು ಎಂದರೆ ಆದಿಪಂಚಕವನ್ನು ಚಾಮರಸನೂ ಉತ್ತರಾರ್ಧವ ಎಂದರೆ ಯುದ್ಧಪಂಚಕವನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೂ ಬರೆದರೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ' ನಾನು ಪುಸ್ತಕವ ಬೆರಲಿಂ ಪುಸುಕೆ ರುಧಿರ್ಗರೆದುದು ' ಎಂಬ ಚಕೋರಬಸವಚರಿತ್ರೆಯ ವಚನವೂ ' ಚಾಮಣ್ಣ ನಿನ್ನಯ ಕಾವ್ಯದಬ್ಬರವನೋಳ್ಪೆವೆನೆ ಪುಸ್ತಕವ ತಂದು ಕಾಳಗದ ಕಥನದ ವಾಲೆಯ ಹೆಬ್ಬೆರಲೊಳಂ ಹಿಡಿದು ಹಿಂಡೆ ರಕ್ತಂ ಬೀಳ ' ಎಂಬ ಗುರು ರಾಜ ಚಾರಿತ್ರದ ವಚನವೂ ಯುದ್ಧಭಾಗವನ್ನು ಚಾಮರಸನ ಗ್ರಂಥ ವೆಂದು ತಿಳಿಸುವುದರಿಂದ ವಿರುದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥ ಪ್ರತಿ ಪಾದಕಗಳಾದ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳು ಅಪ್ರಮಾಣಗಳು ಎಂದು ಹೇಳುವುದೂ ಯುಕ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಿಪಂಚಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಯುದ್ಧವಿಷಯದ ವಾಲೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಶೈವಸ್ತುತೀತರಸಿಂದಾತಿಶಯೋಕ್ತಿಗಳು ಮತಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಕಲ್ಪಿತ ಗಳಾದರೂ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ದೇಶಗಳೂ ರಾಜರೂ ಅಧಿಕಾರಿ ಗಳೂ ಕವಿಗಳೂ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿಯೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದಾರೆಂಬುದರಲ್ಲಿ

ಪ್ರಬಲವಾದಬಾಧಕಗಳಾವುವೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿದರೆ. —

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಇವನ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿಯೂ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿಯೂ ಇದ್ದ ಚಾಮರಸ, ಚಾಮರಸನಿಗೆ ಲಿಂಗೋಪದೇಶ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನುಪದೇಶಿಸಿದ ಉದ್ಭಾನವೀರಭದ್ರ, ಚಾಮರಸನನ್ನು ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯನ್ನುಪದೇಶಿಸಿ ಉದ್ಭಾನವೀರಭದ್ರನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಕೊಟ್ಟ ಹರಿಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯ, ಹರಿಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾದ ಅವನ ಭಾಗಿನೇಯನಾದ ರಾಘವಾಂಕ, ಚಾಮರಸನಿಗೆ ಬಹುಮಾನಮಾಡಿದ ಹಂಪೆಯ ದೇವರಾಜ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೋಸುಗ ಕನಕಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುಪಿತನಾಗಿ ಬಂದ ಚಾಮರಸನಿಂದ ಬೋಧಿತನಾಗಿ, ಆತನ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಭಾರತವನ್ನು ನಿಸ್ಸಾರಗೊಳಿಸಿ, ಕನಕಸ್ನಾನಮಂ ಪರಿಹರಿಸಿ, ವೀರಶೈವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಗದುಗಿನೊಡೆಯ, ಹರಿಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ಸತ್ಕೃತನಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ವಿರೂಪಾಕ್ಷೈಕ್ಯ ಕಾಲವನ್ನುಪದೇಶಿಸಿದ ಕೆರೆಯಪದ್ಮರಸ, ಕೆರೆಯಪದ್ಮರಸನಿಗೆ ಪ್ರಧಾನಿಪಟ್ಟಮಂ ಕಟ್ಟಿ ಹಂಪೆಯ ಹರೀಶ್ವರನಿಗೆ ಕರಣಿಕರಪಿರಿಯತನಮಂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ದ್ವಾರಸಮುದ್ರದ ಅರಸನಾದ ನೃಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳ ರಾಘವಾಂಕಪಂಡಿತನಿಂದ ಕವಿಮುಖಕವಾಟವೆಂಬ ಗ್ರಂಥಮುಖದಿಂದ ಸೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಏಕದಂಡಿ, ದ್ವಿದಂಡಿ, ತ್ರಿದಂಡಿಗಳೆಂಬ ವೈಷ್ಣವಕವಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾಗಿದ್ದ ಓರುಗಲ್ಲಿನ ಆಂಧ್ರರಾಜ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸಮಕಾಲಿಕರೆಂದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಗುರುರಾಜಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ ೧೩ನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ "ಎನೆ ಕೀರ್ತಿವೆತ್ತು ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷಾಂಘ್ರಿಯನೆ ನುತಿಸಿ" ಎಂಬುದೇ ಮೊದಲಾದ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಹೇಳಿರುವ ರಾಘವಾಂಕಾದಿಚರಿತ್ರಭಾಗದಲ್ಲಿ

ರಾಘವಾಂಕನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನನ್ನು ಗೆಲಿದನೆಂದೂ ಪದ್ಮರಸನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನೆಂದೂ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನಿಂದ ಪೂಜೆವಡೆದನೆಂದೂ ಪದ್ಮರಸನು ನೃಸಿಂಹ ಬಲ್ಲಾಳನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಇದರಿಂದಲೂ ರಾಘವಾಂಕ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಪದ್ಮರಸ, ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ, ನೃಸಿಂಹ ಬಲ್ಲಾಳರು ಸಮಕಾಲದವರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನೃಸಿಂಹ ಬಲ್ಲಾಳನು ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದವನಾದುದರಿಂದ ಇವನ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಪದ್ಮರಸನೂ ಪದ್ಮರಸನನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ ರಾಘವಾಂಕನೂ ರಾಘವಾಂಕನಿಂದ ಜಿತನಾದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೂ ರಾಘವಾಂಕನಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನೂ ೧೨ಯ ಶತಮಾನದವರೆಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ನೃಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳನೂ ಇವನ ಮಗ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನೂ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದವರೆಂದು ರೈಸ್ ಸಾಹೇಬರು ತಮ್ಮ * ಗೆಜೆಟಿಯರಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನ ಚೆಬ್ರೋಲು ಪಟ್ಟಣದ ನಾಗೇಶ್ವರದೇವಾಲಯದ ಕಂಭದ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಿರುವ ಶಾಸನದಲ್ಲಿರುವ :—

ಏಷಾಂ ವಂಶೇ ರಘೂಣಾಂ ಕ್ಷಿತಿಪತಿರಭವದ್ದುರ್ಜಯಶ್ಶೌರ್ಯ ಕೇಲಿಃ ।
ಸ್ಫೂರ್ಜದ್ಭೀಮಾ ತತೋಽಭೂತ್ ಪ್ರತಿಕರಟಿಘಟಾಶಾತನೋ ವೇತರಾಜಃ ॥
ಚಕ್ರೇ ವಿಕ್ರಾನ್ತಬಾಹುಸ್ತದನು ವಸುಮತೀಪಾಲನಂ ಪ್ರೋಲಭೂಪಃ ।
ತತ್ಪುತ್ರೋ ರುದ್ರದೇವಸ್ತದುಪರಿ ಚ ನೃಪೋತ್ತಂಸರತ್ನಂ ಬಭೂವ ॥ ೮

ತತಸ್ತತ್ಸೋದರ್ಯಃ ಸ್ವಭುಜಧೃತಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಮಹಿಮಾ
ಮಹಾದೇವಕ್ಷೋಣೀರಮಣ ಇತಿ ಗೀತಸ್ತ್ರಿಭುವನೇ ।

* ೧೮೯೯ನೇ ವರ್ಷದ ಮೈಸೂರ್ ಗೆಜೆಟಿಯರಿನ ಒಂದನೆಯ ಭಾಗದ ೪೯೯ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ.

ಅಭೂತ್ಸೋಮಾನಮ್ರಕ್ಷಿತಿಪತಿಶಿರೋಮಣ್ಡನಮಣಿ
ಪ್ರಭಾಭಿರ್ಯತ್ಪಾದಾಮ್ಬುರುಹಮಕರನ್ದವ್ಯತಿಕರಃ ॥ ೯

ಅಥಗಣಪತಿದೇವಃ ಪ್ರಾದುರಾಸೀದಮುಷ್ಮಾತ್ ।
ಸುರತರುರಿವಸಿಂಧೋಃಶ್ಲಾಘ್ಯವಿಶ್ರಾಣನಶ್ರೀಃ ॥

ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಸೂರ್ಯವಂಶ್ಯರಾದ ರಘುರಾಜರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ * ದುರ್ಜಯನೆಂಬ ರಾಜನೂ ಅನನ್ತರದಲ್ಲಿ ವೇತರಾಜನೂ ಆ ಮೇಲೆ ಪ್ರೋಲರಾಜನೂ ಬಳಿಕ ಅವನ ಮಗನಾದ ರುದ್ರದೇವ ಅಥವಾ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನೆಂಬ ರಾಜನೂ (ನೃಪೋತ್ತಂಸರತ್ನಂ) ಆ ಮೇಲೆ ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ಮಹಾದೇವರಾಜನೂ ಆ ಮೇಲೆ ಅವನ ಮಗನಾದ ಗಣಪತಿ ರಾಜನೂ ಆಂಧ್ರದೇಶದ ಓರುಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

---

* ವಿದ್ಯಾನಾಥನ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರೀಯವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ :—

ಸೂರ್ಯಸೋಮಾನ್ವಯಾವತ್ರಮಹತ್ತಾದ್ಯಾಧರೀಕೃತಾ ।
ಅಸ್ಮಾಭಿರಧಿಕುರ್ವಾಣೈಃಕಾಕತೀಯಕುಲಸ್ಥಿತಿಮ್ ॥
ಸಾಹಸಪ್ರಂಶವಮ್ಯಂದವಂಚಮಹತೀಯೋದ್ವೇಕುಲೇನಿರ್ಮಿತೇ ।
ತೇಜಾತೇಲಘುನೀಗುಣೈರ್ವಿಜಯಿನಿಶ್ರೀಕಾಕತೀಯಾನ್ವಯೇ ॥
ಭೂಪಾಲೇಷುಭವತ್ಪ್ರತಾಪಯಶಸೋಃಪೂರ್ಣಾರ್ಕಚನ್ದ್ರಶ್ರಿಯೋಃ ।
ಪ್ರಾಪ್ಯಾನುಗ್ರಹಮೂರ್ಜಿತೇಷುಪುನರಪ್ಯೇತೇಲಭೇತೇಸ್ಥಿತಿಮ್ ॥
ಮನ್ತ್ರಿಣಃ–ಸ್ವಾಮಿನ್ನೇತೇಸೋಮಾರ್ಕವಂಶ್ಯಾನರಪತಯೋಮಹತೀಮರ್ಹಣಾಮರ್ಹನ್ತಿ ॥
ವಂಶೋಯಂಕಾಕತೀಯಾನಾಂವೀರರುದ್ರೇಣಭೂಷಿತಃ ।
ಅನ್ವವಾಯಃಕಕುತ್ಸ್ಥಾನಾಂರಾಮೇಣೇವಪರಿಷ್ಕೃತಃ ॥

ಎಂಬುವೇ ಮೊದಲಾದ ವಚನಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿದರೆ ಕಾಕತೀಯ ವಂಶವು ಸೂರ್ಯವಂಶ್ಯರಾದ ರಘುರಾಜರ ವಂಶಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾದುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ "ಏಷಾಂವಂಶೇರಘೂಣಾಂ" ಎಂಬ ಶಾಸನದವಚನವು ನಂಬತಕ್ಕದೆಂದು ತೋರುವುದಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಶಾಸನದ ವಚನವೇ ನಿಜವಾದುದೆಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ವಿದ್ಯಾನಾಥನ ವಚನಗಳು ತಪ್ಪಾದುವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಹೃದಯರಾದ ವಿಮರ್ಶಕರು ನೋಡಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ವಿದ್ಯಾನಾಥಕವಿಯಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರಯಶೋಭೂಷಣವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ:—ಏಕಶಿಲಾನಗರಪುಣ್ಯರಾಶೇಃ, ರಾಜ್ಞ ಏಕಶಿಲಾನಗರವಾಸಿನೋ ಮಹಾದ್ವಿಜಾಸ್ತು ಏತೇ, ರಾಜ್ಞ ಏಕಶಿಲಾನಗರೀವಲ್ಲಭ,

ಭೂಭೃತ್ಸುತಾಮಹಾದೇವೌ ಪಿತರೌ ಯಸ್ಯ ವಿಶ್ರುತೌ ।
ನರನಾಗಾಕೃತಿಃ ಶ್ರೀವೀರ್ಯಃ ಸ ದೇವಃ ಶ್ರೇಯಸೇಸ್ತು ವಃ ॥

ಕೌಸಲ್ಯಾಸೀತ್ಪ್ರಥಮಜನನೀ ದೇವಕೀ ಚ ದ್ವಿತೀಯಾ ।
ವಿಷ್ಣೋರ್ಮಾತಾ ತದನು ಮಹಿತಾ ಮುಮ್ಮುಡಾಂಬಾ ತೃತೀಯಾ॥
ಯಸ್ಯಾಂ ತ್ರೇತಾಯಾಂ ರಘುಪತಿರಭೂದ್ದ್ವಾಪರೇ ಶೌರಿರಾಸೀ ತ್।
ತ್ರಾತುಂ ಕ್ಷೋಣೀಂ ಸ ಜಯತಿ ಕಲೌ ವೀರರುದ್ರಾವತಾರಃ ॥

ಸ್ವಪ್ನೇ ಮಾ ಚೇತಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಾ ಸೋಮಾಚೇತಿ ಪ್ರಥಾಮಗಾತ್ ।
ತವ ಮಾತಾ ಶಿವಾ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೇವೋ ಗಣಪತಿಃ ಪಿತಾ ॥

ಯೋರುದ್ರೋರಜತಾಚಲೇ ಸ್ಥಿತಿಮಗಾದರ್ಧಾಙ್ಗನಾರ್ಕಿ ಪುರಾ ।
ಸೋಯಂ ಸಮ್ಪ್ರತಿ ಕಾಕತೀಶ್ವರಕುಲೇ ಸರ್ವಾಙ್ಗನಾರೀ ಸ್ಥಿತಃ ॥

ಮನ್ತ್ರಿಣಃ — ಏವಮೇವೈತತ್ ॥ ಅನ್ಯಥಾ ಕಥಮೀಶ್ವರಪ್ರಸಾದಾದೃತೇ ನಿರಙ್ಕುಶಂ ಸ್ತ್ರೀವ್ಯಕ್ತಿವಿಶೇಷಸ್ಯ ಲೋಕಾಧಿಪತ್ಯಂ। ಏವಂ ಮಾನುಷಶಂಭುನಾ ಗಣಪತಿಮಹಾರಾಜೇನಾಭ್ಯನ್ತರಸ್ಯಾನುಭವಮಹಿಮ್ನಸ್ಸದೃಶಮತ್ರ ಪುತ್ರ ಇತಿ ವ್ಯವಹಾರಃ ಕೃತಃ ತದನುಗುಣಾ ಚ ರುದ್ರ ಇತ್ಯಾಖ್ಯಾ.

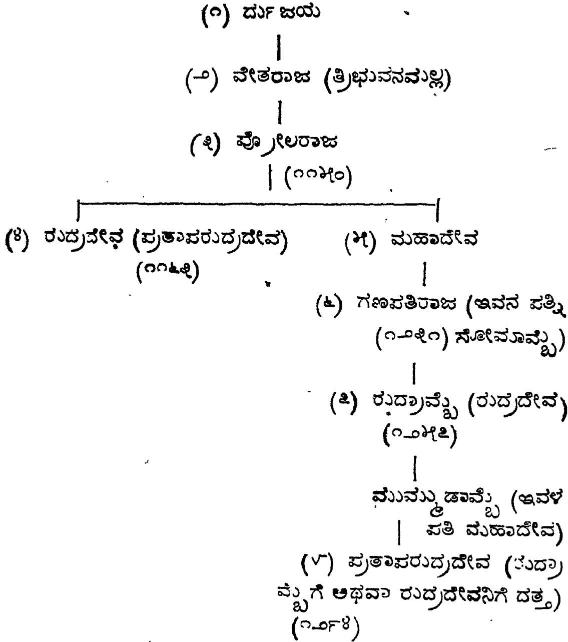
ವತ್ಸ ಕಾಕತೀಯಕುಲಪ್ರದೀಪ.

ಸ್ವೀಕೃತೇ ಪುತ್ರಭಾವೇನ ದೌಹಿತ್ರೇ ಪ್ರಾಙ್ಮಮಾಜ್ಞಯಾ ।
ಅಸ್ಮಿನ್ನಿಧೇಹಿ ಧೌರೇಯೇ ಗುರ್ವೀಮುರ್ವೀಧುರಾಮಿತಿ ॥

ಎಂಬುದೇ ಮೊದಲಾದ ವಚನಗಳಿಂದ ಆನ್ಧ್ರದೇಶದ ಓರುಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದ ಗಣಪತಿಮಹಾರಾಜನು ಸೋಮಾಮ್ಬ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿಯಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಮ್ಬ ಎಂಬ ಮಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಅವಳ ಭಾವಿಯಾದ ಸೌಭಾಗ್ಯಾತಿಶಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿ ಪುರುಷಸಿಂಹಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ರುದ್ರದೇವನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕರೆಯುತ್ತಾ ಪುರುಷನೆಂದೇ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲವುಕಾಲದ ಮೇಲೆ ದೈವಾಧೀನನಾಗಲು ರುದ್ರಾಮ್ಬೆಯು ತನ್ನ ಸಾಹಸದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿ ರುದ್ರದೇವನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ವ್ಯವಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು, ಈಕೆಗೆ ಮುಮ್ಮಡಾಮ್ಬ ಎಂಬ ಒಬ್ಬಳು ಮಗಳಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ಮಹಾದೇವನೆಂಬ ರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹಮಾಡಿ, ಅವರಿಗೆ ಮಗನಾಗಿಯೂ ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ ಇದ್ದ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನು ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕನಾಗಲು ಜನನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಈಶ್ವರಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಪುತ್ರಭಾವದಿಂದ ಸ್ವೀಕೃತನಾಗಿದ್ದ ಅವನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿದಳೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರೋಲರಾಜನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೫೦ರಲ್ಲಿಯೂ ರುದ್ರ ಅಥವಾ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ ದೇವರಾಜನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೩ರಲ್ಲಿಯೂ ಗಣಪತಿರಾಜನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೩೧ರಲ್ಲಿಯೂ ರುದ್ರಾಂಬೆ ಅಥವಾ ರುದ್ರದೇವರಾಜನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೫೩ರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ ದೇವ ಅಥವಾ ವೀರರುದ್ರದೇವರಾಜನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೯೪ರಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದರೆಂದು ಶಾಸನಾದಿಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಆನ್ಧ್ರದೇಶದ ಓರುಗಲ್ಲಿನ ಕಾಕತೀಯರಾಜರ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ಅವರ ರಾಜ್ಯಕಾಲವನ್ನೂ ತೋರಿಸುವ ಪಟ್ಟಿ.



ಈ ಓರುಗಲ್ಲಿನ ಕಾಕತೀಯರಾಜರ ವಂಶಕ್ರಮವೂ ಅವರ ಕಾಲವೂ ಸಿ. ಮೇಬೆಲ್‌ಡಫ್‌ರವರ ೧೮೯೯ನೆಯ ಇಸವಿಯ ದಿ ಕ್ರೋನೋಲಜಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದ ೨೯೦ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆ ವಂಶಕ್ರಮವೂ ಇಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ವೇತರಾಜನು ಬೆಟ್ಮರಾಜನೆಂದೂ ಪ್ರೋಲರಾಜನು ಪ್ರೌಢರಾಜನೆಂದೂ ವ್ಯವಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ವೇತ

ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರೋಲರಾಜ-ಶಬ್ದಗಳೇ ಇತರರಿಂದ ಬೆಟ್ಮರಾಜ, ಪ್ರೌಢ ರಾಜ ಎಂದು ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಕೆ. ಪಿ. ತ್ರಿವೇದಿ ಗಳೂ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರೀಯದ ಉಪೋದ್ಘಾತದ xxi.xxii ನೆಯ ಪುಟ ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇವರಲ್ಲಿ ೧ನೆಯ ರುದ್ರದೇವ ೨ನೆಯ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರದೇವ ಇವರ ರಾಜ್ಯದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರೀಯ ವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಭೈರವೇಶ್ವರಕಾವ್ಯಕಥಾಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರರಾಜನ ಸಭಿಕರೆಂದು ಹೇಳುವ ಏಕದಂಡಿ, ದ್ವಿದಂಡಿ, ತ್ರಿದಂಡಿ, ಎಂಬ ಕವಿಗಳ ಹೆಸರು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಈ ಕವಿಗಳು ೧ನೆಯ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ಕವಿಗಳನ್ನು ಕವಿಮುಖಕಮಾಟವೆಂಬ ಪದ್ಯ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಸೋಲಿಸಿದ ರಾಘವಪಂಡಿತನು ಕಾಕತೀಯವಂಶದ ಮೊದಲ ನೆಯ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನ ಸಮಕಾಲದವನು ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು, ಈ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರದೇವನು ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದವನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ರುವುದರಿಂದ ರಾಘವಾಂಕಪಂಡಿತನೂ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದವನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ರಾಘವಾಂಕನಿಗೆ ಸೋದರದ ಮಾವನಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚುಕಡಮೆಯಿಂದ ಸಮಕಾಲಿಕನಾಗಿಯೂ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದ ನೃಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳನ ಕರಣಿಕಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಅವನ ಸಮಕಾಲಿಕನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದ ಹರಿಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯನೂ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದವನೆಂದು ಗೊತ್ತಾ ಗುತ್ತದೆ. ಹರಿಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ಬೋಧಿತನಾದ ಚಾಮರಸನೂ ಅವನ ತಂಗಿಯ ಗಂಡನಾಗಿ ಪ್ರತಿಕಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೂ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಉಚಿತವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಚೆನ್ನಬಸವ ಚರಿತ್ರೆ, ಗುರುರಾಜಚಾರಿತ್ರ, ಭೈರವೇಶ್ವರಕಾವ್ಯಕಥಾಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹಲವುಕಡೆ ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಮ|| ರಾ|| ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೂ.

ಮ||.ರಾ|| ಬಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರೂ ಹೇಳಿರುವ ಕ್ರಿ. ಶ. (೧೪೩೦) ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನವು ಎಂಬ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ (ನಾರಣಪ್ಪನ) ಕಾಲವು ನಿಶ್ಚಿತವಾದುದೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರು ಹೇಳುವ ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೧೦ ರಲ್ಲಿ ತುರುಕರಿಂದ ಧ್ವಸ್ತವಾಗಿದ್ದ ದ್ವಾರಸಮುದ್ರದ ವಿಷಯವೂ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೨೨ ರಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ಹೋಗಿದ್ದ ಓರುಗಲ್ಲಿನ ರಾಜ್ಯದ ವಿಷಯವೂ, ಇವರೇ (ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೇ) ಕವಿಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಹರೀಶ್ವರಾದಿ ಕಾಲವಿಷಯವೂ ವಿರುದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೧೦ರಲ್ಲಿ ದೇಹಲೀ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ದಳವಾಯಿಯಾದ ಮಲ್ಲಿಕ್ ಕಾಫೂರನು ದ್ವಾರಸಮುದ್ರವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿದನೆಂದು ಚರಿತ್ರಕಾರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೨೪ ಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಓರುಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಗಳಾದ ಅರಸರ ಹೆಸರು ತಪ್ಪಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರೇ ಆಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಎಲ್ಲ ಚರಿತ್ರಕಾರರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಕರ್ಣಾಟಕಕವಿಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ೧೯೦೩ನೆಯ ಇಸವಿಯ ಪುಸ್ತಕದ ೧೬೬ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ:—

ಆದರೆ ಹರೀಶ್ವರ, ರಾಘವ, ಕೆರೆಯಪದ್ಮರಸ, ಇವರು ಸುಮಾರು ೧೧೬೫ ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಎಂದುಪಕ್ರಮಿಸಿ ಹರೀಶ್ವರ, ಕೆರೆಯಪದ್ಮರಸ, ನೃಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳ, ರಾಘವಾಂಕ, ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ, ಹಂಪೆಯ ದೇವರಾಜರು ಸಮಕಾಲದವರೆಂದು ಸಕಾರಣವಾಗಿ ಸಮರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಹರೀಶ್ವರಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಮಕಾಲದವನಾದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ (ನಾರಣಪ್ಪ) ನನ್ನು ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನದವನೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಯುಕ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದಂತೆ ಸಾಮಂಜಸ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಈ ಶೈವಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹರೀಶ್ವರಾದಿಗಳ

ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಒಪ್ಪಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ (ನಾರಣಪ್ಪನ) ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರ್ವಸಮ್ಮತ ವಾಗಲಾರದು.

ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ದೇವರಾಜನು ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ವಿಜಯನಗರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಹುಕಾಲದ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯರಾಜನಾಗಿರಬೇಕು. ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗದುಗಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯರಾಜನಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅದು ಹೊರತು ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸನು ಮ|| ರಾ|| ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳುವಂತೆ ವಿಜಯನಗರದ ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯನ ಕಾಲದವನಲ್ಲ. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಚಾಮರಸರಿಗೆ ಭಾರತವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವಂತೆ ಹೇಳಿದ ರಾಜನು ಹಂಪೆಯ ದೇವರಾಜನಲ್ಲ. ಭಾರತವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆವಂತೆ ಹೇಳಿದವನೂ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಿಗೆ ಕನಕಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿ ಚಾಮರಸನ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಶೈವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿ ದವನೂ ಗದುಗಿನ ರಾಜನು. ಇವನ ನಾಮಾದಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಮೆರೆವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದವನು ಹಂಪೆಯ ದೇವರಾಜನು * ಆದುದರಿಂದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ (ನಾರಣಪ್ಪ) ನು ಪ್ರೌಢದೇವರಾಜನ ಕಾಲದವನೆಂದು ಊಹಿಸಿ ತನ್ಮೂಲಕವಾಗಿ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೩೦ ರಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುವುದು ಸರಿಯಾಗಿ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೫ ರಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದವನೆಂದು ಊಹಿಸುವುದು ಉಚಿತವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ವಿಮರ್ಶಕರಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ವಿಭಾವಿಸಿ ನೋಡಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು.

ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಶೋಧಿಸುವಾಗಲೂ ೫ನೆಯ ಸಂಪುಟದ ಶೋಧನೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳೇ ಸಹಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದವು.

---

* xxiii ನೆಯ ಪುಟವನ್ನು ನೋಡಿ.

ಈ ಆರನೆಯ ಸಂಪುಟದ ಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಠಭೇದಗಳು ಹಿಂದಣ ಸಂಪುಟದಂತೆಯೇ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಪ್ರಜಾಗರಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ನೀತಿಬೋಧಕಗಳಾದ ಪದ್ಯಗಳು ಒಂದೊಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ವಿಧವಾಗಿರುವುವಲ್ಲದೆ ಭಿನ್ನಾನುಪೂರ್ವಿಗಳಾಗಿಯೂ ನ್ಯೂನಾಧಿಕಸಂಖ್ಯಾಕಗಳಾಗಿಯೂ ಇವೆ. ಸಾಧ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವಂತೆ ಬಹು. ಪುಸ್ತಕಾನುಸರಣೆಯಿಂದ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಆನುಪೂರ್ವಿಯು ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೂ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಅವಕಾಶವು ದೊರೆಯದುದರಿಂದ ಅತಿತ್ವರಿತವಾಗಿ ನಡೆದ ಈ ಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಕರ್ಯಾಪ್ರಸ್ತುತತ್ವಾದಿ ದೋಷಗಳು ಅವಶಿಷ್ಟಗಳಾಗಿರಬಹುದು ಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಯಾಸವನ್ನರಿತ ಮಹಾಶಯರು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಸರಿಮಾಡಿದರೆ ಮುಂದಣ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗುವುದು. ಅನೇಕಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ಒಂದೆರಡರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಹಿಂದೆ ಅಚ್ಚಾಗಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಭಗವದ್ವಿಶ್ವರೂಪಪ್ರದರ್ಶನವಿಷಯವೂ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಸೂಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರದಿರುವ ಭಗವದ್ವಿಶ್ವರೂಪಪ್ರದರ್ಶನವಿಷಯವು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಹತ್ತನೆಯಸಂಧಿಯಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವದ ಸಂಧಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಪಾಠಕರ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷಯಸೂಚಿಯೂ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಉಂಟಾದ ತಪ್ಪುಗಳ ಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಶುದ್ಧಿಪತ್ರಿಕೆಯೂ ಮೊದಲೇ ಸಂಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಬುದ್ಧಿಸಮಯದೋಷಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗಿರುವ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಗುಣೈಕಗ್ರಾಹಿಗಳಾದ ಪಂಡಿತರು ಕ್ಷಮಿಸಿ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವರೆಂದು ನಂಬಿರುವ ;—

ಟಿ. ಎನ್. ಸುಬ್ಬರಾಯಶಾಸ್ತ್ರಿ

ರೆಸಿಡೆಂಟ್‌ಪಂಡಿತ.

ವಿ ಷ ಯ ಸೂ ಚಿ ಕೆ .

ವಿಷಯಗಳು. ಪುಟ.

ವಿಷಯಗಳು. ಪುಟ.

ವಿಷಯಗಳು. ಪುಟ.

ವಿಷಯಗಳು.	ಪುಟ.
ಉತ್ತಮನಸ್ವಾಪಹಾರದಿಂದ ಬದುಕುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೆಂದುದು	೩೧
ಯುದ್ಧಮುಖದಿಂದ ತಂದ ಧನವನ್ನು ಭೂಸುರರಿಗೀವುದು ಸದ್ಧರ್ಮವೆಂದುದು	,,
ಅರಸುಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅಂಜಬೇಕೆಂದುದು	,,
ಧರ್ಮವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಅಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸು ಎಂದುದು	೩೩
ದುಷ್ಟಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಘರ್ಷಣದಿಂದ ದೇಶೈಶ್ವರ್ಯವು ಹಿಂಗುವುದೆಂದುದು	,,
ಮರ್ಯಾದೆ ಮೀರದೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೆಚ್ಚರವಿಡದಾಳುವುದನುನಯವೆಂದುದು	,,
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನದಶಾನನರಿಬ್ಬರು ಕಪಮೂರ್ಖರೆಂದುದು	೩೪
ಬದ್ಧದ್ವೇಷವು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೆಂದುದು	,,
ರವಿಮಂಡಲವನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆವವರನ್ನು ವಿವರಿಸಿದುದು	,,
ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಲಾಲಿಸದೆ ಸರ್ವಜ್ಞರಪ್ಪಂತೆಸಗಬೇಕೆಂದುದು	೩೫
ಸಮರ್ಥನ ಕ್ಷಮೆಯೂ ದರಿದ್ರನ ದಾನವೂ ಗತಿಗೊಡುವುವೆಂದುದು	,,
ರಣಜಿತ್ತಲ್ಲದ ರಾಜನೂ ದೇಶಾಂತರಚಾರಿಯಲ್ಲದ ಪಂಡಿತನೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ನಾಮರಾಗುವರೆಂದುದು	,,
ಪಾತ್ರಾಪಾತ್ರವಿವೇಚನವಿಲ್ಲದ ದಾನದಿಂದ ಧನವು ನಷ್ಟವಾಗುವುದೆಂದುದು	,,
ರಾಜಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಕುಂದಿಸದೆ ರಕ್ಷಿಸಿದೊಡೆ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರಾಗುವರೆಂದುದು	೩೬
ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಮೂರ್ಖರೂ ತಮಗೆ ತಕ್ಕುದು ತಕ್ಕುದಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯರೆಂದುದು	,,
ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇತರರನ್ನು ಮರ್ಯಾದಿಸುವುದು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯಪ್ಪುದೆಂದುದು	,,
ಸತೀಸುತದಾಸರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ನೆಲದೊಳುತ್ತಮಮಧ್ಯಮಾಧಮರನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿದುದು	೩೭
ಜನಗಳ ಕುಂದಿನಿಂದ ಅರಸಿನ ಬಾಳು ಕೆಡುವುದೆಂದುದು	,,

ವಿಷಯಗಳು.	ಪುಟ.

ವಿಷಯಗಳು. ಪುಟ.

ವಿಷಯಗಳು.	ಪುಟ.

ವಿಷಯಗಳು.	ಪುಟ.

ವಿಷಯಗಳು. ಪುಟ.

ವಿಷಯಗಳು. | ಪುಟ.

ವಿಷಯಗಳು. ಪುಟ.

ವಿಷಯಗಳು.	ಪುಟ.

ವಿಷಯಗಳು. ಪುಟ.

ವಿಷಯಗಳು.	ಪುಟ.

ವಿಷಯಗಳು.	ಪುಟ.

ಶುದ್ಧಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಟ.	ಪಙ್ಕ್ತಿ.	ಅಶುದ್ಧ.	ಶುದ್ಧ.
೧೧	೧೦	ಮಱೆಯು	ಮಱೆಯು
,,	೧೮	ಹಿಳಿದು 3 ಕೊಂಡೆವು	ಹಿಱಿದು 3 ಕೊಂದೆವು
೧೨	೭	ಧಾಳಃ ಧೂಳಿ	ದಾಟಿದಾಱಿ
೧೮	೧೫	ಮುಳುಗಾಡಿ	ಮುಱುಗಾಡಿ
೧೯	೩	ಮಗುಳಿಚಿದನಾಶಲ್ಯ	ಮಗುಱಿಚಿದನಾಶಲ್ಯ
೨೪	೬	ಮುನಿದೊಡಾವನ	ಮುಳಿದೊಡಾವನ
೨೬	೧೨	ಕಿಡಿಯೋದನಾಭೀಮ	ಕಿಡಿಯಾದನಾಭೀಮ
೨೭	೧೧	ಪುತ್ರರಿಗಿನ್ನು	ಪುತ್ತ್ರರಿಗಿನ್ನು
೩೨	೪	ಪಾಷಂದಿಂ	ಪಾಪದಿಂ
,,	೧೬	ನೆರಹಿದ	ನೆರೆಹಿದ
,,	೧೯	ಮಲೆತುಱೆ	ಮಲೆತುಱೆ
೩೮	೧೧	ಪಿಟಾಱುಸಲು	ಪಿಟಾಳಿಸಲು
೪೧	೭	ನೆಱೆದ	ನೆಱೆದ
೪೧	೨೧	ಮಱೆದವ	ಮಱೆದವ
೪೫	೧೨	ಹೊಗಳುವರ	ಹೊಗೞುವರ
೪೯	೧೪	ಹೊಗಳುವುದಂದವೇ	ಹೊಗೞುವುದಂದವೇ
೫೦	೧೧	ಮನದಳಲು	ಮನದೞಲು
೫೧	೯	ಪುತ್ರನಂಬಿವು	ಪುತ್ತ್ರನಂಬಿವು
೫೩	೧	ಪುತ್ತ್ರರೊಳದಾವುದು	ಮಿತ್ರರೊಳದಾವುದು
,,	೮	ಅಭವವನಂಘ್ರಿಯು	ಅಭವನಂಘ್ರಿಯು
೫೪	೨೧	ತತ್ವಜ್ಞಾನ	ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ
೫೫	೧೧	ಧೀರ್ಘ	ದೀರ್ಘ
೫೭	೬	ಕೆಳೆಂದ	ಕೇಳೆಂದ

ಪುಟ.	ಪಙ್ಕ್ತಿ.	ಅಶುದ್ಧ.	ಶುದ್ಧ.
೬೩	೯	ಕುಕ್ಕುಟ	ಕುಕ್ಕುಟ
೭೨	೯	ನನೆದ	ನೆನೆದ
೮೦	೧೮	ಕ್ಕೈಸೂಱೆಗೊಂಬುದು	ಕ್ಕೈಸೂಱೆಗೊಳ್ವುದು
೮೮	೩	ಸೂಱೆಗೊಂಬುದು	ಸೂಱೆಗೊಳ್ವುದು
೯೩	೪	ದುವರ್ಮಾಗ	ದುರ್ಮಾರ್ಗ
೯೮	೩	ಕೊಂಬ	ಕೊಳ್ವ
೧೦೪	೭	ಕಾಯ್ದುದಕ	ಕಾದುದಕ
,,	೧೦	ಎಯ್ದುದಿಹ	ಐದದಿಹ
೧೦೫	೨	ಕೊಟ್ಟುವನುಳುಹಿ	ಕೊಟ್ಟುದನುೞುಹಿ
,,	೨೧	ನಿಶ್ಚೈಸುವರು	ನಿಶ್ಚೈಸುವರು
೧೦೬	೪	ನಿರತ	ನಿರುತ
೧೧೧	೧೫	ಭೂಭಾರವನಿಳುಹಿ	ಭೂಭಾರವನಿೞುಹಿ
೧೧೫	೧೭	ಬೇಱೊಬ್ಬರೊಳು	ಬೇರೊಬ್ಬರೊಳು
೧೧೭	೨೪	ಶಿಷನೆ	ಶಿಷ್ಟನೆ
೧೨೧	೧೯	ಪು- ರವರವ	ಪುರ ವರವ
೧೨೬	೧೬	ಹಿಡಿದೆಳೆದು	ಹಿಡಿದೆಱೆದು
೧೨೭	೧೨	ಕಿಡಿಯೋಗಿ	ಕಿಡಿಯಾಗಿ
೧೩೨	೨೪	ಉಳುಹುವನೆ	ಉೞುಹುವನೆ
೧೩೩	೨೦	ನೆರೆ	ನೆಱೆ
೧೩೮	೧೩	ಕಿಱುಬೆವರ	ಕಿಱುಬೆವರ
೧೪೦	೪	ರಸದೆಱೆದ	ರಸದೆಱೆದ
೧೫೦	೨೪	ಸೌರಾಷ್ರ	ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ
೧೫೧	೧೮	ಮುಱಿದರೊಡ್ಡಿಯು	ಮುಱಿದರೊಡ್ಡುಗಳು
೧೬೫	೧೫	ದರ್ಮ್ಮಪರರನೆ	ದರ್ಮ್ಮಪರರೆನೆ
೧೬೬	೨೪	ಕೊಗೆಡಿಬಾಱ್ವುದು ಪಥ್ಯನಿನಂ	ಕೊಡಿಬಾಱ್ವುದುಪಥ್ಯನಿನಗಂ
೧೭೦	೮	ಅವನಿಪರು	ಅವನಿಪತಿ
,,	೯	ಕೆಡದಿರನೆಂದ	ಕೆಡದಿರೆಯೆಂದ

ಪುಟ.	ಪಜ್ಕ್ತಿ.	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ.
೧೬೭	೮	ತಳಕಿಳಿದ	ತಳಕಿಱಿದ
೨೧೦	೫	ನುಳಹಿ	ನುಱಿಹಿ
೨೧೪	೧೧	ಸೇನಾಪತ್ಯವನು	ಸೈನಾಪತ್ಯವನು
೨೧೬	೧೧	ಕಾಲ್ದುಳಿಯ	ಕಾಲ್ದುಱಿಯ

ಶ್ರೀ

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಮಹಾಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತ

ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ.

ಷಷ್ಠ ಸಂಪುಟ.

ಒಂದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಸಾರಥಿಯಾದುದು.

ಸೂಚನೆ.

ನಂಬಿದವರಿಗೆ ತನ್ನ ತೆತ್ತಿಹ
ನೆಂಬ ಬಿರುದನು ಮೆಱೆವ ಭಕ್ತರ
ಕುಟುಂಬಿ ಸಾರಥಿಯಾದ ನೊಲಿದರ್ಜುನಗೆ ಮುರವೈರಿ ||

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಕುಂತೀತನಯರುನ್ನತ
ದೇಳಿಗೆಯ ನೇನೆಂಬೆನೈ ಕಾರುಣ್ಯಸಿಂಧುವಲಾ |
ಶ್ರೀಲತಾಂಗಿಯ ರಮಣ [1] ನೈವರೊ
ಳಾಳೊಡೆಯರಾರೆಂಬ ಭೇದವ
ಬೀಳುಕೊಟ್ಟೇ ನಡಿಸುತಿರ್ದನು ತನ್ನ ಮೈದುನರ || ೧

ಹೇಳಿಗೆಗೆ ಬಾಯ್ಬಿಡುವ ವೇದದ
ತಾಳಿಗೆಗಳೊಣಗಿದುವು ಘನತೆಯ
ಮೇಲೆ ತನ್ನದು ಘನತೆ ಯೆಂಬುದ ನತ್ತ ಬೇಱಿರಿಸಿ |

---

1 ನನಿಬರೊ, ಝು.

ಕಾಲಿಗೆಱಗುವ ನಾಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ನೇಱಿಲೊಡನೇಱುವನು ಕೃಷ್ಣನ
ಲೀಲೆಯನುಪಮೆವೆಂದು ವೈಶಂಪಾಯಮುನಿ ನುಡಿದ ॥ ೨

ಬಂದುದಿನ ವೊಡ್ಡೋಲಗಕ್ಕೆಲೆ
ತಂದು ನಿಖಿಳಾವನಿಪ ರಾಯರ
[1]ಬೃಂದದೊಳು ಮುರವೈರಿ ನುಡಿದನು ರಾಜಕಾರಿಯವ ।
ಹಿಂದೆ ಜೂಜಿನ ವಿಲಗದೊಳು ಮನ
ನೊಂದರಿಪ್ಪರಡವಿಯೊಳು ಧರೆಗಿ
ನ್ನೆಂದು ಸೇರುವರೇನು ಹದನೀಪಾಂಡುತನಯರಿಗೆ ॥ ೩

ದೇವ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ನಿನ್ನಯ
ಭಾವ ನೀಧರ್ಮಜನ ಬಹುವಾ
ನಾವಮಾನದ ಹೊಱಿಗೆ ನಿನ್ನದು ಹರಣಭರಣವನು ।
ನೀವು ಬಲ್ಲಿರಿ ಕಾಲೊಳೊದೆದುದ
ನೋವಿ ತಲೆಯೊಳು ಹೊತ್ತು ನಡಸುವ್ರೊ
ಡಾವು ಬಲ್ಲೆವು ಜೀಯ ಎಂದನು ದ್ರುಪದಭೂಪಾಲ ॥ ೪

ಕಳುಹುವುದು ಶಿಷ್ಟರನು ಧರಣೀ
ತಳವ ಬೇಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಮವ
ಬಳಸುವುದು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳಿಗಟ್ಟುವುದು ವಿನಯದೊಳು ।
ತಿಳಿವುದಾತನ ನೆಲೆಯ ನಲ್ಲಿಂ
ಬೞಿಕ ನಯವಿಲ್ಲೆಂದೊಡಾಹವ
ದೊಳಗೆ ಕೈದೋಱುವುದು ಮತವೆಂದನು ಮುರಧ್ವಂಸಿ ॥ ೫

ಎಲೆ ಮರುಳೆ ಮುರವೈರಿ ಕೌರವ
ರೊಲಿಯರೀಹದನನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ನಿಳೆಯ ಸೋತನು ಜೂಜುಗಾಱಿರ ಮೋರೆಮಾರ್ಗದೊಳು ।

[1] ಮುಂದೆಯೊಳು, ಕ. ಜ. ಮುಂದಿಯೊಳು, ಟ.

ನೆಲನ [1] ನಾಳಲಿ ಮತ್ತೆ ಗೆಲಿದೇ
ಕೊಳಲಿ ಮೇಣಾಕ್ಕದಲಿ ಸುಯೋಧನ
ನೊಳಗೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲೆಂದು ನುಡಿದನು ನಗುತೆ ಬಲರಾಮ ॥ ೬

ಲೇಸನಾಡಿದೆ ರಾಮ ಬಳಿಕೇ
ನಾಸುಯೋಧನ ನಥಮನೇ ನೀ
[2] ನೇಸನೇಱಿಸಿಕೊಂಡು [3] ನುಡಿವೈ ಮತ್ತೆ ಕೆಲಬರೊಳು ।
ಆಸುರದ ಕತ್ತಲೆಯು ಬೀಡು ಮ
ಹಾಸಹಾಯವು ಗೂಗೆಗಳಿಗಪ
ಹಾಸವೇ ದಿಟವೆನುತೆ ಸಾತ್ಯಕಿ ನಗುತೆ [4] ಕೈಕೊಂಡ ॥ ೭

ಬಲನ ಮಾತೇನಿವನ ಭಾಗ್ಯದ
ನೆಲೆಯೆ ಘಡ ಕೌರವರ ಶತಕದ
ತಲೆಗೆ ತಾ ವೀಳೆಯವ ನೆಲೆ ಕುಂತೀಕುಮಾರಕನೇ ।
ನೆಲನ ನಲಗಿನ ಮೊನೆಯೊಳಲ್ಲದೆ
ಮೆಲುನುಡಿಯು ಸಾಮದೊಳು [5] ನಿಮಗಿ
ನ್ನಳುಕಿ ಕುಡುವರೆ ಧರೆಯೊಳಧಿಕಕ್ಷತ್ರಿಯಾತ್ಮಜರು ॥ ೮

ಕಾದಿ ಸಾವುದು ಮೇಣು ರಿಪುಭಟ
ನಾದವನ ನೆತ್ತಿಯೊಳು ಸಬಳವ
ಕೋದು ಕೊಳ್ವುದು ನೆಲನ ನಿದು ಬಾಹುಜರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ।
ಮೇದಿನಿಯು ಬೇಡುವೊಡೆ ಮಟ್ಟಯು
ತೇದು ಹಣೆಯೊಳು ಬಡಿದು ದರ್ಭೆಯು
ಕೋದು ಸ್ವಸ್ತಿಯು ಹಾಯ್ಕುವುದು ಹಾರುವರ ಮತವೆಂದ ॥ ೯

---

1 ನೋಡಲಿ, ಟ. 2 ವೀಸ ನೇಱಿಸಿಕೊಂಡು ನುಡಿವಿರಿ, ಜ,
3 ನುಡಿದೊಡೆ, ಝ. 4 ಖತಿಗೊಂಡ, ಜ. ಝ. ಟ.
5 ನೀಂ ಮನವಳುಕಿ ಕೊಳ್ವರೆ ಧರೆಯೊಳೀಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಸುತರೆಂದ, ಜ.

ಎನಲು ನಕ್ಕನು ದ್ರುಪದನಿದು ನ
ವ್ಯಕ್ತನುಮತವು ಕಾಳಗದೊಳಲಗಿನ
ಮೊನೆಯೊಳಲ್ಲದೆ ಮಹಿಯ ಬಿಡುವನೆ ಕೌರವೇಶ್ವರನು ।
ವಿನುತಸಾತ್ಯಕಿ ಕೇಳು ನೆಲೆಯನು
ಜನಪ [1] ರನ್ನೆಬರೊಬ್ಬ ದೂತನ
ವಿನಯದೊಳು ಕಳುಹುವುದು [2] ಭೇದವ ನಱಿಯಬಹುದೆಂದ ॥ ೧೦

ವಿಹಿತವಿದು ಪಾಂಚಾಲಕನ ಮತ
ವೆಹುದು ರಾಯರಿಗಟ್ಟುವುದು ವಿ
ಗ್ರಹವ ಸೂಚಿಸಿ ಕರೆದು ಕೊಳ್ವುದು ಬೇಹ ಭೂಭುಜರ ।
ಬಹುಳ ಬಲಸಂವರಣೆಯೊಳು ಸಂ
ನಿಹಿತರಾಗಿಹುದಿತ್ತಲತ್ತಲು
ಮಹಿಯ ಬೇಡಲು ಕಳುಹಿ ಶಿಷ್ಟರ ನೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೧೧

ಮದುವೆಗೋಸುಗ ಬಂದೆವಾವಿಂ
[3] ದಿದಱ ಮೇಲಣ ರಾಜಕಾರ್ಯದ
ಹದನನಱ [4] ವುದಟ್ಟಿದೊಡೆ ಬಹೆವಾವು ವಹಿಲದೊಳು ।
ಹದುಳವಿಹುದೆಂದಸುರರಿಪು ಕರು
ಣದೊಳು ಕುಂತೀಸುತರ ನಾದ್ರೌ
ಪದಿಯ ನಭಿಮನ್ಯುವ ಸುಭದ್ರೆಯ [5] ಹರಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ॥ ೧೨

ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಹುದಿವ [6] ರ ಮಕ್ಕಳ
ನೋಡಲಾಗದು ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದನು
ನಾಡ ಬೇಡಲು ಬುದ್ಧಿವಂತರ ನಲ್ಲಿಗಟ್ಟುವುದು ।

1 ತನ್ನವನೊಬ್ಬ, ಝ. 2 ಸಾಮವ ಬಳಸಬಹುದೆಂದ, ಟ.
3 ನಿದಱ ಮೇಲೇನಾದಕಾ, ಕ. ದಿದಱ ಮೇಲಿನ್ನಾದಕಾ, ಜ. ನದಱ ಮೇಲಿನ್ನಾವ ಕಾ, ಝ. 4 ದಟ್ಟುವುದು ಬಹೆವಾವು ಸಾಕದನ್ನೆಬರ, ಕ.
5 ಕರಿಸಿ, ಟ. 6 ರುಮಕ್ಕಳು, ಜ, ಟ.

[1] ಕೂಡೆ ಸೋದಿಸಿ ಸಜ್ಜೆಯೊಳು ವೈ
ಗೂಡಿ ಯಾರೋಗಣೆ [2] ಯೊಳಚ್ಚರು
ಮೂಡಿ ಕೊಂಡಿಹುದೆಂದು ದ್ರುಪದವಿರಾಟರಿಗೆ ನುಡಿದ ॥ ೧೩

ಎಂದು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು ನಾರೀ
ಬೃಂದಯದುಬಲಸಹಿತ ದೇವ ಮು
ಕುಂದ ಬಿಜಯಂಗೈದ ನತ್ತಲು ದ್ವಾರಕಾಪುರಿಗೆ ।
ಬಂದುದಿನವಾಳೋಚನೆಯು ನೆಲೆ
ಯಿಂದೆ ಕರೆದು ಪುರೋಹಿತನ ನಲ
ವಿಂದೆ ಕಳುಹಿದ ದ್ರುಪದನಾ ಕೌರವನ ಪಟ್ಟಣಕೆ ॥ ೧೪

ಓಲೆಯುಡುಗೊರೆಸಹಿತ ಧರಣೀ
ಪಾಲರಿಗೆ ಪಾಂಡವ [3] ರು ಬಿಟ್ಟರು
ಕಾಳಗಕೆ ಬಲವಾಗಲೋಸುಗ ಕರೆದರಲ್ಲಲ್ಲಿ ।
ಆಳುಕುದುರೆಯು ನೆರೆದು [4] ಬಂದರು
ಮೂಲೆಯರಸುಗಳಲ್ಲ ಕುರುಭೂ
ಪಾಲನಲ್ಲಿಗೆ ಕೆಲರು ಕೆಲಬರು [5] ಪಾಂಡವರ ಪೊರೆಗೆ ॥ ೧೫

ಧರಣಿ ಯೊಡೆಗಿಡೆ ರಾಯಮೋಹರ
ತೆರಳುತಿಬ್ಬರು ರಾಯರಿಗೆ ಕೈ
ನೆರವ ತೋಱಲು ಕವಿದು ಬಂದುದು ಕಾಣೆನಳತೆಗಳ ।
ಅರಿಗಳುರೆಹೆಚ್ಚಿದರು ವೈಮಱಿ

1 ಕೂಡೆ ನೋಡಿಸಿ, ಕ. ಕೂಡೆ ಸಂಧಿಸಿ, ಝ. ಕೂಡಿ ಸೋದಿಸಿ, ಟ.
2 ಗಳೊಳು ಮನಗೂಡಿ ಬೆರಸಿಹುದೆಂದು, ಕ. ಜ. ಝ.
3 ರಕಿಷ್ಟರು, ಕ. ಟ. ರಕಿಷ್ಟರೆ, ಜ. ರುಕಿಷ್ಟರು, ಝ.
4 ದೆಸೆಗಳ, ಕ. ಜ. ಝ. ದಿಕ್ಕಿನ, ಟ.
5 ಪಾಂಡುತನಯರಿಗೆ, ಕ. ಜ. ಝ. ಟ.

ದಿರಲು ಮಹಿಮೆಗಮಾನ್ಯ ವೆಹುದಿಂ
ನುರವಣಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೌರವರಾಯ ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೧೬

ಹದನ ನಾಪ್ತರಿಗಱುಹಿದನು ಗುಪಿ
ತದೊಳು ಕೃಷ್ಣನ ನೊಳಗುಮಾಡುವ
ಮುದದೆ ಕೌರವ ಬಂದನಂದಾದ್ವಾರಕಾಪುರಿಗೆ ।
ಅದನು ಭೇದಿಸಿ ಬೇಹಿನವರಱು
ಹಿದರು ಕುಂತೀಸುತರಿಗತಿವೇ
ಗದೊಳು ಧರ್ಮಜನಳುಕಿ ಕಳುಹಿದ ನಿಂದ್ರನಂದನನ ॥ ೧೭

ಬೀೞುಕೊಂಡರ್ಜುನನು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲನಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತೆ ಕಂಡನು
ಲೀಲೆಯೊಳು ನರ್ತಿಸು [1] ವ ನವಿಲನು ಬಲದೊಳಡಹಾಯ್ದು ।
ಮೇಲೆ ಹಂಗನ ಬಲವೆ ಹರಿಣೀ
ಜಾಲದೆಡನನು ತಿದುರ್ವಲ್ಲಿ ವಿ
ಶಾಲಶಕುನವನಾಲಿಸುತೆ ಹರುಷದೊಳು ನಡೆತಂದ ॥ ೧೮

ಮೊರೆದು ಮಿಗೆ ತಲೆಯೊತ್ತಿ ತೆರೆವೃ
ಮುರಿದು ಘುಳುಘುಳುಘುಳಿತಘನನಿ
ಷ್ಠುರನಿನಾದದ ಗಜರು ಭಾಡಿಸೆ ಬಹುಳಲಹರಿಯೊಳು ।
ತೆರೆತೆರೆಯು ತಿವಿದೆದ್ದು ಗಗನ [2] ಕೆ
ಪರಿಯೆ ವಿತಳಕೆ ಸುರಿದು ಸುಳಿಯಂ
ತರಿಸೆ ಸಾಗರನುಬ್ಬುಗವಳವ ಕೊಂಡವೊಲ್ [3] ಮೆಱೆದ ॥ ೧೯

ಪೂತು ಮಝು ಸಾಗರನ ಬಲುಹು ಮ
ಹಾತಿಶಯವೈ ಯಿವನಸಂಜಿಸ
ಲಾತಗಳು [4] ಗರ್ವಿತರು ಬೆಟ್ಟವನೊಟ್ಟೆ ನೆತ್ತಿಯೊಳು ।

---

1 ಸುತೆ ನವಿಲನು ಬಲನ ನೆಡವಾಯ್ದು, ಝ. 2 ವನಿರದೊದೆಯೆ ವಿತಳಕೆ ಸುಳಿ ಭೋಂಕರಿಸೆ, ಝ. 3 ಕುಣಿದ, ಝ. 4 ವರ್ವಿಗರು, ಜ, ವರ್ವಿಗಳು, ಝ.

ಈತ ನೆಮಗಂಜುವನೆ ಎನುತೆ ವಿ
ಧೂತರಿಪುಬಲ [1] ಬಂದು ಕಂಡನು
ಪೋತಕದ ಹೆಡತಲೆಯ ದಡಿಯನು ದ್ವಾರಕಾಪುರಿಯ ॥ ೨೦

ಅಟ್ಟಿ ಬಳಲಿದ ಶ್ರುತಿಗೆ ಹರಿ ವ್ಯಾ
ಗೊಟ್ಟ ಠಾವಿದು ತಾಪಸರು ಜಪ
ಗುಟ್ಟಿ ಜೆನುಗಿದೊಡವರ ಸುಜ್ಜೀವಿಸಿದ ತಾಣವಿದು ।
ಹುಟ್ಟುಸಾವಿನ ವಿಲಗದವರನು
ಬಿಟ್ಟ ಠಾವಿದು [2] ಕಾಲಕರ್ಮದ
ಘಟ್ಟಮುಖವಡೆದೋಡಿದೆಡೆಯಿದು ಶಿವಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೨೧

ಪರಮನಾರಾಯಣ ಪರಾಯಣ
ರಿರಲು ಪರತರವೆಂದು ಮುರಹರ
ಒರೆದ ಠಾವಿದು ಮುಕ್ತಿ ಯಿಲ್ಲಿಯೆ ಕರತಳಾಮಳಕ ।
ಭರಿತಬೊಮ್ಮದ ಸುತ್ತುಗೊಣಸನು
ಸರಿವ ಠಾವಿದು ತರ್ಕತಂತ್ರದ
ತರದಯುಕುತಿಯ ತೊಟಿಸುಗೊಳ್ಳದ ಠಾವಲಾ ಯೆಂದ ॥ ೨೨

ಹೊಗಲುತರ್ಜುನನಸುರರಿಪುವಿನ
ನಗರಿಗೈತಂದರಮನೆಗೆ ಬರ
ಲಗಧರನು ಮಂಚದೊಳು ನಿದ್ರಾಂಗನೆಯ ಕೇಳಿಯೊಳು ।
ಸೊಗಸು ಮಿಗಲರೆದೆಱೆದ ಲೋಚನ
ಯುಗಳ ಸಮತಳಿಸಿದ ಸುಷುಪ್ತಿಯ
ಬಿಗುಹಿನೊಳು ಪರಮಾತ್ಮನೆಸೆದನು ಭ್ರಾಂತಿಯೋಗದೊಳು ॥

ಮುಕುಳಕರಪುಟನಾಗಿ [3] ಭಯಭರ
ಚಕಿತಚಕಿತ್ತ ಶರೀರನಬುಜಾಂ

---

[1] ಮುಂದೆ, ಝ.　[2] ತರ್ಕತಂತ್ರದ ಘಟ್ಟಮುಖಿದೆಡೆಯಾಡಿ, ಟ.
[3] ಭವಭಯಚಕಿತ, ಕ

ಬಕನ ಸೆಬ್ಬಿಸಲಮ್ಮದೊಯ್ಯನೆ ಚರಣಸೀಮೆಯೊಳು ।
ಅಕುಟಿಲನು ಸಾರಿದನು ಬೞಿಕಾ
ವಿಕಳದುರ್ಯ್ಯೋಧನನು ನಿಗಮ
[1] ಪ್ರಕರಮೌಳಿಯ [2] ಮೌಳಿಯತ್ತಲು ಸಾರ್ದು [3] ಮಂಡಿಸಿದ ॥ ೧೪

ಇರಲು ನಿಮಿಷದೊಳಸುರರಿಪು ವ್ಯೈ
ಮುರಿದು ವೃಷ್ಪವಡಿಸಿದ ನಿದಿರೊಳು
ಸುರಪತಿಯ ಸೂನುವನು ಕಂಡನು ನಗೆಯ ವೊಳ ಮಿನುಗೆ ।
ತಿರುಗಿ ನೋಡುತೆ [4] ತಲೆಯ ದೆಸೆಯೊಳು
ಕುರುಕುಲೇ [5] ಶ್ವರನತಿವಿಕಾರಿತೆ
ಯಿರವ ಕಂಡನಿದೇನಿದೇನೆಂದಸುರರಿಪು ನುಡಿದ ॥ ೧೫

ವೀಳೆಯುವ ತಾಂ ಕೊಂಡು ಕುರುಭೂ
ಪಾಲಪಾರ್ಥರಿಗಿತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲ ನುಡಿಸಿದನುಭಯರಾಯರಿಗಿತ್ತ ಬರವೇನು ।
ಹೇೞಿರೈ ಬರವಘಟಿತವಲಾ
ಮೇಳವೇ [6] ಕಡುಮಾನ್ಯರೆವಿಮ್ಮಾ
ಯಾಲಯಕೆ ಬರವೇನೆನಲು ಕುರುರಾಯ ನಿಂತೆಂದ । ೧೬

ಯಾದವರು ಕೌರವರೊಳಂಟೇ
ಭೇದ ವಾವ್ಯೈತಂದೊ [7] ಡೆಂವೊಳ
ಗಾದ [8] ಲಾಘವವೇನು ನಿಮ್ಮವೊಲಾರು ಸಖರೆಮಗೆ ।

ಸೋದರರ ಮನ ಕದಡಿದುವು ದಾ
ಯಾದವಿಷಯದೊಳಿನ್ನು ಧರಣಿಗೆ
ಕಾದುವೆವು [1] ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೆ ಬಲವಾಗಬೇಕೆಂದ ॥ ೨೭

ಕೌರವೇಶ್ವರ ಕೇಳು ಧರಣೀ
ನಾರಿ [2] ಯಾರೊಡನೊಕ್ಕತನವಿ
ದ್ದಾರ ಮೆಚ್ಚಿದಳಾರ ಸಂಗಡವುರಿಯ ಹಾಯ್ದಪಳು ।
ಭೂರಿಮಮಕಾರದೊಳು ನೃಪರು ವಿ
ಚಾರಿಸದೆ ಧರೆ ತಮ್ಮದೆಂದೇ
ನಾರಕದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕೈದುವರೆಂದು ಹರಿ ನುಡಿದ ॥ ೨೮

ನಾಡಿಗೋಸುಗ ಸೋದರರು ಹೊ
ಯ್ದಾಡಿ ಹೞಿಹಂಚಾದರೆಂಬುದ
ನಾಡದಿಹುದೇ ಲೋಕ ಕಮಲಜನುಸಿರಿಹನ್ನೆಬರ ।
ಬೇಡ ಖತಿ ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ನೀಂ ಕೈ
ಗೂಡಿ ಬದುಕುವುದೊಳ್ಳಿತಾಂ ನೆಱೆ
ನೋಡಿ ಸಂತಸಬಡುವೆ ವೆಂದನು ದಾನವಧ್ವಂಸಿ ॥ ೨೯

ತಗರೆರಡ ಖತಿಗೊಳಿಸಿ ಬಲುಗಾ
ಳಗವ ನೋಡುವರಂತೆ ನಿಮ್ಮನು
ತೆಗೆತೆಗೆದು ಕಲಿಮಾಡಿ ಬಿಡುವರು [3] ಖುಲ್ಲರಾದವರು ।
ನಗುತೆ ಹೆಱಹಿಂಗುವರು ಹಿಸುಣರು
ಬಗು [4] ಳದವದಿರು ಬೞಿಕ ಕಡೆಯೊಳು
ಹುಗುವಿರೈ ನೀವಿಬ್ಬರಪ [5] ಕೀರ್ತಿಯ ಹಾದರಕೆ ॥ ೩೦

1 ನಮ್ಮನಿಬರಿಗೆ, ಜ. ನೀವಿಬ್ಬರಿಗೆ, ಝ. ಟ.

2 ನಾರಾಯಣನ ವಧು ಮಾತ್ರ, ಟ.

3 ಕುಜನರಾದವರು, ಝ. 4 ಳುವವದಿರು ಮತ್ತೆ ಕಡೆ, ಟ.

5 ಕೀರ್ತ್ಯಂಗನೆಯ ಮನೆಯ, ಟ.

ಅವಧರಿಸು ಮುರವೈರಿ ಧರ್ಮ
ಶ್ರವಣಕೋಸುಗ ಬಾರೆವಾಂ ಪಾ
ರ್ಥಿವರ [1] ಪಂಥದ ಕದನವಿದ್ಯಾಕಾಮ ಬೆಮಗಾಯ್ತು ।
ಸಿವಗೆ ನಾವಿತ್ತಂಡ ಸರಿ ಪಾಂ
ಡವರಿಗೆಯು ಮನದೊಲವಿನೊಳು ಕೌ
ರವರಿಗೆಯು ಬಲವಾಗಬೇಕೆಂದನು ಸುಯೋಧನನು ॥ ೩೧

ಎನಲು ತಂಬುಲ ಸೂಸೆ ನಗುತ
ರ್ಜುನನ ನೋಡಿದನಸುರರಿಪು ನಿ
ನ್ನನುವ ಹೇಳೈ ಪಾರ್ಥನೆನೆ ತಲೆವಾಗಿ ಕೈಮುಗಿದು ।
ಎನಗೆ ಮತ ಬೇರೇನು ದುರ್ಯೋ
ಧನನ ಮತವೇ ತನ್ನ ಮತ ನಿ
ಮ್ಮನುನಯುವೆ ನಯುವೆಮ್ಮೊಳೇಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೩೨

ಆದೊಡಾವಿಹೆ ವೊಂದುಕಡೆಯೊಳು
ಕಾದುವವರಾವಲ್ಲ ಬಲ [2] ನಾ
ಯಾದವರು ಕೃತವರ್ಮ ನಾ ರಾಯುನ ಮಹಾಸೇನೆ ।
ಕಾದುವವರಿವರೊಂದುದೆಸೆ ಯೆರ
ಡಾದುವಿವಱೊಳು ಮೆಚ್ಚಿದುದ ನೀ
ನಾದರಿಸಿ ಪರಿಸೆಂದು ಪಾರ್ಥಂಗಸುರರಿಪು ನುಡಿದ ॥ ೩೩

ಮುರಮಥನ ಬಿನ್ನಹವು ಕೌರವ
ನರಸ ನತಿಸಿರಿವಂತ ನಿದ ಸಂ
[3] ತರಿಸಲಾಪನು ಬಹುಳಯಾದವಸೈನ್ಯಸಾಗರವ ।

---

1 ಕದನದ ಪಂಥವಿದ್ಯೆ, ಜ.

2 ಸಹ ಯಾದವರು, ಝ. 3 ವರಿಸಲಾಪನು, ಜ. ಹರಿಸಲಾಪನು, ಟ.

ಧರೆಯು ಸಂಪದ ವಿಲ್ಲ ವಡವಿಯು
ತಿರುಕರಾವೆಮಗಿನಿಬರನು ಸಂ
[1] ತರಿಸಲಪ್ಪುದೆ ಕೃಷ್ಣ ನೀನೇ ಸಾಕು ನವುಗೆಂದ ॥ ೩೪

ನಾವು ಬಡವರು ಬಡವರಿಗೆ ದಿಟ
ನೀವು ಬೆಂಬಲವೆಂಬ ಬಿರುದನು
ದೇವ ಕೇಳಿದು ಬಲ್ಲೆನೆಂದನು ಪಾರ್ಥ ಕೈಮುಗಿದು ।
ನೀವು ಸುಖದೊಳು ಪಾಂಡವರನು
ಜೀವಿಸುವುದೆಮಗುಳಿದ ಯದುಭೂ
ಪಾವಳಿಯು ಕೃಪೆಮಾಡಿ ಯೆಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯು ॥ ೩೫

ಮೆಱೆಯು ಮಾತುಗಳೇಕೆ ಪಾಂಡವ
ರೆಱಕ ನಿಮ್ಮೊಳು ಹಿರಿದು ಪಾರ್ಥಗೆ
ಮೆಱುಗುವಿರಿ ಹಿರಿದಾಗಿ ಮನವುಬ್ಬುಂಟು ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ।
ಉಱುವ ಕಾರ್ಯಕೆ ಕಡೆಯೊಳಾವೇ
ಹೊಱಗು ಸಾಕಂತಿರಲಿ ನೀಂ ಹೊ
ಕ್ಕಱಿಯಲಾಗದು [2] ಮತ್ತೆ ಯಿದನೇ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು ॥ ೩೬

ಮೊಲೆಯು ನುಂಬಂದೊಬ್ಬ ದನುಜೆಯು
ಹಿಳಿದು [3] ಕೊಂಡೆವು ಶಕಟನನು ತನು
ಗಳದೆ [4] ವಘ ಹಯು ವತ್ಸ ಧೇನುಕ ವೃಷಭ ಭುಜಗರನು ।

---

1 ವರಿಸಲಾಪುದೆ ಕೃಷ್ಣ ನೀ ಸಾಕೆಂದನಾಪಾರ್ಥ, ಜ. ತರಿಸಲಾಪೆವೆ ಕೃಷ್ಣ ನೀ ಸಾಕೆಂದನಾಪಾರ್ಥ, ಝ. ಹರಿಸಲಾಪೆವೆ ಕೃಷ್ಣ ನೀ ಸಾಕೆಂದನಾಪಾರ್ಥ, ಟ.

2 ಕೃಷ್ಣ ಯಿದನೇ ಬೇಡಿಕೊಂಡವನು, ಕ. ಕೃಷ್ಣ ಯೆಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯು, ಝ. ಮತ್ತೆ ಯಿದನೇ ಬೇಡಿಕೊಂಡವನು, ಟ.

3 ವೊದೆದೆವು, ಕ. ಝ.	4 ಧೇನುಕ ವತ್ಸ ನಗ ಹಯು ವೃಷಭ ಭುಜಗರನು, ಕ. ಝ.

ಬಲುಗಜವ ಮಲ್ಲರನು ಮಾವನ
ನೆಚಿದು ಮಾಗಧಬಲವ ಬಱಿಕ್ಕೈ
[1] ದಱಿಸಿದೆವು ದಾನವರ ಹೆಂಡಿರ ಸಾಹವಾಗ್ರದೊಳು ॥ ೩೭

ಕಾಲಯವನನ ದಂತವಕ್ರನ
ಸೀಳಿದೆವು ಮುರ ನರಕ [2] ಶುಂಭರ
ಸಾಲುವನ ಪೌಂಡ್ರಕನ [3] ಡಿಬಿಕನ ಹಂಸ ಬಕರುಗಳ ।
ಕಾಳಗದೊಳ [4] ಟ್ಟಿಱಿದು ಬಾಣನ
ತೋಳ ತಱಿವೆಂದಾಯ್ತು ಧಾಳಾ
ಧೂಳಿ ಯಾಹವ ವಿಂದುವೌಳಿಯೊ ಳವಗೆ ಮುನಿಸಿನೊಳು ॥ ೩೮

ಹಸುಳತನ ಮೊದಲಾಗೆ ಬಲುರ
ಕ್ಕಸರೊಡನೆ ತಲೆಯೊತ್ತಿ ರಣದಾ
ಯೆಸವ ಸೈರಿಸಿ ಹೊಯ್ದು ಕೊಂದೆವು ಕೋಟಿದಾನವರ ।
ವಿಸುಕಲಾಱಿವು ಚಕ್ರ ಭಂಡಾ
ರಿಸಿತು ಮುನ್ನಿನ ಜವನದ ಬಲ
ಮುಸುಳತಾವೃಂಡಾಡಿಭಟ್ಟರು ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೯

ಎನಲು ಬಲುಲೇಸೆಂದು ಕೌರವ
ಜನಪ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬಲರಾ
ಮನನು ಕೃತವರ್ಮನನು [5] ಕಂಡನು ನಿಖಿಳಯಾದವರ ।
[6] ಇನಿತುಬಲಸಹಿತೊಲವಿನೊಳು ಹ
ಸ್ತಿನಪುರಕೆ [7] ಮರಳಿದನು ಬಳಿಕೀ
ದನುಜರಿಪು ನಸುನಗುತೆ ಯಿಂತೆಂದನು ಧನಂಜಯಗೆ ॥ ೪೦

---

1 ಪೆಱಿಸಿದೆವು, ಕ. 2 ಕುಂಭನ, ಟ.
3 ಹಂಸನ ಡಿಬಿಕವೋಹರವ, ಕ. ಝ.
4 ಟ್ಟಣಿಸಿ, ಕ. ಟೆಟ್ಟರಿಸಿ, ಝ. 5 ಕೊಂಡನು, ಝ.
ವಿನುತಬಲ, ಟ. 7 ಹಾಯ್ದನು, ಟ.

ಸುರಗಿಯನು ಬಿಸುಟೊಱೆಯ ನಂಗೀ
ಕರಿಸಿದವ್ರೊಲಿಂದಾಹವದ ಧುರ
ಧುರದ ಯಾದವಬಲವ ನೊಲ್ಲದೆ ಮಂದಮತಿ ಯಾಗಿ ।
ಮರುಳ ಕಾದದ ಕಟ್ಟದೆಮ್ಮನು
ಬಱಿದೆ ಬಯಸಿದೆ ಯಿದನು ಕೇಳ್ದೊಡೆ
ಮರುಳುಗುಟ್ಟದೆ ಮಾಣ್ಬರೇ ನಿಮ್ಮ[1] ಗ್ರಜಾನುಜರು ॥ ೪೧

ಎನಲು ಗಹಗಹಿಸಿದ ನಿದಾರಿಗೆ
ಮನವ ಕದ್ದಾಡುವಿರಿ ನಿಜಶಿ
ಷ್ಯನೊಳು[2] ನೋಟಕದಿಂದ್ರಜಾಲವೆ ನಿಮ್ಮ ಗರುಡಿಯೊಳು ।
ಎನಗೆ ಶ್ರಮವುಂಟದು ನಿಲಲಿ ಯೆ
ನ್ನನುಜರಗ್ರಜರಱಿಯರೇ ನಿ
ಮ್ಮನುಪಮಿತಮಹಿಮಾವಲಂಬನವೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೪೨

ನಾವು ಬಱಗೈಯವರು ಬರಲೆಮ
ಗಾವುದಲ್ಲಿಯು ಕೆಲಸ ವುಂಡುಂ
ಡಾವು ಕುಳ್ಳಿ[3] ಹರಲ್ಲ ಹಂಗಾಗಿರೆವು ಕಟಕದೊಳು ।
ದೇವರೆಂದೇ ನೀವು ಬಗೆವಿರಿ
ದೇವತನ ವೆಮಗಿಲ್ಲ ವೆಂಬುದ
ನಾವು[4] ಬಲ್ಲೆವು ಬಂದು ಮಾಡುವುದೇನು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೪೩

ದೇವಮಾತ್ರವೆ ನೀವು ದೇವರ
ದೇವರೊಡೆಯರು ಹೊಗಱುವೊಡೆ ವೇ
ದಾವಳಿಗಳಳವಲ್ಲ ಸಾಕ್ಷಾನ್ಮಾತದಂತಿರಲಿ ।
ನಾವು ಭಕ್ತರು ಭಕ್ತಭೃತ್ಯರು

---

1 ಣ್ಣತಮ್ಮದಿರು, ಝ. ಟ.   2 ನಾಟಕದಿಂದ್ರ, ಝ.
3 ಹೆವಲ್ಲಿ ಹಂಗಾಗಿಹೆವು, ಝ.   4 ಬಾರೆವು, ಟ.

ನೀವು ಸಾರಥಿ ಯಾಗಿ [1] ನಮ್ಮನು
ಕಾವುದೆಂ [2] ದರ್ಜುನನು ಹಣೆಚಾಚಿದನು ಹರಿಪದಕೆ ॥ ೪೪

ಎನಲು ನಗುತೆತ್ತಿದನು ಸಾರಥಿ
ತನವ ಕೈಕೊಂಡನು ಕೃಪಾಳುವಿ
ನನುನಯುವ ನಾವೆತ್ತ ಬಲ್ಲೆವು [3] ಭೃತ್ಯವರ್ಗದೊಳು ।
ತನಗಹಂಕೃತಿ ಯಿಲ್ಲ ವೈರೋ
ಚನಿಯು ಪಡಿಹಾಱಕೆ ಕಿರೀಟಿಯು
ಮನೆಯು ಬಂಡಿಯು ಬೋವತನ ವಲೆ ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೫
*

ಒಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

---

1 ಭೃತ್ಯರ, ಝ. 2 ದೆಱಗಿದನು ಫಲುಗುಣ ಹರಿಯ ಚರಣದೊಳ್, ಕ.
3 ನೃಪತಿ ಮಾರ್ಗದೊಳು, ಟ.
* 45ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ, ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ

ಎಂದು ಮುರರಿಪು ವರ್ಜುನನ ನಲ
ವಿಂದ ವಾರೋಗಣೆಯ ಮಾಡಿಸಿ
ಚಂದದೊಳು ಹೊಱವಟ್ಟನೊಡನಾದ್ವಾರಕಾಪುರಿಯ ।
ಮುಂದೆ ದೂತರು ಬೇಗದಿಂದೈ
ತಂದು ಧರ್ಮಜನೊಡನೆ ಹರಿ ತಾಂ
ಬಂದ ನೆಂಬುದ ನುಸಿರ್ದರು ಜನಮೇಜಯಕ್ಷಿತಿಪ ॥

ಎಂಬ ಪದ್ಯವೂ ಝ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ.

ಫಲುಗುಣನು ಹರುಷದೊಳು ಹೆಚ್ಚಿಯೆ
ಬಲವೊಡೆದು ನಲಿನಲಿದು ಮನದೊಳು
ಮಲಗಿ ಕೌರವನೃಪನ ಗೆಲಿದವನೆಂಬ ಹರುಷದೊಳು ।
ತಳೆದು ಪುಳಕವ ನುಡಿನಗೆಯ ಕಂ
ಗಳೊಳು ಸುರಿವಾನಂದಜಲದೊಳು
ತಳೆಯ ಮಿಗಿಲಂದಪ್ಪಿ ಹರಸಿದ ವೀರನಾರಯಣ ॥

ಎಂಬ ಪದ್ಯವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸಂಜಯನು ಧರ್ಮರಾಯನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದುದು.

ಸೂಚನೆ.

ಬಂದು ಕಂಡನು ಸಂಜಯನು ಯಮ
ನಂದನನ ನಲ್ಲಿಂದೆ ಮರಳಿದು
ಬಂದು ಕೌರವನೃಪತಿಗರುಹಿದನವರಮಾತುಗಳ ||

ಎಲೆ ಪರೀಕ್ಷಿತತನಯ ಕೇಳು
ಮ್ಮಳಿಸಿದನು ಯಮಸೂನು ಮುರರಿಪು
ಫಲುಗುಣಗೆ ಮೈಗುಡುವನೋ ಕೌರವನಿಗೊಳಗಹನೋ |
ತಿಳಿಯ ಲರಿದೆನುತಿರಲು ಬಲಗ
ಣ್ಣಲುಗಿತಿದಿರೊಳು ಕೈಯ ಗುಡಿಯೊಳು
ಸುಳಿದ ನೊಬ್ಬನು ಬಹುಳ ಮಾರ್ಗಶ್ರಮದ ಭಾರದೊಳು || ೧
ಇದಿರುಗೊಳ್ಳೀಬರಸ ನಡೆ ಕಟ
ಕದೊಳು ಕಟ್ಟಿಸು ಗುಡಿಯ ನಹಿತರ
ಸದೆದೆ ಹೋಗಿನ್ನೇನು ಸರಿಯೇ ನಿನಗೆ ಸುರಗಿರರು |
ಪದವ [1] ನಡಿಸಿದೊಡಾಟಿ [2] ಗೊಂಡನು
ಸದಮಲಶ್ರುತಿತತಿಯ ನೆಂಬ
ಗ್ಗದ ಮಹಾಪರದೈವ ಬಿಜಯಂಗೈ [3] ದ ನೇಟಿಂದ || ೨
ಕಥೆಗೆ ನಿನ್ನೊಡಹುಟ್ಟಿದನ ಸಾ
ರಥಿತನವ ಕೈಕೊಂಡ ನಿನ್ನೀ
ಪೃಥಿವಿ ನಿನ್ನಯ ರಾಣಿವಾಸವು ಚಿಂತೆ ಬೇಡಿದಕೆ |

---

1 ನಡಸಿದೊಡಾಟಿಗೊಂಡಾಸದಮಲ, ಝ. 2 ಗೊಂಬನು ಸದಮಲಶ್ರುತಿ ಮತಿಯ ನೆಂಬ, ಟ. 3 ದುದಿದೆ ಯೆಂದ, ಟ.

ವ್ಯಥಿತ ವಾಯಿತು ವೈರಿಬಲ [1] ಸಂ
ಪ್ರಥಿತಸಾಹಸ ನಾದೆ ನೀನೆನೆ
ಶಿಥಿಲಸಂಶಯ ನಂಗಚಿತ್ತವ ನಿತ್ತ ನಾತಂಗೆ || ೩

ಉಕ್ಕಿ ವಿಸಟಂಬರಿವ ಹರುಷದ
ತೆಕ್ಕೆಯೊಳು ಕೈಗುಡುವ ನೃಪ [2] ಜನ
ವಿಕ್ಕಲಿಸೆ ಪೊಱಮಟ್ಟ ನರಸನು ಸಕಲದಳಸಹಿತ |
ಮಿಕ್ಕು ಬರೆ ಬರೆ ಕೃಷ್ಣನನು ಕಂ
ಡೊಕ್ಕ ನೊಡಬನು ಚರಣದೊಳು ಸಾ
ಕಕ್ಕಜ ವಿದೇನೆನುತೆ [3] ಹರಿ ನೆಗಹಿದನು ಧರ್ಮಜನ || ೪

ಪರಕೆ ಪರತರವಸ್ತುವೆನು ಗೋ
ಚರಿಸಿದೆವಲೇ ಮುನಿಜನಂಗಳ
ವರಸಮಾಧಿಗೆ ಸಮಯ ವಿಲ್ಲದ ದೇವ ನೆಮಗೊಲಿದೈ |
ಕರುಣಿ ಬಿಜಯಂಗೈ [4] ದೆ ಯೆನೆ ಮುರ
ಹರನು ನಗುತಿಂತೆಂದ ನಾವೀ
ನರನ ಸಾರಥಿ ಯಲ್ಲದೆಲ್ಲಿಯ ವಸ್ತು ಹೇಱೆಂದ || ೫

ಬಯಲಿಗೆಮ್ಮನು ನಾಚಿಸದೆ ಪಾ
ಳೆಯಕೆ ನಡೆ ಯೆಂದಸುರರಿಪು ಸೇ
ನೆಯನು ಕೈವೀಸಿವನು ಬಂದನು ರಾಜಮಂದಿರಕೆ |
ನಿಯುತ ವಿತ್ತಲು ಕೇಳು ಜನಮೇ
ಜಯ ಮಹೀಪತಿ ಧರ್ಮಸುತನೋ
ಲೆಯ ಹದನ ನಱಿ [5] ದಾಗ ಶಲ್ಯನೃಪಾಲ ಪೊಱಮಟ್ಟ || ೬

---

1 ಸುಪ್ರತಿಕ, ಕ. 2 ಜನಧಿಕ್ಕರಿಸೆ, ಝ. ತಿಗಳಿಕ್ಕೆಲದೆ ಪೊಱಮಟ್ಟ, ಟ. 3 ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಧರ್ಮಜನ, ಕ. 4 ದಿರೆನೆ ಮುರ, ಝ. ಗೈವುದೆನೆ ಟ. 5 ದಂತೆ, ಕ. ಟ

ಮೇಳವಿಸಿ ಪ್ರೊಜಮ [1] ಟ್ಟಿದಗಣಿತ
ದಾಳು ಕುದುರೆಯು ಕೂಡಿ ಬರುತಿರೆ
ಕೇಳಿದನು ಕುರುರಾಯ ನಾಮದ್ರಾಧಿಪನ ಬರವ ।
ಆಳೊಳಗ್ಗಳ ನಧಟಶಲ್ಯನೃ
ಪಾಲನನು ತಿರುಹಿದೊಡೆ ಗೆಲುವುದು
ಕಾಳಗವು ತನಗೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿದನು [2] ಮನದೊಳಗೆ ॥ ೭

[3] ಮುಂದಖಿಳವಸ್ತುಗಳ ಜೋಡಿಸಿ
ಬಂದು ಪಾಳೆಯಬಿಡುವ ಠಾವಿನೊ
ಳಂದ ಮಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿದ ಗುಡಿ ಮಂಡವಿಗೆ ಚೌಕಿಗೆಯು ।
ಬಂದು ಯೋಜನದಗಲದೊಳು ಹಯ
ವೃಂದ ಗಜ ಶಾಲೆಗಳ [4] ಕೌರವ
ನಂದು ಪರುಠವಿಸಿದನು ಬಾಣಸವಖಿಳವೋಹರಕೆ ॥ ೮

ಬಂದು ಬಿಡುವನ್ನೆಬರ ಮುನ್ನಿನ
ಮಂದಿರವ ಹೊಗುವಂತೆ ಶಲ್ಯನ
ಮಂದಿ ಸಂತೋಷದ ಸಮುದ್ರದೆ ಮೂಡಿ [5] ಮುಳುಗಾಡಿ ।
ಮುಂದೆ ನಡೆಯಲು ಮತ್ತೆ ಮುನ್ನಿನ
ಚಂದದೊಳು ಮನೆ ಮನೆಗ [6] ಳನು ನಲ
ವಿಂದೆ ರಚಿಸಿದ ನೃದೆ ಕುರುಪತಿ [7] ಪಯಣ ಪಯಣದೊಳು ॥ ೯

---

1 ಟ್ಟನಗಣಿತ, ಕ. ಝ. ಟ.　　2 ಚಿತ್ತದೊಳು, ಕ, ಝ.

3 ಎಂದಖಿಳ, ಕ. ಝ. ಟ.　　4 ಪರುಠವದಿಂದೆ ರಚಿಸಿದ ಕೂಳ ಬಾಣವ ನಖಿಳವೋಹರಕೆ, ಕ. ಪರುಠವದಿಂದೆ ರಚಿಸಿದ ಕೂಳ ಠಾಣವ ನಖಿಳ, ಝ. ಪರುಠವದಿಂದೆ ರಚಿಸಿದ ಕೂಳ ಬಾಣವ ನಖಿಳ, ಟ.

5 ಮುಳಗಾಡೆ, ಝ. ಟ.　　6 ಳೊಳು ಮುದದಿಂದಲು ರಚಿಸಿದನು ಕುರುಪತಿ, ಟ.　　7 ಹಲವು ಪಯಣದೊಳು, ಝ ಟ.

* ಆರು ನಯದೊಳು ನಮ್ಮಖಿಳದಳ
ಭಾರವೆಸು ಸಂತೈಸಿದವ ಕುರು
ವೀರನೋ ಯಮಸೂನುವೋ ಲೇಸಾಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆನು |
ಆರು ಮಾಡಿಸಿದವರು ಬಂದೊಡೆ
ಹಾರ[1] ಲೇಕೆನ್ನೊಡಲ ತೆಱುವೆನು
ಧೀರ ವೈದೋಱಲಿ ಯೆನುತೆ ಹೊಯ್ಸಿದನು ಡಂಗುರವ || ೧೦

ನಗುತೆ ಕೌರವರಾಯ ನವನೋ
ಲಗಕೆ ಬರಲಿದಿರೆದ್ದು ಮುದದೊಳು
ತೆಗೆದು ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿದನು ಕುಶಲವನೈದೆ[2] ವಿಸ್ತರಿಸಿ |
ಮಗನೆ ನಿನೇ ರಚಿಸಿದಾತನು
ಬಗೆ ದಣಿಯೆ[3] ಬೇಡುವುದು ತಾಂ ಹಂ
ಗಿಗನು ನಿನಗೆನೆ ಮಾವ ಬಿನ್ನಹ ಮರಳಿ ನೀವೆಂದ || ೧೧

ಎನಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ಕುಂತೀ
ತನಯರನು ಬಿಡಿ ಮರಳಿ ನೀಂ ಹ
ಸ್ತಿನ ಪುರಿಗೆ[4] ನೀವಿತ್ತ ವರವೆನೆ ಶಲ್ಯ ಮನವಳುಕಿ |
ತನುಜ ಕೈಕೊಂಡೆನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ಜನಪ ನಳಿಯನು ನೀನು ಲೋಗನೆ
ಎನಗೆ ನೀವಿತ್ತಂಡ ಸರಿ ನಿಮ್ಮತ್ತ ಬಹೆ ನೆಂದ || ೧೨

ಅಗಲಿದೆನು ಪಲಗಾಲ ವೈವರ
ಮೊಗವ ನೀಕ್ಷಿಸಿ ಮರಳುವೆನು ಬಂ
ಧುಗಳ ದರುಶನ ಫಲವಲಾ ಸಂಸಾರತರುವಿಂಗೆ |

---

* ಆರುನಯದೊಳು ಮೊದಲಾದ ಪದ್ಯವು, ಝು. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

[1] ದೆನ್ನನು ತೆಱುವೆ ಮಾಡದ ಧೀರ, ಕ. [2] ಬೆಸಗೊಂಡ, ಟ.

[3] ನೀ ಬೇಡು ತಾ, ಟ [4] ತನಗಿತ್ತ, ಝು. ನಮಗಿತ್ತ, ಟ.

ಮಗನೆ ಸೇನೆಯು ಕೊಂಡು ವಾರಣ
ನಗರಿಗೈದುವುದೆಂದು ಭೂಪನ
ಮಗುಳಿಚಿದನಾಶಲ್ಯ ಬಂದನು ಪಾಂಡವರ [1] ಹೊರೆಗೆ ॥ ೧೩

ಇದಿರುಗೊಂಡರು ಕಾಣಿಕೆಯು ನಿ
ಕ್ಕಿದರು ತೆಗೆದಪ್ಪಿದರು ಹಲಗಾ
ಲದೊಳು ಹೊಚಿದ ಹರುಷವನು [2] ಕೈಗಾಗುಮಾಡಿದರು ।
ಮುದದಿ [3] ನೆಲ್ಲರ ಕುಶಲವನು ಕೇ
ಳಿದನು ದುರ್ಯೋಧನಗೆ ಸಿಲುಕಿದ
ಹದನ ನೆಲ್ಲವ ಹೇಳಿದನು ನಿರ್ವಿಣ್ಣಮನನಾಗಿ ॥ ೧೪

ಆದೊಡೇನೆಲೆ ಕಂದ ತಪ್ಪದು
ಮೇದಿನಿಯು ಸಿರಿ [4] ನಿನಗೆ ಸತ್ಯವ
ಕಾದು ಹದಿಮೂಱುಬುದ ನವೆದಿರಿ ಮುಂದೆ ಲೇಸಹುದು ।
ಕಾದಿ ವೃತ್ರಾಸುರನ ಮುಱಿದಪ
ವಾದದೊಳು ಸಿರಿ ಹೋಗಿ ದುಃಖಿತ
ನಾದ ನಿಂದ್ರನು ಮತ್ತೆ ಬದುಕಿದ ಶಚಿಯು ದೆಸೆಯಿಂದೆ ॥ ೧೫

ನಹುಷನನು ಕೆಡೆನೂಕಿ ಮುನಿಗಳ
ಮಹಿಮೆಯೊಳು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಳು ಸಂ
ನಿಹಿತ ನಾದನು ಮತ್ತೆ ದಿವಿಜರ ರಾಯ [6] ಮೊದಲಾಗ ।
ಅಹಿತರವಗಡಿಸಿದೊಡೆ [7] ಕುಸಿದನು
ಬಹುಳಲೇಸನು ಬೞಿಕ ಕಂಡನು
ಮಹಿ ನಿನಗೆ ಬೆಸಗೈಯೆ [8] ಬದುಕುವಿರೆಂದನಾಶಲ್ಯ ॥ ೧೬

1 ಮನೆಗೆ, ಝ. 2 ತಾವಾಗಮಾಡಿದರು, 3 ನೈವರ ಕುಶಲ, ಝ.
4 ನಿಮಗೆ, ಖ. 5 ರಾಧದೊಳು, ಝ. 6 ಮೊದಲಾಗಿ, ಝ.
ರೊಳಗಾಗಿ, ಟ. 7 ಪುಸಿಯನು, ಝ. 8 ಯುದ್ಧ ಬದುಕು, ಝ. ಟ.

ಆದೊಡಾಕರ್ಣಂಗೆ ಸಾರಥಿ
ಯಾದಿರಾದೊಡೆ ಸಮರಮುಖದೊಳು
ವಾದತೇಜೋವಧೆಯ ಮಾಡುವುದವನ ನವೆಗಡಿಸಿ ।
ಕಾದಿ ಕಡುವುದು ನಾವು ಗೆಲುವವೊ
ಲಾದರಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ನೆಂದಾ
ಮೇದಿನೀಪತಿ ಶಲ್ಯನನು ಕಳುಹಿದನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ॥ ೧೭

ಬೀಳುಕೊಂಡನು ಶಲ್ಯ ನಿತ್ತಲು
ಹೇಳುವರ ಮನ ಮುರಿಯೆ ನೋಟಕ
ರಾಲಿ ಝೊಮ್ಮಿಡೆ ಕಾದುವರ ಮನ ಮೊಳಕವೆಲಾಗೆ ।
ಜಾಳಿಗೆಯ ಹೊಗರಲಗಿನುರಿಯ ಭ
ಡಾಳ ನಭದೊಳು ಝಗಝಗಿಸೆ ಹೇ
ರಾಳದಾಳ್ಕದುರೆಯೊಳು ಬರುತಿರ್ದುದು ನೃಪಸ್ತೋಮ ॥ ೧೮

ದೆಸೆಗಳಂಟಜ ಮೊಳೆ ಬಿರಿ [1] ದೇ
ಪಸರಿಸಿತು ಹಳಬೊಮ್ಮಗಹುದೇ
ಹೊಸವಿಧಾತ್ರನ ಸೃಷ್ಟಿಯಿದು [2] ಹೊಸತೇನ ಹೇಳುವೆನು ।
ಕುಸಿಯನೇ ಕೂರುಮನು ಭಾರಕೆ
ನಸಿಯನೇ ನಾಗೇಂದ್ರ ನಾನೆಗ
ಳುಸಿರು ಹದುಳವೆ ಹೇಳೆನಲು ಬರುತಿರ್ದುದಾಸೇನೆ ॥ ೧೯

ಚೋಳ ಪಾಂಡ್ಯರು ಕೇರಳರು ಶಿಶು
ಪಾಲನಂದನ ಧೃಷ್ಟಕೇತು ವ
ರಾಳ ಭೋಟಕ ಚೀನ ಮಾಗಧ [3] ಕರ್ಪರಾದಿಗಳು ।
ಮೇಳೆ ಮೇಲೈತಂದು ಭೀಮಂ
ಗಾಳುದೋಱಿದರಿತ್ತ ಕುರುಭೂ
ಪಾಲಕನ ಕೂಡಿದರು ಭಗದತ್ತಾದಿಭೂಭುಜರು ॥ ೨೦

---

1 ಯದೆ ಅಸಮಬಲಹ, ಝ. 2 ಹೆಸರೇನು ಹೊಗಳುವನ, ಟ.
3 ಬರ್ಬರಾದಿ, ಟ.

ದ್ರುಪದರಾಜಪುರೋಹಿತನು ಕುರು
ನೃಪನ ನಿತ್ತಲು ಬಂದು ಕಂಡನು
ವಿಪುಳಮತಿ ಮಾತಾಡಿದನು ನಿಜರಾಜಕಾರಿಯವ ।
ಕೃಪಣತನದೊಳು ಕೌರವನು ಗುರು
ಕೃಪರ ಭೀಷ್ಮರ ಮಾತ ನೊಲ್ಲದೆ
ಚಪಲಕರ್ಣನ ಕೂಡೆ ನಿಶ್ಚೈಸಿದನು [1] ಕಾಳಗವ ॥ ೨೧

ನೆನೆದಮಂತ್ರವ ತನ್ನ ತಂದೆಯು
ಮನದ ಮುಚ್ಚ ದೊಳೂರೆದು ಕರ್ಣನ
ನೆನಹಿನೊಳು ಪುಟವಿಟ್ಟು ಶಕುನಿಯು ನೀತಿಯೊಳು ನಿಗುಚಿ ।
ಅನುಜಮತದೊಳು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ವೈ
ದುನನ ಮತದೊಳು ಬಣ್ಣವಿಟ್ಟನು
ಜನಪ ನಪಕೀರ್ತ್ಯಂಗನೆಗೆ ತುಡಿಸಿದನು ಭೂಷಣವ ॥ ೨೨

ಹರುಷದೊಳು ಸಂಜಯನ ನಾಗಳೆ
[2] ಕರೆದು ಕುರುಪತಿ ಬುದ್ಧಿಗಲಿಸಿದ
ನರಿನೃಪನ ಪಾಳೆಯಕೆ ಹೋಹುದು ನುಡಿವುದವಗಡಿಸಿ ।
ಧರೆಯ ಬೇಡಿಸಿ ಕಳುಹಿದಿರಿ ಸಂ
ಗರದೊಳಸಿಧಾರೆಯೊಳು ಕುಡುವೆವು
ಬಳಿದೆ [3] ಕೊಟ್ಟೊಡಧರ್ಮ ವೆಂಬುದು ಧರ್ಮತನಯಂಗೆ ॥ ೨೩

ಬೀಳುಕೊಂಡನು ಮಂತ್ರಿ ಪಯಣದ
ಮೇಲೆ ಪಯಣದೊಳೈದಿ ಪಾಂಡುನೃ
ಪಾಲಕರ ಪಾಳೆಯಕೆ ಬಂದನು ರಾಯಗಜುಹಿ [4] ದನು ।

---

1 ನಿಜಮತವ, ಕ. ಕಾಳಗಕೆ, ಟ. 2 ಕರಿಸಿ, ಝ. ಟ.

3 ಕೊಟ್ಟೊಡೆ ಧರ್ಮ, ಝ. ಟ. 4 ಸಲ್ಲು, ಟ.

ಕೇಳಿ ಬೀಡಾರವನು ಬೀಯುವ
ಹೇಳಿಸಿದ ನಾ ಮಱುದಿವಸ ವೊ
ಡ್ಡೋಲಗವ ರಚಿಸಿದನು ಕುಂತೀಸೂನು [1]ವಾದಿಯೊಳು ॥ ೨೪

ಹರಿ ವಿರಾಟ ದ್ರುಪದ ಕೈಕೆಯ
ರಿರಲು ಬಲವಂಕದೊಳು ವಾಮದೊ
ಳಿರೆ ವೃಕೋದರ ಫಲುಗುಣಾದಿಗಳಖಿಳಮಂತ್ರಿಗಳು ।
ತರುಣಿಯರು ಪರಿಮಳದ ಜಂಗಮ
ಭರಣಿಯರು ಮನ್ಮಥವಿರಿಂಚನ
ತರುಣಿಯರು ಕುಳ್ಳಿರ್ದರರಸನ ಹಿಂದೆ ಸಂದಣಿಸಿ ॥ ೨೫

ಕರಣಿಕರು ಮಾಂತ್ರಿಕರು ವೈದ್ಯರು
ಸರಸಕವಿಗಳು ತಾರ್ಕಿಕರು ವರ
ಭರತನಿಪುಣರು ಪಾಠಕರು ಗಾಯಕರು ವಾದಿಗಳು ।
ಕರಿತುರಗಶಿಕ್ಷಕರು ಲಕ್ಷಣ
ಪರಿಣತರು ಕೋವಿದರು ಸಾಮಂ
ತರುಪಹಾಸಕ ವಂದಿ ವೈತಾಳಿಕರು ತೋಱಿದರು ॥ ೨೬

ಮಾವತರು ಚಿತ್ರಿಗರು ಮಲ್ಲರು
ರಾವುತರು ಶಿಲ್ಪಿಗರು ಮಾಯಾ
ಕೋವಿದರು ಕರ್ಣಾಂಘ್ರಿವಿಕಳರು ಮೂಕ ವಾಮನರು ।
ದ್ರಾವಕರು ಜೂಜಾಳಿಗಳು ಪರಿ
ದಾವಣಿಗರು ವಿದೇಶಿಗಳು ಮೃಗ
ಜೀವಿಗಳು ಶಕುನಜ್ಞರೆಸೆದರು ರಾಜಸಭೆಯೊಳಗೆ ॥ ೨೭

ಸಾಲ ಮಕುಟದ ರತ್ನರಶ್ಮಿಯು
ದಾಟಿ ಗೆಲಿದುದು ತಮವ ನಿನ್ನೀ
ಮೇಲುತೆಕ್ಕೆಯು ತರಣಿತೇಜದ ಹಬೆಯು ಹಂಗೇಕೆ ।

---

[1] ಪ್ರೀತಿಯೊಳು, ಝ. ಠೀವಿಯೊಳು, ಟ.

ಮೇಲೆ ಕೈದೀವಿಗೆ[1] ಗಳಧಿಕ
ಜ್ವಾಲೆಯೊಳು ಪುನರುಕ್ತವೆನೆ ಭೂ
ಪಾಲನೋಲಗ ವೆಸೆದುದಿಂದ್ರನ ಸಭೆಗೆ ವೆಗ್ಗಳಿಸಿ ॥ ೧೮

ಕಳಕಳವೆ ಘಡ ಮಾಣು ಮಾಣೆಂ
ದುಲಿಯೆ ಕಂಚುಕಿನಿಕರ ವೆಂಗೈ
ತಳದ ಬಾಯೊಳು ರಾಯರಿದ್ದರು ಮಣಿದ ಮಕುಟದೊಳು ।
ನಳಿನನಾಭನು ನಗುತೆ ಪರಮಂ
ಡಲದ ಶಿಷ್ಟ[2]ನು ಬರಲಿ ಯೆನೆ ಬಾ
ಗಿಲೊಳು ಕೈದುವ ಕೊಂಡು ಹುಗಿಸಿದರಂದು ಸಂಜಯನ ॥ ೧೯

ಬಂದು ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು ಹರುಷದೊ
ಳಂದು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಭಯದೊಳು
ನಿಂದು ನೋಡಿದ ನೆಡಬಲ[3]ದ ಮಂಡಳಿಕಮನ್ನೆಯರ ।
ಸಂದ ಯಮನೋ ನಿರುತಿಯೋ ಪೌ
ರಂದರನೊ ಪಾವಕನೊ ವರುಣನೊ
ಮಂದಿ ಯಿದು ತಾಂ ಮರ್ತ್ಯರೇ ಹಾ ಯೆನುತೆ ಬೆಱಗಾದ ॥ ೨೦

ಸುಳಿದಲೆಯ ಕೆಮ್ಮೀಸೆಗಳ ಮಿಗೆ
ಬಳೆದ ಮುಡುಹುಗಳೊಡ್ಡಿದುರದು
ಚ್ಚಳಿತರೋಮದ ನೊಸಲ ಡೋರಿಯ ತಲೆಯ ಕಲಿಮುಖದ ।
ಬಲಿದ ಹುಬ್ಬಿನ[4] ತೋರತೋಳಿನ
ಹೊಳೆವ ದಾಡೆಯ ಹೊಗರ ಮೋಱೆಯ
ಕಲಿಮನದ ಕದನಪ್ರಚಂಡರ ಕಂಡು ಬೆಜಗಾದ ॥ ೨೧

---

1 ಯೊಳಧಿಕಜ್ವಾಲೆಗಳು, ಝ. 2 ನಕರೆಯೆನಲು, ಝ.
3 ದಮನ್ನೆಯರ ಮಾಪುತರ, ಝ. ಗಳ ಮಹಾಮಹೀಶ್ವರರ, ಟ.
4 ಬಿಟ್ಟಕಂಗಳ, ಕ. ಚ.

ಹಳುವದೊಳು ಹನ್ನೆರಡುವರುಷವು
ತೊಳಲಿದರು ಸಿರಿ ಹೋಗಿ ನಿಮಿಷಕೆ
ನೆಲನ ರಾಯರು ನೆರೆದು ಜೀಯೆನುತಿದೆ ಮಹಾದೇವ ।
ನಳಿನನಾಭನ ಕರುಣದಳತೆಗೆ
ನಿಲುಕದಿಹುದೇನುಂಟು ಮುರರಿಪು
ಮುನಿದೊಡಾಪನ ಮುಱಿಯು ನೆಂದನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ॥ ೩೦

ಇಳುಹಿದನು ಹೊರೆಯೊಳು ಮಹೀಪತಿ
ಕಳುಹಿಮುಹುಗೊಱಗಳನು ಭೂಪತಿ
ತಿಲಕ ಧರ್ಮಜ ನೊಪ್ಪುಗೊಂಡನು ನೃಪನ ಪಾವುಡವ ।
ಬಲವು ಬೊಪ್ಪನೊಳುಂಟಲಾ ಮ
ಕ್ಕಳನು ಮಱಿಯುನು ಲೇಸು ಸಂಜಯ
ತಿಳುಹು ತಾತನ ಕುಶಲವನು ಗಾಂಧಾರಿದೇವಿಯರ ॥ ೩೧

ಗುರು ಪಿತಾಮಹ ಗೌತಮರ ಸ
ಚ್ಚರಣಕಮಲಂಗಳಿಗೆ ಕುಶಲವೆ
ಗುರುಸುತನು ಸುಕ್ಷೇಮಿಯೇ ಕುರುರಾಯನಿರವೆಂತು ।
ಕುರುಪತಿಯು ಸೋದರರು ಮಕ್ಕಳು
ಸರಸಿಜಾನನೆ ಭಾನುಮತಿ ಮಿ
ಕ್ಕರಸಿಯರು ಕರ್ಣಾದಿಗಳು ನಿರ್ವೃತರೆ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೩೨

ಸುಖಿಗಳಸಿಬರು ಜೀಯ ನಿಮ್ಮಯ
ನಿಖಿಲಬಾಂಧವರನು ಸಹೋದರ
ಸಖಿ ಸುತಾದಿಗಳನು ಪುರೋಹಿತ ಪೌರ ಪರಿಜನವ ।
ಮುಖಸಮುದ್ಭವೆ ಮೊದಲು ಪಂಕಜ
ಮುಖಿಯರನು ಬೆಸಗೊಂಡು ಕಳುಹಿದ
ರಖಿಳಕುರುನಂದನರು ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣ ಗೌತಮರು ॥ ೩೩

ಮುನ್ನ ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣ ಗೌತಮ
ರುನ್ನತದ ಕಾರುಣ್ಯದೊಳು ಸಂ
ಪನ್ನ ಸಾಹಸರಾದೆ [1] ವಾಚರಿಸಿದೆವು ಧರ್ಮವನು ।
ಇನ್ನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾವನೀಶನು
ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಬಾಂಧವರ ಪ್ರತಿ
ಪನ್ನತೆಯು [2] ತಾಂ ಕಾಬ್ಬನೆಂದನು ಧರ್ಮಸುತ ನಗುತೆ ॥ ೨೬

ಏನು ಬಂದಿಹ ಹದನು ಕಾರ್ಯವ
ನೇನ ನೆಂದನು ಕೌರವೇಶ್ವರ
ನೇನ ನೆಕ್ಕಟಿಗರೆದು ಬುದ್ಧಿಯ ಕಲಿಸಿ ಕಳುಹಿದನು ।
ಏನುವೆನು ನೀ ನುಚಿಪದಿರು ವಿನ
ಯಾನುಗತವಾಗಿರಲಿ ಮೋಕ್ಷ ಶೌ
ರ್ಯಾನುಗತವಾಗಿರಲಿ ಬಿನ್ನವಿಸೆಂದ ನಸುರಾರಿ ॥ ೨೭

ನಾಡ ಬಯಸುವೊಡೆಮ್ಮೊಡನೆ ಹೊ
ಯ್ದಾಡುವುದು ಸಂಪ್ರತಿಗೆ ಚಿತ್ತವ
ಮಾಡಲಾಗದು ಸಂಧಿ ವೀರಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಮತವೇ ।
ಬೇಡುವರೆ ಪಾರ್ಥಿವರು ನಾವದ
ನಾಡಬಾರದು ತಮ್ಮ ಜನನವ
ನೋಡಿ ನುಡಿವರು ಪಾಂಡುಸುತರಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೨೮

ಮೊದಲೊಳಮಲ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವು
ಮದುವೆಯಾಯಿತು ಬಳಿಕ ವನವಾ
ಸದೊಳು ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ವೆಂಬಾಶ್ರಮವನೆಳವಡಿಸಿ ।
ತುದಿಗೆ ತಾಂ ಸನ್ಯಾಸವನು ಮಾ
ಡಿದನು ಮತ್ತುಳುಪುವೊಡೆ ರಾಜ್ಯದ
ಪದವಿ [3] ಗನುಚಿತ ವಾಯ್ತು ಯಮಜಂಗೆಂದು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೨೯

1 ವಾದರಿಸಿದೆವು ಸತ್ತ್ಯವನು, ಟ. 2 ಸಚಿಕೆಕಾ, ಟ. 3 ಯನುಚಿತ, ಚ.

ತಳಿತಜಾವನದುಬ್ಬುಗಳ ಕಳ
ವಳಿಗ ರರ್ಜುನ ಭೀಮ ರೆಂಬವ
ರೊಳಗೆ ವೈರವ ಬಿತ್ತಿ [1] ಬೆಳಸುವ ಕೃಷ್ಣ ಹಗೆ [2] ನಮಗೆ ।
ಉಳಿದ ದ್ರುಪದ ವಿರಾಟರೆಂಬೀ
ಪುಟು [3] ಗಳೂಲಿದಂತೋರೆಗೆಡೆ [4] ವರ್
ತಿಳಯೆ ತಾನೇ ಕಡೆಗೆ ಕೆಡದಿರ ನೆಂದು ಹೇಚೆಂದ ॥ ೪೦

ಸಾಕು ಕೌರವನಾಯ ಮಾತನ
ದೇಕೆ [5] ಚಿತ್ತೈಸುವಿರಿ ದೂತನ
ನೂಕು ನೂಕು ಕುಠಾರದುರ್ಯೋಧನನ ನೊಡೆಹೊಯ್ದು ।
ಶಾಕಿನಿಯರಿಗೆ ರಕುತ [6] ಧಾರೆಯೊ
ಳೋಕುಳಿಯ ನಾಡಿಸುವೆ ನಿಲು ತಡ
ವೇಕೆನುತ ಘುಡುಘುಡಿಸಿ ಕಿಡಿ ಕಿಡಿ ಯೋದನಾ ಭೀಮ ॥ ೪೧

ಬೆಸಸುವುದು ಹಿಂದಾದ ಜೂಜೆನೊ
ಳೆಸೆದ ಜಾಡ್ಯವೆ ಸಾಕು ಧರ್ಮದ
ದೆಸೆಗೆ ನೀನಿನ್ನುತ್ತರಾಯಿ ಸುಯೋಧನನ [7] ಕಡಿದು ।
ದೆಸೆದೆಸೆಯ ದೈವಂಗಳಿಗೆ [8] ಪಸ
ರಿಸುವೆ ವೆಂಮನು ಕಳುಹೆನುತ ಗ
ರ್ಜಿಸಿದರಂದಭಿಮನ್ಯು ಸಾತ್ಯಕಿ ಭೀಮನಂದನರು ॥ ೪೨

ಕದಡಿತಾಆಸ್ಥಾನ ಕಲ್ಪಾಂ
ತದ ಮಹಾ [9] ಸಿಡಿಲಂತೆ ವೀರರು
ಕೆದರಿ ತಮತಮಗೆದ್ದು ನುಡಿದರು ಕಂಡೆಯುವ ಜಡಿದು ।

---

[1] ಸುಡುವನು, ಟ. [2] ತನಗೆ, ಚ.ಟ.
[3] ಕರೊಲಿ, ಕ. ಚ.ಗಳವರಾವೋರೆ, ಟ. [4] ದರೆ, ಚ.
[5] ಬಿತ್ತರಿಸುವಿರಿ, ಝ. [6] ವಾರಿಯೊಳಾ, ಚ. ಝ. ವಾರಿಧಿಯೋಕುಳಿ, ಟ.
[7] ಕುಲವ, ಟ. [8] ಸರಿಹಸುಗೆಗೆವ್ಮನು, ಟ. [9] ಧ್ವನಿಯಂತೆ, ಟ.

ಉದಿರೆ ಹೊಯ್ವೆವು ಹಲ್ಲುಗಳ ಕಿ
ಬ್ಬದಿಯೊಳುಗಿವೆವು ಕರುಳ ನಹಿತರ
ತಿದಿಯ ಸುಲಿವೆವು [1] ಬಿಸುಡು ನೇಮವ ನೆಂದರತಿ [2] ಬಲರು ||೪೩

[3] ಆತನಿಂದೇನಹುದು [4] ಹೊಲ್ಲಹ
ವಾತನಿಂದೇನಹುದು [5] ಲೇಸುಗ
ಳಾತನಿಂ [6] ದೇಬರಲಿ ಹಿಂದಣ ಕಾನನಾಲಯ [7] ದ |
[8] ಯಾತ [9] ನೆಯ ಸೈರಿಸಿದ ತಮಗಿಂ
[10] ದಾತ ನುಡಿದೊಡೆ ಹಾನಿಯೇ [11] ನೀಂ
ಕಾತರಿಸದಿರಿ ಯೆಂದು ಸಂತೈಸಿದನು ಯಮಸೂನು || ೪೪

ಕಳುಹಿದನು ಬೀಡಾರಕವನಿಪ
ತಿಲಕನಾಸಂಜಯನ ನಲ್ಲಿಂ
ಬಳಿಕ ಮಱುದಿನ ಕೃಷ್ಣ ಪಾರ್ಥರು ಸಂಜಯನ ಕರಿಸಿ |
ಬಲುಹುಮೊಲುಹಿನ ನುಡಿಗಳಿಂದವೆ
ತಿಳುಹಿದರು ಮಱುದಿವಸದೋಲಗ
ದೊಳಗೆ ದೂತನ ಕರಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು || ೪೫

[12] ಜನಕನನು ಗಾಂಧಾರಿ ದುರ್ಯೋ
ಧನನ ನವರೊಡಹುಟ್ಟಿದರ ನಂ
ಗನೆಯರನು ದುಶ್ಶಳೆಯ ಸೈಂಧವ ಕರ್ಣ ಶಕುನಿಗಳ |
ವಿನುತಬಾಹ್ಲಿಕ ಶಲ್ಯ ಭಗದ
ತ್ತನ ನದೀಸುತ ಗುರು ಕೃಪರ ಗುರು
ತನುಜನನು ಮನ್ನಿಸಿ [13] ದೆವುಚಿತದೊಳೆಂದು ಹೇಳೆಂದ || ೪೬

1 ಬೆಸಸು ನೇಮವ, ಟ. 2 ರಥರು ಟ.

3 ಈ ತ, ಕ. ಚ. ಝ. 4 ಲೇಸುಗಳೀತ, ಕ. ಚ. ಝ. ಲೇಸುಗಳಾತ, ಟ. 5 ಹೊಲ್ಲಹವಾ, ಕ. ಚ. ಝ ಟ. 6 ದವೆಬ, ಕ. ಚ. ಝ. 7 ವು, ಕ, ಚ. 8 ಆತ, ಕ, ಚ. ಝ. ಟ. 9 ನೇಸ್ಯೈ, ಕ. ಚ. ಟ. ನೇಮಾಡಿದನು, ಝ. 10 ದೀತ, ಕ. ಚ. ಝ. 11 ನಿಲಿ, ಝ. ಟ

12 ಜನಪನನು, ಟ. 13 ದನುಚಿತ, ಕ.

ವರಪುರೋಹಿತರನು ಸುಸಾಮಂ
ತರನು ವೈದ್ಯರ ವಿಮಳವಿದುರನ
ನರಮನೆಯ ವಿಶ್ವಾಸಿಗಳ ನೋಲಗದ ಗಣಿಕೆಯರ ।
ಕರಿಹಯಾಧ್ಯಕ್ಷರನು ಪಡಿಹಾ
ರರನು ಬಾಹತ್ತರ ನಿಯೋಗದ
ಪರಿಜನದ[1] ಕುಶಲವನು ಕೇಳಿದೆವೆಂದು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೪೭

ಹೊನ್ನಿನೊಳು ಮಧುರೋಕ್ತಿಯೊಳು[2] ಸವಿ
ಯನ್ನವುಡುಗೊರೆಗಳೊಳು ಶಿಷ್ಟನ
ಮನ್ನಿಸಿದ ನವನೀಶ ನುಚಿತದೊಳವನ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ ।
ಪನ್ನಗನ ಸಿರಿಮಂಚದಾತನು
ಬೆನ್ನೊಳಿರುತಿರೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಿ
ಗಿನ್ನು ಮಂಗಳವೆನುತೆ ಸಂಜಯ ಬಂದ ನಿಭಪುರಿಗೆ ॥ ೪೮

ಬಂದ ನಾಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಾಯನ
ಮಂದಿರ[3]ಕೆ ಕಂಡನು ಮಹೀಶ[4]ನ
ನೊಂದೆರಡುಮಾತಿನೊಳು ಸೂಚಿಸಿ ಮರಳಿದನು ಮನೆಗೆ ।
ಅಂದಿನಿರುಳೊಳು ನಿದ್ರೆ ಬಾರದೆ
ನೊಂದು ವಿದುರನ ಕರಿಸಿ ರಾಯನ
ತಂದೆ ಬಿಸುಸುಯ್ಯುತ್ತ ನುಡಿದನು ವಿದುರದೇವಂಗೆ ॥ ೪೯

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

---

1 ಪುರಜನದ ಕುಶಲವ ಕೇಳ್ದೆವೆಂದೆನ್ನು, ಕ. ಝ. ಪುರಜನದ ಕುಶಲವ ಕೇಳ್ದೆವೆನ್ನೆಂದ, ಚ.

2 ವಿವಿಧಾನ್ನ, ಕ. ಸಂಪನ್ನ, ಝ. ವಿಪುಲಾನ್ನ, ಟ. 3 ವಹೊಕ್ಕನು, ಟ.

4 ನೊಳೊಂದೆರಡು, ಟ.

೩ ನೆ ಯ ಸಂ ಧಿ.

ವಿದುರನೀತಿ.

ಸೂಚನೆ.

ತಿಳುಹಿದನು ವಿದುರನು ಮಹೀಪತಿ
ತಿಲಕನನು ನಯನೀತಿಧರ್ಮಂ
ಗಳ ಸುಸಂಗತಿಯಿಂದೆ ನೂಕಿದರವರು ಯಾಮಿನಿಯ ||

*

ನಾಳ್ ಸಭೆಯೊಳು ಬಂ [1] ದು ಸಂಜಯ
ಹೇಳುವೆನು [2] ಸುದ್ದಿಯನು ಸಂಧಿಯೊ
ಕಾಳಗವೊ ಮುಂದಱಿಯಬಾರದು ದುಗುಡ ವಾಯ್ತು [3] ನಗೆ |
ಹೇಳು ನಿರುತವ ನಿಂದಿನಿರು [4] ಳೊಳು
ಬೀಳುಕೊಂಡುದು ನಿದ್ರೆ ಯೆನೆ ಭೂ
ಪಾಳಕನ ಸಂತೈಸಿ ಬಳಿಕಿಂತೆಂದನಾವಿದುರ || ೧

---

* ನೀತಿಯನು ತಾಂ ವಿದುರವಾಕ್ಯದ
ರೀತಿಯೊಳು ಗಾಂಗೇಯನೊಳು ಸಂ
ಭೂತವಾದ ಸುರಾಜಧರ್ಮವ ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮವನು |
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಾದರಿಸಿ ಕೇಳದ
ಪಾತಕರ ಜನ್ಮವು ನಿರರ್ಥಕ
ವೇತಕೀಭಾರತದ ಮಹಿಮೆಯ ನಱಿವರಾರೆಂದ ||

ಈ ಪದ್ಯವು ಸೂಚನೆಯ ಮುಂದೆ ಕ. ಖ. ಚ. ಝ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

1 ದುಸ್ಸದ್ದಿಯ, ಚ. ದಹದನನು ಝ. ಟ.

2 ಸಂಜಯನು, ಚ. ಝ. ಟ. 3 ವಗೆ, ಖ. ಮಗೆ, ಚ. ಝ. ಟ.
4 ಳನು, ಖ. ಚ. ಟ.

ಬಲವಿಹೀನನು ಬಲ್ಲಿದನ ಕೂ
ಡೊಲಿದು ತೊಡಕಲವಂಗೆ ಕಾಮದ
ಕಳವಳದೊಳಿರ್ದಂಗೆ ಧನದ [1] ೞವಿನೊಳು ಮಱುಗುವಗೆ |
ಕಳವಿನೊಳು ಕುದಿವಂಗೆ ದೈವದ
ನೆಲೆಯ ನಱಿಯದವಂಗೆ ದಿಟವಿದು
ತಿಳಿಯೆ ಬಾರದು ನಿದ್ರ ಯೆಂದನು ಭೂಪತಿಗೆ ವಿದುರ || ೧

*

ಬಂದಱಿಂದೆರಡಹುದನಱಿ ಮೂ
ಱಿಂದವೆನು ತಿಳಿ ನಾಲ್ಕಱೊಳು ಮನ
ಸಂದಿ [2] ಸ ದಿರೈದಱೊಳು ವರ್ಜಿಪುದಾಱಿ ನೇೞಱೊಳು |
ಬಂದಿಸದಿ ರೆಂಟನು ವಿಚಾರಿಸಿ
ಮುಂದುವರಿಯೊಂಬತ್ತಱೊಳು ನೆಱೆ
ಸಂದಿಸದಿರೀರೈದಱೊಳು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೨

ತನ್ನ ಚಿಂತೆಯದೊಂದು ದೈವದ
ಗನ್ನಗತಕವದೆರಡು ಭಾವದ
ಬನ್ನಣೆಯ ಬಗೆ ಮೂಱು ದೈವದ ಭಿನ್ನವೊಂಬ ನಾಲ್ಕು |

---

[1] ಳವಿನೊಳು, ಝು. ಳಲಿನೊಳು, ಟ.

ಜನಪ ಕೇಳ್ಪೈ ಪೂರ್ವದೊಳು ಕೇ
ಶಿನಿಯ ವೃತ್ತಾಂತವನುರೆ ವಿರೋ
ಚನಸುಧನ್ವರ ಕಲಹವನು ಕನ್ಯಾವಿಷಯದಿಂದೆ ||
ಮುನಿಸಿನೊಳು ನಡೆತರಲು ಪ್ರಹ್ಲಾ
ದನದೆಸೆಯೊಳವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಹಂ
ಸನೊಳು ಹಱಿವಾಯ್ತೆಂಬ ಕಥನವ ನಱುಹಿದನು ವಿದುರ ||

ಎಂಬ ಪದ್ಯವು ಕ. ಚ. ಝು. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಎರಡನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

[2] ರದಿರೈ, ಕ. ಝು.

ತನ್ನ ನೆನೆ[1] ಹೆನ್ತಂತೆ ಕಾರ್ಯವು
ಚೆನ್ನಹಡೆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಾ ಬೇ
ಱಿನ್ನು ದೈವವದೇಕೆ ತಾನೇ ದೈವರೂಪೆಂದ ॥ ೪

ಬಂದುವರ್ಣವನಱುಹಿದವ ಗುರು
ವೊಂ[2] ದು ಪಾಯುದೊಳುಳುಹಿದವ ಗುರು
ಬಂದ ವಿಗ್ರಹದೊಳಗೆ ರಕ್ಷಿಸಿದಾತ ಪರಮಗುರು ।
ಬಂದೆರಡುಮೂಱೈಸಲೇ[3] ಸಾ
ಕೆಂದು ಗರ್ವೀಕರಿಸಿದವರುಗ
ಳೊಂದುವರು ಚಂಡಾಲಯೋನಿಯೊ[4] ಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫

ತನ್ನ ಕಾರಿಯಕಾರಣವ ನುಡಿ
ದನ್ನಿಗರ ಚಿಂತೆಯನು ಮಾಡುವು
ದುನ್ನತಿಕೆ ತಾನಲ್ಲ ನೀತಿಜ್ಞರಿಗೆ ಭಾವಿಸಲು ।
ಮನ್ನಿಸುವುದಾತ್ಮನನು ಮಿಕ್ಕದ
ನನ್ನರಿಗೆ ಮಾಡುವುದದಲ್ಲದೆ
ತನ್ನ ತಾಂ ಮಱೆದಿಹುದು[5] ಮತವಲ್ಲೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೬

ಹಾವು ಹಲವನು ಹಡೆದು ಲೋಕಕೆ
ಸಾವ ತಹವೊಲು[6] ನೂಱುಮಕ್ಕಳ
ನಾವಪರಿಯೊಳು ಹಡೆದು ಕಿಡಿಸಿದೆ ಭೂಮಿಭಾರಕರ ।
ಭಾವಿಸಲು ಸರ್ವಜ್ಞ ಸರ್ವಗು
ಣಾವಲಂಬನ ನೊಬ್ಬ ನರ್ಜುನ
ದೇವ ಸಾಲದೆ ನಾಡ ನಾಯ್ಗಳೊಳೇನು ಫಲವೆಂದ ॥ ೭

ದೀಪದೀಪವ ತೊಳಲಿ ಕರ್ಮಕ
ಳಾಪದೊಳು ಕುದಿಕುದಿದು ನಾನಾ
ರೂಪಿನಿಂದಾರ್ಜಿಸುವ ಸುಕೃತದ ಗೊಡವೆ ತಾನೇಕೆ ।

---

1 ಹಿದ್ದನ್ತೆಕಾ, ಝ. 2 ದಪಾಯ, ಟ. 3 ತಾನೆಂದು, ಟ.
4 ಳೆಂದನಾವಿದುರ, ಕ. 5 ಚಿತ, ಟ. 6 ಹಲವುಮಕ್ಕಳ, ಚ.

ಭೂಪ ಕೇಳೈ ಸತ್ಯವೊಂದೇ
ಸೋಪನವು ಸಗ್ಗಕ್ಕೆ ಜನ್ಮದ
ಕೂಪರಕ್ಕಿದು ನಾವೆಯಾಗಿಹುದೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೮

ಪಾಪದಿಂದಾರ್ಜಿಸಿದೊಡರ್ಥವೆ
ನಾಫಲವನುಂಬವರಿಗಿಲ್ಲಾ
ಪಾಪವೊಬ್ಬಂಗಪ್ಪು [1] ದಲ್ಲದೆ ವಿಷದ ಫಣಿಯಂತೆ ।
ಕಾಪಥವ ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಕೋಪಾ
ಟೋಪದಿಂದುತ್ತಮರ ಸರ್ವ
ಸ್ವಾಪಹಾರವ ಮಾಡಿ ಬದುಕುವು ದಾವಗುಣವೆಂದ ॥ ೯

ಬವರಮೊಗದೊಳು ವೈರಿರಾಜರ
ನವಗಡಿಸಿ ತಂದಾಧನವ ಭೂ
ದಿವಿಜತತಿಗಿತ್ತಾಫಲವ ನಿನಿತೆಂದು ಗಣಿಸುವೊಡೆ ।
ದಿವಿಜಪತಿಗಾಗದು ಕಣಾ ಮಾ
ನವಪತಿಗೆ ಸದ್ಧರ್ಮವದು ನಿ
ನ್ನವನು ನೀತಿಯ ನೆಱಿಯನೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦

ಧರಣಿಯುಮರರ ಧನದೆ [2] ನೆರಹಿದ
ಕರಿತುರಗಮೊದಲಾದ ದಳವು
ಬ್ಬರದೆ ಮೆಚ್ಚಿಹುದರಿನೃಪಾಳಿಕಯುದ್ಧಪರ್ಯಂತ ।
ಜರಿದು ನಸಿವುದು ವಾಹಿನಿಗೆ ಮಳೆ
ತುಱಿ ಮಳಲ ಕಟ್ಟೆಯವೊಲಿದನಱಿ
ವರಸುಗಳು ವರ್ಣೋತ್ತಮರ ದೆಸೆಗಂಜಬೇಕೆಂದ ॥ ೧೧

---

1 ದಾರ್ಜಿಸಿದಮುಗರನಂತೆ, ಚ. ದಾರ್ಜಿಸಿದುರಗನಂದದೊಳು, ಝ. ಟ
2 ಸಲಹಿದ, ಖ. ಝ. ಟ.

ಏಸು ಧರ್ಮದೊಳಾರ್ಜಿಪನು ಧನ
ವೈಸು ಸಿರಿ ವರ್ಧಿಸುವುದದರಿಂ
ದೇಶವಂಗಳ ಪುತ್ರಮಿತ್ರಕಳತ್ರತತಿವಿಜಯ ।
ಪೈಸರಿಸುವುದು ಬಂದ ಬಳಿವಿಡಿ
ದಾಸುರದಪಥದಿದನಱಿದು ಧರ
ಣೀಶ ಧರ್ಮವ ಹಿಡಿ ಯಧರ್ಮವ ಬಿಟ್ಟು ಕಳೆ ಯೆಂದ ॥ ೧೨

*
ಉರಗನವುಡಿದೊಡದಱ ವದನದೊ
ಳಿರದೆ ಮೋಣಾದಷ್ಟದೇಹದೊ
ಳಿರದೆ ರುಧಿರವು ಹರಿವವೊಲು ದುಷ್ಟಾಧಿಕಾರಿಗಳ ।
ಬರಸೊರಸಿನಿಂ ಜನಪದದ ಸಿರಿ
ಹರೆವುದರಸಿಂಗಿಲ್ಲದಾಪ್ರಜೆ
ಗಿರದುಭಯಹಿಂಗುವುದನಱಿವೈ ರಾಯ ನೀನೆಂದ ॥ ೧೩

†
ಹರಿವನದಿ ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯೊಳು ದಡ
ವೆರಡ ಕಿಡಿಸುವವೋಲು ನಾರಿಯ
ರುರವಣೆಗೆ ಕೈಗೊಟ್ಟು ನಡಿಸಿದೊಡುಭಯವಂಶವನು ।
ನೆಱಿಪುವರು ನೀರೊಳಗೆ ಮೋರೆಯ
ಮುಱಿಯಲೀಯದೆ ಮಾರ್ಗದೊಳು ಮ
ತ್ಸರಿಸದಾಳುವುದನುನಯವು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೪

---

* ಧರ್ಮದಾಧಾರದೊಳು ಜಗವಾ
ಧರ್ಮಿಯನು ಜನವಾಶ್ರಯಿಸುವುದು
ಧರ್ಮವೇ ಕಿಡಿಸುವುದು ಜನ್ಮಾಂತರದ ಪಾತಕವ ।
ಧರ್ಮದೊಳೆ ಸರ್ವವು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ
ಧರ್ಮ ವೆಂಬುದು ಪರಮ ಪದಱಿಂ
ಧರ್ಮವನು ಬಿಟ್ಟಿಹುದು ಮತವಲ್ಲೆಂದನಾವಿದುರ ॥
ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

† ಉರಗ ನಗಿದೊಡೆ ಮೋಣು ಶಸ್ತ್ರದೊ
ಳಿಱಿದೊಡೊಬ್ಬನೆ ಮಡಿವ ನಂತ

ಧರೆಯೊಳಗೆ ಕಡುಮೂರ್ಖರಿವರಿ
ಬ್ಬರು ಕಣಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ದಶ
ಶಿರನು ಗೋಗ್ರಹಣದೊಳು ವನಭಂಗದೊಳು ಮುಂಕೊಂಡು ।
ಅರಿಭಟರ ಸತ್ವಾತಿಶಯದು
ಬ್ಬರದ [1] ಬಲ್ಲುಹನು ಕಂಡು ಕಂಡೆ
ಚ್ಚರದೆ ಮರುಳಹುದುಚಿತವೇ ಹೇಳೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೫

ಕರಣಿಕನ ಹಗೆಗೊಂಡವಂಗೈ
ಶ್ವರಿಯಹಾನಿ ಚಿಕಿತ್ಸಕನನಾ
ದರಿಸದಾತಂಗಾಗದಾಯುಷ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯದು ।
ಅರಸ ಕೇಳಾಯುಷ್ಯ [2] ಭಾಗ್ಯಗ
ಳೆರಡು ಕಿಡುವುವು [3] ವಿಪ್ರವೈರಿಗೆ
ನಿರುತ ಬದ್ಧದ್ವೇಷ ಲೇಸಲ್ಲೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೬

ಧರೆಯೊಳಗೆ ರವಿಮಂಡಲವ ನೊಡೆ
ದುರವಣಿಸಿ ಹಾಯ್ವವರು ದಿಟ ವಿ
ಬ್ಬರು ಕಣಾ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿಯೆ ಯೋಗಮಾರ್ಗದೊಳು ।
ಹರಣವನು ಬಿಟ್ಟವರು ಘನಸಂ
ಗರದೊಳಭಿಮುಖರಾಗಿ ಮರಣಾಂ
ತರವ ನೈದಿದವರುಗಳವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೭

ಲ್ಲರಸು ನೆಗಳಿದ ಮಂತ್ರ [4] ಸಿದ್ಧಿ ಸಲರಿನೃಪಾಲಕರ ।
ಸಿರಿಸಹಿತವಾಸಕಲಬಲಸಂ
ಹರಣವಹುದಿದ ನಱಿದು ಗುಪ್ತದ
ಪರಮಮಂತ್ರರಹಸ್ಯ ಮೇಟೇ ರಾಯ ನಿನಗೆಂದ ॥

ಈಪದ್ಯವು, ಖ. ಚ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

1 ಯುಧ್ಧವಕಂಡು, ಖ. ಟ. ಗರ್ವವ, ಚ.

2 ಭವಪುಷೆಗ, ಖ. ಚ. ಜ. ಟ.

3 ತಪ್ಪದವನೀಸುರರ ಬದ್ಧ, ಕ. ಚ. ಜ. ಝ.

4 ಭಿನ್ನಿಸ.

ಮಾತೃಪಿತೃಗ[1]ಳು ಶತ್ರುಭಾವವ
ನಾತು ನಿಜ[2] ಸಂತಾನದೊಳು ಸಂ
ಪ್ರೀತಿಯನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ಸರ್ವಜ್ಞಾ[3]ಧಿಕಾರದೊಳು ।
ಖ್ಯಾತರನು ಮಾಡಿದೊಡೆ ಹಂಸ
ವ್ರಾತಮಧ್ಯದ ಬಕನವೊಲು ವಿ
ಖ್ಯಾತಸಭೆಯೊಳಯೋಗ್ಯರಹ[4]ರೇ ಭೂಪಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೮

ಸುರರ ಮೇಳದೊಳಾಡುವವರಿ
ಬ್ಬರೆ ಕಣಾ ಪ್ರಭುವಾಗಿಯು ಕ್ಷಮೆ
ವೆರಸಿದವನು ದರಿದ್ರನಾಗಿಯು ದಾನಿಯೆನಿ[5]ಸುವನು ।
[6]ಅರಿದೆನಿಸದತಿಧನಿಕಧರ್ಮ್ಮೋ
ತ್ಕರುಷ ದುರ್ಬಲಯುತನ ಸೈರಣೆ
ಸರಿಸ[7]ವೆನಿಸದು ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೯

ಧರಣಿ ನುಂಗುವಳಿಬ್ಬರನು ಸಂ
ಗರವ ಜಯಿಸದ ನೃಪನ ದೇಶಾಂ
ತರವ ಚರಿಸದ ಪಂಡಿತನ ನಿದು ಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧವಲೆ ।
ಅರಸುಗುಲದೊಳು ಪುಟ್ಟಿ[8]ಸಾಪ
ತ್ನರಿಗಳುಕಿ ದೇಹಾಭಿಲಾಷೆಯೊ
ಳುರಗನಂತೊಳಗಿಹುದು[9]ಲೇಸಲ್ಲೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೨೦

ನರಜನುಮವೆತ್ತಧಿಕ ವದಟೊಳು
ಗುರುಹಿರಿಯರೆಂದಱಿದು ದಾನ
ಕ್ಕರುಹರ[10] ಹರಲ್ಲೆಂದು ನೋಡದೆ ಮೂಢಮಾರ್ಗದೊಳು ।

---

1 ಳಶತ್ರು, ಕ. ಖ. ಝ. 2 ಸಂಧಾನದೊಳು, ಕ. 3 ತಿಕಾರ, ಝ.
4 ರೆಲೆಭೂಪ, ಟ. 5 ಸಿದನು, ಖ. 6 ಅರಿದೆನಿಸಿದ, ಜ. ಹಿರಿದೆನಿಸಿದ, ಝ
7 ವಲ್ಲಿದು, ಚ. ಝ. 8 ದಾಯಾದರಿಗಳುಕಿ, ಕ. ಖ.
9 ಮತವಲ್ಲೆಂದ, ಖ. ಚ. ಝ, ಧರ್ಮವೆ ಎಂದ, ಜ. ಟ.
10 ಹುದ, ಕ. ಜ. ಟ.

ಕರೆದಪಾತ್ರಂಗಿತ್ತು ಪಾತ್ರನ
ಪರಿಹರಿಸಲಾಯೆರಡಱಿಂ[1] ಸಂ
ಹರಣವೈದುವುದಾರ್ಜಿಸಿದ ಧನವ[2] ರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೧

ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಬ್ಬರಾತ್ಮಜ
ಬೃಂದವೆನು ನೆಱೆ ಸಲಹಿ ತತ್ಸುತ
ರಿಂದೆ ಲೇಸನು ಪಡೆವವೊಲು ತಜ್ಜನಪದದ ಜನವ ।
[3] ಕುಂದಿಸದೆ ನೃಪ ಮಂತ್ರಿಗ[4] ಳು ಸಾ
ನಂದದಿಂ ರಕ್ಷಿ[5] ಸಲು ಬಳಿಕ[6] ದ
ಱಿಂದೆ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯ[7] ಸೇರುವುದೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೨೨

ಕಾಮಿನಿಯರುಗಳಾರು ಕೆಲಬರು
ಕಾಮಿ[8] ಸಲು ಕಾಮಿಸುವರಲ್ಲದೆ
ತಾಮಸ[9] ದಿನಾಮೂರುಕರು ಪೂಜಿಸಿದ ಪೂಜೆಗಳ ।
ಪ್ರೇಮದಿಂ[10] ಪೂಜಿಸುವರಲ್ಲದೆ
[11] ಸೀಮೆವಿಡಿದಿಹುದಾಗದೆಂಬುದ
ನಾಮದಾಂಧರು ಬಲ್ಲರೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೩

ತನ್ನ ಸುಖದುಃಖಂಗಳೊಳು ನಿ
ರ್ಭಿನ್ನರಹ ಬಾಂಧವರ ವರ್ಜಿಸಿ
ಗನ್ನಗತಕದೊಳುಂಡು ಜಾಱುವ ಗಾವಿಲರ ಕೂಡಿ ।
[12] ಭಿನ್ನರನು ಪತಿಕರಿಸಿ ಬಹುಮತಿ
ಯುನ್ನತಿಕೆಯನು ವಿರಚಿಸುವೊಡದು
ತನ್ನ ತಾನೇ ಕೊಂದುಕೊಂಡುದು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೪

---

1 ದವೆಹರೆವುದ್ಯೈಯಾ, ಕ.   2 ವನೀಶ, ಕ.
3 ಗೊಂದಿಸದೆ, ಖ. ಜ. ಟ. ವೊಂದಿಸದೆ, ಚ. ವಂದಿಸದೆ. ಝ.
ಳಸಾ, ಖ. ಙ. ಝ. ಳನಾ, ಚ.   5 ಸಿಯೆ, ಟ.   6 ವರಿಂದ, ಟ.
7 ವಡೆವುದು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ, ಟ   8 ಸಿದ, ಚ. ತವ, ಝ.
9 ದೆತಾವಮೂ, ಕ.   10 ದೊಡಬಡುವ, ಚ.
11 ನೇಮವಿಡಿದಿಹು, ಚ.   12 ಅನ್ಯರನು, ಕ, ಜ. ಝ. ಟ.

ಪಿತನಿರಲು ದಾತಾರನಿರೆ ನಿಜ
ಪತಿಯಿರಲು ಸುತ ದಾಸ ಸತಿ ಯೀ
ತ್ರಿತಯದೊಳ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಾನಿಲ್ಲಾವಕಾಲದೊಳು ।
ಕ್ಷಿತಿಯೊಳುತ್ತಮಮಧ್ಯಮಾಧಮ
ಗತಿಯ ಪುರುಷತ್ರಯವ ನವರಾ
ಯತವ ನವರಿಂಗಿತವ ನಱಿವೈ ರಾಯ ನೀನೆಂದ ॥ ೨೫

ಮಾಲೆಗಾಱಸಿಳೀಮುಖನ ಪಶು
ಪಾಲಕನವೋಲ್ ಪ್ರಜೆಯ ರಕ್ಷಿಸಿ
ಮೇಲೆ ತೆಗೆವೈ ಧನವ [1] ಮುಳಿದಂಗಾರಕಾರಕನ ।
ವೋಲು [2] ಕಡುದುರ್ವ್ಯಾಘ್ರನಂತೆ [3] ವಿ
ಟಾಳಿಸಲು ಜನ ನಸಿಯಲರಸಿನ
ಬಾೞಿಕೆಗೆ [4] ಸಂದೇಹವಾಗದೆ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೬

ಬೆಳಸು ಘನ ತೃಣ ಮಧಿಕ ಜಲ ನಿ
ರ್ಮಲ ವೆನಿಪ ಕಾಲದೊಳು ಪರಮಂ
ಡಲಕೆ ನಡೆವುದು [5] ದುಷ್ಟಘಾತವಿಹೀನ ನೆಂದೆನಿಸಿ ।
[6] ಬಲುಹಹುದು ನಿಜಬಲಕೆ [7] ಬೞವಾ
ನೆಲನ ಮೆಟ್ಟಲು ವೈರಿಸೇನಾ
ವಳಿಗೆ ಹೀನತೆಯೊದಗುವುದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೭

ಎಲ್ಲಿಹುದು ಋಣಭಯವು ಮನುಜರೊ
ಳೆಲ್ಲಿಹುದು ದೇವಾಂಶ ನಿಜವಾ
ಗೆಲ್ಲಿಹುದು ಸನ್ಮಾರ್ಗಭೀತಿ ಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ ।

1 ನುಱಿದ, ಖ. 2 ತಡೆದುರು, ಖ. ಜ. ಝ. ಗಡ ದುರು, ಚ. ಟ.
3 ವಿಶಾಳಿಸಲು, ಜ. ಟ. 4 ಕೇಡಹುದು. ಚಿತ್ತ್ಯಸಂದನಾವಿದುರ, ಖ. ಸಂದೇಹವೇ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ, ಚ. ಸಂದೇಹವಱಿಯಾ ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ, ಜ. 5 ಘೃಷ್ಟಪುಷ್ಟವಿಹಾರವೆಂದೆನಿಸಿ. ಚ. ತುಷ್ಟಿಪುಷ್ಟಿವಿಹೀನವೆಂದೆನಿಸಿ. ಝ. ವೃಷ್ಟ........ಪೋತ್ರವೆಂದೆನಿಸಿ, ಟ. 6 ಗೆಲವಹುದು, ಚ.
7 ಬಲವಾ, ಝ. ಬೆಱಸಿನ, ಟ.

ಎಲ್ಲಿಹುದು ಪರಸತಿಯುರಂಜಿಕೆ
ಯುಲ್ಲಿಹುದು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿದ ನಱಿ
ದಲ್ಲದಿಹಪರವಿಲ್ಲ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೨೮

ರಕ್ಷಿಸಿದ ಧನದಿಂ ಪುರಂಧ್ರಿಯು
ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಪುರಂಧ್ರಿಯಿಂದವೆ
ರಕ್ಷಿಸುವುದಾತ್ಮನನು ಧನ[1]ವಿಡಿದಾವಕಾಲದೊಳು ।
ಲಕ್ಷಭೇದವೆ ನಱಿದು [2] ನಡೆದು ವಿ
ಲಕ್ಷವನು ಮುಱಿದಾತ್ಮರಕ್ಷೆಯು
[3] ಲಕ್ಷಿಸುವುದನುನಯುವಲ್ಲೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೯

ತಿಳಿದು ನಾಲ್ವರೊಳೊರೆದ ಕಾರ್ಯವ
ನುಱಿವುದಿಬ್ಬರ ನಿಬ್ಬರೊಳು ಮ
ತ್ತುಱಿವುದೊಬ್ಬನ ನೊಬ್ಬನಿಂ ನಿಶ್ಚೈಸಿ ಬೞಿಕವನ ।
ಕಳೆದು ತಾನೇ ತನ್ನೊಳಗೆ ಬಗೆ
ಗೊಳ್ ವಿಚಾರಿಸಿ ಮಾಳ್ಪ ಕಾರ್ಯಕೆ
ಹಱಿವು ಹೊಱುವುದೆ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೩೦

ನಿವಡಿಸಿದ ವಿದ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಬಂ
ಧುವನು ರೋಗಾವಳಿಗೆ ಸಮಶ
ತ್ರುವನು ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಸಮಸಂತೋಷದುದಯವನು ।
ರವಿಗೆ ಸಮವಹ ತೇಜವನು ವಾ
ಸವನ [4] ಸಮಭಾಗ್ಯವನು [5] ಜಗದೊಳು
ಶಿವನ ಬಲದಿಂದಧಿಕಬಲವನು ಕಾಣೆ ನಾನೆಂದ ॥ ೩೧

---

1 ದಿಂದಾ, ಕ. 2 ಪಕ್ಷವಿಪಕ್ಷವನು, ಕ. ಝ. ನಡೆದು ವಿಪಕ್ಷರನು, ಚ.
3 ನೀಕ್ಷಿಸುವುದ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ಟ. ರಕ್ಷಿಸುವುದ, ಚ.
4 ಸೌಭಾಗ್ಯವನು, ಖ. ಜ. 5 ಬಲದೊಳು, ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.

ಹಿರಿಯಮಾನೋನ್ನತಿಕೆಯನು ಬಂ
ಧುರದ ಧನವನು ಗಾರುಹಸ್ತ್ಯದ
ಪರಮಧರ್ಮವ ನಾವ ಬಯಸುವ ನವನಭ ವನದೊಳು ॥
ನಿರುತವೃದ್ಧಜ್ಞಾತಿ ವಂಶೋ
ತ್ತರ[1] ವಿಷಣ್ಣನು ಪ್ರಿಯದರಿದ್ರನು
ವರಭಗಿನಿ ಯನಪತ್ಯೆ ಯಿಂತೀನಾಲ್ವರಿರಲೆಂದ ॥ ೨೦

ಧರಣಿಪತಿ ಚಿತ್ತೈಸು ಪೂರ್ವದೊ
ಳೊರೆದ ನಿಂದ್ರಂಗಮರಗುರು ದೇ
ವರೊಳು ಸಂಕಲ್ಪವನು ಕೃತವಿದ್ಯರೊಳು ವಿನಯವನು ॥
ಹಿರಿಯರೊಳು ಸಂಭಾವನೆಯ ಸಂ
ಹರಣಪದವನು ಪಾಪಕಾರ್ಯದೊ
ಳಿರದೆ ಮಾಡುವುದೆಂಬ ನಾಲ್ಕನು ರಾಯಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೨

ಆವುದೀ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಿತ ವದ
ನೋವಿ ನ[2] ಡಿಸುವ ಜಗಕೆ ನಿಂದೆಯ
ಯಾವುದದನಾಚರಿಸದಿಹ [3]ನಾಸ್ತಿಕರ ನಂಬುಗೆಯ ॥
ತಾವು[4]ಗಾಣಿಪ ತತ್ತ್ವವಿಜ್ಞಾ
ನಾವಲಂಬನ ನೆನಿಪ ನಾತನೆ
ಭೂವಲಯದೊಳಗುತ್ತಮನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೪

ಪಿತನು ಗುರು ಶಿಖಿ ಯಾತ್ಮ ತಾಯೆಂ
ಬತುಳಪಂಚಾಗ್ನಿಯನು ಕ್ರಮದಿಂ
ಪ್ರತಿದಿನವು ಪರಿಚರಿಯಮಾಡುವುದು ಲೇಸ ಬಯಸುವೊಡೆ ॥

1 ದರಿದ್ರಪ್ರಿಯ ನಪತ್ಯಾಂತರಭಗಿನಿ ಯೀನಾಲ್ವರಿರಬೇಕೆಂದನಾ ವಿದುರ ಕ. ಖ. ಝ. ದರಿದ್ರಪ್ರಿಯ ನಪತ್ಯಾಂತರಭಗಿನಿ ಯೀನಾಲ್ವರಿರಬೇಕೆಂದನಾ ವಿದುರ, ಜ. 2 ಡೆವಜನಕ್ಕೆ ನಿಂದೆಯದಾವುದದ, ಕ. ಖ. ಟ. 3 ಪರ ಸತಿಯ ನಂಬುಗೆಯ, ಟ. 4 ಗಾಣದ, ಝ.

ಪಿತೃಗಳನು ದೇವರನು [1]ಭೂತಗ
ಳತಿಥಿಗಳ ಯತಿಗಳನು [2]ಪೂಜಿಸಿ
ವಿತತಧರ್ಮವ ಕೀರ್ತಿಯನು ಪಡೆದವನೆ ಸುತನೆಂದ ॥ ೩೫
ವರುಷ ವೈದಱೊಳರಸೆನಿಸಿ ದಶ
ವರುಷ ದಾಸತ್ವ[3] ದೊಳು ಭಾವಿಸಿ
[4] ಬರಲು ಹದಿನಾಱನೆಯ ವರುಷವು ಮಿತ್ರನೆಂದೆನಿಸಿ ॥
ಪರಿವಿಡಿ [5] ಯೊಳಾರೈದು ಮದವ
ತ್ಸರವ [6] ಕಿಡಿಸದೆ ನೆಱೆದ ಮಕ್ಕಳ
ನರಮೃಗ [7] ಗಳನು ಮಾಡಿದೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೬
ಸಿರಿಯನುಳ್ಳವನೇ ಕುಲೀನನು
ಸಿರಿಯನುಳ್ಳವನೇ ಸುಶೀಲನು
ಸಿರಿಯನುಳ್ಳವನೇ ವಿದಗ್ಧನು ಸಕಲಗುಣಯುತನು ॥
ಸಿರಿಯನುಳ್ಳವನೇ ಮಹಾತ್ಮನು
ಸಿರಿರಹಿತ ಶಿವನಾದೊಡಾತನ
ನರಕುವಾಡದು ಲೋಕ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾ ವಿದುರ ॥ ೩೭
ಸಿರಿ ನೆಲೆಯೆ ಯೌವನ ನೆಲೆಯೆ ಮೈ
ಸಿರಿ ನೆಲೆಯೆ [8]ತನು ನೆಲೆಯೆ ಕಂಡೆಯ
ಸಿರಿ ನೆಲೆಯೆ ನಿನಗರಸುತನ ವು [9] ಳ್ಳನ್ನ ನೀತಿಯೊಳು॥

1 ಭೃತ್ಯರನತಿಥಿ, ಕ. ಖ. ಚ ವೃದ್ಧರನತಿಥಿ, ಜ. ಋಷಿಗಳನತಿಥಿ, ಝ.
2 ಪೂಜಿಪುದಿತರಕೀರ್ತಿಯ ಧರ್ಮವನು, ಖ. ಪೂಜಿಸಿ ಪಿತನ ಕೀರ್ತಿಯ ಧರ್ಮವನು, ಜ. ಪೂಜಿಪುದತುಳಕೀರ್ತಿಯು ಧರ್ಮವನು, ಝ.
3 ವನು, ಕ. ಟ. 4 ವರುಷಹದಿನಾಱಱೊಳು ಪುತ್ರ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ. 5 ಗಳಲಿ ನಡಿಸಿ, ಕ, ಚ. ಜ. ಟ.
6 ಮಾಡದೆ, ಕ. ಚ. ಜ. ಝ. ಮಾಣಿಸಿ, ಟ. 7 ವ ಮಾಡಿದೆಯಲೈ, ಕ. ವನೀಮಾಡಿದೈ, ಖ. ಚ. ವ ಮಾಡುವರೆ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ, ಜ. ವ ನೀಮಾಡುವರೆ, ಝ. ಟ.
8 ನಿನಗಿನ್ನು ಖಂಡೆಯು, ಖ. ಭಾವಿಪೊಡೆ ಖಂಡೆಯು, ಜ.
9 ಳನಕ ಧರ್ಮದೊಳು, ಖ. ಳ್ಳಲ್ಲಿ ನೀತಿ, ಜ. ಟ.

ಧರೆಯ ರಕ್ಷಿಸು ಬಂಧುಗಳ [1] ನಾ
ದರಿಸು ಧರ್ಮವ ಸಾಧಿಸಿಂತಿದು
ನರಪತಿಗಳಿಗೆ ನೀತಿ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೩೮
ಸಿರಿಗೆ ಕಂಟಕ ವಾಱು ದೋಷವ
ನೊರೆವೆ ನಾಲಸ್ಯವೆನು ಭಯವನು
ಮಱವೆಯನು ನಿದ್ರೆಯನು ಕೋಪವ ದೀರ್ಘಸೂತ್ರತೆಯ ।
ಪರಿಹರಿಸಬಲ್ಲವನಿಪಾಲಂ
[2] ಗೆರವೆನಿಸದೈಶ್ವರ್ಯ ವವನು
ರ್ವರೆಯೊಳಗೆ ರಾಜೋತ್ತಮನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೯
ಧನಮದದೆ ಕುಲಮದದೆ ಘನಯೌ
ವನಮದದೆ ವಿದ್ಯಾಮದದೆ ಗುರು
ವನು ವಿಭಾಡಿಸಿ ನೀನು ತಾನೆಂದೆನುತಹಂಕರಿಸಿ ।
[3] ಕನಲಿ ವಿಪ್ರಸಭಾಸ್ಥಳದೊಳೊ
ಬ್ಬನ ವಿಭಾಡಿಸಿ ನುಡಿದ ಮನುಜನು
ಜನಿಸುವನಲ್ಲೈ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನಾಗರಣ್ಯದೊಳು ॥ ೪೦
ಸಲಹಿದೊಡೆಯನ ದಿವ್ಯಮಂತ್ರವ
ಕಲಿಸಿದಾಚಾರಿಯನ [4] ನವಸರ
ದೊಳಗೆ ತಲೆಗಾಯ್ದವನ ದುರ್ಭಿಕ್ಷದೊಳು ಸಲಹಿದನ ।
ಜಲದೊಳಾಱದನ ನೆತ್ತಿದನ [5] ನುರಿ
ಯೊಳಗೆ ಪರಿಹರಿಸಿದನ ಮಱದವ
ರಿಱವರೈ ಕುಲಕೋಟಿಸಹಿತ ಮಹಾಂ [6] ಧನರಕದೊಳು ॥ ೪೧

---

1 ಸತ್ಕರಿಸು, ಕ. ನುದ್ಧರಿಸು, ಟ. 2 ಗಾವೆನಿಸಿ, ಖ. ಚ.
3 ಮುನಿಸಿನೊಳು ಸಾತ್ತ್ವಿಕರುಗಳೊಳೊಬ್ಬನ, ಙ. ಟ.
4 ನನುವರದೊಳಗೆ, ಝ. 5 ಮೃತಿಯೊಳಗೆ, ಝ.
6 ತನರಕ, ಚ.

ಒಲಿದವಳ ಬಿಟ್ಟೊಲ್ಲದವಳಿಗೆ
ಹಲುಬುವವ ನಹಿತರೊಳು ಸಖ್ಯ
ವಳಿಯು ನೆಸಗುವ ನಱಿಯುಮದ ನಾ ಬಲ್ಲೆನೆಂಬವನು |
[1] ಒಲಿದು ಕೇಳದೆ ಹೇಳುವವ ಕೈ
ನಿಲುಕಲಱಿಯದ ಕಾರ್ಯದೊಳು ಹಂ
ಬಲಿಸಿ ಮಱುಗುವ ನವನೆ ಮೂಢನು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ॥ ೪೨

ಹರುಷ ದರ್ಪ ಕ್ರೋಧ ಲಜ್ಜಾ
ತುರತೆ ಮಾ [2] ನ ವಿಮಾನ ವಿವಜೊಳು
ನಿರತತಮನೆಂದೆನಿಸಿ ಕೃತ್ಯಾಕೃತ್ಯಕೌಶಲವ |
ವಿರಚಿಸು [3] ವಕಾಲದೊಳು ವಿರಚಿಸ
ಲಱಿಯದತಿದರ್ಪಾತಿರೇಕೋ
ತ್ತರದೆ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯವೇನಹುದೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೪೩

ಕರೆಕರೆದು ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವನು ಭೂ
ಸುರರಿಗೀವ [4] ಸದಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಾ
ಚರಿತನನು ವೇದಾಂತವೇದಿಯ ನಾಪತಿವ್ರತೆಯ |
ಉರುತರದ ಮಾಸೋಪವಾಸಿಯ
ನಿರದೆ ಮಾಸಸಹಸ್ರಜೀವಿಯ
ನರಸ ಕೇಳ್ವಂದಿಸುವರ್ಕೈ ತ್ರೈಮೂರುತಿಗಳೆಂದ ॥ ೪೪

ಬಿಸುಟು ಕಳ್ವುದು ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರವ
ನುಸಿರದಾಚಾರಿಯನ ವೇದ
ಪ್ರಸರ ವಿಲ್ಲದ ಋತ್ವಿಜನ ರಕ್ಷಿಸದ ಭೂಭುಜನ |

---

1 ಒಲಿಯದುಪನೇ ಹೇಳು, ಖ.

2 ನಾವಮಾನ, ಖ. 3 ತೆಶೀತೋಷ್ಣ ಕಾಲದೊ ಳಿರಲು ಭಯ ವಡ್ಡೈಸಿ ಯುದಱಿಂ ಪರಿಹರಿಸದಾಕಾರ್ಯವೆಸಗುವ ನವನೆ ಪಂಡಿತನು॥, ಖ. ಜ. ಟ.

4 ವನ, ಕ.

ಬಸೆಯುದಬಲೆಯನೂರೊಳಾಡುವ
ಪಶುವ ಕಾವನ ನಡವಿ [1] ಗುಱಿಯಹ
ನಿಶೆಯೊಳಾಡದನರನ ನೆಲೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೪೫

*
ವ್ಯಸನವೇಱಿಱ ಕಾಲುಕಣ್ಣಿಯ
ಹಸರದೊಳಗಳವೆಱಿದು ಹೆಚ್ಚಿದ
ವಿಷಯದಿಱುಬಿನೊಳದ್ದು ಮೋಹಯಾಮಯದ ತೋಹಿನೊಳು |
ಬಸವೞಿದು ಷಡ್ವರ್ಗ [2] ದೆಡೆಯೊಳು
ನುಸುಳುಗಂಡಿಯ ನೀಕ್ಷಿಸದೆ ತಾ
ಮಸದೊಳಿರುತಿಹುದುಚಿತವೇ ಹೇಳೆಂದನಾವಿದುರ ‖ ೪೬

ಅತಿಬಲನ ಹಗೆಗೊಳ್ವ ನಿಹಪರ
ಗತಿ [3] ವಿಚಾರವ ಮಱೆವ ಲೋಕ
ಸ್ಥಿತಿಯ ನುಲ್ಲಂಘಿಸುವ [4] ಮರ್ಮಜ್ಞನ ವಿರೋಧಿಸುವ |

---

1 ಗುಱಿಯಹ ನುಸಿಯನಾಡ್ವನ ನಿವರ ನೈವರ ಭೂಪ, ಖ. ಗುಱಿಯಹ ನುಸಿಯದಾಳ್ದನ ಬಿಡುವೃದ್ಧೆ ಭೂಪಾಲ, ಚ. ಯೊಳು ಹಂಬಿಸದಲಾಡುವ ನಾಸ್ತಿಕರ ನೆಲೆ ಭೂಪ, ಜ. ಯೊಳಗಿಹ ನಿಶಿಯೊಳಾಡುವನಾವ ನೆಲೆ, ಝ. ಗುಱಿಯಹ ನುಸಿಯ ನಾಯುತ ನಿಂತಱುವವನು ರಾಯ, ಟ

*ಚೋರನು ಚಿಕಿತ್ಸಕನು ರಾಯನು
ನಾರಿ ಯಾಜಕ ಪಂಡಿತರನಿ
ಷ್ಟ್ವಾಱುಜನ ವಿರ್ದೆಡೆಯೊಳೇ ಜೀವಿಸುವರಱುವರೊಳು ‖
ಭೂರಿನಿದ್ರಾಂಗನೊಳು ರೋಗಶ
ರೀರಿಯೊಳು ವಾದಿಯೊಳು ಕಾಮುಖಿ
ಕಾರಿಯೊಳು ಯಜಮಾನಮೂರ್ಖರೊಳೆಂದನಾವಿದುರ ‖

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

2 ವೀಧಿಯ, ಖ. ಜ. ದೇಹೆಗ್ಗಿಯ, ಚ.   3 ಯಭಾರವ, ಚ. ಟ.
4 ಧರ್ಮಜ್ಞನ, ಖ.

ವಿತತಭಾಷಿತನಪ್ಪ ತನ್ನಿಂ
ಗಿತವೆ ಪರರಾಯುತವೆಱಿಯದ
ಕ್ಷಿತಿ [1] ಪ ನವೆ ಮೂಢಾತ್ಮನೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೭

ಬಲುಹಱಿದು ಕೋಪಿಸುವ ಬದುಕಿನ
ಬಲೆಯುಱಿದು ಕುಡುವಾ [2] ತ್ಮಹಿತವೆನು
ತಿಳಿದು ನಿರ್ಮಳ [3] ವೆನಿಸಿ ಮೇಲಣ ತಾಗುಬಾಗುಗಳ ।
ಹೊಲಬಱಿದು ಸುಖದುಃಖದೊಳು ಸಂ
ಚಲಿಸದಿಹ [4] ನೆಱೆ ಗೂಢಸಂಧಿಯೊ
ಳೊಳಗುದೋಱದೆ ನಡೆವವನೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೮

ದಾನವಿಲ್ಲದ ವಿತ್ತ ಬುಧಸ
ನ್ಮಾನವಿಲ್ಲದ ರಾಜ್ಯ ಬಲುಸುಯಿ
ದಾನ ವಿಲ್ಲದ [5] ಸುದತಿ ಸೂರಿಗಳಿಲ್ಲದಾಸ್ಥಾನ ।
ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ತಪವು ವೇದವಿ
ಧಾನವಿಲ್ಲದ ವಿಪ್ರ ಶರಸಂ
ಧಾನವಿಲ್ಲದ ಸಮರ [6] ಮೆಱೆಯದು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೯

ದಿನವ ಬಂಜೆಯು ಮಾಡದಾವೆಗ
ವಿನಯಪರನಹ ದೈವಗುರು [7] ಪೂ
ಜನೆಯು ಬುಧ [8] ಸೇವನೆಯು ಕಾಲೋಚಿತ [9] ದೆ ವಿವರಿಸುವ ।

---

1 ಯೊಳಗೆ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ.

2 ತಹಿತ, ಕ. ಖ.   ನೆನಿಸಿ, ಚ. ಝ. ವನಿಸ, ಟ.

4 ಗಂಗೆಯು ಮಡುವಿನಂತೊಳ, ಕ. ಖ.

5 ನೃಪತಿ, ಖ.   6 ಮೆಱೆವುದೆ, ಜ. ಟ.

7 ಸೇವನೆಯು, ಖ. ಪೂಜೆಯನು, ಜ.

8 ಪೂಜನೆಯು, ಖ. ಸೇವೆಯನು, ಜ.

9 ದವಿತರಣವ, ಕ.   ದವಿವರಣವ, ಖ. ಜ.   ದವಿವರಣೆಯು, ಝ.
ದವಿತರಣದ, ಟ.

ಮನನದಿಂ ಶ್ರವಣದೆ ನಿದಿಧ್ಯಾ
ಸನದೆ ದಿನವನು [1] ಕಳೆಯುವಾತನು
ಮನುಜರೊಳಗುತ್ತಮನಲೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೦

ಸಲುವೆ ನೆಂದಂತಃಪುರಕೆ ಸಂ
ಚಲಿಸುವವ ನಾಪ್ತರನು ಬಿಸುಟ
ಗ್ಗಳಿಸುವವ ನಹಿತರೊಳು ಧರ್ಮವ ನುಱಿದಧರ್ಮವನು ।
ಬಳಸುವವ ನೇಕಾಂತದಲ್ಲಿಗೆ
ಸುಳಿವವನು ಹಸಿವಿಲ್ಲದುಂಬವ
ನಿಳೆಯೊಳಗೆ ಮೂಢಾತ್ಮನೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೧

ಬುಧರೊಡನೆ ಹಗೆಗೊಳ್ವ ಬುಧರನು
ನಿಧನವೈದಿಪ ಬುಧರ [2] ನೇಳಿಪ
ಬುಧರ ಜಱಿದರೆ ನಲಿವ ಬುಧರನು ಹೊಗಳುವರ ಪೞಿವ ।
ಬುಧರನಧಮರ ಮಾಳ್ಪ ಬುಧರನು
ವಿಧಿಗೊಳಿಪ ಬುಧರೆನಲು ಕನಲುವ
ರಧಮಭೂಪರಿಗೆಂಟುಗುಣವು ವಿನಾಶಕರವೆಂದ ॥ ೫೨

ಕುಸುಮಫಲತಾಂಬೂಲಗಂಧ
ಪ್ರಸರಭೋಜನ ಗಮನ ನೆನಹೆಂ
ಬೆಸೆವ ಕಾರ್ಯಗಳನಿಬರೊಡಗಿರಲೊಬ್ಬನೆಚ್ಚರಿಕೆ ।
ಎಸೆಯುವಿನಿತಱೊಳೊಬ್ಬನೇ ವ
ರ್ತಿಸುವುದವನೀಪಾಲನೀತಿಗೆ
ಸಸಿನ ವೆನಿಸದು ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೫೩

[3] ಕಳಿತತರಣಿಯ ಕಿರಣದೊಳು ನಿ
ರ್ಮಳದ ಜಲದೊಳು ದುಗ್ಧಪಾನಂ
ಗಳೊಳು ವರಯುವತಿಯರ ಸಂಭೋ [4] ಗಾಂತರಂಗಳೊಳು ।

---

1 ಕಳಿವನಾತನು, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ಕಳಿವನಾತನು, ಟ. 2 ನೞಲಿಪ, ಕ. ಝ.
3 ಕಳಿದ, ಕ. ಟ. ಗಳಿತ, ಜ. ತಳಿತ, ಝ. 4 ಗಾಂತರಂಗದೊಳು, ಖಗದೊಳು ಭೂಸುರರ, ಜ. ಝ. ಟ.

ತಳತಹೋಮದ ಹೊಗೆಗಳೊಳು [1] ದಿನ
ಗಳೆಯುಲವೆಗಾಯುಷ್ಯವೃದ್ಧಿಯು
ಬಲಿವುದೈ ದಿನದಿನದೊಳವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೪

ಎಳೆಯುರವಿರಶ್ಮಿಯೊಳು [2] ಪ್ರೇತ
ಸ್ಥಳದ ಧೂಮವ್ರಾತದೊಳು ಗಾ
ವಿಲ [3] ರಹ ಸುವೃದ್ಧೆಯರ ಸಂಭೋಗಾಂತರಂಗ [4] ಳೊಳು ।
ಕೊಳಚೆನೀರಿನ ಬಳಕೆಯೊಳು ಕ
ತ್ತಲೆಯು ದಧಿಭೋಜನದೊಳಾಯು [5] ಷ
ವಿಳಿದು ಹೋಹುದು ದಿನದಿನದೊಳವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೫

ಗುರುವಿರೋಧ ಮಹೀಸುರರ ಮಾ
ತ್ಸರಿಯು ದೈವದ್ರೋಹ ಗುಣಸಂ
ಹರಣ ಬಂಧುದ್ವೇಷ ವತ್ಸ್ಯಾ [6] ಲೀಢವಾಕ್ಯಕಥನ ।
ಶರಣಜನ [7] ದಂಡಿತ್ವ ವೆಂಬಿವ
ನರೆವೆಱಿಸದಂಗೈಪ ಭೂಪನ
ಸಿರಿಗೆ ಮೊಡುಗು ಕೇಡು ನಿಮಿಷದೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೬

[8] ಮಸುಳಿಸಿರ್ದ ದುಕೂಲ ರದನದೊ
ಳೆಸೆವ ಹಾವಸೆ ಭುಕ್ತದುನ್ನತ

---

1 ಸಂಚಲಿಸುವ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ದಿನ ಬಲದೊಳಾಯುಷ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಬಳವಿಗೆಗಳಹವರಸ ಚಿತ್ತಯಿಸೆಂದನಾವಿದುರ, ಟ.
2 ಪ್ರೇತಾಂಗಳದ, ಚ. ಜ. ಟ.
3 ವಯೋ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ಟ. 4 ದೊಳು, ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.
5 ವುತೊಲಗಿ ಹೋಹುದು, ಖ, ಷವಿಳಿದು ಹೋಗದೆ, ಚ. ಟ.
6 ಕಾಂಕ್ಷೆ ದೀನತನ, ಖ. 7 ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಚ. ಜ. ಝ.
8 ಮಸಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ಕರವೆರಡಱಿಂ ದೆಸಗಿ ತಲೆಯನು ತುಱಿಸಿ ರಾತ್ರಿಯೊಳೆಸೆವ ನಿಷ್ಠುರವಾಕ್ಯ, ಖ.

ದೆಸಕ ನಿಷ್ಠುರವಾಕ್ಯ ವುದಯಾಸ್ತಮೆಯುಕಾಲದೊಳು ।
ಎಸೆವ್ವನಿದ್ರಾಂಗನೆಯೊಳೊಂದಿರೆ
ಬಿಸಜಲೋಚನ ನಾದೊಡೆಯು ವ
ರ್ಜಿಸುವೆಳವನೆನು ಭಾಗ್ಯವಧು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೭

ನಾಗವಲ್ಲಿಯು ಹಿಂದುಮುಂದನು
ನೀಗಿ ಕಳೆಯದೆ ಚೂರ್ಣ ಪರ್ಣ
ತ್ಯಾಗ ವಿಲ್ಲದೆ ದಂತಧಾವನಪರ್ಣವನು ಸವಿದು ।
ಭೋಗಿಸುವನಮರೇಂದ್ರನಾಗಲಿ
ನಾಗಭೂಷಣ ನಾಗಲಾತನ
ನೀಗಿ ಕಳೆವಳು ಭಾಗ್ಯವಧು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೮

*

ಉದರವೊಂದು ವಿಭಾಗ ನಾಲ್ಕಾ
ಗದಖೊಳನ್ನರಸಕ್ಕೆರಡು ಮೇ
ಲುದಕಕೊಂದಾವಾಯುಸಂಚರಣೆಗಳಿ [1] ಗೊಂದಾಗಿ ।
ತುದಿಯೊಳೊಂದೇ ಮಾರ್ಗದೊಳು ತ
ಪ್ಪದೆ ನಡಿಸಲಾರೋಗ್ಯ ವಹುದೀ
ಹದನಖಿದು ಭೋಜನವ ಮಾಡುವುದರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೯

---

* ಸ್ಥಾನಪಂಚಕದಿಂದ್ರಿಯದ ಸಂ
ಸ್ಥಾನದೊಳು ನಿದ್ರಾಂಗನೆಯು ಸ
ನ್ಮಾನಿಸುವುದಾಸಾಧನದ ಪಂಚಕದ ಪರಿಣತಿಯು ।
ಸ್ಥಾನವಖಿದಾರೋಗಣೆಯು ಸಂ
ಧಾನವನು ಚಿತ್ತೈಸುವುದು ರಾ
ಜಾನುಮತವಿದು ಸಕಲಸುಖಕರವೆಂದನಾವಿದುರ ॥

ಈ ಪದ್ಯವು 58ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಖ. ಚ. ಜ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

1 ಗೆಡೆಯಾಗಿ, ಕ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.

ನೆಱೆದ ಸಚರಾಚರ ವಿದೆಲ್ಲವು
ನರರ ನಿಜಭೋಜನಕೆ ಜನಿಸಿದು
ವರಸ ಕೇಳಿದಱೊಳಗೆ ಭೋಜ್ಯಾಭೋಜ್ಯವ [1] ಸ್ತುಗಳ|
ಪರಿಯಱಿದು ಬಱಸುವರುಗಳು ಘನ
ತರದ ಸುಕೃತವ ನೈದುವರು ಭೂ
ವರರೊಳಗೆ ಸಂದೇಹವೇ ಹೇಳೆಂದನಾವಿದುರ || ||೬೦

ಜನಜನಿತಮಲಮೂತ್ರ ಮೂಱು
ಱೆನಿಸುವುವು ರತಿಯೊಂದು ನಿಜಭೋ
ಜನವೆರಡು [2] ನಿಶೆಯೊಂದೊಱಗು ತಾಂಬೂಲ ಹದಿನೈದು |
ಇನಿತುವನು ತಪ್ಪದೆ ನಡಿಸಲಾ
ಜನಪಗಾರೋಗ್ಯಾ [3] ತ್ಮಸುಖ ಸಂ
ಜನಿಸುವುದು ದಿನದಿನದೊಳವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೬೧

ತುರಗ [4] ಹಾಯ್ವಧ್ವವನು ಸಿಡಿಲಿನ
ಧರಧುರದ ಗರ್ಜನೆಯು ನಾರಿಯು
[5] ರಱಿವ ಪುರುಷನ ಭಾಗ್ಯದೇವತೆಯೊಲಿವ ಕಾಲವನು |
ವರುಷದುದಯುವ ಬಱನ ಬರವನು
[6] ನಿರವಿಸುವೊಡೆ ವಿಧಾತ್ರಗಳವ
ಲ್ಲರಸ ಕೇಳ್ ಮನುಜಂಗೆ ಗೋಚರಿಸುವುದೆ ಹೇಱೆಂದ || ೬೨

ಬಡತನ [7] ದೊಳ್ಳೊದಗಿ [8] ದವ ಹಗೆಯಾ
ದೊಡೆಯು ನಂಟನು ನಂಟ ತಾನಾ
ದೊಡೆಯು ಬಂದ ವಿಪತ್ತಿನೊಳಗೆ ಪರಾಙ್ಮುಖನೆ ಆಗಿ |

---

1 ನು ತಿಳಿದು|| ಪರಿಹರಿಸಬಲ್ಲವರು, ಕ, ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.
2 ಸುವ್ಯಕ್ತ ವರ, ಝ. ಸುಯಿಲೊಂದು ವರ, ಟ.
3 ತಿಶಯುಸಂ, ಖ. 4 ಹೃದಯಧ್ವನಿಯು, ಕ. ಚ. ಜ. ಝ.
5 ರೆರಕ, ಕ. ಝ. 6 ವಿರಚಿಸುವೊಡೆ, ಕ. ಝ. ವಿರಚಿಸುವುದು, ಚ. ಜ. ಟ.
7 ದ ದುಃಖದೊಳು ಶಾ ತಿಯು ನುಡಿಯು ನುಡಿದವ ನಂಟ ತಾನಾ , ಕ.
8 ದೊಡೆ, ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.

ನುಡಿಸದವನೇ ಹಗೆ ಶರೀರದೊ
ಳಡಸಿದಾರುಜೆ ಬಾಧೆಗೆಡವಿಯು
ಗಿಡಮರಂಗಳು ರ [1] ಕ್ಷಣೆಗೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೬೩

ಕಾಲದೊಳಗೆ ವಸಂತ ವಿದ್ಯಾ
ಜಾಲದೊಳಗೆ ಕವಿತ್ವ [2] ವರವಾ
ಹಾಳಿ [3] ಯೊಳು ಗಜ ಬೇಟೆ ಮಿತ್ರಶ್ರೇಣಿಯೊಳು ವಾಣಿ |
ಭಾಳನೇತ್ರನು ದೈವದೊಳು ಬಿ
ಲ್ಲಾ [4] ಳಿನೊಳು ಮನುಮಥನು ಧನದೊಳು
ಹೇಟಲೇನಭಿಮಾನವೇ ಧನ ವರಸ ಕೇಳೆಂದ || ೬೪

[5] ಮುಂದೆ ಗುರುವನು ಬಂಧುಜನವನು
[6] ಹಿಂದೆ ಕರ್ಮಾಂತ್ಯದೊಳು ಸೇವಕ
ಬೃಂದವನು ಕೊಂಡಾಡುವುದು ಸಾಹಿತ್ಯಮಾರ್ಗವಿದು |
ಹಿಂದೆ ಮುಂ [7] ದೆಂದೆಂದು ನಿನ್ನಯ
ನಂದನರ ನಾರಿಯರ ಹೊಗಳುವು
ದಂದವೇ ಭೂಪಾಲ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ || ೬೫

ತುರಗದೆಡಬಲ ಗಜದ ಸಮ್ಮುಖ
ತರುಣಿಯರುಗಳ ಸರ್ವತೋಮುಖ
ಹಿರಿದುದುರ್ಜನರಿರ್ದ ದೇಶ ವದ್ಯೈದೆ ವ್ಯಾಘ್ರಮುಖ|
ಭರದಿ ನಾದೇಶವನು [8] ಬಿಟ್ಟರ

---

1 ಕ್ಷಿಸವೆ, ಕ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ. 2 ಗಜವ್ಯೈ, ಕ. ಖ. ಚ. ಝ. ಟ.
3 ಮಿತ್ರಶ್ರೇಣಿಯೊಳಗೆ ಸರಸ್ವತೀದೇವಿ, ಕ. ಖ. ಯೊಳುದೇವೇಂದ್ರ, ಚ. ಝ.
4 ಳ್ರುತನದೊಳು ಮದನ. ಚ. 5 ಹಿಂದೆ, ಖ. 6 ಮುಂದೆ ಕಾವ್ಯಾರ್ಥದೊಳು, ಖ. 7 ದುವಾಗ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. 8 ಕಳೆದೇ ವರುಷದೊಳು ಸಂನ್ಯಾಸಗಮನಾಂತರವ, ಚ. ಬಿಟ್ಟರವರಿಸದಾರಣ್ಯದೊಳು ಗಮನಾಂತರವನೈದುವು, ಜ. ಬಿಟ್ಟರವರಿಸದನ್ಯಗ್ರಾಮಗಮನಾಂತರವನೈದುವು, ಟ.

ವರಿಸದನ್ಯತ್ರದೊಳು ಗಮನೋ
ತ್ತರವ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದಲ್ಲಿಹುದುಚಿತವೆಲ್ಲೆಂದ ॥ ೬೬

ಪಶುಗಳಂತ್ಯವ ನಂತ್ಯಜರು ಸುರ
ವಿಸರದಂತ್ಯವ ನಸುರರೆಚ್ಚ [1] ಱಿ
ನುಸುರಿನಂತ್ಯವ ಘೋರ ನಿಜಗುಣದಂತ್ಯವೆನು ಮೃತ್ಯು ।
ಕೃಷಿವರುಷದಂತ್ಯವೆನುಬಜನಾ
ಲಿಸಿ ಕವಿವೊಲು ರಾಯರಂತ್ಯದ
[2] ದೆಸೆಯು ಬಯಸುವ ರಥವೆನ್ನೃಪ ರವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೭

ಬಲುಪ್ರಧಾನನ ವೈರ ಹಿತವಹ
ಲಲನೆಯರ ಮನದಳಲು ಹಗೆಯೊಳು
ಬಳಸುವಂತಸ್ಥತೆ ಯನಾಮಿಕರೊಡನೆ ಕೆಳೆಗೊಟ್ಟ ॥
ಬಲದೊಡನೆ [3] ಹಗೆ ತನ್ನ ಸತ್ವದ
ನೆಲೆಯುನಱಿಯದ [4] ನೃಪನ ಬಾಳಿಕೆ
ಸುಳಿವಗಾಳಿಗೆ ಮಲೆವ [5] ದೀವಿಗೆಯಂತೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ॥ ೬೮

ಹುಸಿ ಪರದ್ರೋಹವು ಪರಸ್ತ್ರೀ
ವ್ಯಸನ ನಿಂದೆ ಯಸೂಯೆ ಮಾನ್ಯ
ದ್ವಿಷತೆ ಪತಿತ [6] ನ ಮೇಳ ವಾತ್ಮಸ್ತುತಿ ಯೆನಿಪ್ಪವೆನು ।
ಬಿಸುಟು ತದ್ವಿಪರೀತದೊಳು ವ
[7] ರ್ತಿಸುವ [8] ನವನೇ ರಾಯ ನಾತಗೆ
ವಸುಧೆಯೊಳಗಣೆ ಯಾವನೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೯

---

1 ರುವುಸಿರಿ, ಝ 2 ಜನವ, ಜ. ಹೆಸರನಱಿದೌಕುವರಥವುನೃಪರರಸ, ಟ.
3 ನಿರ್ಬಂಧ ಧರ್ಮದ, ಖ. ಜ. ಟ. ನಿರ್ಬಂಧ ದೈವದ, ಝ.
4 ಭೂಪತಿಯು ಸಿರಿ ಖ. ದಾನಿಗಳ ಸಿರಿ, ಚ. ಜ. ಟ. ಮಾನವರ ಸಿರಿ, ಝ.
5 ದೀಪಿಕೆ ಕಿಡುವುದೇ ನರಿದೆ, ಖ. ದೀಪವು ಕೇಳು, ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.
6 ಸಮೇತ, ಚ, ಜ. ಟ. 7 ಜರಿಸದೆ ನಡೆವನೆ, ಜ. 8 ನುತ್ತಮ, ಖ.

ಇದು ಹಿತಾಹಿತ ವಿದು [1] ಶುಭೋದಯ
ವಿದು ಸಕಲಪುರುಷಾರ್ಥ ಸಾಧನ
ವಿದು ಸುಜನಸನ್ಮಾರ್ಗ ವಿದು ಸಂಸಾರವಿಪುಳಫಲ ।
ಇದು [2] ಸುಲಭ ವಿದು ದುರ್ಲಭವು ತಾ
ನಿದು ಸುನಿಶ್ಚಯ ವೆಂಬ ಕಾರ್ಯದ
ಹದನ ನಚ್ಚುವನೆ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೩೦

ಶತ್ರು ಕಾಲ [3] ವು ದೇಶ ವರ್ಗ [4] ವು
ಮಿತ್ರನುದಯೋಪಾಯಕರಣ [5] ವು
ಪುತ್ರನೆಂಬಿವು ಮೂರುತೆರನಾಗಿಪ್ಪವಿವರೊಳಗೆ ।
[6] ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವಿವೇಕವನಿ [7] ಪಿವ
ಮಿತ್ರಗೊಳಿಪನೆ ರಾಯ ನವಗೆ ಧ
ರಿತ್ರಿಯೊಳಗೆಣೆ ಯಾವನೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೧

ಎಲ್ಲಿ ಸುಲಲಿತವಿದ್ಯೆ ಬಹುಧನ
ವೆಲ್ಲಿ ಗಣಿಕಾನೀಕವಮಣಿಗಣ
ವೆಲ್ಲಿ ಗಜಜಾತ್ಯಶ್ವ [8] ವೆಲ್ಲಿ ವರೂಥಸಂದೋಹ ।
ಎಲ್ಲಿ [9] ಸುಭಟನಿಕಾಯ ನೆರೆದಿಹು
ದಲ್ಲಿ ತನ್ನಾಧೀನವೊಡಲು
ಬಲ್ಲ [10] ವನೆನೃಪ ನಾತಗಿದಿರಾರೀಧರಿತ್ರಿಯೊಳು ॥ ೩೨

---

1 ಸುಖೋದಯ, ಚ.   2 ಸುಬಲ ದುರ್ಬಲವಿದೆಂದರಿಪ್ಪದ, ಚ.
ಸುಬಲವಿದು ದುರ್ಬಲವು ತಪ್ಪದು, ಜ.   3 ಸುದೇಶ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.
4 ಸುಮಿತ್ರ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.
5 ಸುಪಾತ್ರ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ   6 ಗಾತ್ರವಿಡಿದಿಹವ್ರೋಲು ಸಕಲದೆ, ಖ.
7 ಪವನೊತ್ತಿ, ಕ. ಸಿವುಹುತ್ರ, ಚ. ಪವನೊತ್ತು, ಜ. ಪವಗೋತ್ರ, ಝ.
ಪಿವಯೋತ್ರ, ಟ.   8 ಸುಭಟ, ಚ.   9 ವಸ್ತುಸಪೂರ್ವ, ಚ.
10 ವಂಗಿದಿರಾವನೈ ಭೂಪ ಲ ಕೇಳೆಂದ, ಚ. ಜ.

ದ್ವಾರ ವೊಂಬತ್ತಿಂದ್ರಿಯದ [1] ಹಂ
ಕಾರಕರಣಚತುಷ್ಟಯಂಗಳ
ಸಾರಭೂತಾಳಿಗಳ ಸುಳುವಿನ ಪಂಚವಾಯುಗಳ ।
ಹೋರಟೆಗಳೊಳು [2] ಬಳಲಿ ಜೀವ ನ
ಧೀರ ನಹವೊಲು ಪಾಂಡುಪುತ್ರ್ರರ
ಕೌರವರ ಬೇಳಂಬದೊಳು ಬೆಂಡಾದೆ ನೀನೆಂದ ॥ ೭೩

ಮತ್ತ ನಾಶ್ರಾಂತಪ್ರಮತ್ತೋ
ನ್ಮತ್ತರತಿಕುಪಿತಾನನನು ಚಲ
ಚಿತ್ತ ನತಿಕಾಮುಕನು ಲುಬ್ಧನು [3] ಭೀತನಾದವನು ।
ಕ್ಷುತ್ತು ಘನವಾಗುಳ್ಳ ನಿಂತೀ
ಹತ್ತುಜನ ಪಾವಾಗ ಧರ್ಮದ
ತತ್ತ್ವವೆಣೆಗಳ ನಱಿ [4] ವರ್‍ರೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭೪

ದಾನ ವಿಷ್ಟಾಪೂರ್ತ [5] ವಿನಯಸ
ಮಾನದೇವಾರ್ಚನೆ ಮಹೀಸುರ
ಧೇನುಸಂತರ್ಪಣ [6] ಸದಾತಿಥಿಪೂಜೆ ಗುರುಭಕ್ತಿ ।
ಧ್ಯಾನ ದೀನಾನಾಥಬಂಧುವಿ
ತಾನ ಶರಣಾಗತಸುರಕ್ಷಾ
[7] ಸ್ನಾನತೀರ್ಥಂಗಳನು ಮಾಡಲುಬೇಹುದವನಿಪರು ॥ ೭೫

ಧರೆಯೊಳೇಹೊತ್ತಿನೊಳು [8] ನಿನಗೈ
ಶ್ವರಿಯದೊಳು ಮಕ್ಕಳೊಳು ಕಂಡೆಯು
ಸಿರಿಯೊಳೊಡವುಟ್ಟಿ [9] ದರು ಸಪ್ತಾಂಗದೊಳು ಸತಿಯರೊಳು ।

---

1 ಸಂಸಾರ, ಖ. 2 ತೊಳಲಿಯನುದಿನ, ಖ.
3 ಶೂರನೆಂಬವನು, ಕ. ಜ. ಮದ್ಯಪಾನಿಗಳು, ಖ. ರೋಗಿಯೆಂಬವನು, ಝ.
4 ಯರೈ, ಖ. ಜ. ಝ. 5 ನಿಜಸನ್ಮಾನ, ಜ.
6 ಮಹಾತಿಥಿ, ಚ. ಜ. 7 ಸ್ಥಾನಧರ್ಮಾದಿಗಳ, ಖ. ನವೀನತೀರ್ಥಂಗಳನು, ಜ. ಸ್ಥಾನತೀರ್ಥಂಗಳನು, ಝ. 8 ನಮಗೈ, ಕ. ನಿಮಗೈ, ಝ.
9 ದರ, ಖ. ಝ.

ಗುರು [1] ಪಿತರು ಬಹುಬಂಧುಜನಪು
ತ್ರರೊಳಗಾವುದು ಕೊರತೆ ಕೌಂತೇ
ಯರ ನೆರವಿಗರ ಮಾಡು [2] ವೊಡೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೩೬

ಉಭಯಕುಲಶುದ್ಧಿಯೊಳು ಹೆಚ್ಚಿದ
ವಿಭವದೊಳು [3] ವಿಕ್ರಮದೊಳಧಿಕ
ಪ್ರಭೆಗಳೊಳು ಸತ್ಯದೊಳುಸಾಹಿತ್ಯದೊಳು ವಿನಯದೊಳು ।
ಅಭವವೆನಂಘ್ರಿಯ ಸೇವೆಯೊಳು ಹರಿ
ನಿಭನೆನಿಸಿ [4] ಬದುಕುವನು ರಾಜ್ಯಕೆ
ವಿಭುವೆನಿಸುವನು ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ‖ ೩೭

ವೇಸಿಯುಹ ಪರ್ಯಂಕದೆಡೆಯೊಳು
ದಾಸಿಯುಹ ಪರಿಚರ್ಯೆಯೊಳು ನಿ
ದೋರ್ಷಿಯುಹ ಪತಿಭಕ್ತಿಯೊಳು [5] ಮೋಹದೊಳು ತಾಯೆನಿಸಿ ।
[6] ಲೇಸುಕಾರ್ಯಕೆ ಮಂತ್ರಿಯೆನಿಸುವ
ವ್ಯೈಸಿರಿಯನುಳ್ಳವಳು ರಾಣೀ
ವಾಸ ವೆಂದೆನಿಸುವಳು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ‖ ೩೮

ತಂದೆತಾಯಿಗಳಾಜ್ಞೆಯನು ಸಾ
ನಂದದೊಳು ಪಾಲಿಸುತೆ ಮದವನು
ಮುಂದುಗೆಡಿಸುತೆ ಧರ್ಮದೊಳು ರಾಜ್ಯವನು ರಕ್ಷಿಸುತೆ ।
ಬಂಧುವರ್ಗವ ಸಲಹಿ ಭೂಸುರ
ಬೃಂದವನು [7] ರಕ್ಷಿಸುವೊಡವ ಮಗ
ನೆಂದೆನಿಸುವನು ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ‖ ೩೯

1 ಪಿತಾನುಜ ಬಂಧು, ಖ. ಜ. ಟ.　2 ವುದು ಜಾನುಚಿತವಲ್ಲೆಂದ, ಟ.
3 ವಿಗ್ರಹದೊಳ, ಖ. ಜ. ಟ.　4 ಮೆಱೆವನು, ಖ. ಟ.
5 ವಿನಯದೊಳು ತಾನೆನಿಸಿ, ಝ.　6 ಏನು ಕಾರ್ಯಕೆ, ಚ. ಟ.
7 ಸತ್ಕರಿಸುವನು, ಖ. ನೆಱೆ ಹೊರೆವೊಡವ, ಜ. ಸತ್ಕರಿಸಿದವ, ಝ.

ನರಿಕಟಕಭೇದಕನ ನಾನಾಯುಧವಿಶಾರದನ ।
ಭರಿತಧೈರ್ಯನ ಪತಿಹಿತನ [1] ಸಂ
ಗರಸಪಾರನ ನೂರ್ಧ್ವರೋಮನ
ನಿರದೆ ಸೇನಾಪತಿಯ ಮಾಡುವುದರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೮೬

[2] ತಿಳಿದವನ ಮತಿವಿದನ ಭಾಷಾ
ವಳಿಲಿಪಿಜ್ಞನ ಸಾಕ್ಷರನ ಮಂ
ಡಳಿಕಸಾಮಂತರ ವಿಶೇಷದೊಳವ [3] ಸರವನರಿವ ।
ಸಲೆ ಕರವ ಕಳುಹಿಸುವ ನಿಲಿಸುವ
ಬಲುಹ ನುಳ್ಳನ ಸುಕರ [4] ದುಷ್ಕರ
ಕಳಂಕದಾತನ ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹಿ ಯೆನಿಸಬೇಕೆಂದ ॥ ೮೭

[5] ಸಲುವ ತಾ ದೃಷ್ಟಾನುಮಾನಂ
ಗಳೊಳು ನಿಪುಣನ ಶಿಥಿಲಸ ಸಿ
ಷ್ಕಳನ ರಾಗದ್ವೇಷರಹಿತನ ಬಹುಲಿಪಿಜ್ಞಕನ ।
ಹಲವುಬುದ್ಧಿಯನುಳ್ಳವನ ಕೃ
ಚಳಕ [6] ಬರೆಹನ ವಾಚಕನ ಬಗೆ
ಗೊಳಿಸಿ ಕರಣಿಕಪತಿಯ ಮಾಡುವುದರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೮೮

ವಸನ ಮಣಿಗಣ [7] ಲೋಹ ಕಾಂಚನ
ವಿಷಯ ಭೇದವ ಬಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟುದ
ನೆಸಿಯಲೀಯದೆ ತಾನುಭಕ್ಷಿಸವಹಿ ನಿಧಾನವನು ।
ಬಸೆಯ ಕಾದಿಪ್ಪಂತೆ ಕಾ [8] ದಿಹ
ಮಸಿಯವಾಸ್ತನ ಬಹುಕುಟುಂಬ
ವ್ಯಸನವುಳ್ಳನ ಮೊಜ್ಜಿದ್ಯೆ ಭಂಡಾರರಕ್ಷಕನ ॥ ೮೯

1 ಕಾಪುರದೊಳಧಿಕನ, ಖ. ಸಂಗರಸಧಾರನ, ಟ.
2 ಕುಲನನುಳ್ಳವನಧಿಕಭಾಷಾವಳಿಯ ಸಾಕಾರಕನ ವರಮಂಡಳಿ, ಕ. ಖ.
3 ರವರ, ಝ. 4 ದುರಿತವ ಕಳೆವ ನಾತನ, ಖ. 5 ಸಲೆ ಶ್ರುತ, ಖ. ಜ. ಝ.
6 ಲಿಖಿತನ, ಖ. ಜ 7 ನಿವಹ, ಜ. 8 ರ್ಯವ, ಕ. ಝ.

ಮನ ವಚನ ಕಾಯದೊಳು ದಾತಾ
ರನೊಳು ಹಿತವೃತ್ತವನ ನಿಯುತನ
ವಿನುತವನಿತಾವಿಮುಖನನು ನಿಶ್ಚಲನಿರೋಧಕನ ।
ಮುನಿವರರ ಬುದ್ಧಿಯೊಳು ಸಿಲುಕದ
ವನ [1] ನಿಜಾಪ್ತನ ನಿಯುತವಿದ್ವನ
ಜನಪ [2] ಚಿತ್ತೈಸುವುದಲೇ ತಾಂಬೂಲಧಾರಕನ ॥ ೯೦

ಪಿತೃಪಿತಾಮಹಸೂಪಶಾಸ್ತ್ರಾ
[3] ಗತನ ಕೈಕರಣೆಗಳೊಳಧಿಕನ
ನತಿಶುಚಿಯು ಸಾಧಕನ ನಕ್ರೋಧಿಯು ನನಾಲಸನ ।
[4] ಪತಿಹಿತನ ಷಡ್ರಸವಿಶೇಷೋ
[5] ನ್ನತನ [6] ನಿತರಾಲಯುವಿದೂರನ
ಪತಿಕರಿಸುವುದು ಸೂಪಕಾರತೆಗರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೧

[7] ನಿಶಿತಪರಿಮಳ [8] ದಿಂದವಾಮೋ
ದಿಸಿದ ಗಂಧದ್ರವ್ಯದೊಳು ಬಂ
ಧಿಸಿದ ಜೀವನ [9] ವನ್ನು ತನ್ನಯು ಜೀವನವಿದೆಂದು ।
ವಸುಮತೀಶಂಗಿತ್ತು ತಾ ಭೋ
ಗಿ [10] ಸದೆ ಬಳಸದೆ ದುರ್ಹೃದರತೊಲ
ಗಿಸುವವನೆ ಪಾನೀಯಧಾರಕ ನರಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೨

1 ನಶೇಷಕಲಾಪ್ರವೀಣನ, ಖ. ಌ. 2 ತಿಯು ಚಿತ್ತೈಸುವುದುತಾಂ, ಖ. ಜ.
3 ಯುತದ, ಜ. ನ್ವಿತನ, ಝ. ಯುತನ, ಟ. 4 ಮತಿಯುತನ, ಝ.
5 ಚಿತನ, ಖ. ಚ್ಛಿದ್ರತನ, ಝ. 6 ನಿರ್ದೋಷಿಯು, ಕ.
7 ಎಸೆವ, ಕ. 8 ವೋದದಿಂ ಮೋ, ಕ. ಮೋದದಿಂ ಮೋಧಿಸಿ ಸು, ಖ.
9 ಜೀವ, ಖ. 10 ಸಿದ ವಿಮಲಾಹೃದವನುಜ್ಜು, ಖ,

ಉನ್ನತ [1] ನ ರೂಪಾಧಿಕನ ಸಂ
[2] ಪನ್ನದಕ್ಷನ ನನ್ನರೆನ್ನವ
ರೆನ್ನದವರವರಿಂಗಿತಾಕಾರಪ್ರಭೇದಕನ ।
ಮನ್ನಣೆಗೆ ಬೆಱೆಯದನ ನಾಪ್ತನ
[3] ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದೊಳಶ್ರಮಪ್ರತಿ
ಪನ್ನ [4] ನನು ಪಡಿಯಱನವಾಡುವುದರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೩

ಪಲಿತಕಾಯ ಕುರೂಪಿಯನು ಸಿ
ರ್ಮಳನ ಲೋಭಿಯ [5] ಸಾವಧಾನನ
ಸಲೆ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಿಂಗಿತಾಕಾರಪ್ರಭೇದಕನ ।
[6] ಕಲಿಮಲಿನತನುರುಚಿಯ ನಬಲಾ
ವಳಿಯ ಸುಯಿದಾನದೊಳು ನಿಲಿಸುವು
ದಿಳೆಯೊಳಗ್ಗದ [7] ಜಾಣರಾದವರೆರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೪

ಗ್ರಾಮಮೂಱಱ ಸಂಚರಣೆಗಳ
ಸೀಮೆ [8] ಯೊಳು ಸರಿಗಮಪ [9] ಧನಿಗಳ
ನೇಮ [10] ವಪ್ಪದೆ ಪರಣಾಭರಣದ [11] ಪರೆಪುತಿರುಪುಗಳ ।
ಕೋಮಲಿತಶಾರೀರಹೃದಯದ
ರಾಮಣೀಯಕರಚನೆಗಳೊಳು ಸ
ನಾಮ ನೆನಿಸುವ ನವನೆ ಗಾಯಕ ನರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೫

1 ಪ, ಕ, ಝ. 2 ಪೂರ್ಣ, ಕ. ಖ. ಜ. ಟ.
3 ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಜಿತಶ್ರ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. 4 ಪಡಿಯಾರಕನ, ಕ. ಖ. ಝ. ಟ.
5 ಸಾವಧಾನಿಯು, ಖ. ಜ. ಟ. 6 ಕಲಿಮನನ ಕಡುಶುಚಿಯು, ಝ.
7 ರಾಜರಭಿಮತಪರಸ, ಖ. ಜಾಣತನವೆಲೆ ರಾಯ, ಝ.
8 ಗಳ, ಖ. 9 ಧ್ವನಿಸ, ಖ.
10 ತಪ್ಪದೆ, ಖ. ಜ. ಝ. 11 ಹೆಂಪುತನ್ನಗಳ, ಕ. ಹೆಂಪ್ರತಿರುಪುಗಳ, ಖ. ಹೆಂಪುಸೊಂಪುಗಳ, ಜ. ಯಿಂಪುಸೊಂಪುಗಳ, ಝ.

ತಾಳಲಯಬೊಂಬಾಳ [1] ಮಿಶ್ರದ
ಹೇಚಿಕೆಯ [2] ನಾಟಕಶುದ್ಧದ
ಸಾಳಗದ ಸಂಕೀರ್ಣದೇಶಿಯ ವಿವಿಧರಚನೆಗಳ ।
ಮೇಳವಣಿ [3] ದೌಡವದ ಷಾಡವ
ದೇಸಿಗೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣಮಾರ್ಗದ
ಸೂಚುಗಳ ಲಯಮಾನವಱಿವವನವನೆ [4] ಗಾಯಕನು ॥ ೯೬

ಬರಲು ಕಂಡೊಡೆ ವಂದಿಸುತ್ತಂ
ತರಿಸುತಂತರಿಸುತ್ತೆ ಮಿಗೆ ಹ
ತ್ತಿರ ವೆನಿಸದತಿದೂರ ವೆನಿಸದೆ ಮಧ್ಯಗತಿ ಯೆನಿಸಿ ।
ಪರಿವಿಡಿಯೊ [5] ಳೋಲೈಸುತರಸಿನ
ಸಿರಿಮೊಗವ ನೀಕ್ಷಿಸುತೆ ಬೆಸಸಿತ
ನರೆವರಿಸದಾಕ್ಷಣವೆ ಮಾಡಿದೊಡವನೆ ಸೇವಕನು ॥ ೯೭

ಹರುಷದೊಳು ನಿಜಜನನಿ ಗರ್ಭವ
ಧರಿಸಿಕೊಂಡಾಡುವವೊಲುತ್ತಮ
ಪುರುಷನಂತರ್ಯಾಮಿಯನು ತಾಳ್ವಂತೆ ಭೂಭುಜರ ।
ಧರಿಸಿ ಸುಖಸಂಗತಿಗಳೊಳು ಸಂ
ಚರಿಸುತ್ತಾಳ್ದನ ಹಾನಿವೃದ್ಧಿಯೊ
ಳಿರಲು ಬೆಸದವರೆನಿಪರೈ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೮

[6] ಕುಟಿತೆವಂನೀಕ್ಷಿಸುತೆ ಬಟ್ಟೆಯ
ಮೆಳೆಮರಂಗಳ ಹೊಯ್ಲ ತಪ್ಪಿಸಿ
ನೆಳಲ [7] ನೆಸಗುತೆ ವೇಗಗತಿಸಾಮಾನ್ಯಗತಿಗಳೊಳು ।

---

1 ಶುದ್ಧದ, ಕ. 2 ನಾಟಾಗ, ಖ. ಜ. ನಾಟ್ಯವಿಯ, ಝ.
3 ಯುತೆ ವಾದ್ಯಸಾಧನ, ಕ. ಗಾಳವದ ಪಾಡವ, ಖ. ದೊಡ್ಡವದ ಷಾಡಿನಯೋ ಜ. ದಾಡಿಸುವ ಸಾಧನ,ಝ. 4 ನಟ್ಟುವನು, ಝ.
5 ಳೊಪ್ಪಿಸುತುಮರ, ಟ. 6 ಬಲದವರ, ಟ.
7 ನಿಟ್ಟಿಸಿ, ಕ ನಟಿಸು, ಖ. ಜ. ನೀಕ್ಷಿಸಿ, ಝ.

[1] ಬಟೆವಿಡಿದು ಭೂಭುಜರ ಯಾನಂ
ಗಳೊ [2] ಳಗಳುಕದೆ ತಗೆಯು ಸ್ತೈರಿಸಿ
ಬಳಸುವವನೇ ಛತ್ರಧಾರಕ ನರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೯

ಎಡಬಲನ ನಾರಯ್ಯುತೊಡೆಯನೆ
ಬಿಡದೆ ನೋಡುತೆ ಮಕ್ಷಿಕಂಗಳ
ಗಡಣವನು ಕೆದರಿಸುತೆ [3] ಕಿಗ್ಗಣ್ಣಿಕ್ಕಿ ಕೆಲಬಲನ ।
ಜಡಿದು ನೂಕುತೆ ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯಕೆ
[4] ಯೆಡೆ ಯೆನಿಸುತಾವಾಗ ಸೇವೆ [5] ಯು
ಬಿಡದೆ ಮಾಳ್ಪನೆ ಚಮರಧಾರಕ ನರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೦

[6] ಗಾಯದೊಳುಮೇಣ್ [7] ಚೊಕ್ಕಯದೊಳಡಿ
ಪಾಯು [8] ದಂಡೆಯೊಳಗಡೆಯೊಳಗುಪ
ಕಾಯದೊಳಗೆ ನವಾಯಿಗಳ [9] ಬಿನ್ನಣದೆ ಬೇಸಱದೆ ॥
ಸ್ಥಾಯಿಯೊಳು ಸಂಚಾರದೊಳು ಸಮ
ಗ್ರಯೆನಿಸಿ ನಾನಾವಿನೋದದ
ದಾಯವಱಿವ [10] ನೆ ಮಲ್ಲ ನೆನಿಸಿದನು ರಾಯು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೧

---

1 ಬಲುಹಿಸೊಳು ಭೂಸುರರ ಯಾನಂಗಳನು ತಪ್ಪಿಸಿಡಗೆಯ, ಟ.

2 ಳುಸಿಕ್ಕ ಪಡಗೆಯು, ಝ. ಳಗಹಿತರಾಯರಿ, ಕ. ಖ. ಝ. ಯುಬ್ಬಿಗವ ಳದೊಳಹಿತರಾಯರಿ, ಜ.

3 ಕಿಡಿಗಣ್ಣಿಂದೆಕೆಲಬಲನ ಬಿಡದೆ ನೋಡುತೆ, ಝ. 4 ಕಡೆಯೆನಿ, ಖ ನಡೆ, ಝ. ಯೆಡೆಯೆನಿಸದಾವಾ, ಟ. 5 ಗೆಸೆಡೆಯುದಿಹನೇ, ಝ. ಟ.

6 ಕಾಯು, ಖ. 7 ಚೋಕಿಬೆಯು, ಟ. 8 ಗಳೊಳುಪಕಾಯದೊಳಗೆ, ಖ. ಟ. 9 ಬಿನ್ನಾಣದೊಳು ಬಚಿಸಂದು ಬೇ, ಖ. ಟ.

10 ವನವನೆನುಲ್ಲನು ರಾಯು, ಕ. ಖ. ಝ. ಟ.

ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಸುಕೃತಫಲ [1] ವನು
ತಂದು ತೋರುವವೊಲು ನಾನಾ
ಚಂದದಾಪತ್ತಿನೊಳು ಹರಿ ನಿಜ [2] ಭಕ್ತಸಂತತಿಯು ।
ಮುಂ [3] ದೆನಿಲುವವೊಲವನಿಪಾಲರ
ದಂದುಗದ ಹೊತ್ತಿನೊಳು ಗಜಹಯ
ಬೃಂದವನು ಚಾಚುವನೆ ಪಾಹಕ ನರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೨

[4] ಹೆಬ್ಬಲವ ನೊಡೆದುಚಿಸಿ ಘೂಮಿಯು
ನಿಬ್ಬಗೆಯು ಮಾ [5] ಡಿಸುತೆ ಗಜಹಯ
ದೊಬ್ಬುಳಿಯು [6] ಹರೆಗಡಿಸಿ ಕಾದಿಸು [7] ತಾನೆಗಳ ಮೇಲೆ ।
ಬೊಬ್ಬಿಱಿದು [8] ಸರವಟಿಯು [9] ಸುರಿಸುರಿ
[10] ದುಬ್ಬರದ ಬವರದೊಳು ಕಡಿದರಿ
ಗುಬ್ಬಸವ ಮಾಡುವನೆ ಚೋದನು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೩

ಬಿಟ್ಟಸೂಟಿಯೊಳರಿನೃಪಾಲರ
ಮುಟ್ಟಿ ಮೂದಲಿಸುತ್ತೆ [11] ಮುಂದಣ
ಥಟ್ಟನೊ [12] ಡೆಹೊಯ್ದಹಿಂತಬಲದೊ [13] ಳುಚಾರಿವರಿವರಿದು ।

1 ವೈತಂಬುಸಾರುವ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ.
2 ಬಕುತಿ ನಿಲುವಂತೆ, ಜ. ಭಕ್ತಿಸಂಗದೊಳ., ಟ. 3 ದುವರಿವ, ಜ.
4 ಪರ್ವತವನೊಡೆದುಚಿದು, ಕ. ಪರ್ಬಲವನೊಡೆತುಚಿದು, ಖ. ಸರ್ಬಕವನೊ ಡೆತುಚಿದು, ಝ. ಪರ್ವತವನೊಡೆದುಚಿಸಿ, ಟ. 5 ಡಾತೆ ಮಹಾರಥರೊ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ 6 ಹರೆಗಡಿದು, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ನೆಱೆ ಗಡಿದು, ಟ.
7 ವಾನೆ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ಟ. 8 ಪರದಱವ, ಟ. 9 ಕಱಿಯುತೆ, ಕ. ಖ. ಝ. ಕೆದಹುತೆ, ಜ. 10 ಸರ್ಬದಱದೊಳಗಹಿತರಾಯರಿ, ಕ. ಖ. ಝ. ಯುಬ್ಬುಗವಳದೊಳಹಿತರಾಯರಿ, ಜ. 11 ಪೋಹಿದ, ಖ. ಟ. 12 ಡಹೊ ಕ. ಡಹಾ, ಖ. ಟ. ಡೆಹಾ, ಜ. 13 ಳಗಾನೆವರಿ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ.

[1] ಹೊಟ್ಟುಗುಟ್ಟುತೆ ಹೆಣನ [2] ಲೊಟ್ಟಾ
ಲೊಟ್ಟೆ ಮಸಗಲು ಕಣನ ಚೌಕದೊ
ಳ [3] ಟ್ಟೆಯಾಡಿಸಬಲ್ಲೊಡವ ರಾವುತನು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೪

ಕುದುರೆಗಳ ನಾರಯ್ದು ರಥವನು
ಹದುಳಿಸುತೆ ಸಾರಥಿಯು [4] ನೋಡುತೆ
ಯಿದಿರ ಮುಱಿಯುತೆ ತನ್ನ ಕಾಯಿದುಕೊಳುತೆ [5] ಯೆಡಬಲನ ।
ಸದೆದು ಮರಳುವ ಲಾಗುವೇಗದ
ಕದನಕಾಲಾನಲ [6] ನು ತಾನೇ
ಮೊದಲಿಗ ನಲ್ಲೈ ರಥಿಕರಿಗೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೫

ಬೇಸಱದೆ ಕಾಳೋರಗನ [7] ವೇ
ಷ್ಟೈಸಿ ಕಟ್ಟುಱುಹೆಗಳು ಕಂಡವ
ಸೂಸಿ ಕಡಿಕಡಿದೊಟ್ಟುವಂದದೊಳಹಿತಬಲದೊಳಗೆ ।
ಓಸರಿಸದೊಳಹೊಕ್ಕು ಸಮರವಿ
ಲಾಸವನು ನೆಱೆ ಮೆಱೆವ ಕೇಶಾ
ಕೇಶಿಗೊದಗುವ ನವನೆ ಕಾಲಾಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೬

ಕುನಖಿ ಕುಷ್ಠಿ [8] ಕುಚೇಲನನು ಕು
ಬ್ಜನನು ವಿಧವಾಂಗನೆಯು ಪಾಪಿಯು
ತನುವಿಕಾರಿಯು ನಂಗಹೀನನ [9] ಪಂಗುವಂಧಕನ ।
ಘನರುಜಾಂಗನ ಬಿಡುದಲೆ [10] ಯುರೋ

---

1 ಹಿಪ್ಪು, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ಟ. 2 ನೊಟ್ಟ್ಯಲೊಳೊಟ್ಟೆ, ಝ.
3 ಟ್ಟೆಯಾಡಿ, ಕ. ಖ. ಜ. 4 ಮುಯ್ಯುತ್ತಿದಿರ ಖ. ಝ.
5 ಎಲಬಲನ, ಖ. ಝ. 6 ನಹೋಲ್ವನೆ, ಟ.
7 ನಡ್ಡೈಸಿ, ಕ. ಖ. ಝ. ಟ. 8 ತಕುಜನನತಿಕು, ಖ. ಕುಶೀಲನ, ಜ ಕುಚೇಷ್ಟನ, ಝ. ಕುಚಾಯು, ಟ. 9 ಪಂಗುಲಾಂಧಕನ, ಜ. ಟ. ಮೂಕನಂಧಕನ, ಝ. 10 ಯೊಳಿದ್ದನನುವುಪ್ಪವ, ಕ. ಖ ಝ.

ದನಿಯ ನುತ್ಸವಡಿಸುವ ಸಮಯದೊ
ಳನಿಬರನು ಕಾಂಬುದು ಮಹೀಶರಿಗುಚಿತವಲ್ಲೆಂದ ॥ ೧೦೭

ಕಳಸ ಕನ್ನಡಿ ತುರಗ ಗಜ ಗೋ
ಕುಲ ವೃಷಭ ಬುಧ [1] ನಿಚಯ ಗಿರಿಸಂ
ಕುಲ ಸು [2] ಮಿತ್ರರು ಮಾತೃ ಪಿತೃ ವರವಾಹಿನೀ [3] ನಿಕರ।
ಜಲಧಿ [4] ವಸನ ಛತ್ರ ಪುರ್ವೀ
ಲಲನೆಯರ ನೀಕ್ಷಿಸುವುದವನಿಪ
ತಿಲಕರುತ್ಸವಡಿಸುವ ಸಮಯದೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೮

ಶ್ವಾನ ಕುಕ್ಕುಟ ಕಾಕ ಬಕ ಪವ
ಮಾನ ಖಗಪತಿ ದೇವ ರಜನಿ ಕ್ರ
ಶಾನುಗಳ ಗರ್ದಭನ ವೃಷಭನ ಶಿಂಶುಮಾರಕನ।
ವಾನರನ ಹಯದ ದ್ವಿಪದ ಪಂ
ಚಾನನನ ಮೃಗಪೋತಕನ ಗುಣ
ವಾನರೇಂದ್ರರೊಳಿರಲು ಬೇಹುದು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೯
*

1 ಯುಗ್ಮಗಿರಿ, ಝ. [2] ವಾಸಿನಿ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. [3] ನಿಚಯ, ಚ. ಟ.
[4] ವನಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವು, ಕ. ಖ. ಝ. ಟ.

*

ಸೂಕರನ ತುಂಬಿಯ ಮರಾಳನ
ಭೇಕವೃರಿಯ ಕಾರುಕನ ವನ
ಕೋಕಿಲನ ಬರ್ಹಿಯ ಸುಧಾಕಿರಣನ ದಿನಾಧಿಪನ।
ಆಗಸದ ದರ್ಪಣದ ಬಕರ
ತ್ನಾಕರನದೊಂದೊಂದು ಗುಣ ವಿಂ
ಬೇಕು ನೃಪತಿಗೆ ನಿನ್ನೊಳುಂಟೇ ರಾಯಹೇಳೆಂದ ॥

ಟ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ

ಪರಿಪರಿಯ ದಾನಂಗಳನು ಕರೆ
ಕರೆ [1] ದು ಲೋಗರಿಗಿತ್ತು ಪರರನು
ಹೊರೆದು ತನ್ನಾಶ್ರಿತರ ನ [2] ತಿಗಳದಾಪ್ತಬಾಂಧವರ ।
ಸರಕುಮಾಡದೆ ಗರ್ವದಿಂ [3] ದೊ
ತ್ತರಿಸುತಿಹ ಪಾತಕರ ಪದವಿಯ
ನರಸ ಬಣ್ಣಿಸಲಾರು ಬಲ್ಲರು ಯಮನ ನಗರಿಯೊಳು ॥ ೧೧೦

†

ಕೋಪವೆಂಬುದನರ್ಥಸಾಧನ
ಕೋಪವೇ ಸಂಸಾರಬಂಧನ
ಕೋಪದಿಂ [4] ದಿಹಪರದ ಸುಕೃತವು ಲಯವನೈದುವುದು ।
ಕೋಪವನು ವರ್ಜಿಸಲು ಜೀಹುದು
ಕೋಪವುಳ್ಳವ ನಾವನಾಗಲಿ
ಕಾಪುರುಷ ನಿಜಪರಕೆ ಸಲ್ಲನು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೧೧

---

1 ದಪಾತ್ರ ಗಿರ್ತ್ತು, ಕ. 2 ತಿಥಿಯದಾಸಬಾಂಧ, ಟ.
3 ದುಬ್ಬರಿಸು, ಖ. ಜ. ಟ.

†

ಮೂಜುಕೋಟಿಯ ಕೋಟಿಯರ್ಧವ
ನಿಜುವಿಹ ರೋಮಾಳಿಸಂಖ್ಯೆಯೊ
ಳಾಜೆನೆನ್ನದೆ ನಿಜಪತಿಯ ಸಹಗಮನದೊಳು ತನುವ ।
ನೂಜಿದಬಲೆಯರುಗಳದೆಸೆಯಿಂ
ದಾಜುವುತಿ ಸ್ವರ್ಗಾದಿಭೋಗವ
ಸೂಜೆಗೊಂಬರು ತಪ್ಪದವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಈಪದ್ಯವು ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

4 ದುರಿತರದ, ಖ.

5 ತಪ್ಪತಿಗಳವನೀಶಕೇ, ಖ.

ಗರುವ ಮಾನ್ಯನು [1] ಮಾನಿ ಸುದಯಾ
ಪರನು ಕಡುಶುಚಿ ಭೋಗಿ ರೂಪ್ಯೋ
ತ್ತರನು ಧನಿಕನು ರಾಜಪೂಜ್ಯನು ಕೀರ್ತಿವಲ್ಲಭನು ।
ಗುರುಜನಕೆ ಗುರು ವಿದ್ಯೆಯುಳ್ಳವ
ನರಸ ಕೇಳ್ಳೈ ವಿದ್ಯೆ ಯಿಲ್ಲದ
ನರನು ನರಪಶು ವವನ ಜನ್ಮ ನಿರರ್ಥ [2] ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೧೨

*
ಹರಿಬಿಕುತಿಲೋಲುಪನೆನಿಸಿ ಶಂ
ಕರನ ಬದ್ಧದ್ವೇಷಿಯಾಹ ಶಂ
ಕರನ ಭಕ್ತಿಯೊಳಧಿಕನಾಗಿ [3] ಯೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೇಲೆ ।
ಎಱಕವಿಲ್ಲದ ಕರ್ಮಕಾಂಡಾ
ಟರುಗಳಪ್ಪತ್ತೇೞುಕೋಟಿಯು
ನರಕದೊಳಗೋಲಾಡುತಿಹರವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೧೩

ಯತಿ ಕಿಡುಗು ದುಸ್ಸಂಗದೊಳು ಭೂ
ಪತಿ ಕಿಡುಗು ದುರ್ಮಂತ್ರಿಯೊಳು ವರ
ಸುತ ಕಿಡುಗು ಲಾಲನೆಗಳೊಳು ಕೃಷಿ ಕಿಡುಗುಪೇಕ್ಷೆಯೊಳು ।

---

* ಆವನೊಬ್ಬನು ಸತ್ಯಕೋಸುಗ
ಭಾವಶುದ್ಧಿಯೊಳೊಡರಿಚುವ ಶಪ
ಥಾವಳಿಯು ನವಸಾನದೊಳು ತದ್ಧರ್ಮವನು ಯಮನು ।
ಓವನನ್ಯಾಯದೊಳು ಸೂರುಳ
ನೋವಿ ರಚಿಸಿದವಂಗೆ ಗತಿ ಯಿ
ನ್ನಾವುದೆಂಬುದ ನಾರು ಬಲ್ಲರು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

1 ಮನಿಕದ್ವೈವಾ, ಕ. ಝ. ಮನಿತದ್ವೈವಾ, ಜ.
2 ಕರವೆಂದ, ಝ. 3 ಯುವಿ, ಕ. ಝ. ಟ.

ಮತಿ ಕಿಡುಗು ಮಧುಪಾನದೊಳು ಸ
ದ್ಗತಿ ಕಿಡುಗು ದುರ್ವ್ಯಸನದೊಳು ನಿಜ
ಸತಿ ಕಿಡುಗು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೊಳು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೧೧೪

*

ಉಂಡು ತೀರಿಸಬೇಕು ತಾ ಮುಂ
ಕೊಂಡು ಮಾಡಿದ [1] ಪುಣ್ಯಪಾಪದ
ತಂಡವೆನು ತರಹರಣೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಭವಭವಂಗಳೊಳು ।
ಹಿಂಡಿಹಿಟವುದು [2] ಬೆಂಬಿಡದೆ ಸಮ
[3] ದಂಡಿಯೊಳು ಹಗೆಕೆಳೆ [4] ಯುರೆನ್ನದೆ
ಗಂಡುಗಿಡಿಸದೆ ಬಿಡುವುದೇ ವಿಧಿ ಯೆಂದನಾವಿದುರ ‖ ೧೧೫

ಕೂಡಿದೆಡೆಯೊಳಕೃತ್ಯಶತವನು
ಜೋಡಿಸಿದವರು ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಕಡು
ಗೇಡಚಿಂತಿಸಿದವರು ಪುರುಷಾರ್ಥಂಗಳನು ತಮಗೆ ।
ಮಾಡಿದವರುಗಳಿಗೆ ವಿಘಾತಿಯು
[5] ಹೂಡಿದವದಿರು ನರಕದೊಳಗೋ
ಲಾಡದಿಹರೇ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ‖ ೧೧೬

---

* ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಬಡವರಿಗೆ ಕಡುಮೂ
ರ್ಖರಿಗೆ ದುಃಖಿಗೆ ಸುಖಿಗೆ ಸರ್ವ
ಜ್ಞರಿಗೆ ಭಾವವಿದರಿಗೆ ಶರಣರಿಗಾತ್ಮಜೀವರಿಗೆ ।
ಧರೆಯೊಳಗೆ ಗಾಂಧರ್ವವಿದ್ಯೆಗೆ
ಸರಿಸವಹ ಬಂಧುಗಳು ದೊರಕುವು
ದರಿದು ಭೂತ ಭವಿಷ್ಯದೊಳಗವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ‖

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಜ. ಝ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

1 ಸುಕೃತ ದುಷ್ಕೃತ ಭಂಡ, ಕ. ಸುಕೃತದುಷ್ಕೃತತಂಡವ, ಝ.
2 ಲೋಕದೊಳು, ಝ. 3 ದಂಡೆಯೊಳು, ಜ. ಟ.
3 ಗಳೆನ್ನದೆ, ಕ. ಝ. ಟ. 5 ಜೋಡಿಸಿದವರು, ಕ.

ಸ್ನೇಹಪೂರ್ವಕದಿಂದೆ ಮನದೊ [1] ಳು
ಗೂಹಿಸಲು ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ನವರಿಗೆ
ಬೇಹ ಪುರುಷಾ [2] ರ್ಥಂಗಳಹವೆಲ್ಲಿದ್ದೊಡಲ್ಲಲ್ಲಿ ।
ಈ ಹದನು ತಪ್ಪುವುದೆ ಕೂರ್ಮನ
[3] ಮೋಹದೊಳು ತತ್ಸಂತತಿಗೆ ನಿ
ರ್ವಾಹ ಮಹಪ್ರೋಲರಸ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೧೩

*
ಕುಲಜನಾಗಲಕುಲಜನಾಗಲಿ
ಜಲರುಹಾಕ್ಷನ ನಾಮಕೀರ್ತನ
ದೊಳಗೆ [4] ಬಾಳುವ ನಾವ ನಾತನು ಸುಕೃತಿ [5] ಯೆನಿಸುವನು ।
ಉಳಿದ ಜಪ ತಪ ಹೋಮ ನೇಮಂ
ಗಳೊಳು ಸಂಸಾರಾಂಬುಧಿ [6] ಯಿನು
ಚ್ಚಳಿಸಬಹುದೇ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೧೮

---

1 ಳುಗಾಹಿ, ಟ.　2 ರ್ಥಗಳ ಕುಡುವನದೆಲ್ಲಿ ತಾನಿರಲಿ ಕ. ರ್ಥಗಳ ಕುಡುವನದೆಲ್ಲಿ ಯಿರಲರಸ, ಝ. ರ್ಥಂಗಳಹ ವಿದನಱಿದು ಮನದೊಳಗೆ, ಟ.
3 ದೇಹದೊಳು, ಕ.

* ವಿದ್ಯೆ ಸತ್ಕುಲ ಬಹುವಿವೇಕವು
ಬುದ್ಧಿ ಚಾತುರ್‍ಯ ನುಡಿಯು ಸಡಗರ
ಶುದ್ಧ ಚಿತ್ತ ಸುಶೀಲ ಭುಜಬಲ ಭದ್ರವೊದಗಿಸುವ ।
ಉದ್ಯಮವು ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಣ
ವಿದ್ದು ಫಲವೇನೀಜಗದ ತೊರೆ
ಮುದ್ದು ಹೊದ್ದದ ನರಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯಾಂಗನಾವರಗೆ ॥

ಈ ಪದ್ಯವು ಜ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

4 ಬದುಕುವನಾವನ್ನೆ ಕಡುಸು, ಖ. ಬೆರಸಿಹನಾ, ಜ. ಬಳಸುವ, ಟ.
5 ಯೆಂಬವನು, ಕ. ಖ. ಜ. ಟ.
6 ಯನುಚ್ಚಳಿಸ, ಕ. ಯನುತ್ತರಿಸ, ಖ. ಜ. ಝ. ಟ.

ಜಾತರೂಪದ ಲೇಸುಹೊಲ್ಲಹ
ವೀತಿಹೋತ್ರ [1] ಸುದಾಹಕಾರಣ
ಭೂತವಾಗಿಹುದದಹಗೆ ಸದಸತ್ತುಗಳ ಭೇದವನು ।
ನೀತಿಮುಖದಿಂದಱಿವುದುತ್ತಮ
ನೀತ ಮಧ್ಯಮ ನೀತ [2] ಕುತ್ಸಿತ
ನೀತ ನೆಂಬುದ ನರಸ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೧೯

ಅವನಿಯೊಳು ಜನ ಜನಿತಧನಧಾ
ನ್ಯವನು [3] ಕಳಹೊಲಗ್ಗೆದು ಸಂತೋ
ಷವನು ಮಾಡುವ ಕಡೆಯೊಳೊಂದಕೆ ನೂಱುಮಡಿಯಾಗೆ ।
ಲವಲವಿಕೆ ಮಿಗೆ ಯೆತ್ತಿ ಸಪ್ತಾಂ
ಗವನು ಸಲಹುತ್ತಿರಲು ಬೇಹುದು
ರವಿಯವ್ರೊಲು ಸಾಸಿರವೊಗದೊಳವನೀಶಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೨೦

ದೇವತಾಸ್ಥಾನದೊಳು ವಿಪ್ರಸ
ಭಾವಳಯದೊಳು [4] ರಾಜಪುರುಷರ
ಸೇವೆಯೊಳು [5] ಗುರುಸದನದೊಳು ನದಿಯೊಳು ತಟಾಕದೊಳು ।
ಗೋವುಗಳ ನೆರವಿಯೊಳು ವರಬ್ಯಂ
ದಾವನದೊಳುಪಹತಿಯ ಮಾಡುವು
ದಾವಗುಣ [6] ಗರುವಾಹಿಯೆಂದನು ಭೂಪತಿಗೆ ವಿದುರ ॥ ೧೨೧

ಹರನ ಕೊರಳಿಂಗಾಭರಣವಾ
ದುರಗ ಪವನಾಹಾರವಾದಂ
ತರಸ ನಿನ್ನಯ ಬಸಿಱು ಬಂದೇನಹರು ಪಾಂಡವರು ।

---

1 ನದಾಹ, ಕ. ಝ. ನದೇಹ, ಖ. ನದೆಸಗೆ, ಜ.
2 ಕನಿಯುಸನೀತ, ಕ. ನಧಮುವನೀತ, ಖ. ಕನಿಷ್ಠನೀತ, ಜ. ಝ.
3 ಕಳಹಲ, ಖ. ಟ. ತಳಹರಿಗೆಯ್ದು, ಝ.
4 ಸಜ್ಜನರುಗಳ, ಜ. 5 ರವಿಶಶಿಗಳುದಯಾಸ್ತಮಯಕಾಲದೊಳು, ಜ.
6 ಗರುವರಿಗೆ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ, ಜ.

[1] ಧರೆಯನಾಳುವ ಭಾಗ್ಯ ವಿಲ್ಲದೆ
ನರಪಶುಗಳಾದರು ಕಣಾ ನೀ
ನಿರಲವರಿಗೀವಿಧಿಯೆ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ‖ ೧೦೦
ಇನನುದಯಿಸಲಿ ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿಯೊ
ಳನಲನೊಮ್ಮೆ ಹಿಮಾಂಶುವಾಗಲಿ
ಕನಕಗಿರಿಗಲ್ಲಾಟವಾಗಲಿ ಪರ್ವತಾಗ್ರದೊಳು ।
ವನಜ ವಿಕಸಿತವಾದೊಡಂ ಸ
ಜ್ಜನರುಗಳು ನುಡಿದೆರಡನಾಡರು
ಮನವಚನಕಾಯದೊಳು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ‖ ೧೦೩
* [2] ನಾಯಿಗಳ ನುಡಿಗೇಳಿ [3] ನೀನು ವೃ
ಥಾಯು [4] ದೊಳು ಕೆಡದೆಯೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ರಾಯನನು ಕರಿಸುವುದು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ಮುಂದಿಟ್ಟು ।
[5] ನ್ಯಾಯಮುಖದೊಳು ಸಕಲರಾಜ್ಯ
ಶ್ರೀಯೊಳರ್ಧವನಿತ್ತು ಬದುಕುವು
ದಾಯತಿಕೆ [6] ಯೊಳಗಹುದು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ‖ ೧೦೪

---

1 ನರಪಶುಗಳಾದರು ಕಣಾ ನೀ ನಿರಲು ವನವಾಸದೊಳು ಜೀವವ ಹೊರೆವು ದವರಿಗೆ ವಿಧಿಯೆ, ಜ. ಟ.

* ಕರಿಸು ಯಮನಂದನನ ರಾಜ್ಯದ
ಸಿರಿಯನೀವುದು ಕಾಡಿ ಕೊಡು ಕರಿ
ತುರಗರಥಭಂಡಾರವನು ದಾಯಾದ್ಯಭಾಗದೊಳು ।
ಹಿರಿಯಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣರನಿಬರ
ಕರಿಸಿಕೊಡು ಮುಂದಿಟ್ಟು ರಾಜ್ಯವ
ನರಸಕೊಡು ಕೊಡು ಕೀರ್ತಿಯುಳಿವುದದೆಂದನಾವಿದುರ ‖
ಎಂದು, ಚ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಪಾಠವಿದೆ.

2 ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗವ ಬಿಟ್ಟು ನೀ ನಿರ್ದಾಯ, ಜ. ರಾಯ ನಡೆ ಜೀವವನು, ನಚ್ಚಿ ವೃ, ಟ. 3 ನಚ್ಚಿ, ಚ. 4 ಕೆಡಬೇಡಾಯ್ತು, ಚ. ಟ. ದೊಳು ಕೆಡ ದಿರು, ಜ, ದಾಯಭಾಗದೊಳಖಿಳ, ಜ, 6 ಯಾಹುದಕ, ಜ. ಟ.

ನಳನೃಪತಿ ದಮಯಂತಿ ಸೀತಾ
ಲಲನೆ ರಾಘವದೇವ ದ್ರೌಪದಿ
ಕಲಿಯುಧಿಷ್ಠಿರನೃಪತಿ ಯಿವರಿಂತಾಱುಮೂನಿಸರು ।
ಇಳೆಯೊಳುತ್ತಮಕೀರ್ತಿಗಳು [1] ಚಾ
ವಳದ ಪುರುಷರೆ ಧರ್ಮಪುತ್ತ್ರನ
ಗೆಲುವ ಪರಿ ಯೆಂತೈ ಮಹಾದೇವೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೨೫

ಜನಪ ಕೇಳೈ ಸ್ಕಂದನನು ರಾ
ಮನನು ಹನುಮನ ಭೀಮಸೇನನ
ವಿನತೆಯಾತ್ಮಜನಿಂತಿದೈವರ ಭಾವಶುದ್ಧಿಯೊಳು ।
ನೆನೆದವರ ದುರಿತಂಗಳೋಡುವು
ವೆನಲು ನೀವೀಪವನಪುತ್ತ್ರನ
ನನುವರದೊಳಂತಕಟ ಜಯಿಸುವಿರೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೨೬

ಬಲಿ ವಿಭೀಷಣ ಭೀಷ್ಮ ನಾರದ
ಫಲುಗುಣರು ಪ್ರಹ್ಲಾದದೇವನು
ಜಲರುಹಾಕ್ಷನ ನಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಿನ ಡಿಂಗರಿಗರಿವರು ।
ಸುಲಭವೇ ನಿನಗಿವರ [2] ಕೂಡಾ
ಕಲಹ ಬೀಭತ್ಸುವಿನ ಕೈಮನ
ದಳವ ನಱಿಯಾ ಕಂಡು ಕಾಣದ ಮರುಳಹರೆಯೆಂದ ॥ ೧೨೭

ಚಕ್ರವರ್ತಿಗ [3] ಳೆಱುವರೀಭೂ
ಚಕ್ರದೊಳಗವರಿಗೆ ಮುರಾರಿಯು
ಚಕ್ರವೇ ಬೆಸ [4] ಕೈವುದಲ್ಲದೆ ಪಾಂಡುತನಯರಿಗೆ ।
ಚಕ್ರಿ ತಾ ನೊಲಿದವರ ಸೇನಾ

---

1 ಚಾಪಳದ ಪುರುಷನೆ, ಝ. 2 ಕೂಡಣ, ಕ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ. 3 ಳಾಱಲೇ, ಕ. ಜ. ಟ. 4 ಗೈವುದ, ಕ. ಝ. 5 ಬಂದವರ, ಕ. ಜ. ಝ.

ಚಕ್ರದೊಳಗಿಹನಾಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ಚಕ್ರವರ್ತಿ [1] ಗದಾವನೈ ಸರಿಯೆಂದನಾವಿದುರ ‖ ೧೨೮

ಹರಿಹಯನು ಗುಹ ರಾಮ ಬಾಣಾ
ಸುರನು ದಶಶಿರ ಭೀಮಸೇನಾ
ದ್ಯರು ಕರ್ಣಾ ಗಿರಿಜಾಧಿನಾಥನ ಡಿಂಗರಿಗರಿವರು ।
ಸರಸವೇ ಮೃತ್ಯುಂಜಯನ ಕೂ
ಡರಸ ನೀನಿನ್ನಳವನರಿಯದೆ
ಮೆರುಳಹುದೆ ಪವನಜನೊಡನೆ ಸಮಗ್ರಯೆ ನೀನೆಂದ ‖ ೧೨೯

ಎಲ್ಲಿ ಯೋಗಾಧಿಪತಿ ಮುರಹರ
ನೆಲ್ಲಿ ಯರ್ಜುನದೇವ ನಿಹ [2] ನ
ಲ್ಲಲ್ಲಿ ಜಯ [3] ಸಿರಿಯಲ್ಲದೇ ಬೇಱಿಲ್ಲ [4] ಕೇಳ್ಸುತತ ।
ಬಲ್ಲವರು ಬಲ್ಲರು ಕರ್ಣಾ ನೀ
ನಿಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುಕುಮಾರರೊಳು ಸರಿ
ಯಲ್ಲ ಬಲ್ಲೈ ಹಿಂದೆ ಬಂದ ವಿಪ [5] ತ್ಪರಂಪರೆಯ ‖ ೧೩೦

ಹಿಂದೆ ಗೋಗ್ರಹಣದೊಳು ದ್ರುಪದನ
ನಂದನೆಯ ವೈವಾಹದೊಳು ಬಳಿ
ಸಂದ ಗಂಧರ್ವಕನ ದೆಸೆಯೊಳು ಘೋಷಯಾತ್ರೆಯೊಳು ।
ಬಂದ ಭಂಗವ ಕಂಡು ಕಂಡೇ
[6] ನೆಂದು ಪಾಂಡುಕುಮಾರರೊಳ [7] ಗನು
ಸಂಧಿಸುವೆ ಕಲಹವನು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ‖ ೧೩೧

---

1 ಗೆ ಸರಿಸರಿಸ್ಸಿಲ್ಲೆಂದ್ಯ, ಜ. 2 ತಾನಲ್ಲಿ, ಜ.
3 ವಧುವಲ್ಲ, ಜ. 4 ನಂಬುವುದು, ಜ. 5 ತ್ತಿನಾಜಯುವ, ಜ.
6 ಮಂದಮತಿಯುಹೆ ಪಾಂಡವರೊಳನು, ಚ. 7 ಗರ್ಭಿಸಂಧಿ ಯನುಚಿತ
ರಾಯ, ಜ.

ಇಳೆಯು ನವಪ್ರಾಪ್ತಿಯೊಳು ಗೋಷ್ಪದ
ದಳತೆಯನಿತುವ ನೊತ್ತಿಕೊಂಡವ
ಗುಟಿವು ನರಕದೊಳೆಂದು ಸೌಖ್ಯವು ವೇದಕೋಟಿಗಳು |
ತಿಳಿದು ಪಾಂಡವರಾಜಧರಣೀ
ವೆಳೆಯುವೆಲ್ಲವ ಪುತ್ರಮೋಹದೆ
ಸೆಳೆದ ದುಷ್ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಕೃತಿ ಯುಂಟೆ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೧೩೦

ಸಕಲನೀತಿರಹಸ್ಯವನು ಸು
ವ್ಯಕುತವೆನಲುಸಿರಿ[1] ದನು ತ[2] ತ್ತ್ವ
ಸಕುತಿ ಯಾದೊಡೆ ನನೆದ ನಂದು ಸನತ್ಸುಜಾತನನು |
[3] ಮುಕುತಿಗಮಲಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾ
ಪ್ರಕಟವನು ನೆಱೆ ಮಾಡಿ ಚಿತ್ತದ
ವಿಕಳತೆಯ[4] ನೊಡೆಮೆಟ್ಟಿ[5] ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನು ಬೋಧಿಸಿದ ॥

ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

---

1 ದೆನು, ಕ. ಝ. 2 ತ್ತ್ವದ ಯುಕುತಿಹಡೆಯಲು, ಜ. ತ್ಕತೆಯು ಕುತಿಯಾದೊಡೆ ನೆನೆಯಿ ನೀವೆ, ಝ. ತ್ವದಯುಕುತಿರೂಪನ, ಟ.

3 ಬಕುತಿಯ, ಜ. 4 ಕೆಡೆ, ಜ. ಸಲಹುವನೆಂಬು ಬೋ, ಝ. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂಗೆ ಬೋ, ಚ. ಜ. ಟ.

ಕೆಲವುಪದ್ಯಗಳು ಒಂದೆರಡುಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಗ್ರಂಥಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ—

ಚಲನವಿಲ್ಲದ ನಾಕದಿಂದಿಳೆ
ಗಿಳಿದವರ ಹೃದಯದೊಳು ನಾಲುಕು
ನೆಲಸಿಹುವು ದಾನಪ್ರಶಂಸೆಯ ತಾರತಮ್ಯಗಳು |

ಸುಲಲಿತದನುಡಿ ದೇವತಾರ್ಚನೆ
ಗಳು ಮಹೀಸುರವರರ ಪೂಜಾ
ವಳಿಗಳಿಂಬಿವು ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧

ನರಕದಿಂದೊಗೆದವರ ಕೃತ್ಯದ
ತೆರಳಿಕೆಗಳಿವಸೂಯೆ ಗುರುಧಿ
ಕ್ಕರಣೆ ಮಾತಾಪಿತರವಜ್ಞತೆ ಯಾಸುರದ ಕಲಹ ।
ಪೊಜಗಣ ಸ್ತುತಿನಿಂದೆಗಳು ಭೂ
ಸುರರ ಬದ್ಧದ್ವೇಷ ಜನಸಂ
ಹರಣ ವೆಂಬಿವು ನಿತ್ಯವಿಧಿಯಾಗಿಹುವು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨

ಪಾತಕರ ಪದವಿಗಳು ಮಾಂಸ
ವ್ರಾತದೊಳು ಮದ್ಯದೊಳು ವಿಷಮ
ದ್ಯೂತದೊಳು ದುರಾತ್ಮರ ಮುಖದೊಳು ಲಯುವನೈದುವುವು ।
ಪಿತಕೀಟಕುಮಂದಫಲಸಂ
ಜಾತ ಬಲಿಭುಕ್ಕುಗಳಿಗಲ್ಲದೆ
ಖಾತೆಯಹುದೇ ಪರಮಹಂಸಾವಳಿಗೆ ಲೋಕದೊಳು ॥ ೩

ಪರುಸ ಸೋಂಕಲು ಲೋಹ ಕಾಂಚನ
ಸರಿಸವಾಗದೆ ಮಾಣ್ಬುದೇ ಮುರ
ಹರನ ನಾಮವನಱಿದು ಮರೆದುಂ ನೆನೆದ ಮನುಜರಿಗೆ ।
ಮರಳಿ ಜನ್ಮವದೆಲ್ಲಿಯದು ಕೇ
ಳರಸ ನಿನ್ನಯ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ
ಸರಿಯ ಕಾಣೆನು ಪೂರ್ವಪುರುಷರೊಳೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೪

ಮಡದಿ ನಿಜನಿಳಯವನು ಬಿಟ್ಟಡಿ
ಗಡಿಗೆ ಪರಗೃಹದೊಳಗೆ ಬಾಯನು
ಬಡಿದು ಮನೆ ಮನೆವಾರ್ತೆಯೆನ್ನದೆ ಬೀದಿಗಲಹವನು ।
ಒಡರಿಚುತೆ ಪತಿಯೊಬ್ಬನುಂಟೆಂ
ದೆಡಹಿ ಕಾಣದ ದಿಟ್ಟೆ ಹತ್ತನು
ಪಡೆದೊಡೆಯು ವರ್ಜಿಸುವುದೈ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫

ಧರೆಯೊಳಗೆ ಶುಚಿಯುಹನು ವೈಶ್ವಾ
ನರನು ಮಾಯಾಕ್ರಾಂತಿ ಪಿಂಗಿದ
ಪರಮಋಷಿ ಕವಿವರನು ಸುಕೃತಾಚಾರಿ ಯೆನಿಸುವನು |
ಹರಿಹರಾತ್ಮಕನಾಮಕೀರ್ತನ
ವೆರಸಿ ಬದುಕುವ ನೊಬ್ಬ ನೀಯೈ
ವರುಗಳಲ್ಲದೆ ಭುವನದೊಳಗನ್ಯತ್ರವಿಲ್ಲೆಂದ || ೬

ಸಮತೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ಬಹುದೈ
ಸಮತೆಯುಳ್ಳವಗೇನಸಾಧ್ಯವು
ಸಮತೆಯಿಂದವೆ ಭುವನವೆಲ್ಲವು ತನ್ನದಾಗಿಹುದು |
ಸಮತೆಯೊಳು ನೀ ನೋಡಿ ನಡೆವುದು
ಸಮತೆ ಯೆಂಬುದು ಸರ್ವಸಾಧನ
ಸಮತೆಯನು ಬಿಟ್ಟಿಹುದು ಮತವಲ್ಲೆಂದನಾವಿದುರ || ೭

ವಿದ್ಯೆಯೊಳು ವೈದ್ಯದೊಳು ಪರಹಿತ
ದುದ್ಯಮನಶೀಲರೊಳು ಪತಿಯೊಳು
ಸದ್ಯನಿಯಮಯೋಗದೊಳು ನಿಜಗುರುಪದದ ಭಕ್ತಿಯೊಳು |
ಸದ್ದ್ಯುಮಣಿತೇಜದೊಳು ಖತಿಯೊಳ
ವಿದ್ಯೆಯುಂ ಮಾಳ್ಪರಿಗೆ ಮಹಿಯೊಳು
ಸದ್ಯಫಲವದು ತಪ್ಪದವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೮

ಪ್ರಾಣವೆಂಬುದನಿತ್ಯ ನಿತ್ಯಾಭಿ
ಮಾನವನು ರಕ್ಷಿಪುದು ಜಗದೊಳು
ಪ್ರಾಣವಳಿವುದು ಕೀರ್ತಿಯಾಚಂದ್ರಾರ್ಕ ವುಳಿವುದಲೆ |
ಕ್ಷೋಣಿಪತಿವರ ಧರ್ಮಸಾರವ
ಕೇಣವಿಲ್ಲದೆ ಕೇಳಿ ಬದುಕಾ
ಪ್ರಾಣಪೋವುದು ಕೀರ್ತಿಯುಳಿವುದೆ ಎಂದನಾವಿದುರ || ೯

ಅಱಿದಱಿದು ಬಂಧುಗಳ ಕೂಡಿಹು
ದಱಿದಱಿದು ಭಾಗ್ಯದೊಳು ಮೆಱೆದಿಹು
ದಱಿದು ನಿಜಸತಿಪುತ್ರ ಮಿತ್ರರನೆಲ್ಲ ಕೂಡಿಹುದು |

ಅಜಿವಿನೊಳಗಜಿತ ಹುದುವೆಯೆ ತಾ
ಹಿರಿದು ಧನಧಾನ್ಯಂಗಳಿಂದವೆ
ಹರಿದು ಬಾಧುವ ಹಾರದಿಹುದರಿದೆಂದನಾವಿದುರ ‖ ೧೦

ವನಿತೆಮಕ್ಕಳು ಪೊಡನೆ ಬಾರರು
ತನುಸಹಿತ ಬಂಧುಗಳು ಬಾರರು
ದಿನದಿನದೊಳೊದವಿಸಿದ ದುಷ್ಕೃತ ಬೆನ್ನ ಬಿಡದಿಹುದು |
ಅನವರತ ನೀನೊಲಿದು ಮಾಡಿದ
ವಿನಯಧರ್ಮಪರೋಪಕಾರವು
ನಿನಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿಹುದು ಕೇಳೆಂದನಾವಿದುರ ‖ ೧೧

ಸಾರ ಮೂಜಿನಿಸುವುದಲೇ ಸಂ
ಸಾರದೊಳು ಸತ್ಸಂಗ ವೇದಾ
ಚಾರಪರನಹ ಸುತನು ಕಾಶೀದೇಶವಾಸಿತ್ವ |
ಧಾರಿಣಿಯೊಳಿದಕಧಿಕವುಂಟೆಂ
ದಾರು ಕೆಲಬರು ನುಡಿಯುಲದು ನಿ
ಸ್ಸಾರಪಾರಂಪರಿ ಯುಳ್ಳ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೧೨

ಧರ್ಮವೆಲ್ಲಿಹುದಲ್ಲಿ ಜಯು ಸ
ದ್ಧರ್ಮವೆಲ್ಲಿಹುದಲ್ಲಿ ಸಿರಿ ತ
ದ್ಧರ್ಮಸಂರಕ್ಷಕರು ಹರಿ ಧೂರ್ಜಟಿ ಪಿತಾಮಹರು |
ಧರ್ಮದೂರನು ನಿನ್ನವನು ಸ
ತ್ಕರ್ಮಬಾಹಿರನಾತ್ಮರಚಿತವಿ
ಕರ್ಮದೋಷದೊಳೆಜಿವನಿನ್ನವನೆಂದನಾವಿದುರ ‖ ೧೩

ದೇಹ ಮೊದಲೊಳು ತನ್ನದಲ್ಲವ
ದೂಹಿಸಲು ತನುವಿಡಿದು ಬಂಧುಸ
ಮೂಹಪುತ್ರಕಳತ್ರರೆನ್ನವರೆಂಬ ಮಮತೆಯೊಳು |
ಮೋಹಮಯಜಲಧಿಯೊಳು ಮುಳುಗಿ
ಸ್ನೇಹದ ನದೀಕರಸ ನಿತ್ಯವಿ
ದೇಹ ನೀನೆಂದಜಿದು ದುಃಖವನೊದೆದು ಕಳೆ ಯೆಂದ ‖ ೧೪

ದ್ಯೂತದೊಳು ಮದ್ಯದೊಳು ಘನಕಾಂ
ಜೂತಿಯೊಳು ನಿದ್ರೆಯೊಳು ಕಲಹವಿ,
ಘಾತಿಯೊಳು ಮೈಥುನದೊಳಾಹಾರದೊಳು ಬೆರೆಸಂದ |
ಕೈತವದೊಳುದ್ಯೋಗದೊಳು ದು
ರ್ನೀತಿಯೊಳು ಪರಸತಿಯರೊಳು ಸಂ
ಪ್ರೀತಿ ಬಲಿವುದು ಬೆದಕಬೆದಕಲು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ || ೧೫

ವನದೊಳಗೆ ತೃಣಜಲದೆ ಜೀವಿಪ
ವಿನುತಸಾಧುಮೃಗಾವಳಿಯ ಸಂ
ಹನನದೊಳು ವನಚರಕೆ ಮೃಗವೊಂದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮವಧೆ |
ಜನಿಸುವುದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮೃಗವೆನಿ
ತನಿತಖಿಳವಿಗೆ ಕೇಳು ನಿಜಸ
ಜ್ಜನರ ವಧೆ ಸಾಮಾನ್ಯವೇ ಹೇಳೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೬

ತಳತಳಿಪ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯದೊಳೊಂ
ದುಳಿಯದೊಂದನು ಬಗೆಯದೊಂದಱ
ಬಳಿಯ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು ನರರ ವಿವೇಕವಿಜ್ಞಾನ |
ಜಲವ ಘಟದೊಳು ತೀವಿ ಚಕ್ರವ
ಕಳಚಿದವೊಲಿಂತಿದನಱಿತು ನಿ
ರ್ಮಳಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ನೆನಿಪುದವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೧೭



ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸನತ್ಸುಜಾತನೀತಿ

ಸೂಚನೆ.

ಮುನಿವರನ ಕರುಣದೊಳು ಕೌರವ
[1] ಜನಪ ನಮಲಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯ
ನನುಕರಿಸಿ ಚರಿತಾರ್ಥಭಾವದೊಳಿರುಳ ನೂಕಿದನು ||

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ವಿದುರನ ಬೋಧೆಗಂಥನೃ
ಪಾಲ ನಂತಃಕರಣಶುದ್ಧಿಯ ನೈದಿದನು ಬಳಿಕ |
ಹೇಳು ಹೇಳೆನ್ನಾತ್ಮವಿದ್ಯಾ
ಮೂಲಮಂತ್ರಾಕ್ಷರದ ಬೀಜವ
ನಾಲಿಸುವೆ ನೆನೆ ನಗುತೆ ಕೈಮುಗಿದೆಂದನಾವಿದುರ || ೧

ಅವಧರಿಸು ಪರತತ್ತ್ವವಿದ್ಯಾ
ವಿವರಭೇದ [2] ವೆ ನನ್ಯಜಾತಿಗ
ಳಿವಗೆ ಸಲುವುದೆ ಮುನಿವರನ ಕರುಣೋದಯದೊಳಹುದು |
ಅವರಿವರುಗಳ ಮುಖದೊಳಿದು ಸಂ
ಭವಿಸುವುದೆ ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶದ
ಹವಣ ಬಲ್ಲವನಾವನೈ [3] ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ || ೨

---

1 ಜನಕ, ಕ. ಚ. ಜ. 2 ಗಳನ್ಯ. ಖ.
3 ಹೇಳೆಂದನಾವಿದುರ, ಖ.

[1] ಒರ್ವನೇ ಬಲ್ಲವನು ಲೋಕದೊ
[2] ಳಿರ್ವರಿಲ್ಲ ಸನತ್ಸುಜಾತನು
[3] ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನನಾತನ [4] ಭಜಿಸಿದೊಡೆ ನೀನು |
[5] ಸರ್ವನಹೆ ಯೆನಲಾಮುನಿ [6] ಪನೆಡೆ
ಸಾರ್ವಭಾವದೊಳರಸನಿರಲಾ
[7] ಗುರ್ವಿಯಮರರ [8] ತಿಲಕ ಕೃಪೆಯೊಳು ಬನ್ದನಾಮುನಿಪ || ೩

ನೆನೆಯಲೊಡನೆ ಸನತ್ಸುಜಾತನು
ಮನೆಗೆ ಬರಲಿದಿರೆದ್ದು ಕೌರವ
[9] ಜನಪ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನೆನಗೆ ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶವನು |
ಮುನಿಪ ನೀ ಕೃಪೆಮಾಡಬೇಕೆನ
ಲನುನಯದೊಳವನೀಪತಿಗೆ ಜನ
ಜನಿತವೆನಲಱುಪಿದನಲ್ಲಿ [10] ಪರಲೋಕಸಾಧನವ || ೪

ಚಿತ್ತವಿಸು [11] ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೃಪ ಪರ
ತತ್ತ್ವವಿದ್ಯಾ [12] ವಿಷಯಭೇದವ
ಬಿತ್ತರಿಸುವೆನು ಸಕಲಸಚರಾಚರದೊಳಗೆ ನೀನು |

---

1 ಒಬ್ಬನೇ, ಚ. ಜ. ಝ. ಟ. 2 ಳಿಬ್ಬರಿಲ್ಲ, ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.
3 ಸಬ್ಬಗುಣ, ಚ. ಜ. ಝ. 4 ನೆನಿಸಿದೊಡೆ, ಖ.
5 ಸೇವ್ಯನಹೆ, ಕ. ಖ. ಟ. ಸೇಬ್ಯನಹೆ, ಜ. ಸಬ್ಬನಹೆ, ಝ.
6 ಯುಕರ್ತವ್ಯ, ಕ. ಖ. ಜ. ಟ. ಯನೇತುಬ್ಬು, ಚ. ಯುಕರ್ತಭ್ಯ, ಝ.
7 ನಿರ್ವಹಿಪಮುನಿ, ಕ. ವಿಭವಿಸಿದನು, ಚ. ಜ. ಟ. ವುದ್ಭವಿಸಿದನು, ಝ.
8 ವಿಪ್ರಕುಲಕಮಲಾರ್ಕನಾಕ್ಷಣಕೆ, ಕ. ಚ. ಟ. ವಿಪ್ರಕುಲಕಮಲಾಕ್ಷನಾಕ್ಷಣಕೆ, ಜ. ಝ. 9 ಜನಕ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ.
10 ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶವನು, ಕ. ಪರಮೋಕ್ಷಸಾಧನವ, ಚ.
11 ಪರತತ್ತ್ವವಿದ್ಯದ ಪೊತ್ತದಭಿನವವಿಷಯ, ಚ. 12 ವಿವರ, ಝ.

ಉತ್ತಮೋಥಮ[1] ವೆನ್ನದೇ ಕಾ
ಣುತ್ತೆ ಹರುಷವಿಷಾದದೊಳು ಮೌಳು
ಗುತ್ತಿರದೆ ಸಮರಸದೊ[2] ಳಿಹುದುಪದೇಶ ನಿನಗೆಂದ ‖ ೫

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳಾತ್ಮನಿಂ ಸಂ
ಭವಿಸಿತಂಬರ ವಂಬರದೊಳಾ
ಪವನ ಪವನನೊಳಗ್ನಿ ಯಗ್ನಿಯೊಳಾದುದಾಭುವನ ।
ಭುವನದಿಂ ಧರೆ ಧರಣಿಯಿಂದು
ದ್ಭವಿಸಿತೋಷಧಿ ಯೋಷಧಿಗಳಿಂ
ದವ[3] ತರಣ ಮನ್ನಾದಿಪುರುಷಪ್ರಕೃತಿವಿಕೃತಿ[4] ಗಳ ‖ ೬

ನೇತ್ರ ನಾಸಿಕ ಪಾಣಿ ಪಾದ
ಶೋತ್ರವೆಂಬಿವು ತಮ್ಮೊಳೊಂದೇ
ಸೂತ್ರದೊಳು ಸಂ[5] ಸೃಷ್ಟವಾಗಿ ಸಮಾನಬುದ್ಧಿಯೊಳು ।
ಗಾತ್ರವಿಡಿದಿಹವೋಲು[6] ವಿಶ್ವದ
ವೈತ್ರಿಯೊಳು ಮನಸಂದು ಪಾತ್ರಾ
ಪಾತ್ರವೆನ್ನದೆ ಬೆರಸಿ ಬದುಕುವು[7] ದಧಿಕಗುಣವೆಂದ ‖ ೭

* ಸೃಷ್ಟಿ ಸಂಹಾರದೊಳು ಭೂತದ
ಕಟ್ಟಳೆ[8] ಯು ಗತ್ಯಾಗತಿಗಳೊಳು
ಮುಟ್ಟಿಸಿದ ವಿದ್ಯೆಯೊಳವಿದ್ಯೆಯೊಳಪ್ರತಿಮನೆನಿಸಿ ।
ನಷ್ಟಿಯೊಳು ತುಷ್ಟಿಯೊಳು ಮನವನು
ಬಿಟ್ಟು ಹಿಡಿಯದೆ ಕಾಲಕರ್ಮವ
ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಲೆ[9] ಭಗವನ್ತನೆನಿಸುವ ನರಸಕೇಳೆಂದ ‖ ೮

---

1 ರೆನ್ನದೇ, ಕ. ಖ. ಟ. 2 ಳೊದಗಿಹುದೆಂದನಾಮುನಿಪ, ಖ.
3 ತರಿಸಿತಾತ್ಮಾದಿ, ಕ. ಖ. ತರಿಸಿತನ್ನಾದಿ, ಚ. ಜ.
4 ಗಳು, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಟ. 5 ತುಷ್ಟವಾಗಿ, ಝ. ಟ.
6 ವಿಷಯದ, ಚ. 7 ದಾನಗುಣ, ಚ.
8 ಗಳಗತಾಗ, ಕ. ಝ. ಯಾಸುಗತಾಗ, ಚ. 9 ಬಲವಂತನೆ, ಝ.
* 8 9 ನೆಯ ಪದ್ಯಗಳು ಟ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಅಣುವಿನೊಳು ಲಘುವಿನೊಳು ಗುರುವಿನ
ಗಣನೆಯೊಳು ಮಹಿಮೆಯೊಳು [1] ಪ್ರಾಪ್ತಿಯು
ಭಣಿತೆ [2] ಗಳೊಳೀಶತ್ವದೊಳು ಪ್ರಾಕಾಮ್ಯಪರಿವಿಡಿಯು ।
ಕುಣಿಕೆಗಳೊಳು ವಶಿತ್ವದೊಳು ವೆಂ
ಟಣಿಸಿ ರೇಚಕಪೂರಕದ ರಿಂ
ಗಣವ ನಱಿವುದು ಯೋಗಸಿದ್ಧಿಗೆ ಲಕ್ಷಣವಿದೆಂದ ॥ ೯

ತ್ಯಜಿಸುವುದು ದುಸ್ಸಂಗವನು ಮಿಗೆ
ಭಜಿಸುವುದು ಸತ್ಸಂಗವನು ಗಜ
ಬಜಿಸದಿರಹೋರಾತ್ರಿಯೊಳು ಧರ್ಮವನೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸು ।
[3] ಭಜಿಸು ನಿತ್ಯಾನಂದವಸ್ತುವ
ವಿಜಯನಹೆ ಯಿಹಪರಕೆ ತತ್ತ್ವದ
ನಿಜವಿದೆಲೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೦

ಕಾಯ ವಿದು ನೆಲೆಯಲ್ಲ ಸಿರಿ ತಾ
ಮಾಯೆರೂ [4] ಪಿನ ಮೃತ್ಯುದೇವತೆ
ಬಾಯ ಬಿಡುತಿಹಳಾವುದೀತನ ಕಾಲಗತಿ ಯೆಂದು ।
ದಾಯವಱಿವ ಮಹಾತ್ಮರಿದಕೆ ಸ
ಹಾಯಧರ್ಮವ ರಚಿಸುವುದು ನಿ
ರ್ದಾಯದೊಳು ಕೈಸೂಱೆಗೊಂಬುದು ಮುಕ್ತಿರಾಜ್ಯವನು ॥೧೧

ಕೆಟ್ಟಮಾರ್ಗದೊಳಿಂದ್ರಿಯಂಗಳ
ಬಿಟ್ಟು [5] ಮುಱಿಯಾಟದೊಳು ಮನಸಂ
[6] ತುಷ್ಟನಾಗಿ ಯನಿತ್ಯಸಂಸಾರದ ಸುಖಕ್ಕೆಳಸಿ ।

---

1 ಪಾರ್ಥಿವ, ಚ. ಜ. 2 ಗಳೊಳು ವಿಭುತ್ವ, ಕ. ಝ. ಯೊಳು ತತ್ತ್ವಂಗಳೊಳು ಪ್ರಕಟಿತದ ಪರಿವಿಡಿದು, ಖ. ಗಳ ಚಿತ್ತದ ವಿಪ್ರಕಟತ್ವದೊಳು ಪರಿ, ಚ. ಗಳೊಳು ವಶಿತ್ವದೊಳು ಪ್ರಕಟಿತದ ಪರಿ, ಜ. 3 ಭಜಿಸು ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವ, ಖ. ಸೃಜಿಸು ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವ ಚ. ಜ. ಝ. ಟ. 4 ಪಿದು, ಜ.
5 ಮುಱಿದಮಾಯೆಯೊಳು, ಖ. ಮಱಿಯಾ, ಚ. ಮೊಱೆಯಾ, ಜ. ಝ.
6 ದಷ್ಟವಾಗಿ ಖ. ದಷ್ಟನಾಗಿ, ಚ. ಜ.

ಹುಟ್ಟುಸಾವಿನ ವಿಲಗದೊಳು [1] ಕಂ
ಗೆಟ್ಟು ನಾನಾಯೋನಿಯೊಳು [2] ತಟ್ಟ
ಗುಟ್ಟ [3] ಬಳಲುವುದುಚಿತವೇ ಹೇಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೨

ಹಲವುವರ್ಣದೊಳೆಸೆವ ಗೋಸಂ
ಕುಲದೊಳೊಂದೇ ವರ್ಣದೊಳು ಕಂ
ಗೊಳಿ [4] ಸುವೀಕ್ಷೀರಾಮೃತವು ಮೈಗೊಂಡು ತೋರ್ಪಂತೆ ।
ಹೊಳಬುಗೆಟ್ಟ ಚರಾಚರಂಗಳ
ಸುಳಿವಿನೊಳು ಸುಳಿದಡಗಿ ಕಡೆಯೊಳು
ನಿಲುವ ನಿಜವೊಂದಲ್ಲದೆರಡಿಲ್ಲೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೩

ಅತಿಶಯದ ಸುಕೃತವನು ವಿರಚಿಸಿ
ಗತಿವಡೆದು ಸ್ವರ್ಗಾದಿಭೋಗೋ
ನ್ನತಿ [5] ಕೆಯನು ಭೋಗಿಸಿದ ಸಮನಂತರದೊಳವನಿಯೊಳು ।
ಪತನ ತಪ್ಪದು ಮರಳಿ ಬಾರದ
[6] ಗತಿಯನರಿದು ಮಹಾನುಭಾವರ
[7] ಮತವಿಡಿದು ನಡೆವುದು ನಯವು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೪

ಸಕಲಧರ್ಮದ ಸಾರವನು ಮತಿ
ವಿಕಳನಾಗದೆ ಚಿತ್ತವಿಸು ಬಾ
ಧಕವದಾವುದು ನಿನಗದನು ನೀನನ್ಯರುಗಳಲ್ಲಿ ।

---

1 ತಟಗುಟ್ಟ, ಖ. 2 ಭವಪಟ್ಟು, ಖ. 3 ತೊಳಲು, ಜ. ಬೀಳುವು, ಝ.

4 ಸಿತಾಕ್ಷೀರಾಮೃತವು ತೋರ್ಪಂತೆಕೈಕೊಂಡು, ಖ. ಸುವೀಕ್ಷೀರಾಮೃತದತೆಱದಂತೆ ಮೈಗೊಂಡು, ಜ. ಸಾತಿಶ ಕ್ಷೀರಾಮೃತದತೆಱನಂತೆ ಮೈಗೊಂಡು, ಟ.

5 ಯನುಚಿತ, ಖ. ಕೆಯೊಳುಸ್ಪವನಿಸಿದ, ಚ. 6 ಮತವನ, ಖ. ಜ.

7 ಗತಿ, ಖ. ಚ. ಜ. ಝ.

ಯುಕುತಿಯಿಂದವೆ [1] ತಿಳಿದು ನಡೆಯಲು
ಮುಕುತನಹೆ ಸಂಸಾರದೊಳು ಸಾ
ಧಕ ವಿದೊಂದೇ ಸಕಲಜನಮತವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೫

ಒಂದುವಸ್ತುವನೆರಡುಮಾಡುವೆ
ನೆಂದು ಬುದ್ಧಿಭ್ರಾಂತಿಯೊಳು ಮನ
ಸಂದು ಸರ್ವ್ವಗಾಜ್ಞಾನದುದಯದ [2] ನೆಲೆಯು ಕಾಣಿಸದೆ ।
ದಂದುಗಂಬಡುತಿಹುದು ತತ್ತ್ವದ
ಹಿಂದುಮುಂದಱಿಯದೆ ಮಹಾತ್ಮರು
ಬಂದ ಪಥದೊಳು ಬಾರದೇ ಕೆಡುತಿಹುದು ಜಗವೆಂದ ॥ ೧೬

ಪ್ರಣವವೊಂದಾವರ್ಣಮೂಱಱ
ಗುಣವಿಡಿದು ತೋಱುವ ಚರಾಚರ
ವೆಣಿಸಬಾರದು ವಿಶ್ವದೊಳು [3] ನಿಸ್ಯೂತವಾಗಿಹುದು ।
ಹಣಿದು [4] ಬೀಱಲು ಹೊಳೆವ ಜ್ಯೋತಿ
ರ್ಗಣದವೊಲು ತೊಳತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ
ಗುಣರಹಿತ [5] ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪ [6] ವಿದೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೭

ನಳಿನಮಿತ್ರನು ಪಶ್ಚಿಮಾಂಬುಧಿ
ಗಿಳಿಯೆ ನಾನಾಪಕ್ಷಿಜಾತಿಗ
ಳುಲಿಯುತೈತಂದೊಂದುವೃಕ್ಷವ ಸೇಱಿ ರಾತ್ರಿಯನು ।
ಕಳೆದು ದೆಸೆದೆಸೆಗಳಿಗೆ ಪರಿವವೊ
ಲಿಳೆಯ ಭೋಗಾದೃಷ್ಟ ತೀಱಿದ
ಬಳಿಕ ಲೋಕಾಂತರವನೈದುವರರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೮

---

1 ಮಾಡಿದರೆನಿರ್ಮುಕ್ತು, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ.
2 ನೆಲೆಯು, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.
3 ನಿಸ್ತೂಲವಾಗಿ, ಖ. ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿ, ಚ. ಝ. ನಿಸ್ತುತ್ಯವಾಗಿ, ಜ.
4 ಬೆಳಗಲು, ಖ. 5 ನಿಜತತ್ತ್ವರೂಪನನಱಿಯಬೇಕೆಂದ ಜ.
6 ವನಱಿವರಾರೆಂದ, ಚ.

ಪೊಡವಿಯೊಳಗುದಯಿ [1] ಸುವ ಪಾತಕ
ಬಿಡದು ಭೂಪ [2] ನನದುಪುರೋಹಿತ
[3] ನೆಡೆಗೆ ಬಟಿಕಾಮೂರ್ಖಶಿಷ್ಯನ ದೋಷ ಗುರು [4] ವಿಂಗೆ ।
ಮಡದಿ ಮಾಡಿದ ಪಾತಕವು ಪತಿ
ಗೊಡಲಿಹುದು ಪರಮಾರ್ಥದೀಪರಿ
ಖಿಡಿಯು ನೆಖಿಯುದೆ ಕಿಡುತಿಹುದು ಜನವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೯

ದುರ್ಜನರಿಗಂಜುವುದು ಲೋಕವು
ಸಜ್ಜನರ ಲೆಕ್ಕಿಸದು ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ [5] ನ
ಹಜ್ಜೆಯೊಳ [6] ಗಿಹ ದಂದಶೂಕನ ನಜ್ಜಿಸುವರೊಲಿದು ।
[7] ಉಜ್ಜ್ವಲಿತ [8] ಭಕ್ತಿಯೊಳು ಬಹುಳವಿ
ತರ್ಜೆಯೊಳು ಮೂರ್ಥಾತ್ಮರಿಕ್ಕಿದ
ಹಜ್ಜೆ ಯಿದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರ್ಯಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೨೦

ತಳಪಟದೊಳಖಿಯುಷ್ಯರಾಶಿಯು
ನಳವ ಕೊಳಗವು ಸೂರ್ಯನೆಂಬುದ
ತಿಳಿದಹೋರಾತ್ರಿಗಳ [9] ಸಂಖ್ಯೆಯು [10] ಸಲುಗೆಯುಂಕಿಪುದು ।
ಬಳಸುವುದು ಸನ್ಮಾರ್ಗದೊಳು ಮುಂ
ಕೊಳಿಸುವುದು ಸದ್ಧರ್ಮದೊಳು [11] ಕಳ
ವಳಿಸದಿರು ಷಡ್ವರ್ಗದೊಳು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೧

---

1 ಸಿದ, ಚ. ಜ. 2 ರನದು, ಚ. ಜ.
3 ರೆಡೆ, ಚ. ಜ. 4 ಏನದು, ಚ. ಜ. ಝ.
5 ನುಸ್ಸೆ, ಚ. ಝ. 6 ಗಿರೆ, ಖ. ಚ. ಝ. 7 ಊರ್ಜಿತವ, ಕ.
8 ಬುದ್ಧಿಯೊಳು, ಜ. 9 ಶಂಕೆಯು, ಝ.
10 ಸಲುಗೆಯುಂಕಿಸದೆ, ಖ. ಚ. ಜ. ಸಲಿಗೆಯುಂ ಕುಸಿದು, ಝ. ಸೊಲಿಗೆಯುಂಕಿಸದೆ, ಟ. 11 ವೆಗ್ಗಳಿಸದಿರು, ಖ.

[1] ನಷ್ಟ ವಿದು ಸಂಸಾರದೊಳಗು
ತ್ಕೃಷ್ಟ ವಿದು [2] ಮುನ್ನಾದಿಮಾರ್ಗದ
[3] ಸೃಷ್ಟಿ ಯಿದು ಲೋಕಾಂತರದ ಸುಖದುಃಖದೇಳಿಗೆಯು।
ಹುಟ್ಟುಮೆಟ್ಟಿನ ಕಾಲಕರ್ಮದ
ಕಟ್ಟಳೆ [6] ಯಿದೆಂದರಿದು ನಡೆವಂ
ಗಿಟ್ಟಳಿಸುವುದದಾವುದೈ ಹೇಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೨

ಸಿಲೆಯು ರೂಹನು [7] ಮೂರ್ಢರುಗಳ
ಗ್ಗಳೆಯು ಪಾವಕನನು ಮಹೀಸುರ
ರಿಳೆಯೊಳಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಪರದೈವ ತಾನೆಂದು ।
ಒಲಿದು ಪೂಜಿಸುತಿಹರು ಹೃದಯಾಂ
ಗಳದೊಳಗೆ ಪರಯೋಗಿಗಳು ಕೈ
[8] ವಳಸುವುದು ಜಗದೀಪ್ರಕಾರದೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೩

ಜ್ಞಾನಿಗಳನೊಡಬಡಿಸಬಹುದ
ಜ್ಞಾನಿಗಳನಹುದೆನಿಸಬಹುದೈ
ಜ್ಞಾನಲವವನು ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಹ ದುರ್ವಿದಗ್ಧರನು ।
ಏನ ತಿಳುಹಲು ಬಹುದು ವಿಷ್ವ
ಕ್ಸೇನಗಳವಲ್ಲರಸ ಮಿಕ್ಕಿನ
ಮಾನವರ ಪಾಡಾವುದೈ ಹೇಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೪

---

1 ನಷ್ಟಯಿದು, ಕ. ಚ. ಜ. ನಟ್ಟಯಿದು, ಝ. ಕಷ್ಟವಿದು, ಟ.
2 ಮನ್ವಾದಿ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಟ.
3 ದುಷ್ಟವಿದು, ಖ. ದೃಷ್ಟಿಯಿದು, ಚ. ಜ. ಬಿಟ್ಟಿಯಿದು, ಟ.
4 ಹುಟ್ಟುಮೇಡಿನ, ಕ. ಸೃಷ್ಟಿಮೆಟ್ಟಿನ, ಚ.
5 ಇಷ್ಟಗಳಿವೆಂದರಿವು ನಡೆ ನಿನಗಿಷ್ಟವೆನಿಸುವುದಾ, ಚ.
6 ಗಳೆಂದರಿದು, ಜ. ಟ.
7 ಮೂರ್ಖರು, ಖ. ಚ. ಜ. ಟ.
8 ವೆಳಸುವುದು, ಕ ದೊಳಸುವುದು, ಖ.

ದಾನವೊಂದಾಪಾಲನೆಯು [1] ಸಂ
ಧಾನವೊಂದೀಯುಭಯ ವಿದಱೊಳು
ದಾನದಿಂ [2] ದಹುದಿಹಪರಂಗಳ ಸೌಖ್ಯ ಸಂಪದವು ।
ದಾನವೇ ಸಂಸಾರಸಾಧನ
ದಾನದಿಂ ಪಾಲನೆಯು ಫಲ [4] ವಿ
ನ್ನೇನ ಹೇೞುವೆ ಕಡೆಯೊಳಚ್ಯುತಪದವೆ ಫಲವೆಂದ ॥ ೧೫

ಅರಸ ನೊಡೆಯನು ದಂಡನಾಥನು
ಗುರು ಹಿರಿಯು ನುತ್ತಮನು ದೈವಾ
ಪರನು ಸಾಹಿತ್ಯನು [5] ಸದಸ್ಯನು ಸತ್ಪುರುಷನೆಂದು ।
ಪರಿಪರಿಯು ಗುಣನಾಮದೊಳಹಂ
ಕರಿ [6] ಸುವರು ಜೀವಾತ್ಮ ತೊಲಗಿದೊ
ಡಿರದೆ ಹೆಣನೆಂದೆಂಬರೈ ಭೂಪಾಲಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೬

ವರುಷ [7] ಮೂಱುಮಾಸ ಮೇೞಾಱು
ಱೊಳು ಪಕ್ಷತ್ರಯದೊಳಗೆ ಬಂ
ದಱುಹುವುದು [8] ದಿನಮೂಱಱೊಳು ಸಂದೇಹವೇನಿದಕೆ ।
ಧರೆಯೊಳುತ್ಕಟಪುಣ್ಯಪಾಪೋ
ತ್ಕರದ ಫಲ [9] ವಿಹದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿ
ಮರಳುವುದು ಪರಲೋಕದೆಡೆಗವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೭

ಬಂದು ಭೂಪಿಂಡದೊಳು ನಾನಾ
ಚಂದ [10] ದಾಪ್ರಾಣಿಗಳು ಜನಿಸುವ
ವೊಂದುತೇಜಸ್ಸಿನೊಳು ನಾನಾಜ್ಯೋತಿಯುದಯಿ [11] ಪುವು ।

---

1 ಫಲದಾನವೊಂದಾಗಿಳೆಯೊಳದಱೊಳು, ಖ. 2 ದಾದಹ, ಖ.
3 ಸಂತುಷ್ಟ, ಖ. ಝ. 4 ಕಿನ್ನೇನನೆಂಬೆನ-ಕ, ಖ. ಕಿನ್ನೇನ, ಚ. ಜ. ಝ.
5 ಸದೈವನು, ಚ. ಸಧರ್ಮನು, ಜ. 6 ಸದಿರು, ಖ. 7 ಮೂಱಱ, ಕ,ಖ.ಝ.
8 ಕೃತಸಂಚಿತವು ಸಂ, ಝ. 9 ವಿದುತಪ್ಪಬಾರದು, ಖ. ವಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಚ.
ವಹುದಲ್ಲಿ ಝ. 10 ದೊಳು ಪ್ರಾ, ಕ. 11 ಸುಗು, ಖ. ಝ. ಟ.

ಬಂದುಪರವಸ್ತುವಿನ ಬಳಿಯೊಳು
ಬಂದುವಬುಜಭವಾಂಡಕೋಟಿಗ
ಳೆಂದೊಡವು ಬೇಱಿಲ್ಲ ಸರ್ವವು ವಿಷ್ಣುಮಯವೆಂದ ॥ ೨೮

*
ತಾನಿದಿರು ಹಗೆ ಕೆಳೆ ವಿವೇಕ
ಜ್ಞಾನ [1] ವಜ್ಞಾನ ವಿಹಪರಗಳ
ಹಾನಿವೃದ್ಧಿ ಯಮಾರ್ಗಮಾರ್ಗದೊಳೇಕಚಿತ್ತದೊಳು ।
ದಾನಧರ್ಮ ಪರೋಪಕಾರವಿ
ಧಾನ [2] ದೀಕ್ಷಾಕರ್ಮನಿಷ್ಠರು
ಮಾನನೀಯರು ಮಹಿಪ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೨೯

* ಕರಣಗುಣಸಂ [3] ಹನನಸಂ [4] ಧ್ಯಂ
ತರದವಸ್ಥಾರೂಪಲೋಕೋ
ತ್ತರದ ತಾಪತ್ರಯದ ಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷ್ಯಗಳನಱಿದು ।
[5] ಪರಿವಿಡಿಯ ಮೂರ್ತಿತ್ರಯಂಗಳ
ಗುರುಲಘುವನಾರೈದು ನಡೆವಂ
ಗರಿದೆನಿಸುವುದದಾವುದೈ ಹೇಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೩೦

---

* ಧರಣಿಜಲದಿಂದಾದ ಭೋಜ್ಯವ
ಮರುತಪಾವಕರಾಹುತಿಯ ಕೊಳು
ತಿರಲು ದುಃಖಾವಾಸವಾಗನು ಸತತತನುವಾಗಿ ।
ಇರುತಿಹನು ಪರಮಾತ್ಮನೆಂಬುದ
ನಱಿಯದೇ ತಾನುಂಡೆನೆಂಬೀ
ಪುರುಷನಾವವನವನ ಹೆಸರೇನೆಂದನಾಮುನಿಪ

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಝ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

1 ವಜ್ಞಾನಂಗಳಿಹಪರಹಾ, ಕ. ಖ. ಚ. ಝ. ವಿಜ್ಞಾನಂಗಳಿಹಪರಹಾ, ಜ.
2 ದೀಕ್ಷದುಕ, ಝ. 3 ಹರಣ, ಕ. ಜ. ಝ. 4 ಧ್ಯಾಂತರ, ಖ. ಜ. ಝ
5 ಪರಿಪರಿಯ, ಕ. ಝ. * ೩೦ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಚ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ವೇದ ನಾಲ್ಕಾಕ್ರಮವು ತಾ ನಾ
ಲ್ಕಾದಿಮೂರುತಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣವಿ
ಭೇದ ನಾಲ್ಕಾಕರಣ ನಾಲ್ಕು ವುಪಾಯನಾಲ್ಕರೊಳು ।
ಭೇದಿಸಲು ಪುರುಷಾರ್ಥನಾಲ್ಕರಿ
ಹಾದಿಯರಿದು ವಿಮುಕ್ತ[1] ನಾಕವ
ನೈದು[2] ವನು ಸಂದೇಹವೇ ಪೇಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೩೧

ಭೂತ[3] ವರ್ಗಪ್ರಾಣವರ್ಗನಿ
ಪಾತ[4] ವಧ್ವರಕೃತ್ಯಗಳ ಸಂ
ಜಾತ ಮುಖ[5] ವಾದಾವರಣಸಂಗತಿಯು ಸೋಹೆಗಳ ।
ಧಾತುಮೂಲಾದಿಗಳನರಿ[6] ದು ಸು
ನೀತಿಯಲ್ಲಿಹಪರವ ಗೆಲುವುದು
ಭೂತಳದೊಳುತ್ತಮವಲೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೨

ಆರು ಗುಣ ಖತು[7] ವಾರು ವರ್ಗವ
ದಾರು ದರ್ಶನ[8] ವಾರು ವಂಗವ
ದಾರು ಭೇದದ ಬಗೆಯನರಿದುತ್ಕೃಷ್ಟಮಾರ್ಗದೊಳು ।

---

1 ನಾಲುಕನ್ಯೆ, ಕ. ಚ. ಝ. ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ, ಟ. 2 ವರು, ಚ. ಜ. ಝ.

3 ವರ್ಣಸ್ಥಾನಸರ್ಗ, ಕ. ಝ. ವರ್ಣಸ್ಥಾನಸಲಿಲವಿದೂತ, ಖ. ವರ್ಗಸ್ಥಾನ ಸರ್ವನಿವಾತ, ಚ. ವರ್ಣಸ್ಥಾನಪರ್ವನಿ. ಜ.

4 ವದರೊಳುಕೃತ್ಯಕಳಸಂ, ಕ. ವಧ್ವರಕೃತ್ಯಕಳಸಂ. ಖ. ಚ. ವಧ್ವರಕೃತ್ಯಕಳಸಂ; ಜ. ವದರೊಳುಕೃತ್ಯಗಳಸಂ, ಝ.

5 ವಾವರಣರಸಸಂ, ಕ. ಚ. ಝ. ವಾರಣಶರಧಿಸಂತತಿ, ಖ. ವಾವರಣಶರಸಂತತಿ, ಜ.

6 ದೀರೀತಿಯು, ಕ. ದುವೆನೀತಿಯಿಂದಿಹ, ಖ. ಜ. ದುಸುನೀತಿಯಿಂದಿಹ, ಚ. ದೀನೀತಿಯಿಂದಿಹ, ಝ.

7 ವರ್ಣವರ್ಗ, ಕ. ವರ್ಣವರ್ಣ, ಖ. ಜ. ಝ.

8 ಪಾತ್ರವಂಗ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಪಾತ್ರವರ್ಣ, ಝ ಟ.

[1] ತೋಱುವೀಮಾಯಾಪ್ರಪಂಚವ
ಮೀಱಿ ಕೇಡಿಲ್ಲದ ಪದವ ಕೈ
ಸೂಱೆಗೊಂಬುದು ಪರಮಮಂತ್ರವಿದೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೩೩
*

† ಜಲಧಿ [2] ಮಾತೃಕೆ ವಾರ ಕುಲಗಿರಿ
ಗಳ ವಿಭಕ್ತಿದ್ವೀಪದಂಗಾ
ವಳಿಮುನೀಶ್ವರರುಗಳ ಧಾತುಗಡಣದ ವೇದಿಗಳ ।
ತಿಳಿದು ಕಾಲದ ಗತಿಯು ಗಮಕಂ
ಗಳನಱಿದು ನಡೆವವರುಗಳು ನಿ
ರ್ಮಳದೊಳಡಪದೆ ಬೆರಸಿ ಕೊಳ್ವರು ಮುಕ್ತಿರಾಜ್ಯವನು ॥೩೪

ಕಾಯ [3] ದಿಂ ದಂಡಪ್ರಣಾಮ ವಿ
ಧೇಯುವರ್ಜನೆ ಯೋಗ ಸಿದ್ಧಿ ನಿ
ಕಾಯ [4] ವಾಯತಭೋಗದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯು ನಾರೈದು ।

---

[1] ಸೇರುವೀ, ಝ.

* ಲೋಕದೊಳಗಣ ಪುಣ್ಯಪಾಪಾ
ನೀಕವನು ಯಮರಾಜನಾಲಯ
ದಾಕೆವಾಳಂಗರುಹುವರು ಹದಿನಾಲ್ಕುಮುಖದಿಂದ ।
ನಾಕುಕಡೆಯೊಳು ಕವಿದು ಬರಿಸುವ
ರಾಶಿ ದಿನದಿನದಲ್ಲಿ ಗರ್ವೋ
ದ್ರೇಕದೊಳು ಪ್ರೈಮಱೆದು ಕೆಡಬೇಡೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

† ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಪದ್ಯವು ಚ. ಝ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

[2] ಶರರಸನಿಕರಮಾತೃಕೆಪಳವಿಭಕ್ತಿಗಳಂಗದೀಪಾವಳಿ, ಕ. ಶರಮಾತೃಕೆಯ ರಸಕರತಳವಿಭಕ್ತಿಗಳಂಗದೀಪಾವಳಿ, ಖ. ಶರಮಾತೃಕೆಯ ನಿಕರಂಗಳ ವಿಭಕ್ತಿಗಳಂಗದೀಪಾವಳಿ, ಜ. [3] ದಿಗ್ಬಂಧಪ್ರಣಾಮ, ಖ.

[4] ಕಾಯತದಿಂದ್ರಿಯಂಗಳ, ಕ.ಕಾಯಕದಿಂದ್ರಿಯಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಜ. ಝ.

ಆಯುವನು ವಿರಚಿಸುತೆ ಮೇಲಣ
ಬೀಯುವಿದು ತನಗೆಂಬುದನು ನಿ
ದಾರ್ಯದೊಳು ನಿಶ್ಚೈ [1] ಸಿ ನಡೆವುದು ಪರಮಮತವೆಂದ ॥೩೫

ನವನವ [2] ವ್ಯೂಹಂಗಳಬುಜೋ
ದ್ಭವನ [3] ಪಾಚಿ ವಿಖಂಡ ನವರಸ
[4] ನವವಿಧಗ್ರಹ [5] ದಧಿಕ ನಾಟಕಲಕ್ಷಣವನರಿದು ।
ನವವಿಧಾಮಳಭಕ್ತಿರಸವನು
ಸವಿದು ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವಸ್ತುವ
ನವರಸವನಾರೈದು ನಡೆವುದೆ ಪರಮಮತವೆಂದ ॥ ೩೬

ಹತ್ತುಮುಖದೊಳು ಲೋಕದೊಳಗು
ತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಚರಾಚರಂಗಳೊ
ಳುತ್ತಮಾಧಮವೆನ್ನದೆಯೆ ಹರಿ ಸರ್ವಗತನಾಗಿ ।
ಸುತ್ತುವನು ನಾನಾತೆಱದೊಳು ವಿ
ಚಿತ್ರಚರಿತನು ಕಪಟನಾಟಕ
ಸೂತ್ರಧಾರಕನೆಂದಱಿದು ಸುಖಿ ಯಾಗು ನೀನೆಂದ ॥ ೩೭

ಲೇಸ [6] ಮಾಡಿದಿರೆನ್ನ ಚಿತ್ತದ
ಬೇಸಱಿಕೆ ಬಯಲಾಯ್ತು ನಿಮ್ಮುಪ
ದೇಶದಿಂದೆ ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆನು ಗೆಲಿದೆಸಿಹಪರವ ।
ಗಾಸಿಯಾದುದು ರಾಗ ಲೋಭದ
ಮಾಸಲಱಿದುದು ನಿಮ್ಮ ಕೃಪೆಯಿಂ
ದೇಸು ಧನ್ಯನೊ ತಾನು ಚಿತ್ತೈಸೊಂದುಬಿನ್ನಪವ ॥ ೩೮

---

[1] ಸಚೇಹುದು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ, ಖ. ಜ,

[2] ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಕ. [3] ನಾಳದ, ಕ. ದಾಳವಿ, ಖ. ನಾಳಿವಿ, ಜ. ಪಾಳುವಿ, ಟ.

[4] ದವಿನಯುದ ವಿಗ್ರಹದ ನಾಟಕ, ಖ. [5] ವಿಧಿಯನಾ, ಟ.

[6] ನಾಡಿದಿರನ್ನ, ಚ. ಜ. ಟ.

ಸ್ವರ್ಗವಾವುದು ನರಕವಾವುದು
[1] ವಿಗ್ರಹದೊಳಹ ಸಿದ್ಧಿಯಾವುದ
ನುಗ್ರಹದೊಳೇನಹುದು ಪಾತ್ರಾಪಾತ್ರವೆಂದೇನು ।
ಉಗ್ರವಾವುದು ದೈವದೊಳಗೆ ಸ
ಮಗ್ರವಾವುದು [2] ಧರ್ಮದೊಳಗ
[3] ವ್ಯಗ್ರದಿಂದುಪದೇಶಿಸಲು ಬೇಕೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೩೯

ಸುಲಭ [4] ನತಿಸಾಹಿತ್ಯ ಮಂಗಳ
ನಿಳಯು ನಗಣಿತಮಹಿಮ ನನ್ವಯ
ತಿಲಕ ನನುಪಮಚರಿತ ದೈವಾ [5] ಪರನು ಪುಣ್ಯನಿಧಿ ।
ಕುಲಯುತನು ಕೋವಿದನು ಕರುಣಾ
ಜಲಧಿ ಕೌತುಕ [6] ಮುಕ್ತಿವಿದನೆಂ
ದಿಳೆ ಹೊಗಳುತಿರಲದುವೆ ತಾನೇ ಸ್ವರ್ಗ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೦

ಪಾತಕನು ಪತಿತನು ಕೃತಘ್ನನು
ಘಾತುಕನು ದುರ್ಮತಿ [7] ದುರಾತ್ಮ ನ
ಗೀತ ಹರದೂಷಕನು ದುರ್ಜನ ನಪ್ರಯೋಜಕನು ।
ನೀತಿಹೀನನು ಜಾತಿಧರ್ಮಸ
ಮೇತದೈವದ್ರೋಹಿ [8] ಯೆನಲದು
ಭೂತಳದೊಳೇ ನರಕ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೪೧
ದೇಹವಿಡಿದಿಹ ಧರ್ಮ ವದು ನಿ
ರ್ದೇಹದೊಳು ದೊರಕುವುದೆ ಮಾನವ

---

1 ನಿಗ್ರಹ, ಖ. ಚ. 2 ಧೈರ್ಯದೊ, ಖ.
3 ಭ್ಯಗ್ರದಿಂ, ಖ. ಚ. ಜ. ಟ. 4 ಮತಿ. ಕ. 5 ಚಾರಪು, ಝ.
6 ಯುಕ್ತನಹುವೆಂದಿಳೆ, ಕ. ಯುಕ್ತಿ, ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.
7 ದುರಾಢ್ಯನ ೀತ, ಕ, ಖ. ದುರಾಢ್ಯನು ಭೀತ, ಚ. ದುರಾಢ್ಯನನೀತಿ ಹರ, ಝ. 8 ಯೆಂಬುದು. ಕ.

ದೇಹವೇ ಸಾಧನ[1] ಕಣಾ ಪುರುಷಾರ್ಥ[2] ನಿಷ್ಠರಿಗೆ ।
ಐಹಿಕಾಮುಷ್ಮಿಕದ ಗತಿ ಸ
ಮ್ಮೋಹಿಸುವು[3]ದು ಶರೀರದೊಳು ಸಂ
ದೇಹವೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೪೦

ಗರುಡಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯೊಳಲ್ಲದೆ
ಗರಳಭಯವಡಗುವುದೆ ವಿಷ್ಣು
ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದಲ್ಲದೆ ಮಹಾಪಾತಕಕೆ[4] ಕಡೆಯುಹುದೆ ।
ಹಿರಿದುಸಂಸಾರಾಂಬುಧಿಯನು
ತ್ತರಿಸುವರೆ ಗುರುಮುಖದೊಳಲ್ಲದೆ
ನಿರತಿಶಯವಹುದಾವುದೈ ಹೇಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೪೩

ತನ್ನ ಗೃಹದೊಳು ಮೂರ್ಖ ನತಿಸಂ
ಪನ್ನ ಪೂಜ್ಯನು ಭೂಮಿಪಾಲನು
ತನ್ನ ದೇಶದೊಳಧಿಕನೈ ಗ್ರಾಮದೊಳು ಧನಿ ಪೂಜ್ಯ ।
ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದ ಠಾವಿನೊ
ಳನ್ಯರೆನಿಸದೆ ವಿಶ್ವದೊಳು ಸಂ
ಪನ್ನಪೂಜಾಪಾತ್ರರೈ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳೆಂದ ॥ ೪೪

ಬರ್ವನಹನೈ ಶೂರ ನೂರ
ಕ್ಕೊರ್ವನಹ ಸಾವಿರಕೆ ಪಂಡಿತ
ನೊರ್ವನಹನೈ ವಕ್ತ ಶತಸಾವಿರಕೆ ಲೋಕದೊಳು ।
ಬರ್ವದಾನಿಯು ಕಾಣೆನೈ ತಾ
ನೊರ್ವರೊರ್ವರಿಗೊಂದೆ ಗುಣವದು
ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನರೈ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳೆಂದ ॥ ೪೫

---

1 ಸಕಲವು, ಕ, ಜ. ಝ.　　2 ಶೀಲರಿಗೆ, ಕ. ಜ. ಜೀವರಿಗೆ. ಖ. ಝ.
3 ದಶರೀರ, ಕ. ಚ.　　4 ಲಯುವಹುದೆ, ಖ. ನಡೆಯುಹುದೆ. ಝ.

ಸತಿಯರಿಗೆ ಗತಿಯಾವುದೈ ನಿಜ
ಪತಿ [1] ಯದಲ್ಲದೆ ವಿಪ್ರಜಾತಿಗೆ
ಹುತವಹನು ವರ್ಣತ್ರಯಕೆ ಭೂದೇವರುಗಳರಲು ।
ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಧಿಕವದಾವುದೈ ಭೂ
ಪತಿಯೆ ಕೇಳಿಹಪರದ ಸುಖಸಂ
ಗತಿಯನೊಲುವೊಡೆ ಪೂಜಿ [2] ಸೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ನೀನೆಂದ ॥ ೪೬

* [3]ವೆಱೆವೆ ಸಚರಾಚರವಿದೆಲ್ಲವ
ನಿರುತ ತಾನೆಂದಱಿತು ತನ್ನಿಂ
ದಿರವು ಬೇಱಿಲ್ಲೆಂಬ ಕಾಣಿಕೆಯಾವನೊಬ್ಬನೊಳು ।
ಇರುತಿಹುದದಾವಗವುವನು ಸ
ತ್ಪುರುಷನಾತನ ಪೂಜಿಸುವುದಿಹ
ಪರದ ಸುಕೃತವ ಬಯಸು [4] ವವೆರವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೭

ಜಾರನನು ಕಂಟಕನ [5] ಹಿಸುಣನ
ಚೋರನನು ಷಂಡನನು ಸಮುದುವಿ
ಕಾ [6] ರಭೇದಿಯನಿಂತಱುವರನು ತಾ ಕಂಡು ಮನ್ನಿಸದೆ ।
ದೂರದೊಳು ವರ್ಜಿಸುವುದು ಬಹಿ
ಷ್ಕಾರಿಗಳು ಸರ್ವ [7] ಕ್ಕಿವರುಗಳು
ಸಾರವಿದು ಸತ್ಪುರುಷರಭಿಮತವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೪೮

ಮೊದಲೊಳಾಮಾಹಿಷಿಕನನು ಮ
ಧ್ಯದೊಳು ವೃಷಲೀವಲ್ಲಭನನಂ
ತ್ಯದೊಳು ವಾರ್ಧುಷಿಕನನು ಕಂಡವರುಗಳ ಭಾಗ್ಯನಿಧಿ ।

---

1 ಗಳಲ್ಲದೆ, ಕ. ಚ. ಝ. ಟ. 2 ಸುವುದೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರ, ಚ. ಟ.
3 ನೆರೆದ, ಝ. 4 ವೊಡೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ, ಝ.
5 ಹಿಂಸನ, ಕ. ಜ. 6 ರಿಭೇದಿ, ಕ. 7 ಕ್ಕೆನಿಗವಮವ, ಕ.
* ಈ ೪೭ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಖ, ಜ, ಟ, ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಕದಡಿ ಹರಿವುದು ಕಂಡಮುಖದೊಳು
ಸದಮಳಿತಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥನಿಶ್ಚಯ
ವಿದನಱಿದು ನಡೆವುದು ನಯವು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೯

ಕುಲವಮೆಹಿಷಿ ದುರ್ಮಾರ್ಗ- ಮುಖದೊಳು
ಗಳಿಸಿದರ್ಥವನುಂಡು ಕಾಲವ
ಕಳೆವ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯರು ಕಣಾ ಮಾಹಿಷಿಕರೆಂಬವರು ।
ಇಳೆಯೊಳವರೊಡನಾಡಿದವದಿರು
ಗಳಿಗೆ ನರಕಾರ್ಣವದೊಳಾಬುತೆ
ಮುಳುಗುತಿಹುದಲ್ಲದೆ ವಿಚಾರಿಸೆ ಸುಗತಿಯಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೫೦

* ಲವಲವಿಕೆಯೊಳು ಶೂದ್ರಿಯರ ಸಂ
ಗವನು ಬಯಸುವ ಭೂಸುರರು ರೌ
ರವದ ನರಕವನೈದುವರದಲ್ಲದತಿಕಾಮದೊಳು ।
ಅವಳ ಬಿಡದನುಭವಿಸಿ ಸಂತಾ
ನವನು ಪಡೆದವರುಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮ
ಣ್ಯವನು ರಚಿಸುವರೇ ಮಹೀಪತಿ ಯೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೫೧

---

* ಈ ಪದ್ಯವು, ಜ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಚ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ—

ನೆರಹಿ ಧರ್ಮವನರ್ಘ್ಯವಾಗು
ತ್ತಿರೆ ಮಹಾರ್ಘ್ಯದೊಳಖಿಳವಸ್ತುವ
ದೊರಕಿಸುತೆ ಬಡ್ಡಿಯನು ಮೊದಲಿಂದಿಕ್ಕಿ ಲೆಕ್ಕವನು ।
ವಿರಚಿಸುವನಾವಾವನಿಹಪರ
ವರಸಕೇಳ್ವೈ ಸರ್ವಕರ್ಮ
ಕ್ಕರುಹರಲ್ಲವರುಗಳು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥

ಎಂಬ ಪದ್ಯವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ದೈವದಾಧೀನದೊಳು ಜಗವಾ
ದೈವ ಮಂತ್ರಾಧೀನ ಮಂತ್ರವು
ಭೂವಿಬುಧರಾಧೀನವಾಗಿಹುದಾಗೆ ಲೋಕದೊಳು ।
ದೈವವೇಬ್ರಾಹ್ಮಣರದಲ್ಲದೆ
ಭಾವಿಸಲುಬುಧರಿಂದವಧಿಕವ
ದೈವವೆಂಬುದ ಕಾಣೆವೈ ನಾವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೫೮

[1] ಕುಲಿಶಗತಿಯೊಳು ಕಡೆದ ಸಿಲೆಯನು
ಕಲುಕುಟಿಕನಿಟ್ಟುಹುವನದಲ್ಲದೆ
ಹಲವುಪರಿಯಿಂದದನು ಲೋಕಕೆ ದೈವವನು ಮಾಡಿ ।
ನಿಲಿಸುವವರುಂಟೇ ಸುರಾಸುರ
ರೊಳಗೆ ವಿಪ್ರೋತ್ತಮರುಚಿಯೆ ಜಗ
ದೊಳಗೆ ದೈವವದಾವುದೈ ಹೇಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೫೯

ಎಣಿಸಲಹುದುರ್ವರೆಯ ಸೈಕತ
ಮಣಿಯನೋರಂದದೊಳು ಗಗನಾಂ
ಗಣದೊಳೈತಹ ವೃಷ್ಟಿಬಿಂದುವನೆಣಿಕೆಗೊಳಬಹುದು ।
ಎಣಿಸಬಾರದಿದೊಂದು ದಿವಿಜರ
ಗಣ [2] ಕಗೋಚರವಹುದು ಸದ್ಬ್ರಾ
ಹ್ಮಣನ ನೊಬ್ಬನ ರಕ್ಷಿಸಿದ ಫಲವರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೪
*

---

1 ಕೆಲಸಗತಿಯೊಳು. ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.

2 ಕೆಗೋ , ಙ. ಝ. ಟ.

* ಖ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ—

ಕೆಸರೊಳಡಗಿದಾಳುತೇಳುವ
ಪಶುವನದನಾಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತ್ರೀ
ಪಶುವನೊಂದಾಗತಿಯನಾಬ್ರಾಹ್ಮಣನಬಂಧನವ ।

ಜಾತಿಧರ್ಮವನನುಕರಿಸಿ ವರ
ಮಾತೃಪಿತೃಪರಿಚರಿಯದೊಳು ಸಂ
ಪ್ರೀತಿವಡೆಯುತೆ ಪರಗುಣಸ್ತುತಿನಿಂದೆಗಳನುಳಿದು ।
ಭೂತನಾಥನ ಭಕ್ತಿಯೊಳು ವಿ
ಖ್ಯಾತ [1] ವಹ ಗುರುದೈವದೊಳು ಮತಿ
ಭೀತಿ ಹಿರಿದಿರಲದುವೆ ಕೇಳ್ ಸುಕೃತಕ್ಕೆ ಕಡೆಯೆಂದ ॥ ೫೫

ಅರ್ಥದಿಂದಹ ಸಿದ್ಧಿಯಾವುದ
ನರ್ಥವೆಂಬುದದೇನು ತನಗಾ
ಸ್ವಾರ್ಥವೇನು ಪರಾರ್ಥ [2] ವಾವುದು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದೊಳು ।
ತೀರ್ಥವಾವುದು ವಿಪ್ರರೊಳಗೆ ಸ
ಮರ್ಥರಾರು ಸಭಾಸ್ಥಳದೊಳಾ
ವ್ಯರ್ಥಜೀವಿಗಳಾರು [3] ಚಿತ್ತರಿಸೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೫೬

ಧನವನುಳ್ಳ ಮಹಾತ್ಮನಾವುದ
ನೆನೆದೊಡದು ಕೈಸಾರುವುದು ನಿ
ರ್ಧನಿಕ ಬಯಸಿದ ಬಯಕೆ ಬಯಲಹುವಲ್ಲದೇ ಬೇಱೆ ।
ಧನಿಕನಂತೆ ಸಮಸ್ತಸುಖಸಂ
ಜನಿಸುವುದೆ ಸರ್ವಕ್ಕೆ ಸಾಧನ
ಧನವದಲ್ಲದೆ ಭುವನದೊಳಗನ್ಯತ್ರವಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೫೭

ವಸುಧೆಯೊಳಗೆ ಕುಟುಂಬವೊಂದರ
ಸಸಿಯನುದ್ಧರಿಸಿದವಹಾತುವು
ರೆಸೆವರ್ಸ್ಯೈಸ್ವರ್ಗಾದಿಭೋಗದೊಳೆಂದನಾವಮುನಿಪ ॥

ಎಂಬ ಪದ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

1 ರಹಗುರು ವಿಪ್ರರೊಳು, ಝ.
2 ದಿಂದಹುದಾವುದವನಿಯೊಳು, ಕ. ಖ. ಝ.
3 ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ, ಕ. ಚ.

ವ್ಯರ್ಥರುಗಳೊಡನಾಟ ತನ್ನಾ
ಸ್ವಾರ್ಥವಿಲ್ಲದರುಗಳ ಕೂಟ ಪ
ರಾರ್ಥದಿಂ ಜೀವಿಸಿದೊಡಾತನ ಬದುಕು ಲೋಕದೊಳು ।
ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಸಿರಿಯು ಸಡಗರ
ವರ್ಥಿಯಿಲ್ಲದ ಬಾಳುವೆಗಳಿವೆ
ನರ್ಥಪಾರಂಪರಿಯಲೈ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೮

ಮೊಡುವುದು ಧರ್ಮವೆನು ಸುಜನರ
ಕೂಡುವುದು ಪರಪೀಡೆಯೆಂಬುದ
ಮಾಡಲಾಗದು ಕರಣವುೂಳಿಯೊಳಲ್ಲದಾಟವೆನು ।
ಆಡಲಾಗದು [1] ದಸ್ಯುಜನವೆನು
ಕೂಡಲಾಗದದೆಂಬ ಮಾರ್ಗವ
ನೋಡಿ ನಡೆವುದು ತನಗೆ ಪರಮಸ್ವಾರ್ಥ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೯

ಕರಿ ತುರಗ ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗ
ಳರಮನೆಗಳೊಳು ಪುತ್ತ್ರಮಿತ್ರರು
ತರುಣಿಯರು [2] ಸಹಭವರು ಗೋತ್ರಜರಡವಿಯೊಳಗಿಕ್ಕಿ ।
ಮರಳುವರು ನಿಜಸುಕೃತದುಷ್ಕೃತ
ವೆರಡು [3] ಬೆನ್ನೊಳ್ ಬಹುವು ವೃಜಿದುದ
ನರಸ ಬಲ್ಲವನಾವನೈ ಹೇಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೬೦

ಧರ್ಮದಾಧಾರದೊಳಿಹುದು ಜಗ
ಧರ್ಮವುಳ್ಳರನಾಶ್ರಯಿಸುವುದು
ಧರ್ಮವೇ ನೂಕುವುದು ಜನ್ಮಾಂತರದ ಪಾತಕವ ।
ಧರ್ಮವೇ ಸರ್ವಪ್ರಧಾನವು
ಧರ್ಮವೆಂಬುದು ಪರಮಪದವಾ
ಧರ್ಮವನು ಬಿಟ್ಟಿಹುದು ಮತವಲ್ಲೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೬೧

---

1 ಪಂತ್ಯಜನವನು ಬೇಡಲಾಗದು, ಚ. ಶತ್ರುಜನ, ಜ.
2 ಸಹಚರರು, ಟ. 3 ಬೆಂಬಿಡದಲ್ಲದುಳಿ, ಕ. ಝು.

ಪರಿಪರಿಯ ಯಜ್ಞವನು ವಿರಚಿಸಿ
ಸುರಪತಿಯ ಸಂತುಷ್ಟಿವಡಿಸಲು
ಸುರಿವನೈ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸುವೃಷ್ಟಿಯನು ಜಗಕೆ ।
ಹರಿಹಯನು ಸಸ್ಯಾದಿಕಂಗಳ
ಹೊರೆಯುಲೋಸುಗ ಮುಯ್ಗೆ ಮುಯ್ಯಾ
ಗಿರುತಿಹುದು ಭುವನದ್ವಯದೊಳವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೧

ಎತ್ತಲಾನುಂ ತೀರ್ಥವೆಂಬುದ
ಚಿತ್ತವಿಸುವೊಡೆ ಸರ್ವತೀರ್ಥದ
ಸತ್ತ್ವವನು ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗವಧರಿಸು ನಿನಗದನು ।
ಬಿತ್ತರಿಸುವೆನು ವಿಪ್ರಪಾದವಿ
ಮುಕ್ತವಿಮಲೋದಕವನಾವನು
ನೆತ್ತಿಯೊಳು ಮಿಗೆ ಧರಿಸುವನು ಕೃತಕೃತ್ಯನವನೆಂದ ॥ ೬೨

ಶರಧಿಯೊಳು ಹರಿ ಯೋಗನಿದ್ರೆಯೊ
ಳಿರಲು ಭೃಗುವೈತಂದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಧರನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳವನೊದೆಯಲು ಮುನಿಯ ಚರಣವನು ।
ಸಿರಿಯುರದೊ[1] ಳಾಂತೊತ್ತೆ ಧರಣೀ
ಸುರರು ಮೆಚ್ಚಿದರು ತೀರ್ಥಪಾದರು
ಧರೆಯೊಳಗೆ ಬುಧರಿಂದವಧಿಕದ ತೀರ್ಥವಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೬೪

ಮಾಡುತಿಹ ಯಜ್ಞವನು ಪರ[2] ರಿಗೆ
ಮಾಡಿಸುವ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನು

---

[1] ಳಚ್ಚೊತ್ತಿಧರಣೀಸುರನ ಮೆಚ್ಚಿದನು ತೀರ್ಥಪಾದವು, ಕ. ಳಂದೊತ್ತಿ ಧರಣೀಸುರನ ಮೆಚ್ಚಿದನು ತೀರ್ಥಪಾದನು, ಖ. ಳಚ್ಚೊತ್ತಿಧರಣೀಸುರರ ಮೆಚ್ಚಿಸಿದು ತೀರ್ಥವಾವುದು, ಚ. ಳಚ್ಚೊತ್ತಿ ಧರಣೀ ಸುರರ ಮೆಚ್ಚಿದನು ತೀರ್ಥ ಪಾದವ, ಜ. ಟ. [2] ರೊಳು ಮಾಡುತಿಹ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನು ಮಾಡಿಸುವ ಕಾಲದೊಳು ಸಕಲರೊಳೊಮ್ಮೆ ವಿನಯದೊಳು ಮಾಡಿಸುತೆ ವಿಘ್ನಗಳು ಬರಲದ ಕೊಡೆಪರಿಹರಿಸುತ್ತಯವರನು ಕೂಡಿ, ಖ.

ಮಾಡುತಿಹ ತದ್ವಿಷಯದೊಳು ಯೋಗ್ಯರನು ಮಾಡಿಸುವ ।
ಮಾಡುತಿಹ ದಾನವನು ಲೋಗರು
ನೀಡುತಿರಲೊಳಕೊಂಬ ಗುಣವನು
ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಹನೇ ಸಮರ್ಥನು ವಿಪ್ರರೊಳಗೆಂದ ॥ ೬೫

ವೇದಪುರುಷರ ದೇಹದೊಳಗೆ [1] ವಿ
ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಜಲಜಸಂಭವ
ನಾದಿಯಾದ ಸಮಸ್ತದೇವರು ನೆಲೆವನೆಗಳಾಗಿ ।
[2] ಕಾದುಕೊಂಡಿಹರಂತುಕಾರಣ
[3] ವಾದಿಸದೆ ವಿಪ್ರೋತ್ತಮರನಭಿ
ವಾದಿಸುವುದುತ್ತಮವಲ್ಲೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೬

ಯುವತಿಯರು ಗಾಯಕರು ಕಿತವರು
ತವತವಗೆ ಕೈವಾರಿಸುವರಾ
ವಚನನವನೇ [4] ಪಙ್ಕ್ತಿದೂಷಿತನಿಹಪರಂಗಳಿಗೆ ।
ಇವರು ಮೂವರು ನಿಂದಿಸುವರಾ
ವಚನನವ ಸರ್ವಜ್ಞನೆನಿಸುವ
ನವನಿಪತಿ ಚಿತ್ತೈಸು ಧರ್ಮರಹಸ್ಯ ವಿಸ್ತರವ ॥ ೬೭

ಜ್ಞಾತವೇನಜ್ಞಾತವಾವುದು
ನೀತಿಯಾವುದನೀತಿಯಾವುದು
ದ್ವೈತವೇನದ್ವೈತವಾವುದು ವೈದಿಕಾಂಗದೊಳು ।
ಖ್ಯಾತಿಯೇನಖ್ಯಾತಿಯಾವುದು
ಭೀತಿಯಾವುದಭೀತಿಯಾವುದು
ನೀತಿಯಿಂದೆ ಮುನೀಶ ಬಿತ್ತರಿಸೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೬೮

---

1 ವಿಷಾದ, ಚ. ನಿಷೇಧವಿ, ಜ.
2 ನೇದು, ಕ. ಚ. ಝ.
3 ಬಾಧಿಸದೆ, ಚ.
4 ಪತಿತದೂಷಿತ, ಜ.

ಧರಣಿಯುಮರರ ಸೇವೆಯನು ವಿ
ಸ್ತರಿಸಿ ಸತ್ಕಾರದೊಳವರನಾ
ದರಿಸಿ ಬಹುಮಾನವನು ವಿರಚಿಸಿದಾಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ।
ಎರವಹುದೆ ಸ್ವರ್ಗಾಪವರ್ಗದ
ಸಿರಿಯದೆಂಬುದನರಿದು ನಡೆವಂ
ಗರಿದದಾವುದು ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೬೯

ಯೋನಿಮುಖವೆಂಭತ್ತುನಾಲ್ಕು ವಿ
ಯೋನಿಮುಖವೆಂಭತ್ತುನಾಲ್ಕು ನ
ವೀನಜನ್ಮಂಗಳೊಳು ಜನಿಯಿಸಿ ಕಡೆಯ ಕಣೆಯದೊಳು ।
ಮಾನವರ ಬಸಿಱಿನೊಳು ಬಂದ
ಜ್ಞಾನತರರಾಗಚಿವುದಿದು ಕ
ರ್ಮಾನುಗತವಾಗಿಹುದಲೇ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭೦

ಪಾನದಿಂ ಸೂಕರನು ಬುಧರವ
ಮಾನದಿಂ ಕ್ಷಯರೋಗಿ ಗುರುಜನ
ಹಾನಿಯಿಂ ಸಲೆ ಕುಷ್ಠಿ ಗರ್ವದೆ ಕುಕ್ಕುಟಾಸ್ವಯನು ।
ಹೀನಗತಿಯಿಂದುರಗ ನಾನಾ
ಯೋನಿಗಳೊಳು ಚರಾಚರವು ಕ
ರ್ಮಾನುಗತವಾಗುದಯಿಸುವುದವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭೧

ಪರರ ಪಟುತರವಾದದೊಳು ಮೂ
ಕರವೊಲಿಹ ಪರಜನರ ಕಟುಕೋ
ತ್ತರದೊಳಗೆ ಬಧಿರತ್ವವಿಹ ಪರದಾರದರುಶನವು ।
ದೊರಕಿದೊಡೆ ಜಾತ್ಯಂಧನೆನಿಸುವ
ಪುರುಷನಾವವನವನು ಸಾಕ್ಷಾ
ತ್ಪರಮಪುರುಷೋತ್ತಮನಲ್ಲೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭೨

ಇಷ್ಟಸಂತರ್ಪಣವ ಮಾಡಿ ವಿ
ಶಿಷ್ಟಪೂಜಾಪಾತ್ರರನು ಸಂ
ತುಷ್ಟಬಡಿಸುತ ಧರ್ಮದೊಳು ರಾಜ್ಯವನು ರಕ್ಷಿಸುತ ।
ಕೊಟ್ಟವರ ಕೊಂಡವರನೋತೊಡ
ಹುಟ್ಟಿದರನನುಜಾತ್ಮಜರನೊಳ
ಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿಹುದುಚಿತವಿದು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭೩

ನುಡಿದುದನು ಪೂರೈಸಿ ಕಾಲದ
ಕಡೆಯು ಕಾಣಿಸಿ ಹೋಹವರ ಬೀ
ಳ್ಕೊಡುತ ಹಳೆಯರನಾಪ್ತರನು ಮನ್ನಿಸುತ ತನ್ನವನು ।
ಬಿಡದೆ ಸೇವೆಯ ಮಾಡುವವರನು
ಹಿಡಿದು ನಾನಾತೆರದ ಪದವಿಯ
ಕೊಡುತಿಹುದು ನೃಪನೀತಿ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೭೪

ವಿಲಗನಾಗನಾಗಿ ದೇಶವ
ಹಿಡಿದು ಹಿಂಡುತ ದಾನಧರ್ಮವ
ನುಡಿದು ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮರೆನ್ನದೆ ಕಂಡ ಜನರಿಂದೆ ।
ಗಳಿಗೆಗಳಿಗೆಗೆ ದಂಡದೋಷವ
ಕೊಳುತ ಕಡೆಯೊಳಧೋಗತಿಗೆತಾ
ನಿಳಿವು ಹೋಹುದು ನೀತಿಯೇ ಹೇಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೭೫

ಯೋನಿಯಲ್ಲದ ಠಾವುಗಳೊಳು ವಿ
ಯೋನಿಯುಹ ವಿಷಯಂಗಳೊಳು ಪಶು
ಯೋನಿಯೊಳು ಸಂಭೋಗಿಸುವ ಪಾತಕರ ಪದವಿಗಳ ।
ಏನ ಹೇಳುಲು ಬಹುದು ನರಕವಿ
ತಾನದೊಳಗೋಲಾಡಿ ಬಳಿಕಾ
ಶ್ವಾನಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವರೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೭೬

ಜೀವಪರಮರಭೇದವನು ಸಂ
ಭಾವಿಸದೆ ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರವ
ನಾವಮುಖವೆಂದಱಿಯದೇ ದಾಸೋಹವೆಂದೆನುತೆ ।
ಕೋವಿದರ ಸಂಗವನುೞಿದು ಮಾ
ಯಾವಿಲಾಸದ ಬಗೆಯ ನೋಡದೆ
ಸಾವುತಿಪುದ್ಯೆ ದ್ವೈತವವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭೭

ಉತ್ತಮರ ಸಂಗದೊಳಗೋಲಾ
ಡುತ್ತೆ ದುರ್ವಿಷಯಂಗಳನು ಮುಱಿ
ದೊತ್ತಿ ಸಕಲಚರಾಚರದ ಸುಖದುಃಖವನು ತಾನು ।
ಹೊತ್ತು ನಡೆಯುತೆ ಪುಣ್ಯಪಾಪವಿ
ದೆತ್ತಣದು ತನಗೆಂಬ ಕಾಣಿಕೆ
ಯುತ್ತರೋತ್ತರಸಿದ್ಧಿ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೭೮

ಬಲಿಯ ರಾಜ್ಯ ವಿಭೀಷಣನ ಸಿರಿ
ಜಲನಿಧಿಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಬಾಣನ
ಬಲುಹದಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಭುಜಬಲ ವೀರರಾಘವನ ।
ಚಲ ದಧೀಚಿಯ ದಾನ ಪಾರ್ಥನ
ಕೆಳೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೃಪನ ಸ್ಮರಣೆ
ಗಳವಡುವ ಬದುಕುಳ್ಳೊಡದುವೇ ಖ್ಯಾತಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭೯

ಇರುಳು ಹಗಲನವರತ ಪತಿಪರಿ
ಚರಿಯವನು ಮಾಡುತ್ತೆ ಪರಪುರು
ಷರನು ನೆನೆಯದೆ ಹಲವುಸಂತತಿಗಳಿಗೆ ತಾಯಾಗಿ ।
ಇರುತೆ ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮರನು ಸ
ತ್ಕರಿಸಿ ತಾ ನೀನೆನ್ನದಂತಃ
ಪುರದೊಳಸೆಯೆ ಗೃಹಸ್ಥೆಯೆನಿಸುವಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೮೦

*

ಮುಡಿಯ ನೇವರಿಸುತ್ತೆ ಮೇಲುದ
ನಡಿಗಡಿಗೆ ಸಡಿಲಿಸುತೆ ಮೌನವ
ಹಿಡಿದಧೋಮುಖಿಯಾಗಿ ಕಿಗ್ಗಣ್ಣಿಕ್ಕಿ ಕೆಲಬಲನ |
ಬಿಡದೆ ನೋಡುತೆ ಮುಗುಳುನಗೆಯೊಳು
ಜಡಿದು ಜಾಱುವ ಜಾರವನಿತೆಯ
ಗೊಡವೆಗೊಳಗಾಗಿಹುವಪಖ್ಯಾತಿಯಲಿ ಕೇಳೆಂದ || ೮೧

ಗುರುವಿನೊಳು ತಂದೆಯೊಳು ತಾಯೊಳು
ಹಿರಿಯರೊಳು ದೈವದೊಳು ಪಾಪದ
ಪರಿಗತಿಗಳೊಳು ಗೋವಿನೊಳು ತೀರ್ಥದೊಳು ತನ್ನವನು |
ಹೊರೆದ ದಾತಾರನೊಳು ಮಂತ್ರದ
ಪರಮಸೀಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಧರಣೀ
ಸುರರೊಳಂಜಿಕೆ ಹಿರಿದಿರಲುಬೇಕೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೮೨

ನೀತಿವಿದನಲ್ಲದ ಕುಮಂತ್ರಿಯ
ಧೀತಿಪರನಲ್ಲದ ಪುರೋಹಿತ
ನೇತಕಿವರಿಂದಾವ ಪುರುಷಾರ್ಥಂಗಳೈದುವುವು |
ಕಾತರಿಸಿ ಸಮರಾಂಗಣಕೆ ಬಲು
ಬೀತನಹ ಭೂಭುಜನ ದೆಸೆಯಿಂ
ಬೀತು ಹೋಹುದು ಸಕಲಸಂಪದವೆರಸ ಕೇಳೆಂದ || ೮೩

---

* ಪೊಡವಿಯೊಳಗೆ ಪುರೋಹಿತರನವ
ಗಡಿಸಿ ಧರ್ಮದ ಬಲದೆ ನಾಕಕೆ
ನಡೆವ ರಾಯರ ಹೊಯ್ದುಳಿಗೆ ಕೆಡಹು ಪರಾರ್ಥಗತಿಗೆ |
ಕಿಡಿಸುವರು ರಾಷ್ಟ್ರವನು ಕ್ಷಾತ್ರದ
ತಡೆಗಡಿದು ಚತುರಂಗಬಲವನು
ಹಿಡಿಹುಡಿಯ ಮಾಡುವರು ನಿರ್ಜರರರಸ ಕೇಳೆಂದ ||

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಙ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಧರ್ಮವಾವುದು ಮೇಣು ಜಗದೊಳ
ಧರ್ಮವಾವುದು ರಾಜಮಂತ್ರದ
ಮರ್ಮವಾವುದು ಮಾರ್ಗವಾವುದಮಾರ್ಗವೆಂದೇನು ।
ಕರ್ಮವಾವುದು ವಿಧಿವಿಹಿತದು
ಷ್ಕರ್ಮವಾವುವದೆಂಬ ಭೇದವ
ನಿರ್ಮಿಸಿರೆ ಸಾಕೆಂದು ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದನು ಭೂಪ ॥ ೮೪

ಸತಿಸಹಿತ ವಿರಚಿಸಿದ ಧರ್ಮ
ಸ್ಥಿತಿ ಸವೃದ್ಧಿಕವಾಗಿ ಸಲುವುದು
ಪತಿಗದಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೊಳು ಮಾಡಿದುದು ।
ಅತಿಶಯುವನ್ನೈದದು ಕಣಾ ಭೂ
ಪತಿಯೆ ಕೇಳಹಪರದ ಗತಿ ನಿಜ
ಸತಿಯು ದೆಸೆಯಿಂದಲ್ಲದೇ ಫಲಿಸುವುದು ಋಷಿಯೆಂದ ॥ ೮೫

ಅತಿಥಿಪೂಜೆಯನುಳಿದ ಜೀವ
ನ್ಮೃತನ ಧರ್ಮಸ್ಥಿತಿಯನಪಹರಿ
ಸುತೆ ಬಹನದಲ್ಲದವನನು ನಿರ್ಯಾಣಕಾಲದೊಳು ।
ಗತಿಗೆಡಿಸಿ ಕೊಂಡುಯ್ದು ವೈವ
ಸ್ವತನು ನಾಯಕನರಕದೊಳಗ
ದ್ದುತೆ ಬಹನು ಕುಲಕೋಟಿಸಹಿತವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೮೬

ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯನಿಮಿತ್ತ ಗರ್ವವ
ನೆಮ್ಮಿದೊಡೆ ತದ್ಗರ್ವದಿಂದುಜಿ
ದಿಮ್ಮಿತಹುದಾಕಾರ್ಯವಂತ್ಯಜರಾಲಯಂಗಳಿಗೆ ।
ನಿರ್ಮಮತೆಯೊಳು ನಡೆದುಪಕೃತಿಯೊ
ಳುಮ್ಮಹವನೈದುವವೊಲೊದಗುವ
ಕರ್ಮಿಗಳನೊಳಹೊಯ್ದು ಕೊಳ್ವುದು ಮರ್ಮ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳೈ ಮಾರ್ಗ ಮೂಱಾ
ಗಿರುತಿಹುದು ಸಂಪೂರ್ಣಧನಗುರು
ಪರಿಚರಿಯು ಪರಿವರ್ತನೆಗಳಂಬಿನಿತನತಿಗಳದು |
ತಿರುಗಿ ಬಂದೊಡೆ ನಾಲ್ಕನೆಯು ಪತ
ದೊರಕಲಱಿಯದು ಕಳಗಳನು ಸಂ
ವರಿಸುವ ನರೋತ್ತಮರುಗಳಿಗವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೮೮

ಕಾಯ್ದುದಕದಾಸ್ನಾನವೆಂಬುದ
ವೈದಿಕಾಂಗದೆ ಮಂತ್ರಸಾಧನ
ವೇದಹೀನರಿಗಿತ್ತದಾನವು ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲದೊಳು |
ಎಯ್ದಿಹ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳೆಂಬಿವು
ಬೂದಿಯೊಳು ಬೇಳದ ಹವಿಸ್ಸಿನ
ಹಾದಿಯಲ್ಲದೆ ಫಲವನೀಯುವು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೮೯

ಇಹಪರದಗತಿ ದಾನಧರ್ಮದ
ಬಹುಳತೆಗಳ ತಪಃಪ್ರಭಾವದ
ವಿಹಿತಪುಣ್ಯದ ಫಲದ ಬಳವಿಗೆಯೊಂದು ನೂಱಾಗಿ |
ಬಹುದು ಸದ್ವಂಶದೊಳು ಜನಿಸಿದ
ಮಹಿಮನಿರೆ ಲೋಕಾಂತರದ ಸುಖ
ವಹುದು ಸಂತಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನೈದಬೇಕೆಂದ ॥ ೯೦

ಚೋರನನು ಕಾಣುತ್ತೆ ಮರಳಿದು
ಚೋರನೆಂದೊಡೆ ಪತಿತನನು ನಿ
ಷ್ಠೂರತನದಿಂ ಪತಿತನೆಂದೊಡೆ ಸಮವು ದೋಷವದು |
ಸಾರುವುದು ಮಿಥ್ಯೋತ್ತರದೊಳು ವಿ
ಚಾರಿಸದೆ ನುಡಿವವರಿಗಿಮ್ಮಡಿ
ನಾರಕದ ಫಲ ತಪ್ಪದವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯೧

ವಿನುತಮಧುಕೈಟಭರ ಮೇದ
ಸ್ಸಿನೊಳು ಮೇದಿನಿಯಾದುದದ ತಾ
ನನುಭವಿಸುವೊಡೆ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿಗಳೆಂಬ ಪರಿಮಳದ ।
ಹೊನಲಿನೊಳು ಸಲೆ ಹೊರೆದು ಲೇಸಾ
ಗನುಭವಿಸುವುದದಲ್ಲದಿದ್ದೊಡೆ
ದನುಜಮಾಂಸವ ಭಕ್ಷಿಸಿದ ಫಲವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೯೨

ತನ್ನ ದಾನವನಪಹರಿಸಿ ಕೊಂ
ಡನ್ಯರಿತ್ತುದಕಡ್ಡಬೀಳುವ
ಕುನ್ನಿ ಜನರಱುವತ್ತು ಸಾವಿರವರುಷಪರಿಯಂತ ।
ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ವಿಷ್ಠೆಯೊಳು ಕ್ರಿಮಿ
ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಹರಿದನಱಿದು ನೀ
ನಿನ್ನ ಕೊಟ್ಟುದನುಳುಹಿಕೊಳ್ವುದು ಧರ್ಮವೆಲ್ಲೆಂದ ॥ ೯೩

ಕರಣಮೂಱಱೊಳಿತ್ತವಸ್ತುವ
ನಿರಿಸಿಕೊಂಡಿರೆ ಮಾಸಮಾಸಾಂ
ತರದೊಳೊಂದಕೆ ನೂಱುಮಡಿಯೊಳು ಕೋಟಿಪರಿಯಂತ ।
ಹಿರಿದಹುದು ದಾನಪ್ರಶಂಸೆಯು
ನರಸ ಕೇಳ್ಸ್ವರ್ಗನರಕವಿ
ದೆರಡಕೊಂದೇ ದಾನ ಕಾರಣವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೯೪

ದುಷ್ಕೃತವನೆಸಗುವರು ಫಲದೊಳು
ಕೊಕ್ಕರಿಸುವರು ಸುಕೃತವೆಂಬುದ
ಲೆಕ್ಕಿಸರು ತತ್ಫಲವನಿಚ್ಛೈಸುವರು ಮಾನವರು ।
ಇಕ್ಕದೆಱಿಯದೆ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಯದೆ
ಪುಕ್ಕಟೆಯೆ ಸ್ವರ್ಗಾದಿಭೋಗವು
ಸಿಕ್ಕಲಱಿವುದೆ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೯೫

ವರಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಗಳು ಕರ್ಣಾ ಭೂ
ಸುರರ ದೃಷ್ಟಿಗಳೆರಡಱೊಳೊಂದಕೆ
ಕೊರತೆಯಾಗಲು ಕಾಣನೆನಿಸುವನೆರಡನಱಿಯದಿರೆ |
ನಿರತವಿದು ಜಾತ್ಯಂಧನೆನಿಸುವ
ನರಸ ಕೇಳೈ ಮಾಂಸದೃಷ್ಟಿಗ
ಳಿರವಲೇ ಸರ್ವತ್ರ ಸಾಧಾರಣವು ಲೋಕದೊಳು || ೯೬

ವಾಚಿಸದೆ ವೇದಾರ್ಥನಿಚಯವ
ನಾಚರಿಸದಾಲಸ್ಯದಿಂದು
ತ್ಕೋಚಿಯಾಗಿ ಪರಾನ್ನದೊಳು ಸಂಪುಷ್ಟತನುವಾದ |
ನೀಚನಹ ಭೂಸುರನ ಕರುಳನು
ಬಾಚುವಳಲೈ ಮೃತ್ಯುವವನು ನಿ
ಶಾಚರನು ದ್ವಿಜನಲ್ಲ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೯೭

ಸರಸಿಜಾಕ್ಷನ ದಿವ್ಯನಾಮ
ಸ್ಮರಣವನು ಶ್ರುತಿಮೂಲವಾಕ್ಯೋ
ತ್ಕರುಷವನು ಭೂತಕ್ಕೆ ಹಿತವಹ ಮಾತನತಿಗಳೆದು |
ಪರರ ವಂಚನವ ತ್ರಿಕರಣದೊಳು
ಚರಿಸಲಾಗದು ಸರ್ವಥಾ ಸ
ತ್ಪುರುಷರಭಿಮತವಿದು ಕರ್ಣಾ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೯೮

ಉತ್ತಮರುಗಳ ನಿಂದಿಸುತ ದು
ರ್ವೃತ್ತನಾಗಿಯಧರ್ಮಕೋಟಿಯ
ನಿತ್ಯವಿಧಿ ತನಗಾಗೆ ಧರ್ಮದ ತಾರತಮ್ಯವನು |
ಎತ್ತಲೆಂದಱಿಯದೆ ಜಗಕ್ಕತಿ
ಮತ್ತನಾಗಿಹ ವೇದಬಾಹ್ಯನ
ಮೃತ್ಯುದೇವತೆ ಮುಱಿದು ಮೋದುವಳರಸ ಕೇಳೆಂದ || ೯೯

ಲೋಕಸಮ್ಮತವಾವುದದನು ನಿ
ರಾಕರಿಸುವವೆರುಗಳು ತಾವೇ
ನಾಕವಾಳರೆ ಜಗಕೆ ತಮ್ಮನದಾರು ಬಲ್ಲವರು।
ಬೇಕು ಬೇಡೆಂಬುದಕೆ ತಾವವಿ
ವೇಕಿಗಳು ಮೊದಲಿಂಗೆ ಪ್ರಾಮಾ
ಣೀಕರುಗಳವರಲ್ಲ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೦೦

ಚಕ್ರಿಯೊಬ್ಬಗೆ ಹತ್ತುಕಡಿಕರ
ಲೆಕ್ಕವೆಂತಾಚಕ್ರಿಹತ್ತಱ
ಲೆಕ್ಕವೊಬ್ಬಧ್ವಜಿಗೆಯಾಧ್ವಜಿಹತ್ತಱ ಸಮಾನ।
ಲೆಕ್ಕ ವೇಶಿಗೆ ವೇಶಿಹತ್ತಱ
ಲೆಕ್ಕವೊಬ್ಬರಸಿಂಗೆ ಘಾತಕ
ವೊಕ್ಕಲಿಕ್ಕುವುದರಸುತನ ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲೆಂದ ॥ ೧೦೧

ಬಲುಕರಿಸಿ ಭೂಮಿಯೊಳಗೊಂದಂ
ಗುಲವನೊತ್ತಿದವಂಗೆ ಪಶುಸಂ
ಕುಲದೊಳೊಂದೇ ಗೋವನಪಹರಿಸಿದ ದುರಾತ್ಮಂಗೆ।
ಅಱಿಪಿ ಪರರಂಗನೆಯುರೊಳಗೊ
ಬ್ಬಳನು ಭೋಗಿಸಿದಂಗೆ ನರಕದೊ
ಳುೞಿವದಲ್ಲದೆ ಬೇಱೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೦೨

ದಾನವಿರಹಿತನಾಗಿಜನಿಸುವ
ಮಾನವಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯವದಱಿನ
ನೂನದುಷ್ಕೃತಗೆಯ್ವನದಱಿಂ ಘೋರತರನರಕ।
ಆನರಕದಿಂ ಮರಳಿ ಪಾತಕ
ಯೋನಿಯೊಳು ದಾರಿದ್ರ್ಯವದು ತಾ
ನೇನ ಮಾಡೆಯು ಬೆನ್ನ ಬಿಡದವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೩

*
ಮೇರೆದಪ್ಪಿದ ಜಪ ಸುಕಲ್ಪಿತ
ಧಾರೆಯುಡುಗಿದ ದಾನ ದರ್ಭಾ
ಕಾರವಿರಹಿತವಾದ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿಗಳು ।
ಪಾರವೈದದ ಶೌಚ ವಿನಯವಿ
ಹಾರವಿಲ್ಲದ ಪೂಜೆ ತಾವ್ರುಪ
ಕಾರಿಯಹುವೇ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೦೪

---

* ಪಾಕಶಾಸನನೈದೆ ವೃತ್ರನ
ಥಾಕುಗಿಡಿಸಿ ದಧೀಚಿಯಸ್ಥಿಯೊ
ಳೌಕಿ ಹೊಯ್ಯಲು ದಾನವನ ತನು ನೀರೊಳಡಗೆಡೆಯ ।
ತೂಕಗುಂದಿ ಜಲಾಧಿದೇವತೆ
ಯೂಕಪರ್ದಿಯ ಕರುಣದೊಳು ದ
ರ್ಭಾಕೃತಿಯ ಕೈಕೊಂಡುದವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಆದಿಯೊಳು ಕಮಲಾಸನನು ಮಧು
ಸೂದನನು ಮಧ್ಯದೊಳು ಮೇಲಣ
ಹಾದಿಯೊಳು ಗಿರಿಜೇಶನೀತ್ರೈಮೂರ್ತಿವ.ಯವಾಗಿ ।
ಕಾದುಕೊಂಡಿಹುದಖಿಲಲೋಕವ
ನೈದೆ ದರ್ಭಾಂಕುಶದ ಮಹಿಮೆಯ
ಭೇದವನು ಬಣ್ಣಿಸುವನಾವನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಬೆರಳ ಮೊದಲೊಳು ಭೂಸುರರು ನಡು
ವೆರಳೆಡೆಯೊಳಾಪಾರ್ಥಿವರು ತುದಿ
ಬೆರಳೊಳಗೆ ವೈಶ್ಯರುಗಳೀಕ್ರಮದೊಳು ಪವಿತ್ರವನು ।
ಧರಿಸಬೇಹುದು ದಕ್ಷಿಣಕರಾಂ
ಬುರುಹದೊಳು ದಿನದಿನದ ಸಂಧ್ಯಾಂ
ತರದ ಸಮಯದೊಳರಸ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥

ಎಂಬ ಮೂರುಪದ್ಯಗಳು ಖ. ಜ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ 103ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

*
ಶ್ರುತಿಯುವೊಲು ಪಾವನತೆ ಕುರುಭೂ
ಪತಿಯುವೋಲಭಿಮಾನ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಪತಿಯುವೋಲ್ ಸತ್ಕೀರ್ತಿ ವಿದುರನವೋಲು ಸುಜ್ಞಾನ ।
ಕ್ಷಿತಿಯುವೋಲ್ ಸ್ಥೈರಣೆ ಸುಹೃತ್ಸಂ
ತತಿಯುವೋಲ್ ಪರಿಣಾಮ ಕುಂತೀ
ಸುತರವೊಲು ಸತ್ಯಾಧಿಕತೆ ಮೂಜಗದೊಳಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೧೦೫

ಗಗನದಗಲದಿನುಗುವ ವೃಷ್ಟಿಯೊ
ಳೂಗೆದ ಕೀಲಾಲವು ಸಮುದ್ರವ
ಹೊಗುವವೊಲು ನಾನಾಪ್ರಕಾರದ ರೂಪುಗಳೊಳಸೆವ ।
ಬಗುವಿಗೆಯು ದೈವದ ಪದಾಂಬುಜ
ಯುಗಳರಚನೆಯು ಪೂಜನೆಗಳವು
ಜಗದುದರನನು ಮುಟ್ಟದಿಹುವೇ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೬

ಜಲದೊಳಗೆ ವಾರಾಹವಿಷ್ಣು
ಸ್ಥಳದೊಳಗೆ ವಾಮನನು ವನಸಂ
ಕುಲದೊಳಗೆ ನರಸಿಂಹನಾಗಿಯೆ ಭಕ್ತನಿಕರವನು ।
ಸಲಹುತಿಹನೊಮ್ಮೆಯು ಜಗತ್ತ್ರಯ
ದೊಳಗು ಹೊಱಗೆಂದೆನ್ನದೀಪರಿ
ಜಲರುಹಾಕ್ಷನು ಕೃಷ್ಣ ಕೇಶವನಲ್ಲದಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೧೦೭

---

* ಗುರುತನುಜನವೊಲಾಯು ನೀಲಾಂ
ಬರನವೊಲು ಬಲ ದಶರಥನವೊ
ಲ್ಸಿರಿ ನದೀಜನವೋಲು ಶೌರ್ಯವು ರಘುಪತಿಯುವೋಲು ।
ಅರಿವಿನಾಶನ ನಹುಷನವೊಲೈ
ಶ್ವರಿಯು ಮಾರುತಿಯುವೊಲು ಗತಿ ಸಂ
ವರಿಸುವುದು ಹರಿಯೊಲಿದ ಮನುಜರಿಗಲ್ಲದಿಲ್ಲೆಂದ ॥

ಎಂಬ ಪದ್ಯವು, ಖ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ 104ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಕತ್ತಲೆಯು ಕಾಲಾಟ ಸೂರ್ಯನ
ನೊತ್ತುವುದೆ ದುಷ್ಕರ್ಮಕೋಟಿಗ
ಳತ್ತಮುಟ್ಟುವುವೈ ಮಹಾಪುರುಷರನು ಖಗಪತಿಯು ।
ಮುತ್ತುವುದೆ ವಿಷ ಕೃಷ್ಣರಾಯನ
ಭಕ್ತರನು ಪರಿಭವಿಸುವುದು ತಾ
ನೆತ್ತಲದು ಜಡಜೀವರಿಗೆಯುಳವೆಡುವುದಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೧೦೮

ಅಱಿಯಬಾರದು ಮುಂದೆ ಬಹ ದಿನ
ಬಿಱಿಸು ನೀನೆಚ್ಚತ್ತು ನಡೆ ವೈ
ಮಱೆಯದಿರು ನಿನ್ನಾತ್ಮಜರ ವೈರಾನುಬಂಧದೊಳು ।
ಬಱಿದಹುದು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವಿದ ನೀ
ನಱಿಯೆ ಮೇಲಣ ತಾಗುಬಾಗಿನ
ಹೊಱಿಗೆ ದೈವಾಧೀನವಾಗಿಹುದೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೦೯

ತೆಱಹುಗುಡದೆ ಧರಿತ್ರಿಯೊಳಗಿಡಿ
ಕಿಱಿದ ದೈತ್ಯಸಹಸ್ರಕೋಟಿಯು
ತಱಿದು ಭೂಭಾರವನಿಳುಹಿ ನಿರ್ಜರರ ದುಗುಡವನು ।
ಹಱಿದು ಹಾಯಿಕಿ ಭಕ್ತರನು ನೆಱಿ
[1] ಮೆಱೆಯಲೋಸುಗ ಜನಿಸಿದನು ಹರಿ
ಯಱಿಯಲಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಯನು ಮನುಜನಲ್ಲೆಂದ ॥ ೧೧೦

ಆತನಾಪಾಂಡವರ ಹರಿಬವ
ನಾತು ಪಾರ್ಥನ ರಥಕೆ ತಾನೇ
ಸೂತನಾದನಲೈ ನಿಮಗೆ ಜಯವೆಂತಹುದು ಹೇಳು ।
ಭೂತಳವನೊಪ್ಪಿಸುವುದಸುರಾ
ರಾತಿಯನು ಮಱೆವೊಕ್ಕು ಬದುಕುವು
ದೀತತುಕ್ಷಣವಲ್ಲದಿದ್ದೊಡೆ ಕಿಡುವಿರಕಟೆಂದ ॥ ೧೧೧

---

1 ಹೊರೆ. ಖ. ಜ.

ಜಲಧಿಯೊಳು ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ ತೀರ್ಥಾ
ವಳಿಗಳೊಳು ಸುರನದಿ ಮುನೀಶ್ವರ
ರೊಳಗೆ ವೇದವ್ಯಾಸನಾವ್ರತಿಗಳೊಳು ಹನುಮಂತ ।
ಜಲರುಹಾಕ್ಷನು ದೈವದೊಳು ಕೇ
ಳುತ್ತದ ಭೂಮೀಪಾಲರೊಳಗ
ಗ್ಗಳಯನೈ ಧರ್ಮಜನು ಪೃಥ್ವೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೧೨

ಈಪರಿಯ ಬೋಧೆಯೊಳು ನೃಪನನು
ತಾಪವನು ಮೋಣಿಸಿ ಕುಬುದ್ಧಿ
ವ್ಯಾಪಕನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೆಂಬಪಕೀರ್ತಿಯನು ಬಿಡಿಸಿ ।
ಕಾಪಥಂಗಳ ನಿಲಿಸಿ ತತ್ತ್ವಕ
ಲಾಪವಿಮಲಜ್ಞಾನದುದಯದ
ರೂಪ ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ಸೂರ್ಯೋದಯವ ಕಾಣಿಸಿದ ॥ ೧೧೩

ಧರಣಿಪನ ಸಂತೈಸಿ ಸನ್ಮುನಿ
ವರನು ತನ್ನಾಶ್ರಮಕೆ ತಿರುಗಿದ
ನುರತರಪ್ರೇಮದೊಳು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನೀಶ್ವರನು ।
ಪಱಿಯುದಮಲಾನಂದರಸದೊಳು
ಹೊರೆದು ಪೊಂಪುಳಿವೋಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ವರನ ನೆನೆದನು ರಾಯ ಗದುಗಿನ ವೀರನರಯಣನ ॥ ೧೧೪

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿಯು ಮುಗಿದುದು.

---

* ಬೆರಸಿ ದಂಡೆಯೊಳಿಹರು ಚಿತ್ತವ
ಬೆರಸಿಹರು ಬೇಱೊಬ್ಬರೊಳು ನಿಜ
ದೆರಕವೊಬ್ಬನೊಳಿಹುದು ಬೇಱೊಬ್ಬನೊಳಗೊಲವಿಹುದು ।

ವಿರಹವುಮನವೆರಡೊಡಲು ಚಿತ್ತದ
ಪರಿಯೆರಡು ವೈಯೆರಡು ನಾರಿಯ
ರೆರಡನಲ್ಲದೆ ಬಗೆಯರವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೧

ಜನಪ ಕೇಳ್ ಸಂಗಿಯನು ಕೃತಿಹೀ
ನನನು ಸೃಷ್ಟಾಗ್ನಿತ್ರಿತಯ ನಾ
ಶನನ ಬಹ್ವಾಶಿಯನು ಸತತಗ್ರಾಮಯಾಜಕನ |
ಮನುಜನಿಂದನಕಪಥಕಾರಿಯ
ನನಭಿಷೇಕದ ನೀಚದೇವಲ
ಕನ ವೃಥಾ ಮಂದಿಗಳ ಪೂಜಿಪುದಂಗವಲ್ಲೆಂದ ‖ ೨

ವಹ್ನಿಪೂಜೆಯ ವಿರಚಿಸದೆ ದಿನ
ಹನ್ನೆರಡನುಳಿದವನು ಕಾಲದ
ಮನ್ನಣೆಗಳೊಳು ಸಂಜೆಯನು ಮಾಡದ ಮಹೀಸುರನು |
ತನ್ನ ಮುಖದಿಂ ನಾಲ್ಕು ವೇದವ
ಭಿನ್ನವಾಗಿಯೆ ಮಾಡುವವನುರೆ
ಜನ್ಮಜನ್ಮದೆ ಶೂದ್ರನಹನೈ ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೩

ತನ್ನ ಮುಖದಿಂದಾರ್ಜಿಸಿದ ಸಂ
ಪನ್ನ ಧನವುತ್ತಮವು ಪಿತೃಧನ
ವಿನ್ನು ಮಧ್ಯಮ ಸಹಜಧನವು ಕನಿಷ್ಠ ಸತಿಯ ಧನ |
ಸನ್ನಿಹಿತವಧಮಾಧಮವದ
ರ್ಕೆನ್ನಳವೆ ಬಣ್ಣಿಸಲು ಪರಧನ
ದುನ್ನತಿಯೊಳಪದಶೆಯ ಬದುಕನು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೪

ದೆಸೆಗಳೇ ವಾಸಸ್ಸು ಲೀಲಾ
ಪ್ರಸರಣವು ನಿರ್ಲಜ್ಜೆ ಜಡೆ ರಂ
ಜಿಸುವ ಧೂಳೀಧೂಸರತೆ ಗಂಗಾಧರನವೋಲು |
ಎಸೆವ ಸುತರುಗಳಿಲ್ಲದಿರೆ ಶೋ
ಭಿಸುವುದೇ ಸಂಸಾರವೆಂಬುದು
ವಸುಧೆಯೊಳು ಪುಣ್ಯಾಧಿಕರುಗಳಿಗಲ್ಲದಿಲ್ಲೆಂದ ‖ ೫

ಯುವತಿಯರು ಪಾದಜರೊಳಾವಿ
ರ್ಭವಿಸಬಾರದು ಪಾಪಿಕಾಲಿಯು
ವವಿರಳಿತಜಪ ತೀರ್ಥಸೇವೆ ತಪಸ್ಸು ಮಂತ್ರಸುಖ |
ಶಿವನ ಪೂಜೆಗಳುತ್ತಮಾಶ್ರಮ
ವಿವನಳುಕದಂಘ್ರೈಸೆ ನರಕಾ
ರ್ಣವದೊಳಗೆ ಮುಳುಗಾಡದಿಹರೇ ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೬

ಕುಲಕೆ ಕಡೆ ಮಡದಿಯರು ಧನಸಂ
ಕುಲಕೆ ಕಡೆ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವ ನೃಪಸಂ
ಕುಲಕೆ ಕಡೆ ನಿರುಪಾಧಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಕಡೇ |
ನಿಲವಳಿಯದ ಸ್ವಾಂತರಂಗದ
ಬಳಕೆ ಯಿಂತಿರಲಶಿವೃತಿವ ನೀ
ತಿಳಿದು ನಡೆವೈ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾ ಮುನಿಪ ‖ ೭

ಕೆಸರೊಳಡಿಯಿಟ್ಟುದ್ದುಬಾತೇರಿದ
ಪಶುವನೊಂದನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತ್ರೀ
ಪಶುವಿನೊಂದಾಸೆರೆಯನಾಬ್ರಾಹ್ಮಣನಬಂಧನವ |
ವಸುಧೆಯೊಳಗೆ ಕುಟುಂಬವೊಂದಕೆ
ಸಸಿಯನುದ್ಧರಿಸುವ ಮಹಾತುಮ
ರೆಸೆವರೈ ಸ್ವರ್ಗಾದಿಭೋಗದೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೮

ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.



ಯಾನ ಸಂಧಿಪರ್ವ

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಕೌರವೇಶ್ವರನು ಸಂಜಯನನ್ನು ಜರೆದುದು

ಸೂಚನೆ

ವೀರಪಾಂಡವರಥಟನಾ ದನು
ಜಾರಿ ಹೇಳಿದ ವಚನರಚನೆಯ
ಕೌರವಗೆ ಬಂದರುಹಿ ಕೋಪಿಸಿ ಸಂಜಯನ ಜರಿದ ||

ಬೀಳುಕೊಂಡುದು ರಜನಿ ಕುರುಭೂ
ಪಾಲನುಪ್ಪವಡಿಸಿದನೋಲಗ
ಶಾಲೆಯೊಳು ನೆರೆಹಿದನು ಸಭ್ಯರನಾಪ್ತಮಂತ್ರಿಗಳ |
ಕೇಳುವೆವು ಕರೆ ಸಂಜಯನನವ
ರೋಲಗದ ವೈಸಿರಿಯನೆಂದು ನೃ
ಪಾಲನಟ್ಟಿದ ದೂತನೊಡನೈತಂದ ಸಂಜಯನು || ೧

ಬಂದು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಕುರುನೃಪ
ವೃಂದವನು ಪರಿವಾರವನು ಯಮ
ನಂದನನು ಬೆಸಗೊಂಡು ಕಳುಹಿದನುಚಿತವಚನದೊಳು |
ಎಂದು ಬಟಿಕಿನ ರಾಜಕಾರ್ಯವ
ನಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದನು ಚಿತ್ತೈ
ಸೆಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂಗೆ ದುರ್ಯೋಧನಗೆ ಕೈಮುಗಿದು || ೨

ಜೀಯ ಬಿನ್ನಹವಿಂದು ಪಾಂಡವ
ರಾಯರೈಶ್ವರ್ಯವನು ಸಾವಿರ
ಬಾಯ ಶೇಷನು ಹೊಗಟಲಳವಲ್ಲೆನ್ನ ಪಾಡೇನು |

ನಾಯಕರ ಕಡುಹುಗಳನವರವ
ರಾಯುತವನನಿಬರಿಗೆ ಕಮಲದ
ಳಾಯುತಾಕ್ಷನ ಕರುಣದಳತೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಯ್ತೆಂದ ॥ ೩

*ಓಲಗದೊಳುಬ್ಬಿದ್ದ ನುಡಿಗಳ
ಹೋಟಿ ತಮ [1] ತಮಗೆದ್ದು ಜಱಿದರು
ಕಾಳಗಕೆ ಕೈಗಟ್ಟಿ ಹಿಂಡೆದ್ದೊದಱಿದವೆನಿಪರ ।
ಮೇಲೆ ಸಂತೈಸಿದನು ಧರ್ಮನೃ
ಪಾಲನಲ್ಲಿಂ ಬಳಿಕ ಮುರಹರ
ನಾಲಯಕೆ ಪರಿಮಿತದೊಳರ್ಜುನನೆನ್ನ ಕರಿಸಿದನು ॥ ೪

ದೇವನಿದ್ದನು ಸತ್ಯಭಾಮಾ
ದೇವಿಯರ ನಸುಮುಲಗಿಯರ್ಜುನ
ದೇವನಂಕದ ಮೇಲೆ ಸಿರಿಪದಕಮಲವನು ನೀಡಿ ।
ನಾವು ಬರಲೆಮಗುಚಿತದೊಳು ಸಂ
ಭಾವನೆಯ ಮಾಡಿಸಿದನೆಮಗಿ
ನ್ನಾವುದನು ನೇಮಿಸಿದಿರೆನಲಿಂತೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೫

ಎಮಗೆ ಸರಿಯಿತ್ತಂಡದಲ್ಲಿಯು
ಮಮತೆ ಬೇಱೊಬ್ಬರೊಳು ಪಕ್ಷ
ಭ್ರಮೆಯ ಮಾಡೆವು ಹಿತವ ಬಯಸುವೆವೆರಡುಸಂತತಿಗೆ ।

* ಖ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ 3 ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ.
ಮುನ್ನ ಸಭೆಯೊಳಗಾನುನುಡಿದಾ
ಗನ್ನಗತಗದ ನುಡಿಗೆ ಭೂಪರು
ಭಿನ್ನರಾಗೊಡನೆದ್ದು ಬಳಿಕವಗಡಿಸಲೆನ್ನುವನು ।
ಮನ್ನಿಸಿದನಾಧರ್ಮಸುತನುರೆ
ಸನ್ನಿಹಿತದೊಳು ಮಱುದಿವಸ ಕರೆ
ದೆನ್ನ ಫಲುಗುಣ ಭೀಮರೊಡನಿಂತೆಂದನಸುರಾರಿ ॥
ಎಂಬ ಪದ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.
1 ತಮಗೆನ್ನ. ಜ.

ಕಮಲಮುಖಿ ಸುಲಿವಡೆದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ರಮಣ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ರಮಣ ಎಂದೊರಲಿದೊಡೆ ಸಂಜಯ ನೊಂದೆ ನಾನೆಂದ ॥ ೬

ಕಾವುದೈ ಗೋವಿಂದ ಸಲಹೈ
ದೇವಕೀಸುತ ಗಂಡರೈವರ
ಭಾವ ಬೆಟ್ಟಿತು ನೀನಲ್ಲೈ ದೇಸಿಗರಿಗಧಿದೈವ ।
ದೇವ ಕೆಟ್ಟೆನು ಕೆಟ್ಟೆನೈ ಕರು
ಣಾವಲೋಕನದಿಂದೆ ಸಲಹೈ
ಜೀವನವನೆಂದೊರಲೆ ಸಂಜಯ ನೊಂದೆ ನಾನೆಂದ ॥ ೭

ಭಂಟರಾಂ ಭಕ್ತರಿಗೆ ನೆನೆವರು
ನಂಟರೆಮಗೊಲಿದಂತೆ ಹೊಗಳಿದೊ
ಡೆಂಟುಮಡಿ ಮೆಚ್ಚುವೆವು ಮೆಚ್ಚುವು ತರ್ಕಸಾಧಕರ ।
ಉಂಟು ಪಾಂಡವರೈವರೊಳು ಬಲು
ನಂಟತನ ಮಱೆ ಯೇಕೆಯಿವರಿಗೆ
ಕಂಟಕರು ನಮಗಾದ ಕಂಟಕರೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೮

ನೆನೆವುದೆಂದನು ಪಾರ್ಥನಾಕಾ
ನನದೊಳಗೆ ಗಂಧರ್ವನೊಳು ಬಂ
ದನುವನಾಗೋಗ್ರಹಣದೊಳುಮಾಡಿದ ಪಲಾಯನವ ।
ವನಜಮುಖಿಯನು ಬಯಸಿದೊಡೆ ಬಿ
ಲ್ಲಿನೊಳು ಬಡಿವಡೆದುದನು ಕೌರವ
ಜನಪ ಮಱೆದಿರಲಾಗದೆಂದರಸಂಗೆ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೯

ವೀರಭೀಮನ ಗದೆಯ ಹೊಯ್ಲಿನ
ಭಾರಣೆಯುನೆನ್ನ ತುಳಬಾಪದ
ಸಾರಶಸ್ತ್ರಾವಳಿಯ ಮಳೆಗಾಲದ ಮಹಾದ್ಭುತವ ।

ಧೀರನಕುಲನ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಬಲು
ಕೂರಸಿಯು ಸಹದೇವಮತ್ಸ್ಯರು
ದಾರತೆಯು ನಿಮ್ಮರಸನಱಿದಿಹುದೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೧೦

ಅಂದು ಜೂಜಿನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ನಾ
ವೆಂದ ಮಾತುಗಳುಂಟು ತಾವದ
ಮುಂದೆ ನೋಡಲಿ ಕರ್ಣಶಕುನಿಸುಯೋಧನಾದಿಗಳು ।
ಇಂದು ನೆನೆವುದು ದೇಶಕಾಲವ
ಹಿಂದುಗಳೆಯದೆ ಬೇಗ ಮಾಡುವೆ
ವೆಂದು ಬಿನ್ನಹಮಾಡಹೇಳಿದನರ್ಜುನನು ನಿಮಗೆ ॥ ೧೧

ತೊಡೆಗಳಿಗೆ ಸುಕ್ಷೇಮವೇ ನಿ
ನ್ನೊಡೆಯನವನೊಡವುಟ್ಟಿದನ ವೈ
ಜಡಿದುದೇ ಪಾಲಿಸಿದೊಡನಿಬರಿಗಹುದು ರುಧಿರಜಲ ।
ಒಡನೆ ಹುಟ್ಟಿದ ನೂರ್ವರುಂ ವೈ
ಗೆಡರಲೇ ಬೆಸಗೊಳ್ವುದಂಜದೆ
ಯೊಡೆಯರಿಗೆ ಹೊಣೆಗೊಂಡೆ ಹೇಳೆಂದಟ್ಟಿದನು ಭೀಮ ॥ ೧೨

ಸಾಕು ಸಂಜಯ ಗಳಹದಿರು ಘಡ
ನೂಕಿವನನಾರಲ್ಲಿಗಟ್ಟಿದ
ರಾಕುತಾರರ ಬಯಲ ಗೃಹಗರ್ಜನೆಯ ಗರ ಹೊಡೆದು ।
ತೇಕಿ ತಲೆಕೆಳಗಾದನಿವನವಿ
ವೇಕಸಾಗರನೆಲೆ ನೃಪತಿ ಜಗ
ದೇಕವೀರನು ಕರ್ಣ ತಾನಿರೆ ಸಂಧಿಯೇಕೆಂದ ॥ ೧೩

ಮಂದೆಯೊಳು ವೈಮಱಿದು ಬಾಹಿರ
ರೆಂದ ಮಾತನು ರಾಜಸಭೆಯೊಳು
ತಂದು ಹರೆಹುವನಿವನು ಶಿಷ ನೆ ಜಗದ ಭಂಡನಲಾ ।

ಇಂದುಮೌಳಿಯನೊಂದುಬಾರಿಗೆ
ಹಿಂದುಮುಂದನು ಮಾಡುವೆನು ತಾ
ಮೆಂದಿ ಕುಂತೀಮಕ್ಕಳಿದಿರೇ ಎಂದನಾಕರ್ಣ ‖ ೧೪

ಭಂಡನೇ ಸಂಜಯನು ಲೋಕದ
ಭಂಡ ನೀನೆಲೆ ಕರ್ಣ ನಿನಗಾ
ಪಾಂಡವರ ಪರಿಯಂತವೇನಿನ್ನವರ ಸೇನೆಯೊಳು ।
ಪುಂಡನೊಬ್ಬನೆ ಸಾಕು ಕೆದಱುವೆ
ಗಂಡುಗರ್ವದ ಮಾತ ನಿನ್ನನು
ದಿಂಡುದಱಿವೆನು ಮುನಿದೊಡರ್ಜುನನೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ ‖ ೧೫

ಖುಲ್ಲನಿವನೀಕರ್ಣನವದಿರು
ಬಲ್ಲಿದರು ಬವರದೊಳು ಹಿಂದಿವ
ನಲ್ಲಿ ನಂಬುಗೆಯುಂಟೆ ಮರುಳೇ ಹೇಳಿ ಫಲವೇನು ।
ಇಲ್ಲ ನೋಡರ್ಜುನಗೆ ಪಡಿ ನರ
ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಜರರಲ್ಲಿ ಪನ್ನಗ
ರಲ್ಲಿ ಕೈವಾರಿಗಳ ನಾವಿನ್ನೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ ‖ ೧೬

[1] ಮುಱಿಯದಿರು ಗಾಂಗೇಯನೆಂದುದು
ಪರಮತತ್ತ್ವವು ಪಾರ್ಥನನು ಸಂ
ಗರದೊಳಾನುವರಿಲ್ಲ ಕೇಳಮರಾಸುರಾಳಿಯೊಳು ।
ದುರುಳರಾಡುವ ಹೊಳ್ಳುನುಡಿಯದು
ಹಿರಿಯರಭಿಮತವಲ್ಲ [2] ಸಂಧಿಗೆ
ಕೊರಳುಗೊಳಿಸುವುದುಚಿತವೆಂದನು ದ್ರೋಣನರಸಂಗೆ ‖ ೧೭

ಹುರುಳುಗಿಡಿಸುವಿರಾವು ನುಡಿದೊಡೆ
ಕರಗಿ ಕುಂತಿಯ ಮಕ್ಕಳೆಂದೊಡೆ
ಹರೆಹಿಕೊಳ್ವರಿ ಡಿಂಭವೆಮ್ಮೊಳು ಜೀವವವರಲ್ಲಿ ।

1 ಮುಱಿಯದಿರು, ಖ. 2 ಸಂಧಿಯನೆರಹುಗೊಳಿಸು, ಖ.

ಭರತಸಂತತಿಗಳೊಳು ಕೆಲಬರು
ನರರೆ ಕೆಲಬರು ಸುರರೆ ಸಾಕಂ
ತಿರಲಿ ಸಮರದೊಳೆನ್ನ ನೋಡೆಂದನು ಸುಯೋಧನನು ॥ ೧೮

ಬೇಡ ಮಗನೇ ಕೃಷ್ಣರಾಯನು
ರೂಡಿಸಿದ ಕಟ್ಟಾಳು ಕೆಲಕೆಲ
ರಾಡುವರು ಸಾಕ್ಷಾತುಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ ಹರಿಯೆಂದು ।
ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಹನಾತನವರನು
ಕೇಡನೊಂದನು ಮಾಡಲೀಯನು
ನಾಡನೊಪ್ಪಿಸು ಮಗನೆಯೆಂದನು ಬೆದಱ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ॥ ೧೯

ಮರುಳುಗಳಲಾ ಬೊಪ್ಪನವರೀ
ಮುರಹರನು ಹರಿಯೆಂದು ಮುನ್ನವೆ
ಅಱದಿಹೆನು ನೀವಂಜದಿರಿ ನಿಮಗಾಗದವಸಾನ ।
ಗುರುನದೀಸುತಮುಖ್ಯರಿರಲೀ
ಕುರುಕುಲಕೆ ಕೇಡಹುದೆ ಕೊಲುವೊಡೆ
ಸುರಪತಿಯು ಸುತನಳವೆಎಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯ ॥ ೨೦

ಭಾರ ಹೆಚ್ಚಿದೊಡೊಱಲಿ ಧರಣೀ
ನಾರಿ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದೊಡೆ ದೈ
ತ್ಯಾರಿ ಬಿಜಯಂಗೈದನಿಲ್ಲಿಗೆ ಮನುಜವೇಷದೊಳು ।
ಭೂರಿದೈತ್ಯರನೊರಸಿದನು ಕೈ
ಯಾರೆ ಬಱಿಕರ್ಜುನನ ಕೈಯೊಳು
ಕೌರವರ ಕೊಲಿಸುವನು ನಾವಿನ್ನಂಜಲೇಕೆಂದ ॥ ೨೧

ಕಾವನಾತನು ಕೊಲುವನಾತನು
ಸಾವನಾತನ ಕೈಯೊಳಾಗಲಿ
ನೀವು ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಸುಖದೊಳು ರಾಜ್ಯವಾಳುವುದು ।

ಸಾವವರು ನಾವಂಜಿ ಬದುಕೆವು
ನೀವು ಚಿಂತಿಸಬೇಡಿ ನಿಮ್ಮನು
ಕಾವನೈ ಕರುಣದೊಳು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ || ೨೮

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿಯು ಮುಗಿದುದು.

ಭಗವದ್ಯಾನಪರ್ವ

ಆ ರ ನೆ ಯ ಸ ಂ ಧಿ .

ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿಯು ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಆಲೋಚಿಸಿದುದು.

ಸೂಚನೆ.

ಸಮರದನುಸಂಧಾನದೊಳು ಸಂ
ಭ್ರಮಿಸೆ ಶೌರಿ ಸಮೀರಸುತನನು
ಸಮತೆಯೊಳು ಸೇರಿಸಿದನಂದು ಸಮಗ್ರಸೂಕ್ತಿಯೊಳು ||

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಧರ್ಮಜನಹಿತಮಂತ್ರಿಯು
ಬೀಳುಕೊಟ್ಟನು ಬಂದನಸುರಾರಾತಿಯೋಲಗಕೆ |
ಮೇಲಣನುವಿನ್ನೇನು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲ ಕರುಣಿಸು ಕೌರವಕ್ಷಿತಿ
ಪಾಲನೊಳು ನಮಗೇನು ಘಟಿಸುವುದೆಂದು ನೃಪ ನುಡಿದ || ೧

ಕ್ಷಮೆಗೆ ಸೇರುವರಲ್ಲ ಮೂರ್ಖರು
ಕುಮತಿಗಳು ಮುಂದಱಿಯ [1] ದವರ
ಕ್ರಮದನೆಗಱಿಕೆಯಱಿವುದನ್ವಯದಮಳ ಕೀರ್ತಿಗಳ |

---

1 ರವರಕ್ರಮದ ನೆಗಱಿದೊಡಱಿವುವನ್ವಯದಮಲಕೀರ್ತಿಗಳು, ಟ.

ನಮಗೆ ಹದನಿನ್ನೇನು ಸಂಧಿಯೊ
ಸಮರವೋ ಚಿತ್ತೈಸಿ ಬೆಸಸೈ
ಕಮಲಲೋಚನ ಎಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದನು ಯಮಸೂನು ॥

ಏನು ನಿನ್ನಭಿಮತವು ವರಸಂ
ಧಾನವೋ ಸಂಗ್ರಾಮವೋ ನಯ
ವೇನು ಮನದೊಳವರಿಯೊಳರಿಸದೆ ಹೇಳು ನಿಶ್ಚಯವ ।
ನೀನೊಲಿದ ಹದನಾವುದದನೊಲಿ
ದಾನು ಘಟಿಸುವೆನೆಂದು ಕುಂತೀ
ಸೂನುವನು ಬೆಸಗೊಂಡನಸುರಾರಾತಿ ನಸುನಗುತ ॥

ಅಱುವುವೊಡಲುಗಳವನಿ ಸಾಗರ
ವೆಱಿಯಲುಱುವುದು ಕೀರ್ತಿ ಸೋದರ
ರೊಳಗೆ ನೆಱೆ ಕಡಿದಾಡಿ ಬದುಕಿದನೆಂಬ ದುರ್ಯಶದ ।
ಹಱುವು ಹೊಱುವುದು ದೇವ ಸುಡಲೀ
ನೆಲನನಾ ಕೌರವನ ಕೈಯೊಳು
ಕೆಲವುನಗರಂಗಳನು ಕೊಡಿಸಿಯೆ ಸಂತವಿಡು ಎಂದ ॥

ವರಕುಶಸ್ಥಳವನು ವೃಕಸ್ಥಳ
ಪುರವ ವಾಸಂತಿಯನು ಕೌರವ
ಧರಣಿಪಾಲನೊಳೀಸಿಕೊಡುವುದು ವಾರಣಾವತವ ।
ಶರಧಿಮೇರೆಯೊಳೈದನೆಯ ಪು
ರವರವನೊಲಿದುದ ಕೊಡಲಿ ಮನವ
ಚ್ಚರವೆ ಮಱೆದೋಲೈಸುವೆವು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಭೂಪತಿಯ ॥

ನೀವು ಬಿಜಯಂಗೈದು ಸಂಧಿಯ
ನಾವಪರಿಯೊಳು ಘಟಿಸಿ ಕುರುಭೂ
ಪಾವಳಿಯೊಳವ್ವಿರವು ಸಂಭವಿಸುವವೊಲೆಸಗುವುದು ।

ಲಾವಕರ ನುಡಿಗಳೊಳು ಕೆಡುವುದು
ಕೋವಿದರ ಮತವೆಲ್ಲ ಮೇಲೆಮ
ಗಾವಮನವುನಿಸಿಲ್ಲ ಸಂಧಿಯು ರಚಿಸಿ ಸಾಕೆಂದ ॥ ೬

ಎನೆ ಮುರಾಂತಕನಳುಕಿ ಯುಮನಂ
ದನನ ಮತಿ ಸಂಧಾನದೊಳು ಸಂ
ಜನಿಸಿತಾದೊಡೆ ಕಾಣೆನವನಿಯು ಹೊಱಗೆ ಹಱವುಗಳ ।
ಮನದೊಳನುಸಂಧಾನವೆಂತಕ
ತನುಜನೊಳು ತೊಳಸಾಯ್ತು ತೋಟಿಯು
ನೆನೆಹು ತಾನೆಂತೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತಿರ್ದನಸುರಾರಿ ॥ ೭

ಎಲೆ ಕೃತಾಂತಜ ವೈರಿಭೂಮಿಪ
ಕುಲಕೃತಾಂತ ಸರಾಗನತಿನಿ
ರ್ಮಲನು ನೀನಹೆಯಾಸುಯೋಧನನಧಿಕಕಲ್ಮಷನು ।
ನೆಲನ ಕೊಡಲಱಿಯನು ವೃಥಾ ಕ
ಕ್ಕುಲಿತೆಯಲ್ಲದೆ ಕಾಣೆನಿದಱೊಳು
ಫಲವೆನೆಂದಸುರಾರಿ ನುಡಿದನು ಧರ್ಮನಂದನಗೆ ॥ ೮

ಅರಸನಭಿಮತವಿಂದು ಸಂಧಿಗೆ
ತೆರಳಿತಲೆ ಪವಮಾನಸುತ ನಿ
ನ್ನಱಿತವಾವುದು ಮನವ ವಂಚಿಸಬೇಡ ಹೇಱೆನಲು ।
ಧರಣಿಪತಿ ತಪ್ಪುವನೆ ಕರ್ಕಶ
ತರವ ಕದನದೊಳೇನುಫಲ ಸೋ
ದರರ ವಧೆಗೊಡಬಡುವನಲ್ಲಸುರಾರಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯

ಹಗೆಯೊಳಮ್ಮವರಲ್ಲಿಯೆದೆಗಿ
ಚ್ಚುಗಳ ಖುಲ್ಲಕುಠಾರರಪನಂ
ಬುಗೆಯು ಬಳಸಿದರದು ಪುರಾಕೃತಕರ್ಮದವಶೇಷ ।

ಬಗೆಯೆನವಮಾನವನು ಕೌರವ
ರಗಡುಮಾಡಿದರೆಂಬ ಚಿತ್ತದ
ದುಗುಡವೆಮಗಿನ್ನಿಲ್ಲ ಸಂಧಿಯ ರಚಿಸು ಸಾಕೆಂದ ‖ ೧೦

ಎಲೆ ಮಹಾದೇವಾಯ್ತು ಹಾಲಾ
ಹಲ ಸುಧಾರಸವುಕ್ಕಿದುರಿಯು
ಗ್ಗಳದ ಸೀತಲವಾಯ್ತು ಸಿಡಿಲಾಟೋಪ ನಯವಾಯ್ತು ।
ಕೊಳುಗುಳಕೆ ಪವಮಾನನಂದನ
ನಳುಕಿದನು ಮಝು ಮಾಯೆ ಕುಂತೀ
ಲಲನೆ ಪಡೆದಳೊ ಮಗನನೆಂದನು ದಾನವಧ್ವಂಸಿ ‖ ೧೧

ಈತನಭಿಮತವಿದು ಜಗದ್ವಿ
ಖ್ಯಾತಸಾಹಸ ಪಾರ್ಥ ಹೇಳೈ
ನೂತನಾಳಾಪವನು ಕೇಳ್ವೆವು ಶ್ರುತಿರಸಾಯನವ ।
ಭೀತಿ ಬೇಡೆಂದೆನಲು ನಮಗಿ
ನ್ನೇತಱಭಿಮತವೇನ ಹೇಳಿದೊ
ಡಾತುಕೊಳ್ವೆನು ಸಿರದೊಳೆಂದನು ಪಾರ್ಥ ಕೈಮುಗಿದು ‖ ೧೨

ನಕುಲ ನೀ ಹೇಳೇನು ಹದ ನಿ
ನ್ನ ಕುತಿ ಸಾಮವೊ ಭೇದ ಸಮರವೊ
ಸುಕರಮಂತ್ರವೆನಗಿವೆ ನೀನೆಮಗಂಜಬೇಡೆನಲು ।
ಯುಕುತಿಯೇ ಹಾಗಹುದುಭಯರಾ
ಜಕವ ಸಂತೈಸುವುದು ಬೇಱಿಮ
ಗುಕುತಿಯೆಲ್ಲಿಯದೆಂದನಾಮಾದ್ರೇಯ ವಿನಯದೊಳು ‖ ೧೩

ಆವುದಭಿಮತವೇನು ಹದ ಸಹ
ದೇವ ನೀ ಹೇಳೆನಲು ಕೇಳಲೆ
ದೇವ ಸೇರದು ಸಂಧಿ ಸಂಗರವೆನಗೆ ಸಮ್ಮತವು ।

ಆವವಿಧದೊಳು ಸಮರವನೆ ಸಂ
ಭಾವಿಸುವುದೆನೆ ನಗುತ ವರರಾ
ಜೀವಲೋಚನನಟ್ಟಿದನು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಚರರುಗಳ ॥ ೧೪

ದೇವಿ ಚಿತ್ತೈಸುವುದು ವರವಸು
ದೇವನಂದನನಟ್ಟಿದನು ಸಂ
ಭಾವಿಸುವುದರಿರಾಯರೊಳು ಸಂಧಾನಸಂರಂಭ ।
ನೀವು ಬಿಜಯಂಗೈದು ಚಿತ್ತದೊ
ಳಾವ ಹದ ನಾಹದನನಾ ರಾ
ಜೀವನಾಭಂಗರುಹಿ ಯೆಂದರು ಚರರು ಕೈಮುಗಿದು ॥ ೧೫

ಏನು ಹದನೇನೇನು ವರಸಂ
ಧಾನವೇ ಕೌರವರೊಡನೆ ಸು
ಮ್ಮಾನವೇ ಪತಿಗಳಿಗೆ ಪಾಪಿಗಳಿಖಿದರೋ ಸತಿಯು ।
ದಾನವಾಂತಕನೆಸಗುವನೆ ತ
ಪ್ಪೇನು ತಪ್ಪೇನೆನುತ ನಸುಮುಸು
ಳ್ದಾನನಾಂಬುಜದಬಲೆ ಬಂದಳು ಕೃಷ್ಣನೋಲಗಕೆ ॥ ೧೬

ಭ್ರೂಲತೆಯು ಸುರಚಾಪದುರುಕೇ
ಶಾಳಿಗಳ ಕಾರ್ಮುಗಿಲಪಾಂಗದ
ಸಾಲ ಕುಡಿಮಿಂಚುಗಳ ನೂಪುರರವದ ಮೊಳಗುಗಳ ।
ಆಲತಾಂಗಿಯು ಗಮನವೇ ಮಳೆ
ಗಾಲದಂತಿರೆ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಕು
ಲಾಳಿ ನಿಲುವುದೆ ಪವನಜನ ಸಂಪ್ರತಿಯು ಸೇರುವೆಗೆ ॥ ೧೭

ಕವಿದ ಚಿತ್ರಾವಳಿಯು ದಡ್ಡಿಯು
ವಿವಿಧಭಟರುಗ್ಗಡಣೆಯೊಳು ವರ
ಯುವತಿ ಬಂದಳು ಸಖಿಯರೊಯ್ಯಾರದೊಳು ನೃಪಸಭೆಗೆ ।

ನವನವಲಾಹಕದೊಳಗೆ ಮಿಂಚಿನ
ಗವಿಸಹಿತ ಮಱಿವೋಡವಾವಿ
ರ್ಭವಿಸಿತೆನೆ ದಂಡಿಗೆಯನಿೞಿದಳು ಹೊಕ್ಕಳೋಲಗವ ॥ ೧೮

ಎಲೆ ಸಮೀರಕುಮಾರ ಸಂಪ್ರತಿ
ಗೆಳಸಿದೈ ಕಲಿತನವ ನೀರೊಳು
ಕಲಕಿದೈ ಕೈವಾರವಾದುದೆ ಕೌರವೇಂದ್ರನೊಳು ।
ಕಲಿಸಿದೈ ಕೃಷ್ಣಂಗೆ ನೀತಿಯ
ಬಳಸಿದೈ ಬಹುಮತವ ನರಕದೊ
ಳೞಿಹಿದೈ ಶಶಿಕುಲವನೆಂದನಿಲಜನ ನೋಡಿದಳು ॥ ೧೯

ಬೇಡಲಟ್ಟುವನೇ ಮಹೀಪತಿ
ನಾಡೊಳೈದೂರುಗಳನವರೊಳು
ಮಾಡುವಾತನು ಕೃಷ್ಣನೇ ಸಂಧಾನವನು ನಿಮಗೆ ।
ಕೇಡುಗರ ಕೌರವನೃಪಾಲರ
ಕೂಡಿ ಬದುಕುವ ಭೀಮಸೇನನೆ
ರೂಢಿಸಿತಲಾ ನಿಮ್ಮ ಸಿರಿ ಸೋದರರ ಸೇರುವೆಗೆ ॥ ೨೦

ಯತಿಗಳಾದಿರಿ ನೀವು ರೋಷ
ಚ್ಯುತರಲೇಬೞಿಕೇನು ಧರ್ಮ
ಜ್ಞತೆಯ ನೆಲೆಗಳನಱಿದ ಮನವೆಱಗುವುದೆ ಕಾಳಗಕೆ ।
ಕ್ಷಿತಿಯಪಾಲಿಸುವುದು ವಿರೋಧ
ವ್ಯತಿಕರವ ಬಿಸುಡುವುದು ಕುಂತೀ
ಸುತರು ಕೌರವನೊಡನೆ ಸುಖದೊಳು ರಾಜ್ಯವಾಳುವುದು ॥ ೨೧

ಭೀಮ ಬಲವೆದರಾತಿಸೇನಾ
ಭೀಮ ಕುರುಕುಲಕುಸುಮಮಾರ್ಗಣ
ಭೀಮ ಮಱಿದೈ ಮಾನಿನಿಯ ಘನಮಾನಹಾನಿಗಳ

ರಾಮನಬಲೆಗೆ ಕುದಿದ ಬಲುಸಂ
ಗ್ರಾಮವೆನು ನೀ ಕೇಳ ಬಿಯಲಾ
ಪ್ರೇಮದೊಳು ನೋಡೆನ್ನ ನೆಂದಳು ದ್ರೌಪದೀದೇವಿ ॥ ೨೨

ಧರೆಗೆ ಕಟ್ಟಭಿಮಾನ ಹೆಂಡಿರ
ಹರಿಬವಾಹರಿಬದೊಳು ಕೆಡಹುವ
ರರಿಯನವಗಡಿಸಿದೊಡೆ ಸಾವರು ವಾಸಿಯುಳ್ಳವರು ।
ಸುರನರೋರಗರೊಳಗೆ ನಿಮ್ಮೈ
ವರಿಗೆ ಸರಿಯಿಲ್ಲೈವರಬಲೆಯು
ಹರಿಬದೊಳು ಹಂಗಾದರೆಂಬಪದೆಸೆಗೆ ನೋನುವರೇ ॥ ೨೩

ಸೋಲ ಗೆಲ್ಲವದೇಕೆ ಕುರುವಂ
ಶಾಳಿಯೊಳು ಸೋದರರು ನೀಂ ಪಾಂ
ಚಾಲರಾವೇ ಹೊಱಗು ನಿಮ್ಮೊಳು ಸಲುಗೆ ನವಗೇಕೆ ।
ಮೇಳವೇ ಸಿರಿ ಗಳಿಸಲರಿದು ಜ
ನಾಳಿ ಹೆಂಡಿರಪೂರ್ವವೇ ಕ್ಷಿತಿ
ಪಾಲಕರು ನೀವಾಗಲೆಮಗದು ಪರಮಪರಿಣಾಮ ॥ ೨೪

ಮುಂದಲೆಯ ಹಿಡಿದೆಳದು ಸಭೆಯೊಳು
ತಂದು ಸೀರೆಯ ಸೆಳದರವದಿರ
ಮುಂದೆ ಮೌನದೊಳಿದ್ದರಲ್ಲದೆ ಪತಿಗಳುಸುರಿದರೆ ।
ಅಂದು ನೀ ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಕೊಂಡುದ
ನಿಂದು ಮಱದೈ ಸಂಧಿಗೋಸುಗ
ಮುಂದುವರಿದೈ ಕೃಷ್ಣ ಎಂದಳು ದ್ರೌಪದೀದೇವಿ ॥ ೨೫

ತನಯರೈವರು ವೀರಸಹದೇ
ವನು ಘಟೋತ್ಕಚನೀಸುಭದ್ರಾ
ತನಯನೆನ್ನಯ ತಂದೆ ಮೂಱು ಕ್ಷೋಹಿಣೀಸೇನೆ ।

ಇನಿಬರೇ ಕಾದುವರು ದುಶ್ಶಾ
ಸನನ ರಕುತವ ಕುಡಿದು ಕುರುಕುಲ
ವನವ ಸುಡುವರು ನಿಮ್ಮ ಹಂಗೇಕೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ ॥ ೭೬

ವರಸತಿಯು ಬಿಸುಸುಯ್ಲ ಗಾಳಿಯೊ
ಳುರಿ ಜಡಾಳಿಸೆ ರೋಷವುಯುದು
ಬ್ಬರದೊಳೌಡೊತ್ತಿದನು ಹಿಡಿದನು ಖತಿಯನಹಿತರೊಳು ।
ತರುಣಿ ಸೈರಿಸು ಸೈರಿಸಿನ್ನೀ
ಸುರಿವ ಕಂಬನಿಗಳಿಗೆ ಶತಸಾ
ವಿರಮಡಿಯು ಕಂಬನಿಯು ಸುರಿಸುವೆ ಹಗೆಯ ಹೆಂಡಿರೊಳು ॥

ಉರಿಯೊಗುವ ಮೀಸೆಯನು ಬೆರಳೊಳು
ಮುರಿದು ನೆಗಹಿದ ವಾಮಕರದೊಳು
ತರುಣಿಯನು ಸಂತೈಸಿ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯೋಗಿ ಖಾತಿಯೊಳು ।
ನರಕಮರ್ದನ ಕೇಳು ಕೌರವ
ನರಿಗಳಿದಿರೇ ಕೀಳುವೆನು ಕುಲ
ಗಿರಿಗಳನು ತೊಡೆವೆನು ಕೃತಾಂತನ ಬಾಳದಕ್ಕರವ ॥ ೭೮

ಯಮಸುತನ ಬಗೆಯಂತುಟೆಂದಾ
ಕ್ರಮಕೆ ಮೊಗದಿರುಹಿದೆನು ದಿಟವೀ
ಕಮಲವದನೆಯ ಹರಿಬವೆನ್ನದು ಪತಿಗಳನಿಬರೊಳು ।
ಎಮಗೆ ಸಂಪ್ರತಿಗಿಲ್ಲ ಮನ ಘನ
ಸಮರವೇ ಸರ್ವಾರ್ಥ ಕೋಪ
ಶ್ರಮಕೆ ರಿಪುರುಧಿರಾಂಬುಪಾನವೆ ವಿಪುಳಫಲವೆಂದ ॥ ೭೯

ಕೆಡಹಿ ರಿಪುವನು ಕರುಳುದಂಡೆಯ
ಮುಡಿಸುವೆನು ಮಾನಿನಿಗೆ ರಕುತವ
ಕುಡಿಯಲೆಱೆವೆನು ಶಾಕಿನಿಯರಿಗೆ ತತ್ಸಹೋದರರ

ನಡೆದು ಸಂಧಿಯ ಮಾಡು ಮುರರಿಪು
ಕೊಡಿಸು ನಾಲ್ಕೂರುಗಳ ನಿವರಿಗೆ
ತಡೆಯದೆರಡೂರುಗಳ ಕೊಳ್ವನು ಕೌರವೇಂದ್ರನೊಳು ‖ ೩೦

ಆರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.



ಏ ಳ ನೆ ಯ ಸ ಂ ಧಿ .

ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಹಸ್ತಿನಾಪುರಿಗೆ ಬಂದುದು.



ಸೂಚನೆ.

ದುರಿತವಿಪಿನಕೃಶಾನು ಯದುಕುಲ
ವರಕುಶೇಶಯಭಾನು ನಿಜಪದ
ಶರಣಜನಸುರಧೇನು ಹೊಕ್ಕನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವ ‖

ದೇವ ಸಂಧಿಯನಱಿದು ಮಾಡುವು
ದಾವು ಮೊಗದಿರುಹಿದವರೀಸಹ
ದೇವನೀಯಭಿಮನ್ಯುಪೀಡ್ರೌಪದಿಘಟೋತ್ಕಚರ ।
ಭಾವವೆಮ್ಮಯ ಭಾವವರ್ಜುನ
ದೇವಧರ್ಮಜನಕುಲರೆಂದುದ
ನಾವು ಮಿಸುಕುವರಲ್ಲ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಭೀಮ ‖ ೧

ಕೆಲರು ಸಂಪ್ರತಿಗೊಲಿವರಿದಱೊಳು
ಕೆಲರು ವಿಗ್ರಹಕೆಳಸುವರು ನಿ
ಮ್ಮೊಳಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಿಲ್ಲದಿರೆ ನೃಪಕಾರ್ಯವೆಂತಹುದು ।

ತಿಳಿದು ಹೇಳಿವೆನೀಶ ಪರಮಂ
ಡಲಕೆ ಪಯಣವ ಮಾಡುವೊಡೆ ನಾ
ವಳುಕಿದವೆರಲ್ಲೆನಲು ಕೃಷ್ಣಂಗರಸನಿಂತೆಂದ ॥ ೧

ವಿದಿತವೈದೂರುಗಳ ಕೊಟ್ಟೊಡೆ
ಹದುಳವಿಡುವುದು ಮುನಿದರಾದೊಡೆ
ಕದನವನು ಜೋಡಿಸುವುದುಚಿತಾನುಚಿತದನುವಱಿದು ।
ಹದನ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ಸಾಕಿ
ನ್ನಿದು ನಿದಾನವು ಬಗೆಯುಲೆಮ್ಮ
ಭ್ಯುದಯು ನಿನ್ನಾಧೀನವೆಂದನು ಧರ್ಮನಂದನನು ॥ ೩

ಪಯಣವನು ನಿಶ್ಚೈಸಿ ದನುಜಾ
ರಿಯನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡವನಿಪತಿ ಪಾ
ಳಯದೊಳಗೆ ಸಾಱಿಸಿದನಗ್ಗದ ಮಂಡಳೀಕರಿಗೆ ।
ನಯವಿದನು ಮಱುದಿವಸ ಮಂಗಳ
ಮಯಮುಹೂರ್ತದ ಜೋಯಿಸರ ಜೋ
ಕೆಯೊಳು ನಿರ್ಗಮನಿರತನಾದನು ಕೃಷ್ಣನೊಲವಿನೊಳು ॥ ೪

ಮೊರೆಯೆ ದುಂದುಭಿಶಂಖಕಹಳೆಗ
ಳುರುಮೃದಂಗಾದಿಗಳು ಭೂಸುರ
ಸುರಭಿಗಳ ಬಲವೆಂದು ದಧಿದೂರ್ವಾಕ್ಷತಾದಿಗಳ ।
ಧರಿಸಿ ಧರಣೀದೇವರನು ಸ
ತ್ಕರಿಸಿ ಕರತಳದಿಂದೆ ನಾಸಿಕ
ದೆರಲ ಚಂದ್ರೋದಯವನೀಕ್ಷಿಸಿ ದೇವ ಪೊಱಮಟ್ಟ ॥ ೫

ಘನಬಳಾಹಕಸೈನ್ಯಸುಗ್ರೀ
ವನನು ನಿರ್ಮಳಮೇಘಪುಷ್ಪವ
ನನುವಿನೊಳು ಹೂಡಿದನು ಸಾತ್ಯಕಿ ಹೇಮಮಯರಥಕೆ ।

ಧನುವೆನಸ್ತ್ರ ಸುದರ್ಶನಂಗಳ
ಕನಕಕವಚಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣವನು ಸೆಂ
ದನದೊಳಿರಿಸೆಂದಸುರರಿಪು ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ನೇಮಿಸಿದ ॥ ೬

ಇವರಿಗವದಿರು ನೆಟ್ಟನೆ ಎಮುನಿ
ವವರು ನಾವಿವರವರು ಮತ್ತಂ
ತಿವರಿಗವನಿಯನೀಸಿ ಕೊಡುವುದೆ ನಮ್ಮ ಭರವಸಿಕೆ ।
ಅವಗಡಿಸಿದೊಡೆ ಕಾದುವೆವು ಕೌ
ರವರು ಖುಲ್ಲರು ರಥದೊಳಗೆ ಕೈ
ದುವನು ತುಂಬೆಂದಸುರರಿಪು ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ನೇಮಿಸಿದ ॥ ೭

ಕಲಿತಸನ್ನಾಹದೊಳು ಸಾರಥಿ
ಸುಟಿಸಿದನು ಹೊಂದೇರನಭ್ರಕೆ
ತಳಿತುವಮಲಚ್ಛತ್ರಚಾಮರಸಿತಪತಾಕೆಗಳು ।
ಅಳುಕೆ ನೆಲನಕ್ಷೋಣಿಬಲವಿ
ಟ್ಟಳಿಸಿ ನೆರೆದುದು ರಥಕೆ ದಾನವ
ಕುಲದಿಶಾಪಟ ಕೃಷ್ಣ ಬಿಜಯಂಗೈದನೊಲವಿನೊಳು ॥ ೮

ಕಳುಹುತೈತಂದಖಿಲಪಾಂಡವ
ಬಲಕೆ ನೇಮವ ಕೊಟ್ಟು ಧರ್ಮಜ
ಫಲುಗುಣರ ನಿಲಿಸಿದನು ಸಹದೇವನನು ನಕುಲನನು ।
ಕಳುಹಿದನು ನೀಂ ಮರಳನಲು ಬೆಂ
ಬಳಿಯೊಳನಿಲಜನೈದಿ ಹಗೆಯೊಳು
ಕಲಹವನು ಮಸಗೆಂದು ನಂಬುಗೆಗೊಂಡು ಮರಳಿದನು ॥ ೯

ದೇವಿಯರು ನೀಂ ಮರಳಿಯೆನೆ ರಾ
ಜೀವನಾಭನ ಹೊರೆಗೆ ದ್ರೌಪದಿ
ದೇವಿ ಬಂದಳು ಹಣೆಯ ಚಾಚಿದಳಂಘ್ರಿಕಮಲದೊಳು ।

ಸ್ಥಾವರಕೆ ಜಂಗಮಕೆ ನೀನೀ
ಜೀವಚೇಷ್ಟಕನವದಿರಂತ
ರ್ಭಾವವೇನು ನೀಂ ಬಲಿಯಲಾಗದು ಸಂಧಿಕಾರ್ಯದೊಳು ॥ ೧೦

ಖಳರು ತಮ್ಮುಕ್ಕತಿಯ ಕೀಲನು
ಕಳಚಿ ಕಳಗರು ಮರಳಿ ಹೊಡುವ್ರೊ
ಡಳುಕಿದರು ನನ್ನವರು ಪತಿಗಳ ಪರಮವೈರಿಗಳು ।
ಹಳಿವ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆಯಿನ್ನೆ
ನ್ನಳಿವ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ಹಿರಿದಾ
ಗಳಲಿದೆನು ಸಲಹೆಂದು ಹೊರಳಿದಳಬಲೆ ಚರಣದೊಳು ॥ ೧೧

ಏಳು ತಾಯೆ ಸರೋಜಮುಖಿ ವಿಪಿ
ನಾಲಯದೊಳತಿನವೆದೆ ನಿನ್ನವ
ರಾಳಿಗೊಂಡಂದವನು ಬಲ್ಲೆನು ನಿನ್ನ ಹರಿಬದೊಳು ।
ಕಾಳಗವನೇ ಬಲಿದು ಬಹೆನಿವ
ರೇಳಿಲವ ಮಾಡಿದೊಡೆ ರಿಪುಗಳ
ನೀಳಿ ಕರುಳನು ಮುಡಿಸದಿಹೆನೇ ನಿನ್ನ ಕಬರಿಯೊಳು ॥ ೧೨

ದೇವಕಿಯು ಮೇಲಾಣೆ ವರವಸು
ದೇವನಂಘ್ರಿಗಳಾಣೆ ಮನ್ಮಥ
ದೇವನಾಣೆ ನಿಧಾನವನು ಕೇಳಬಲೆ ನಿನ್ನಾಣೆ ।
ನಾವು ಸಂಧಿಯ ನೆವದೊಳವದಿರ
ಭಾವವನು ಕಲಿಮಾಡಿ ಕೋಪವ
ತೀವಿ ಸಂಧಿಯ ಮುರಿದು ಬಹೆವಿದ ನಂಬು ನೀನೆಂದ ॥ ೧೩

ಮರಳಿದಳು ತರಳಾಕ್ಷಿ ಮುರರಿಪು
ಬರುತ ಮುಂಬಟ್ಟೆಯೊಳು ಕಂಡನು
ವರಭರದ್ವಾಜಾಖ್ಯ ಗೌತಮ ಕಣ್ವ ಕೌಶಿಕರ ।

ಉರಗಮೌಳಿ ಮತಂಗ ಗಾರ್ಗ್ಯಾಂ
ಗಿರಸ ನಾರದ ಶುಕ ಪರಾಶರ
ಪರಶುರಾಮ ಶ್ವೇತಕೇತು ಪ್ರಮುಖಮುನಿವರರ ॥ ೧೪

ಮುನಿವರರನುಪಚರಿಸಿದನು ಹ
ಸ್ತಿನಪುರಿಗೆ ಸಂಘಾತದೊಳು ಬಹೆ
ವೆನಲು ಬರಹೇಳಿದನು ಸಕಲಮಹಾಮುನೀಶ್ವರರ ।
ಘನಕುಶಸ್ಥಳಪುರದೊಳಡೆಗೈ
ದನು ಸುಯೋಧನನಲ್ಲಿಗಟ್ಟಿದ
ವಿನುತದೂತರು ಬಿನ್ನವಿಸಿದರು ಮುರಹರನ ಬರವ ॥ ೧೫

ಕೇಳಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಾಸಿರಿ
ಲೋಲನಾಗಮನವನು ಚಿತ್ತವ
ಹೊಱೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಹರುಷದಿಂದುಬ್ಬಿದ ನಡಿಗಡಿಗೆ ।
ಹೇಳಿದನು ವಿದುರಂಗೆ ಬಂಡಾ
ರಾಲಯದೊಳುಳ್ಳಖಿಳವಸ್ತುವ
ಜಾಳಿಗೆಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಾಯ್ದರು ಸಾರವಸ್ತುಗಳ ॥ ೧೬

ಎಲೆ ವಿದುರ ಕೇಳೈ ಸುಯೋಧನ
ನುಳಿಯಲಖಿಳಮಹಾಪ್ರಧಾನರು
ನಳಿನನಾಭನನಿದಿರುಗೊಳಲಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾದವರು ।
ಹೊಳಲು ಗುಡಿತೋರಣದೊಳೆಸೆಯಲಿ
ಕಳಸಕನ್ನಡಿಸಹಿತ ನಡೆಯಲಿ
ನಳಿನವದನೆಯರೆಂದು ನೇಮಿಸಿದನು ಮಹೀಪಾಲ ॥ ೧೭

ತೆಗೆದ ವಸ್ತುವನೀಯದಿರು ಹರಿ
ಹಗೆ ಕಣಾ ಕುಂತೀಕುಮಾರರು
ಹಗೆಗಳೇ ಮನ್ನಿಸಿದರೆಂದುಳುಹುವನೆ ಮುರವೈರಿ ।

ನಗರಿಗಾತನು ಬರಲಿ ಯಾದವ
ನಗಡುತನಕೌಷಧವ ಬಲ್ಲನು
ಬಿಗಿದು ಕೆಡಹುವೆನೆಂದು ನುಡಿದನು ಕೌರವೇರ ರಾಯ ॥ ೧೮

ಖಾತಿಗೊಂಡನು ಭೀಷ್ಮನೆಲೆ ಕಡು
ಪಾತಕಿಯೆ ಕೃಷ್ಣನನು ನೀಬಗಿ
ವಾತನೇ ಬಟಿಕೇನು ಬಲ್ಲನು ನಿನ್ನ ಸಾಹಸವ ।
ಈತನಾಡುವ ಮಾತ ಕೇಳಲು
ಪಾತಕವು ಬಹುದೆಂದು ಗಂಗಾ
ಜಾತನೋಲಗದಿಂದ ಸರಿದನು ತನ್ನ ಮಂದಿರಕೆ ॥ ೧೯

ಪುರವ ರಚಿಸಿದರುದಯದೊಳು ಬಿ
ತ್ತರ ಮಿಗಲು ಗಾಂಗೇಯ ಗೌತಮ
ಗುರು ವಿದುರ ಶಲ್ಯಾದಿ ಸುಜನರು ಬಂದರಿದಿರಾಗಿ ।
ತರುಣಿಯರು ಕೆಂದಳಿರ ಕಲಶದ
ಕರತಳದ ಗರುವಾಯಿಯೊಳು ಪಂ
ಕರುಹನಾಭನನಿದಿರುಗೊಂಡರು ವಿತತವಿಭವದೊಳು ॥ ೨೦

ಥಳಥಳಿಸೆ ದೂರದೊಳು ಗರುಡನ
ಹಳವಿಗೆಯೆ ಕಂಡಖಿಳಜನವೆಂ
ಜುಳಿಯನಿಟ್ಟುದು ಭಾಳದೊಳು ಪರಿಶುದ್ಧಭಾವದೊಳು ।
ನಳಿನನಾಭನ ಮಧುರಮೂರ್ತಿಯು
ಲಲಿತಕಾಂತಿಯು ಕಡಲೊಳಗೆ ನೆರೆ
ಮುಳುಗಿದುವು ಪುರಜನದ ಕಣ್ಮನವೊಂದುನಿಮಿಷದೊಳು ॥ ೨೧

ಮಂದಿ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿತು ಮುರಾಂತಕ
ನಿಂದು ಮನದೊಲವಿನೊಳು ಗಂಗಾ
ನಂದನದ್ರೋಣಾದಿಗಳನೆತ್ತಿದನು ಕರುಣದೊಳು ।

ಮಂದಿರದ ಸುಕ್ಷೇಮಕುಶಲವ
ನಂದು ಕೇಳುತೆ ವೀಳೆಯವನಾ
ಮಂದಿಗಿತ್ತನು ದೇವ ಬಂದನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಿಗೆ ॥ ೧೧

ಗಿಳಿಯು ತುಂಬಿಯು ಹಂಸೆಗಳ ಕೋ
ಗಿಲೆಯು ಕೊಳರ್ವಕ್ಕಿಗಳ ಕೊಂಚೆಯು
ಕೊಳಲುವಕ್ಕಿಯು ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಯು ನವಿಲ ಪಾರಿವದ ।
ಕಳಕಳದ ಕರ್ಣಾಮೃತದ ತನಿ
ವೆಱೆಯು ಕಱೆದುದು ಯಾದವೇಂದ್ರನ
ಬಲದ ಕಿವಿಯೊಳಗಿಭಪುರಿಯು ಹೊಱವೆಳಯುದುದ್ಯಾನ ॥ ೧೨

ನಸುಬಿರಿದ ಪರಿಪಕ್ವದಾಡಿಮ
ರಸದೊಳರವಟ್ಟಿಗೆಗಳನು ದರ
ಹಸಿತಪಂಕಜಗಳತಮಕರಂದದ ತಟಾಕವನು ।
ರಸಭರಿತಖರ್ಜೂರಪನಸ
ಪ್ರಸರಸತ್ರವನೆಸಗಿದುಪವನ
ವೆಸದುದೈ ಧಾರ್ಮಿಕನವೊಲು ಯದುರಾಯನಿದಿರಿನೊಳು ॥ ೧೪

ಎಳಲತೆಯನೆಱಗಿಸುತೆ ಮಲೆತೊಡೆ
ತೆಳರುಗಳನಲ್ಲಾಡಿಸುತೆ ಪರಿ
ಮಳದ ಕಪ್ಪವ ಕೊಳುತೆ ಮಱಿದುಂಬಿಗಳ ಗೀತವನು ।
ಸಲೆ ಸೊಗಸಿ ಮಕರಂದನದಿಯೊಳು
ತಳತು ಬೀಡನೆ ಬಿಡುತೆ ಬನದೊಳು
ಸುಱಿದುದೈ ತೆಂಗಾಳಿ ಭೂವಿಪಾಲನಂದದೊಳು ॥ ೧೫

ಮಗಮಗಿಪ ಹೊಂಬಾಳೆಗಳ ರಸ
ವುಗುವ ಮಧುರದ್ರಾಕ್ಷೆಗಳ ನಿಡು
ಮುಗಿಲ ತುಡುಕುವ ತೆಂಗುಗಳ ನೆಱೆ ಕಾತಹಲಸುಗಳ ।

ಬಿಗಿದ ಪಣ್ಗೊನೆವಾಳೆಗಳ ಸೊಂ
ಪೊಗೆದ ಖರ್ಜೂರದ್ರುಮೌಘದ
ಸೊಗಸು ಸೆಳೆದುದು ಮನವನಾಗಜನಗರದುಪವನದ ॥ ೧೬

* ಲಲಿತಶುಕಚಯಚಂಚುಪುಟನಿ
ರ್ದಳಿತಜಂಬೂಪಕ್ವಫಲರಸ
ಲುಳಿತನವಮಕರಂದಮಧುರರಸಾನುಪಾನದೊಳು ।
ತಳಿತಕಿನ್ನರಮಿಥುನಸುಖಪರಿ
ಮಿಳಿತಗೀತಶ್ರವಣಸನ್ನುತ
ಪುಳಿನಸುಪ್ತಮರಾಳವೆಸೆದುದು ಗಜಪುರೋದ್ಯಾನ ॥ ೧೭

* ಅರರೆ ಪಾತಾಳದ ವಿಳಾಸಿನಿ
ಯರಿಗೆ ಖಾತಿಗೆಯೋ ಸುದುರ್ಗದ
ಹಿರಿಯಗಳೊ ಬಲುಗೋಂಟೆಯೋ ನಿಚ್ಚಣಿಗೆಯೋ ದಿವದ ।
ಮುರಿಮುರಿದ ಹುಲಿಮುಖದ ಹೇಮದ
ತರದ ತೆನೆಗಳ ವಜ್ರಮಯದು
ರ್ಧರಕವಾಟದ ಪುಟದೊಳೆಸೆದುದು ಹಸ್ತಿನಾನಗರ ॥ ೧೮

ಹೊಗಳುತ್ತೈತಂದಸುರರಿಪು ಗಜ
ನಗರಿಯನು ಹೊಕ್ಕನು ಸುಯೋಧನ
ನಗಣಿತೈಶ್ವರ್ಯಕೆ ಮಹಾದೇವೆನುತೆ ತಲೆದೂಗಿ ।
ಬಿಗಿದ ಬೀದಿಯ ನಯದ ನೆಲೆಗ
ಟ್ಟುಗಳ ಮಣಿಮಯಹೇಮದುಪ್ಪರಿ
ಗೆಗಳ ಕೇರಿಗಳೊಳಗೆ ಬರುತಿರ್ದನು ಮುರಧ್ವಂಸಿ ॥ ೧೯

ಮುಂದೆ ಸುಚಿವಾನೆಗಳ ಕುದುರೆಯ
ಸಂದಣಿಯ ಕೀಲಿಸಿದ ಭೂಮಿಪ
ರಂದಣದ ಸಾಲುಗಳ ತೆಕ್ಕೆಯನುಚಿಯದಾಳುಗಳ ।

---

* ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಟ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಮಂದೆಯೊಳು ಹೊಗಲನಿಲಗಸದಳ
ವೆಂದೊಡುಡಿದರಿಗಳವೆ ಯೆನುತರ
ವಿಂದನಾಭನು ಬಂದನಾಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನರಮನೆಗೆ ॥ ೩೮

ಇದಿರುವೆಂದನು ಕಾಣಿಕೆಯನಿ
ಕ್ಕಿದನು ಕುಶಲಕ್ಷೇಮವೆನು ಕೇ
ಳಿದನು ಭಕ್ತಿಯೊಳಿಡಿಗಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಾಹರಿಗೆ ।
ಸದನವೆನು ಹೊಕ್ಕಂತೆ ನಿಮಿಷಾ
ರ್ಧದೊಳು ಕುಳ್ಳಿರ್ದನಿಬರನು ಕಳು
ಹಿದನು ಕಾರುಣ್ಯದೊಳು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ ॥ ೩೧

ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಕೃಷ್ಣ ಸಂಧಾನ.

ಸೂಚನೆ.

ಶರಣದೇಹಿಕದೇವನೆಂಬೀ
ಬಿರುದು ಮೆಱೆಯಲು ರಾಯಭಾರವ
ಧರಿಸಿ ಕೌರವನರಮನೆಗೆ ನಡೆತಂದನಸುರಾರಿ ॥

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಮುರರಿಪು ಗುರುನದೀಜರ
ಬೀಳುಕೊಟ್ಟನು ಕೃಪನ ಮನ್ನಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿದನು ।

ಆಲಯಕೆ ವಿದುರಂಗೆ ಕೊಟ್ಟನು
ವೀಳಯವನೊಡನೈದಿ ಬಂದ ನೃ
ಪಾಲಕರ ಮೊಗಸನ್ನೆಯೊಳು ಕಳುಹಿದನು ಮನೆಗಳಿಗೆ ‖ ೧

ಶೌರಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನಾಗಾಂ
ಧಾರಿಯನು ಸುಕ್ಷೇಮಕುಶಲವ
ನಾರಯಿದು ಕಾಣಿಕೆಯ ಕೊಂಡನು ಕೊಟ್ಟನುಡುಗೊಱೆಯ ।
ಕೌರವನು ತನ್ನರಮನೆಗೆ ಹರಿ
ಬಾರದಿರನೆಂದಖಿಳವಿಧದೊಳು
ಸಾರವಸ್ತುವ ತರಿಸಿಯಾರೋಗಣೆಗೆ ಮಾಡಿಸಿದ ‖ ೨

ನಡುವೆ ಮಣಿಮಂಚದೊಳು ಮೆಲ್ಲಾ
ಸಡಕಿಲನು ಹಚ್ಚಡಿಸಿದರು ಮೇ
ಲಡಸಿದರು ನವರತ್ನಖಚಿತದ ಮೇಲುಕಟ್ಟುಗಳ ।
ಉಡುಗೊಱೆಯ ತರಿಸಿದನು ರಾಯನ
ಮಡದಿಯರು ಹೊಂಗಳಸಜಲವನು
ಪಡಿಗವನು ಹಿಡಿದಸುರರಿಪುವಿನ ಬರವ ಹಾರಿದರು ‖ ೩

ತವತವಗೆ ಗಾಂಗೇಯ ಗುರು ಕೃಪ
ರವಿಸುತಾದಿಗಳಸುರರಿಪು ನಿಜ
ಭವನಕೈತಹನೆಂದು ಸವೆದರು ಸಾರವಸ್ತುಗಳ ।
ಅವನಿಪನ ಬೀಡ್ಕೊಂಡು ಕೌರವ
ಭವನವನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ವರಭೂ
ಗವತ[1] ವಿದುರನ ಮನೆಗೆ ನಡೆತರುತಿರ್ದನಸುರಾರಿ ‖ ೪

---

[1] ಮಸ್ತಕರತುನವಿದುರನ ಮನೆಗೆ ನಡೆತಂದ, ಕ. ಖ. ಜ.

ತೊಲಗಿದುವು ಜನಮನದ ಬಲುಗ
ತ್ತಲೆಗಳಿದಿರೊಳು ಕಂಡ ಜೀವರ
ಹಲವುಜನ್ಮಾಂತರದ ದುರಿತಾಂಭೋಧಿ ಬತ್ತಿದುವು ।
ಬಳಿಯ ಮುನಿಗಳು ಸಹಿತ ಕರುಣಾ
ಜಲಧಿ ವಹಿಲದೆ ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ಹೊಱಲೊಳಗೆ ನಿಜಶರಣನರಮನೆಗಾಗಿ ಬರುತಿರ್ದ ॥ ೫

ಕರಣ ನಿರ್ಮಳವಾಯ್ತು [1] ತನುವು
ಬ್ಬರಿಸಿತತಿಪರಿತೋಷದೇಱಿಗೆ
ಪರಮಸುಖದೊಳು [2] ಮನವ ಮುಸುಕಿತು ನಯನಜಲವುಗಲು ।
ಎರಡುದೋಱದ ಗಾಢಭಕ್ತಿಯ
ಭರದ ಲವಲವಿಕೆಯೊಳು ನಿಜಮಂ
ದಿರವ [3] ಪೊಱಮಟ್ಟತ್ತ ಕಂಡನು ವಿದುರನಚ್ಯುತನ ॥ ೬

ಸಿರಿಮೊಗದ ಕಿಱುಬೆಮರ ತೇಜಿಯ
ಖುರಪುಟದ ಕೆಂದೂಳಿ ಸೋಂಕಿದ
ಸಿರಿಮುಡಿಯ ಕೊನೆಮೀಸೆಯೊಳು ಕೆಂಪಡರ್ದ ರೇಣುಗಳ ।
ಖರಮರೀಚಿಯ ಝಳಕೆ ಬಾಡಿದ
ತರುಣತುಲಸಿಯ ದಂಡೆಯೊಪ್ಪುವ
ಗರುವದೇವನ ಬರವ ಕಂಡನು ಬಾಗಿಲೊಳು ವಿದುರ ॥ ೭

ತನುವ ಮಱೆದನು ಪುಳಕಜಲದೊಳು
ನನೆದು ನಾರಾಯಣನ ಪದದ
ರ್ಶನದ ಹರ್ಷಾರ್ಣವದೊಳು ಮನಹೊಲಬುದಪ್ಪಿದನು ।
ನೆನೆವ ಸನಕಾದಿಗಳಿಗಿನ್ನುಂ
ಮನೆಗುಡದ ಮಹಿಮಾತಿರೇಕನು
ಮನೆಗೆ ಬಹ ಕರುಣಾಳುತನ ಪೊಸತೆನುತೆ ಹಿಗ್ಗಿದನು ॥ ೮

1 ಮನವು, ಕ. ಚ. ಜ. ಟ. 2 ತನುವ ಮುಸುಕಿತು, ಕ. ಖ. ಜ. ತನುವ ಮಱೆದನು, ಚ. ಟ. 3 ಹೊಱವಡುವುತ್ತ, ಕ. ಹೊಱವಂಡುತ್ತ, ಖ. ಚ. ಜ. ಟ.

ವೇದದಱಿಕೆಗಳಱಸುವುಪನಿಷ
ದಾದಿದಿವ್ಯಸ್ತುತಿಯ ಗಡಣೆಗೆ
ಹೋದ ಹೊಲಬಳವಡದ ಮುನಿಗಳ ಮನಕೆ ಮೈಗುಡದ |
ಕಾದಿ ಕಡುಗುವ ತಾರ್ಕಿಕರು ಬೆಂ
ಡಾದರಲ್ಲದೆ ನಿಜವನಱಿಯದ
ನಾದಿಸಿದ್ಧನ ಬರವು ಕೌತುಕವೆನುತ ನಡೆತಂದ || ೯

ತೊಳಲುವುಪನಿಷದಱಿಕೆಯಿವು ಶ್ರುತಿ
ಗಳ ಸರಾಗದ ಬಳಕೆಯಿವು ಮುನಿ
ಗಳ ಸಮಾಧಿಗಳಾದಿಯಿವು ಯೋಗಿಗಳ ಬಳಕೆಯಿವು |
ಎಲೆಲೆ ಭಕ್ತರ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯ
ಬೆಳಗಳವಲಾ ಎನುತ ಹರಿಪದ
ನಳಿನಯುಗಳದೊಳೊಡಲನೀಡಾಡಿದನು ಭಕ್ತಿಯೊಳು || ೧೦

ನೋಡಿದನು ಮನದಣಿಯೆ ಮಿಗೆ ಕೊಂ
ಡಾಡಿದನು ಬೀದಿಯೊಳು ಹರಿದೆಡೆ
ಯಾಡಿದನು ಭ್ರಮೆಯಾಯ್ತು ವಿದುರಂಗೆಂಬ ಗಾವಳಿಯ |
ಕೂಡಿ ಕುಣಿದನು ಮನೆಯ ಮುಱಿದೀ
ಡಾಡಿದನು ಮೈಮಱೆದು ಹರುಷದ
ಗಾಡಿಕೆಯೊಳಪ್ರತಿಮನೆಸೆದನು ಭಕ್ತಿಕೇಳಿಯೊಳು || ೧೧

ಹಸಿದು ನಾವೈತಂದೊಡೀಪರಿ
ಮಸಗಿ ಕುಣಿದಾಡಿದೊಡೆ ಪೋಣೀ
ವಸತಿಯನು ನೀಂ ಮುಱಿದು ಬಿಸುಟೊಡೆ ನಮಗೆ ತಣಿವಹುದೆ |
ವಸುಮತೀವಲ್ಲಭನವರು ಪ್ರಾ
ರ್ಥಿಸಿದೊಡೊಲ್ಲದೆ ಬಂದೆವೈ ನಾ
ಚಿಸದಿರೈ ಬಾ ವಿದುರ ಎನುತೊಳಹೊಕ್ಕನಸುರಾರಿ || ೧೨

ನೆಱೆಯೆ ಕೃತ್ಯಾಕೃತ್ಯಭಾವವ
ಮಱೆದು ಕಳೆದನು ಮನ ಮುರಾರಿಯು
ನಿಱುಕಿ ಬಿಗಿದುದು ಕಂಗಳೊಡವೆಚ್ಚವು ಪದಾಬ್ಜದೊಳು ।
ಅಱಿವು [1] ಮಯಣಕೆ ಭಕ್ತಿಮಯರಸ
ದೇಱಿದ ಪುತ್ತಳಿಯೆನಲು [2] ತಾ ಕಡು
ವೆಱಗ ಕೇಣಿಯ ಕೊಂಡವೊಲು ಮೌನದೊಳು ಮುಱುಗಿರ್ದ ॥

ಒಲವೆರವು ಕೌತುಕವು ಪಾಲ್ಗಡ
ಲೊಳಗೆ ಮಲಗಿಹ ವಿಷ್ಣು ವಿದುರನ
ನಿಳಯದೊಳಗೊಕ್ಕುಡಿತೆ ಹಾಲೊಳು ಹಸಿವ ನೂಕಿದನು ।
ಹೊಲಬುಗಿಡಿಸಿದನಖಿಳನಿಗಮಂ
ಗಳನು ತನ್ನಱಿಕೆಯೊಳು ಭಜಕಂ
ಗೊಲಿದು ತಾನೈತಹುದು ಕರುಣದ ಘನತೆಯೆನೆ ಲೋಕ ॥ ೧೪

ಹರಿಯ ಪದಕಮಲಾಭಿಷೇಕದ
ವರಪಯೋಬಿಂದುಗಳು ಕೌರವ
ನರಮನೆಯನೊಳಕೊಳ್ವವೊಲು ಕಡಲಾಗಿ ಹರಿದು ಬರೆ ।
ಅರರೆ ಮುರಹರನೊಡನೆ ಹಾಲಿನ
ಶರಧಿ ಮೇರೆಯ ಮುಱಿದುದಿಳೆಗ
ಜ್ಜರಿಯೆನುತೆ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ಹೊಗಳ್ದರು ಹರುಷದೊಳು ॥೧೫

ತೊಲಗಿದಸು ಬಂದಂತೆ ತರಣಿಯ
ಹೊಳವು ಸೋಂಕಿದ ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಯ
ಬಳಗದಂತಿರೆ ಕೃಷ್ಣರಾಯನ ಬರವ ತಾ ಕೇಳ್ದು ।

[1] ಮಯಣಾಮಯದ ಭಕ್ತಿಯ-ಲೆರಗಿಸಿದ, ಕ. ಖ. ಚ. ಮಯಣಾಮಯದ ಭಕ್ತಿಯನೆರಗಿಸಿದ, ಜ. ಮಯಣಾಮಯಾಧ ಭಕ್ತಿಯುಲೆಱಿದ, ಟ.
[2] ಕಡು, ಕ. ಖ. ಚ, ಜ. ಟ.

ಪುಳಕ ಪಸರಿಸೆ ಪರಮಹರ್ಷವ
ತಳೆದು ದೇವನ ಕಾಣಿಕೆಯು ಕಂ
ಗಳಿಗೆ ಕಡುಲೋಲುಪತೆ ಮಿಗೆ ಹರಿತಂದಳಾ ಕುಂತಿ ॥ ೧೬

ಬರವ ಕಂಡಸುರಾರಿ ಮಂಚದೊ
ಳಿರದೆ ದಿಮ್ಮನೆ ನಿಂದು ನರರಾ
ಚರಣೆಗಳ ನಾಟಕವ ತಾನೇ ನಟಿಸಿ ತೋಱಿಸಿದ ।
ಹಿರಿಯರಿಗೆ ತಾ ಹಿರಿಯನೆನಿಸುವ
ಗರುವತನವನು ಬಿಸುಟು ಕುಂತಿಗೆ
ಕರವ ಮುಗಿದನು ಸಕಲಸನಕಾದಿಗಳು ನಲಿದಾಡೆ ॥ ೧೭

ಅಮಿತಕರುಣಾಸಿಂಧುವಿನ ಪದ
ಕಮಲದೊಳು ತಾವೆಱಗಿ ಪುಳಕೋ
ದ್ಗಮದ ಪಾವನತರದ ಸುಖಸಂರಂಭದೊಳು ಮುಳುಗಿ ।
ಗಮಿಸಲಱಿಯವು ಗರುವವೇದ
ಪ್ರಮಿತಿಗಳು ನೀನೆಂತು ನಡೆತಂ
ದೆಮಗೆ ಗೋಚರವಾದೆಯೆನುತವೆ ಹೊಗೞಿದಳು ಕುಂತಿ ॥ ೧೮

ದೇವಕಿಯು ವಸುದೇವನಾಬಲ
ದೇವನನಿರುದ್ಧಾದಿಮುದುಭೂ
ಪಾವಳಿಯ ಸುಕ್ಷೇಮಕುಶಲವ ಕುಂತಿ ಬೆಸಗೊಳಲು ।
ದೇವ ನಗೆಮೊಗದಿಂದೆ ವರವಸು
ದೇವದೇವಕ್ಯಾದಿಯಾದವ
ರಾವಿಲಾಸದ ಮಹಿಪರಿರವನು ಕುಂತಿಗಱುಹಿದನು ॥ ೧೯

ಯಮತನುಜನಧಿಕನು ಹಿಡಿಂಬಾ
ರಮಣನತಿಬಲ್ಲಿದನು ಪಾರ್ಥನ
ವಿಮಲವಿಗ್ರಹ ಲೇಸು ಸಕಲಮಹೀಶಪರಿವೃತರು ।

ಯಮಳರಿರವೆತಿಚೆಲುವು ನೇಹದ
ರಮಣಿಯಾಕೆಯ ಸುತರು ಸುಮಹೋ
ದ್ಯಮರು ಕೇಳೆಂದಸುರರಿಪು ಕುಂತಿಗೆ ನಿಯಾಮಿಸಿದ ॥ ೨೦

ನರನ ಮಗನಭಿಮನ್ಯು ಕುಶಲನು
ವರಸುಭದ್ರಾದೇವಿ ಮೊದಲಾ
ಗಿರಲು ಬಾಂಧವರೆಲ್ಲ ಜೀವಂತರು ನಿದಾನಿಸಲು ।
ಪರಮಮಿತ್ರರು ತಮ್ಮೊಳೊಂದಾ
ದರು ದ್ರುಪದನಕ್ಷೋಹಿಣಿಯುವರಿಗೆ
ನೆರವು ಬಂದುದು ರಾಜಕಾರ್ಯದ ಬಳಕೆ ಲೇಸೆಂದ ॥ ೨೧

ಅದಿತಿ ಮಕ್ಕಳ ಪಡೆದುದೇ ಲೋ
ಕದೊಳು ಫಲ ಕೌಸಲೆ ಕುಮಾರನ
ಪದೆದು ಪಡೆದುದೆ ಸಫಲ ವಿನತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಯ್ತು ಫಲ ।
ಮುದದೆ ನೀನೇ ಮಕ್ಕಳನುಪಡೆ
ದದುವೆ ಫಲ ಕೇಳೆಂದು ಪರಿತೋ
ಷದೊಳು ಕುಂತಿಯ ಹೊಗಳಿದನು ಮುರವೈರಿಯುಚಿತದೊಳು ॥

ಲೋಕ ಮೆಚ್ಚಲು ನಿನ್ನ ಸುತರು ದೃ
ಢೈಕಸತ್ಯರು ನುಡಿದ ಕಾಲವ
ನೂಕಿದರು ರಾಜ್ಯಾಭಿಲಾಷೆಗೆ ಬಲವ ನೆರೆಹಿದರು ।
ಆಕುಮಾರರಿಗರ್ಧರಾಜ್ಯವ
ನೀಕುಠಾರನೊಳೀಸಿ ಕೊಡುವ ವಿ
ವೇಕದೊಳು ತಾ ಬಂದೆನೆಂದನು ಕುಂತಿಗಸುರಾರಿ ॥ ೨೩

ಪರಮಪರಿತೋಷದೊಳು ಕೃಷ್ಣನ
ವರಸುಧಾಮಯವಚನವನು ಪಂ
ಕರುಹಮುಖಿ ಕೇಳುತ್ತ ನನೆದಳು ನಯನವಾರಿಯೊಳು ।

ಮುರಮಥನನಾಕುಂತಿಗೆಲ್ಲವ
ನೊರೆದು ವಿದುರನ ಕರೆದು ಕೌರವ
ನರಮನೆಯು ಸಮಯುವನು ನೋಡಿದು ನಮಗೆ ಹೇಳೆಂದ ‖ ೨೪

ಹೋಗು ನೀನಾತಂಗೆ ಪಾಂಡವ
ರಾಗಸಮುದಯು ಬಂದನೆಂಬುದ
ನೀಗಳರಿಪುವುದಾತ ಮಾಡಿದ ನಯುದ ಬಳವಿಗೆಯು ।
ತಾಗುಬಾಗಿನ ಹವಣನಾತನೊ
ಳಾಗನೋಡುವೆವೆನಲು ಕುರುಕುಲ
ಸಾಗರಾಗ್ನಿಯು ಮನೆಗೆ ಬಂದನು ವಿದುರ ಹರಿ ಬೆಸಸೆ ‖ ೨೫

ಓಲಗದೊಳಿರ್ದಖಿಳಮೂರ್ಖರ
ಮೌಳಿಯುನು ಕಂಡವಧರಿಸು ಸಿರಿ
ಲೋಲ ಬಿಜಯಂಗೈಯುಬವಸರವುಂಟೆ ಹೇಳೆನಲು ।
ನಾಳೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ವವಿನ್ನೇ
ನಾಋಕಾಱನ ಬರವು ಹಗೆಗಳ
ಪಾಲಿಸುವ ಭರ ಸಂಧಿಕಾರ್ಯಕೆ ಬಾರದಿರನೆಂದ ‖ ೨೬

ನೋಡಿರೈ ಪಾಂಡವರು ಪಾತಕ
[1] ರಾಡುವಾಟವನಾಡಿದೊಡವಿಾ
ನಾಡಿನೊಳಗಿದು ಸಲುವುದವನಿಯೊಳಧಿಕಲೇಸೆನಿಸಿ ।
ರೂಢಿಯೊಳಗಾಚಾರವಡಗಿತು
ಜೋಡೆಯೊಳ್ ಜನಿಸಿದರನೀಕೇ
ಡಾಡಿ ಕೂಡಿದನೆಂದು ಹೊಯ್ದನು ರವಿಸುತನ ಕರವ ‖ ೨೭

ನಾಳೆ ಭರಹೇಚೆಂದು ವಿದುರನ
ಬೀಱುಕೊಟ್ಟನು ಬೇಹ ಭಟರಿಗೆ
ವೀಳಯುವ ನೀಡಿದನು ಹರೆದುದು ನೃಪತಿಯಾಸ್ಥಾನ ।

[1] ರಾಡದಾಟವನಾಡಿ, ಚ. ಟ.

ಚಾಳಿಸಿತು ತಮ ಮೂಡಣಾದ್ರಿಯು
ಮೇಲೆ ತಲೆದೋಱಿದನು ರವಿ ಭೂ
ಪಾಲ ಕೌರವನಂದಿನೊಡ್ಡೋಲಗವ ರಚಿಸಿದನು | ೨೮

ಕರಿಸಿದನು ಮಣಿಮಕುಟಕಿರಣದ
ಗರುವರನು ಗಾಢಪ್ರತಾಪರ
ಬರಿಸಿದನು ತೂಕದ ಮಹಾಮಂಡಳಿಕಮನ್ನೆಯರ |
ಧುರವಿಜಯಸಿದ್ಧರನು ಚಾಮೀ
ಕರದ ಗದ್ದುಗೆಗಳಿಸಾಮಂ
ತರನು ಪೃಥ್ವೀಪಾಲರನು ನೆರೆಹಿದನು ಕುರುರಾಯ ‖ ೨೯

ಬಲದ ಗದ್ದುಗೆಗಳೊಳು ಭಟರ
ಗ್ಗಳೆಯ ರವಿಸುತ ನದಿಯ ಮಗ ನೃಪ
ತಿಲಕದುಶ್ಶಾಸನ ಕೃಪ ದ್ರೋಣಾದಿನಾಯಕರು |
ಹೊಳೆವ ರತುನದ ಸಾಲ ಮಕುಟದ
ಚಲುವಿಕೆಯ ಸಂರಂಭದೊಳು ಗಜ
ಗಲಿಸಿದರು ಮಾಣಿಕ್ಯಮಯಭೂಷಣವಿಲಾಸದೊಳು ‖ ೩೦

ಸತಿಸಹಿತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಭೂಪತಿ
ಸುತನ ಬಲವಂಕದೊಳು ಕನಕೋ
ಚಿತದ ಪೀಠದೊಳಸೆದನಾತನ ಬಲದ ಭಾಗದೊಳು |
ಚತುರಚತುರಾನನರು ತರ್ಕ
ಶ್ರುತಿಸಮಸ್ತಕಲಾಸ್ವತಂತ್ರರು
ನುತಗುಣರು ನೃಪಸಭೆಯೊಳಸೆದರು ಭೂರಿಸೂರಿಗಳು ‖ ೩೧

ಮದವದತಿಬಲ ಶಕುನಿ ಸೈಂಧವ
ಸಧಟನೃಪ ಕಾಂಭೋಜನತಿಸಂ
ಪದನು ಭೂರಿಶ್ರವ ಸುಲೋಚನ ವೀರವೃಷಸೇನ |

ಕದನಕಾಲಾನಲರು ಪರಹೇ
ಮದ ಮಕುಟದವರರಸಸೇವಂ
ಕದೊಳು ಕುಳ್ಳಿರ್ದರು ಮಹಾಸ್ಥಾನಮಂಟಪದೊಳು ॥ ೩೦

ತರುಣಶೃಂಗಾರದ ಸಭಾಬಂ
ಧುರರು ನೂರ್ವರು ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ವರಕುಮಾರರು ಮುಂದೆ ಮೆಱೆದರು ಲಕ್ಷಣಾದಿಗಳು ।
ವರಕಿರೀಟದ ಕಾಲ ತೊಡರಿನ
ಕೊರಳ ಪದಕದ ಕೈಯ ಸುರಗಿಗ
ಳರಸನನುಜರು ನೂರ್ವರೆಸೆವಂಕದೊಳು ಮೋಹಿದರು ॥ ೩೩

ಮಿಸುಪ ತಮ್ಮ ಮುಖೇಂದುವೆನು ಸೈ
ರಿಸದ ಚಂದ್ರನ ಕಿತ್ತು ನಭದೊಳು
ಬಿಸುಟು ಬೇಗ—ಳ ಹಿಡಿವರೋ ಹೇಳೆನಲು ಸಭೆಯೊಳಗೆ ।
ಶಶಿವದನೆಯರ ಕೈಯ ಚಾಮರ
ವೆಸೆದುದಿಕ್ಕೆಲದೊಳು ಸುಯೋಧನ
ವಸುಮತೀಶನ ವೈಭವದೊಳಾಸ್ಥಾನ ಚೆಲುವಾಯ್ತು ॥ ೩೪

ಕಲಹವಿಲ್ಲದೆ ನೂಲಿನೆಳೆಯೊಳು
ತಲೆಯನರಿವ ವಿರೋಧಿರಾಯರ
ನಳುಕಿಸುವ ಸಾಮದೊಳು ರಿಪುಭೂಭುಜರ ಬೆವಱಿಸುವ ।
ಬಲಿದೊಡೊಳಲಂಚದೊಳು ಛಿದ್ರಿಸಿ
ಕೊಲುವ ಮುನಿದೊಡೆ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯೊ
ಳಳುಕಿಸುವ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮೆಱೆದರು ರಾಜಸಭೆಯೊಳಗೆ ॥ ೩೫

ಬರೆದ ಬಱಿಕದು ವಿಧಿಯು ಸೀಮೆಯು
ಬರೆಹ ನಿಜಕಾರ್ಯಾರ್ಥಲಾಭವು
ದೊರಕಿದೊಡೆ ಪತಿಯರ್ಥ ನಿಂದೊಳು ಬರೆದ ಲಿಪಿಯಂತೆ ।

ಕರಗುಪಿತಲೋಲುಪತೆ ಲಂಚವ
ಪರಮಜೀವನ ಜಾಣರಾಸಿರಿ
ಕರಣದವರೊಪ್ಪಿದರು ಭೂಪಾಲಕನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ॥ ೩೬

ನಿಗಮ ತರ್ಕ ಪುರಾಣ ಕಾವ್ಯಾ
ದಿಗಳ ವಿಸಟಂಬರಿಗಳೊತ್ತೊ
ತ್ತೆಗಳಗಿಟ್ಟೆಡೆಯಾಗಿ ಹಿಗ್ಗಿದ ಜಠರದಗ್ರಿಯರು ।
ಬಗೆಯುಪನ್ಯಾಸದ ಸುಶಾಖಾ
ದಿಗಳ ಬೀಜುಲು ಬೆಳೆದ ಗಡ್ಡದ
ವಿಗತಭೂಯೋವಿದ್ಯರಿದ್ದರು ನೃಪನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ॥ ೩೭

ಸಲೆ ಸಮಸ್ಯದನಂತಪದ್ಯವ
ಘಳಿಲನನ್ವಯಿಸುವ ಸುಕಾಂತಿಯ
ಲಲಿತಮಧುರಸಮಾಧಿಸುಕುಮಾರಾದಿರಚನೆಯೊಳು ।
ಹಲವುಪಮೆಯುತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆರೂಪಕ
ಸುಲಲಿತಾಲಂಕೃತಿಜಮತ್ಕೃತಿ
ಗಳ ಚತುರ್ಭಾಷಾವಿಶಾರದಕವಿಗಳೊಪ್ಪಿದರು ॥ ೩೮

ನುಡಿದು ತಲೆದೂಗಿಸುವ ಮಂಜಿಗ
ನ್ನಡದಿನಾಹಾಯೆನಿಸಿ ಮೆಚ್ಚನು
ಪಡೆವ ವಾಗ್ಮಿಗಳೋದಿ ಹೊಗಳಿಸಿ ಕೊಳ್ವ ಗಮಕಿಗಳು ।
ಕೊಡುವ ಪದ್ಯದ ಸುಪ್ರಮೇಯದ
ಗಡಣೆಯಬುಜಭವಾದಿವಿಭುಗಳು
ಬಿಡಿಸಲರಿದೆನಿಪತುಳತಾರ್ಕಿಕಕವಿಗಳೊಪ್ಪಿದರು ॥ ೩೯

ಸಂದ ಸಿರಿಸಂಚಯದ ನಯಬಂ
ಧುರದ ಗಮಕದ ಹವಣಿನೋಜೆಯ
ಕೊರಳ ಚಿತ್ರಾಶ್ರಯದ ವೀಣಾರವದ ನಿಜದನಿಯ ।

ಪರಮಸೌಳಂಗದ ವಿದೇಶಿಯ
ನಿರುತಪರಿಣತಿಗಳೊಳು ಮಾರ್ಗದ
ನಿರುಪಮದ ಗಾಯಕರ ನಾಯಕರೆಸೆವರೊಗ್ಗಿನೊಳು ॥ ೪೦

ನುತಶುಭೋದಯ ಜೀಯ ಶತ್ರು
ಪ್ರತತಿಸಂಹಾರಕ ಸಮಸ್ತ
ಕ್ಷಿತಿಪತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುರಸ್ತು ಎನುತ್ತೆ ಕೈಸೆಗಿಂ
ನುತಗುಣವ ಬಿರುದಾವಳಿಯ ಸಂ
ಗತಿಯನಭಿವರ್ಣಿಸುತೆ ಸಮಯೋ
ಚಿತದ ಮನ್ನಣೆವಡೆದು ಮೆಱೆದುದು ಭಟ್ಟಸಂದೋಹ ॥ ೪೧

ನಳನ ನಹುಷನ ಶಾಲಿಹೋತ್ರನ
ಬಲುಮೆಯದು ಕಿಱಿದೆಂಬವಿದ್ಯಾ
ನಿಳಯವರರೇವಂತನೇಱುಗಟವನು ನಸುನಗುವ ।
ಬಲಿದ ದೃಢವಾಜಿಗಳ ಮುಷ್ಟಿಯ
ಲುಳಿಯ ಹಯಗಾಢಪ್ರತಾಪರು
ಹೊಳೆವ ಮಕುಟದ ಸಾಲುಗಳೊಳೊಪ್ಪಿದರು ರಾವುತರು ॥ ೪೨

ಅತಿಮುದದೆ ತನಿಸೊಕ್ಕಿದೈರಾ
ವತವ ಕಿವಿವಿಡಿದೆಱೆವ ದಿಗ್ಗಜ
ತತಿಯನಮಲಾಂಕುಶದೊಳಂಜಿಸಿ ಕೆಲಬಲಕೆ ಬಿಡುವ ।
ನುತಗಜಾರೋಹಕರು ಕುರುಭೂ
ಪತಿಯ ಹೊರೆಯೊಳು ಮೆಱೆವರಮರಾ
ವತಿಯ ರಾಯನ ಸಭೆಯ ಗೆಲಿದುದು ಕೌರವಾಸ್ಥಾನ ॥ ೪೩

ನಡೆದು ಪರಮಂಡಲದ ರಾಯರ
ಜಡಿದು ಕಪ್ಪವ ಸೆಳೆವ ಶಿಷ್ಟರ
ಗಡಣವೆಸೆದುದು ಪವನವೇಗದ ರಾಯಭಾರಿಗಳು ।

ಕಡುಗಿದರೆ ಕಾಲಂಗೆ ಬಿರುದಿನ
ತೊಡರನಿಕ್ಕುವೆ ಜವನ ದಾಡೆಯ
ತುಡುಕುವೆಗ್ಗದ ವೀರರೆಸೆದರು ದೃಷ್ಟಿಸರಿಸದೊಳು ॥ ೪೪

ಎಳೆಯ ಮಿಂಚಿನ ಕುಡಿಯ ಸೂಸುವ
ನಳಿನನಯನದ ಶಶಿಯ ಬಿಂಬವ
ಹೞಿವ ಹುರುಡಿಸುವಿಂದುಮುಖಿಯರು ಕೋಮಲಾಂಗಿಯರು ।
ಸೆಳೆನಡುವಿನಗ್ಗಳೆಯರೊಪ್ಪುವ
ಕಳಶಕುಚೆಯರು ಘನಜಘನೆಯರು
ಚಲಪಳಕದವೆರರಸನೆಡವಂಕದೊಳು ಮೋಹಿದರು ॥ ೪೫

ಬಿಗಿದಮೊಲೆಗಳ ಮೆಱೆವ ಪ್ರೊಱವಾ
ಱುಗಳ ಬಿಂಬಾಧರದ ನಳಿತೋ
ಳುಗಳ ಕಮಲಾನನದ ಕೊಂಕಿದ ಕುರುಳ ತೆಳುವಸಿಱ ।
ಬಗೆಗೊಳಿಪ ಬಲುಮುಡಿಯ ರಂಭೋ
ರುಗಳ ಮೀನವಿಲೋಚನದ ಚಲು
ವುಗಳ ಪದ್ಮಿನಿಯರುಗಳೆಸೆದರು ರಾಜಸಭೆಯೊಳಗೆ ॥ ೪೬

ದಾನಗಂಧದ ಕಿಱುಮುಡಿಯ ಕಮ
ಲಾನನದ ನಿಡುದೋಳ ಲತೆಯ ನ
ವೀನಕೋಮಲವಾಗಿ ತೋಱುವ ಕಿಱಿಯಕಣ್ಣುಗಳ ।
ಆಸಿತಂಬದ ಪ್ರೊಳೆವ ಮೊಲೆಗಳ
ಸೂನಮಧ್ಯದೊಳೆಸೆವ ಬಾಸೆಯ
ಮಾನವತಿಯರನಿಪ್ಪ ಹಸ್ತಿನಿಯರುಗಳೊಪ್ಪಿದರು ॥ ೪೭

ತಳಿತಪುಬ್ಬಿನ ಕುರುಳ ಕೊಂಕಿನ
ಬೆಳಲುಮುಡಿಗಳ ಕೆಂಪಿನಧರದ
ಚಲಿತನಯನದ ಗೌರವರ್ಣದನೂನರಾಗತೆಯ ।

ಜಲಜಗಂಧದ ಮಿಱಿವ ರೋಮಾ
ವಳಿಯು ಪೀವರಮಧ್ಯಜಂಘೆಯು
ಲಲಿತವದನದ ಶಂಖಿನಿಯರೆಸೆದರು ವಿಲಾಸದೊಳು ॥ ೪೮

ಗುರುನಿತಂಬದ ವಿತತವಕ್ಷದ
ಕಿಱುಬೆರಳು ತೊಡೆ ತೋಳು ಮುಡಿ ನಿಱಿ
ಗುರುಳುಗಳ ಗಾಡಿಕೆಯು ಬೀಗಿದ ನಡುವಿನಿಂದೆಸೆವ ।
ಕಿಱುವೊಲೆಯು ಮಧ್ಯಮದ ರತಿಗಳ
ಪರಮಸೌಭಾಗ್ಯದ ಸಮುದ್ರದ
ಗರುವಿಕೆಯು ಚಿತ್ತಿನಿಯರೆಸೆದರು ರಾಜಸಭೆಯೊಳಗೆ ॥ ೪೯

[ಗರುವಿಕೆಯು ಗಾಡಿಕೆಯು ಸುರತಾ
ತುರದ ಚಿತ್ತದ ಸಂಚುಬುದ್ಧಿಯು
ತರಳತರಮೃದುಮಧುರವಚನದ ಚಪಲಚತುರತೆಯು ।
ಸರಸೆಯರು ಕಡುಚಲುವಿಕೆಯೊಳ
ಚ್ಚರಿಯರಿಗೆ ಹೊಯ್ಕೈಗಳನಿಸುವ
ತರಳನಯನೆಯರೊಪ್ಪಿದರು ಕರ್ಣಾಟವನಿತೆಯರು ॥ ೫೦

ನಳಿನವದನದ ಹೊಳೆವ ಕಡೆಗಂ
ಗಳ ಸುಕಾಂತಿಯು ನವವಿಳಾಸದ
ಬಳವಿಗೆಯು ಶೃಂಗಾರದೊಯ್ಯಾರದ ವಿಡಂಬನದ ।
ಬಲುವೊಲೆಯು ಹಂಸೆಗಳ ನಡೆಯೊಳು
ಬಲುಮನದ ಬಲುರತಿಗಳಂತ್ಯದ
ಬಱಲಿಕೆಯು ಬೆಬ್ಬಳೆಯು ವರಚೋಳಿತಿಯರೊಪ್ಪಿದರು ॥ ೫೧

[ ]ಈ ಗುರುತಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ೫೦ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ೬೩ನೆಯ ಪದ್ಯದ ವರೆಗಿರುವ ೧೪ ಪದ್ಯಗಳು ಚ. ಓ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

ತೋಳುಗಳ ಕೋಮಲತೆಗಳ ಬಿಂ
ಬಾಳಗೂದಲ ಕೊಂಕುಗುರುಳಿನ
ಲೋಲನಯನದ ದಂತಿಗಮನದ ಸುರಭಿಪರಿಮಳದ ।
ಲೀಲೆಯೊಳು ಸೊಗಸುವ ಮನೋಜನ
ಕೇಳಿಯೊಳು ಮಧ್ಯಮೆಯರೆನಿಸುವ
ಮೇಳವದ ಮಾನಿನಿಯರೆಸೆದರು ನೃಪನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ॥ ೫೨

ಸುರತಸೌಖ್ಯದ ಲಂಪಟತ್ವದ
ಕರಿಯ ಗಮನದ ಗಿಳಿಯ ನುಡಿಗಳ
ಗುರುನಿತಂಬದ ಶಶಿಯ ಬಿಂಬವನೇಳಿಪಾನನದ ।
ಪುರುಷರನು ಬಲುದೆಬಿದೆ ಮೋಹಿಪ
ಪರಿಮಳಕೆ ಮಿಗೆ ಕವಿವ ತುಂಬಿಯ
ಸರಸಿಜಾಕ್ಷಿಯರೆಸೆದರಾಪಾಂಚಾಲ ನಾರಿಯರು ॥ ೫೩

ಅಸಿಯಜಂಗೆಯ ವಿಕಟಜಘನದ
ಬಸಿಱ ಬಾಸೆಯ ಸೊಗಸು ಮಿಗೆ ರಂ
ಜಿಸುವ ನಡುವಿನ ಸುೞಿಯ ನಾಭಿಯ ವೃತ್ತಕುಚಯುಗದ ।
ಎಸೆವ ನಗೆಗಂಗಳ ವಿನೋದ
ಪ್ರಸರದೇೞ್ಗೆಯ ಕಾಮರಸ ಪಸ
ರಿಸುವ ಸುರತದ ಗುಜ್ಜರಿಯರೊಪ್ಪಿದರು ಸಭೆಯೊಳಗೆ ॥ ೫೪

ಘನತರದ ನಖಹತಿಗೆ ಘನಚುಂ
ಬನದ ಸೌಖ್ಯಕೆ ನಾಗರಿಕರನು
ಮನವೊಲಿದು ಕೈಕೊಳ್ವ ಸುರತದ ಚಪಳತೆಯೊಳೆಸೆವ ।
ಮುನಿಸುಹರಿಸಕೆ ಕಲಹಸರಸದ
ಕಿನಿಸುಗಳ ತುಂಗೋರುಜಂಘೆಯ
ವನಜಮುಖಿಯರು ಮೆಱೆದರಾಸೌರಾಷ್ಟ್ರನಾರಿಯರು ॥ ೫೫

ನುಡಿಯೊಳಮೃತದ ರಸವನೇಳಿಪ
ನಡೆಯೊಳಂಚೆಯಸಣ್ಣಕವಾಡುವ
ಕುಡಿತೆಗಂಗಳ ಬಲೆಯ ಬೀಸುವ ಕಾಮಿಮೃಗಕುಲಕೆ ।
ಬೆಡಗು ಮಿಗೆ ಬಹುಕಾಮಭೋಗದ
ಕಡಲೊಳಗೆ ವಿಟಜಯವ ಮುಳುಗಿಪ
ಕಡುಗರುವೆಯರು ಸರಸೆಯರು ತೆಲುಗಿತಿಯರೊಪ್ಪಿದರು ॥ ೩೬

ಲಲಿತಸುಖಿ ಸುರತಾಂಗಿ ಸರಸಿಜ
ದಳವಿಲೋಚನೆ ಮಧ್ಯರತಿ ವಿಟ
ನೊಲಿದೊಡೊಲಿಯಳು ಬೆರಸಿ ಬೆರಸದೆ ಮನವ ಬೈಚಿಡುತೆ ।
ನಳಿನಮುಖಿ ಜೇಟದೊಳು ಬೇಗೆಯ
ಬಳಯಿಸಳು ಕಡುಚಪಳೆ ಸುರತದ
ಕಳೆಯನರಿವ ಕಳಿಂಗವನಿತೆಯರೆಸೆದರೊಗ್ಗಿನೊಳು ॥ ೩೭

ಆಚುಕಾತಿ ಸರೋಜಮುಖಿಯನು
ಕೂಲರತಿ ಕಮನೀಯರೂಪಿಣಿ
ಲೋಲಲೋಚನೆ ಕಠಿಣಕುಚಯುಗೆ ರಾಗಪತಿಯೆನಿಪ ।
ಲೀಲೆಯೊಳು ಲೋಕವನು ಮೋಹಿಸಿ
ಸೋಲಿಸುವ ಸೊಬಗೆಯರು ಸಖಿಯರ
ಮೇಳವಣೆಯೊಳು ಮೆಚ್ಚಿದರೊಡ್ಡಿಯ ದೇಶದಬಲೆಯರು ॥ ೩೮

ಗುರುನಿತಂಬದ ತರಳನಯನದ
ಕರಿಯುಗಮನದ ಗೌರವರ್ಣದ
ಸರಸಿಜಾನನಕಾಂತಿಗಳ ಪಾಟಳಿಯ ಪರಿಮಳದ ।
ಪುರುಷಕೇಳಿಯ ಕುಹಕಭಾವದ
ಬರಕೆಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣಕಲೆಗಳ
ತರುಣಿಯರು ಲೇಸೆನಿಸಿದರು ಗೌಳವದ ನಾರಿಯರು ॥ ೩೯

ಒಲಿಸಲಱಿಯರು ವಿಟರ ಚಿತ್ತವ
ನಿಲಿಸಲಱಿಯರು ಕೂರ್ತೊಡೆಯು ತಾಂ
ಹಲವುಮಾತಿನೊಳಸುವನೀವರು ಹುಸಿಯ ಹುರುಡಿನೊಳು ।
ಕಲಹವನು ಕಲ್ಪಿಸುವರಭಿಮತ
ಚಳಮನದೊಳಾಡುವರು ಸುರತ
ಕ್ಕೊಲಿದು ಕೂಡುವ ಮನದವರು ಮಲಹಿತಿಯರೊಪ್ಪಿದರು ॥೬೦

ಮುಸುಕಿನೊಳು ಮೂಲೋಕವನು ಮೋ
ಹಿಸುವ ಕಡೆನೋಟದೊಳು ಕಂಡವ
ರಸುವನಲ್ಲಾಡಿಸುವ ಕೂಟದೊಳಮರಪದವಿಯನು ।
ಹುಸಿಯೆನಿಸಿ ತೋಱಿಸುವ ಮದನನ
ಹೆಸರ ಬಿರುದನು ಜಗದೊಳಗೆ ಸಾ
ಱಿಸುವರೆಸೆವಿಷರಲ್ಲಿ ಹೊಯಿಸಳದೇಶವಬಲೆಯರು । ೬೧

ನೋಡಲಱಿಯರು ವಿಟರ ಚಿತ್ತವ
ಕೂಡಲಱಿಯರು ಬಳಸಿ ಬೇಟವ
ಮಾಡಲಱಿಯರು ಹಣದೊಳಗೆ ಮಿಗೆ ಜೀವದುಱುವೊಂದು ।
ಬೇಡಿ ಬೇಸರಿಸುವ ವಿಲಾಸದ
ಜೋಡಿಗಳ ತೋಱಿಸುವ ಜೌವನ
ಗೇಡಿಗಳು ಚೆಲುವಾದರೈ ಕೊಂಕಣದ ವನಿತೆಯರು ೬೨

ಮುಡಿಯ ಭಾರದೊಳೊಲಿದು ತುಱುಬಿದ
ತೊಡಬೆಗಳ ಚೆಲುವಿಕೆಯೊಳೂರ್ವಶಿ
ಪಡಿಯೆ ಸಾರೆಂಬಂತೆ ಮೋಱೆವೊಯ್ಯಾರದೊದವುಗಳ ।
ಸಡಗರದೊಳಿನಿಸುಳಿನುಡಿಗೆ ತಲೆ
ಗೊಡಹಿಸುವ ಮಿಗೆ ನೆರೆದರಾದೊಡೆ
ಕಡೆಯ ಕಾಣಿಸುವಧಟೆಯರು ತುಳುವಿತಿಯರೊಪ್ಪಿದರು ॥] ೬೩

ಮುರಿದು ನೋಡಿದೊಡಖಿಳರಾಜರು
ಸಿರವ ಬಾಗಲು ಲಾಟ ಮಾಳವ
ತುರುಕ ಕೊಂಕಣ ಗೌಳ ಗುಜ್ಜರ ವಂಗ ಹಮ್ಮೀರ |
ವರಕಳಿಂಗಾದಿಗಳು ಬೆಸಸೆನು
ತಿರಲು ಕೋಪಮಲಿಕೆಯರು ಸಿತಚಾ
ಮರವ ಚಿಮ್ಮಲು ಭೂಪ ಮೆರೆದನು ಸಿಂಹಪೀಠದೊಳು ‖ ೬೪

ಆವರೀತಿಯುದಾವವಿಸ್ತರ
ವಾವದೇಶದ ಸಿರಿಯು ಸೊಗರ
ಹಾವಪರಿಯ ವಿಲಾಸವಾವವಿಡಾಯ್ತು ತಾನೆನಲು |
ಹಾವು ಹಲವಿಗೆಯಾದ ರಾಯನು
ರಾವಣಾರಿಯ ಕಾಣಿಕೆಗೆ ಬಲು
ಠೀವಿಯನು ತೋರಿಚಿದನು ಸಾಯುವ ಭಟ್ಟರೋಳಿಯೊಳು ‖ ೬೫

*

ಬರಲಿ ಕರೆ ಕೈತವದ ಶಿಕ್ಷಾ
ಗುರುವನೆಂದವನೀಶ ದೂತರ
ಹರಿಯಬಿಟ್ಟನು ಹರಿಯು ನಿಳಯಕೆ ಹರಿಯ ವೇಗದೊಳು |

---

* ವಿಭವವೆಸೆದುದು ವಿಗಡನೂತನ
ದಿಭವನೋಲಗದಂತೆ ಫಾಳಿಪ
ರಘಸುಗನು ರಣರಂಗಜೌಪಟಿಮಲ್ಲ ಕುರುರಾಯ |
ಸಭೆಯ ಸಡಗರಿಸಿದನು ಕರೆ ಕರೆ
ತ್ರಿಭುವನದೊಳತಿವೈಪ ಗಡ ಎಂ
ದಭಿನುತನು ಕಳುಹಿದನು ವಿದುರನಮನೆಗೆ ಪಡಿಹರರ ‖

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ೬೫ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಚರರು ಹರಿತಂದಸುರರಿಪುವಿನ
ಚರಣದೊಳು ಮೈಯಿಕ್ಕಿ ನೊಸಲೊಳು
ಕರಪುಟಾಂಜಲಿ ಮೆಱೆಯುತಿರೆ ಬಿನ್ನಹವ ಮಾಡಿದರು ॥ ೬೬

ದೇವ ದೇವರ ಸಮಯವೆನೆ ರಾ
ಜೀವನಾಭನು ಮುಗುಳುನಗೆಯೊಳು
ಭಾವನವರಕ್ಕೈದರೆ ಹರಹರ ಬಹೆವು ನಾವೆನುತೆ ।
ರಾವಣನ ಪರಿ ನೆಲಸಿತಿವನೊಳು
ಸಾವಿಗಂಜುವನಲ್ಲ ಖಳ ಮಾ
ಯಾವಿದನು ನಮ್ಮುಕುತಿ ಕೊಳ್ಳದು ವಿದುರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೭

ಎನುತೆ ಮಂಚವ ನಿಳಿದು ಪರಕಾಂ
ಚನವರೂಥಕೆ ಕೈಗುಡುವ ಯದು
ಜನಪರುಗ್ರ ಡಣೆಯೊಳು ಬಿಜಯಂಗೈದನಸುರಾರಿ ।
ಮುನಿನಿಕರ ಸಂದಣಿಸಿ ತಭ್ರದೊ
ಳನಿಮಿಷಾವಳಿ ನೆರೆದು ವಿಭಪುರ
ಜನವೊಡನೆ ನಡೆತರಲು ಹರಿ ಬರುತಿರ್ದನೋಲಗಕೆ ॥ ೬೮

ಕಲಿಮಲದ ಹೊಲೆಗಲಸಿದಿಭಪುರಿ
ಯೊಳಗೆ ನಿರ್ಮಳವಾಯ್ತು ಕೃಷ್ಣನ
ಸುಲಭದರ್ಶನದಿಂದೆ ಬೆಂದುವು ಜನದ ಭವಬೀಜ ।
ಲಲನೆಯರು ತಂತಮ್ಮ ನಯನಂ
ಗಳಿಗೆ ದೇವನ ತಂದು ಸಮ್ಮದ
ಪುಳಕಿತಾಂಗಿಯರಾದರೆಲೆ ಜನಮೇಜಯಕ್ಷಿತಿಪ ॥ ೬೯

ದೇವ ಬಂದನು ತನ್ನ ನೆನೆವರ
ಕಾವ ಬಂದನು ದೈತ್ಯಕುಲವನ
ದಾವ ಬಂದನು ಭಾಗವತಜನಲೋಲುಪನು ಬಂದ ।

ಭಾವಿಸುವೊಡಘಹಾರಿ ಬಂದನು
ವೋವಿ ಭಜಿಸಲು ತನ್ನ ಬೇಡುವ
ದೇವ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಣ ಬಂದನೋಲಗಕೆ ॥ ೨೦

ಅರಸ ಬಂದನು ಭಾಗವತಜನ
ಪುರುಷ ಬಂದನು ಭಕ್ತವತ್ಸಲ
ಕರುಣಿ ಬಂದನು ತನ್ನ ನೆನೆದೊಡೆ ಪರಮಪದವೀವ ।
ಪರಮಪುರುಷೋತ್ತಮನು ಬಂದನು
ದುರಿತದುರ್ಗವಿಭಾಡ ಬಂದನು
ಧರೆಯ ಸಲಹುವ ದೇವ ಬಂದನು ನೃಪತಿಯೋಲಗಕೆ ॥ ೨೧

ಕಂಜಸಂಭವಪಿತನು ಬಂದನು
ನಂಜಿನೊಳು ಪವಡಿಸಿದ ಬಂದನು
ಕುಂಜರನ ಮೊರೆಗೇಳಿ ಸಲಹಿದ ದೇವ ತಾಂ ಬಂದ ।
ಅಂಜಿದಸುರನ ಕಾಯ್ದ ಬಂದನು
ಬಂಜನೆಗೆ ಬಲುದೈವ ಬಂದ ಧ
ನಂಜಯಾದ್ಯರ ಭಾವ ಬಂದನು ನೃಪತಿಯೋಲಗಕೆ ॥ ೨೨

ಸರಸಿಜಾಕ್ಷನು ಬಂದ ಯದುಕುಲ
ವರಶಿರೋಮಣಿ ಬಂದ ದಾನವ
ಶರಧಿವಡಬಾನಲನು ಬಂದನು ಸಿರಿಯರಸ ಬಂದ ।
ದುರಿತಕದಳಕುಠಾರ ಬಂದನು
ಸುರಸಮೂಹಾರಿ ತನು ಬಂದನು
ವರದ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ ಬಂದನೋಲಗಕೆ ॥ ೨೩

ಯಾದವರ ಕುಲತಿಲಕ ಬಂದನು
ಸಾಧುಸಜ್ಜನರರಸ ಬಂದನು
ಮೇದಿನೀರಿಪುವಿಪಿನದಹನಕೃಶಾನು ತಾಂ ಬಂದ ।

ವೇದವೇದ್ಯನು ಬಂದನಿದೆ ಸನ
ಕಾದಿಪೂಜ್ಯನು ಬಂದನಬುಜಭ
ವಾದಿದೇವಪ್ರಿಯನು ಬಂದನು ನೃಪತಿಯೋಲಗಕೆ ॥ ೨೪

ಕ್ಷೀರವಾರಿಧಿಶಯನ ಬಂದನು
ವಾರಿಜೋದರ ಕೃಷ್ಣ ಬಂದನು
ಧಾರಿಣಿಯ ಹೊಱೆಗಳೆಯಲೋಸುಗ ಮನುಜವೇಷದೊಳು ।
ಭೂರಿದೈತ್ಯರನೊರಸಿ ಕೌರವ
ವಾರಿಧಿಯ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಲೆಂದೀ
ಘೋರನೈತ್ಯರುತಿರ್ದ [1] ನಂದು ನೃಪಾಲನೋಲಗಕೆ ॥ ೨೫

ಕ[illegible]ತರ ಕಡುದುರಿತರಾಶಿಗೆ
ಕೆಂಡವನು ಬೀಱುತ್ತೆ ಕೈಗಳ
ಮಂಡೆಗಾನಿಸಿದವರಿಗುದ್ಭವಕೋಟಿಗಳ ಸುಡುತ ।
ಚಂಡಮತಿಯೊಳು ಹೊಗೞಿದವರಿಗೆ
ಹಿಂಡುಮುಕುತಿಯನೀಯುತಿವೆ ಉ
ದ್ದಂಡದೇವನು ಬರುತುಮಿರ್ದನು ನೃಪತಿಯೋಲಗಕೆ ॥ ೨೬

* ರಾಮ ಬಂದನು ಸಕಲಮುನಿಜನ
ಪ್ರೇಮಿ ಬಂದನು ಪಾಂಡವರ ಸು
ಕ್ಷೇಮಿ ಬಂದನು ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಗ್ರಜ ನಿಖಿಳದೈತಾರ ।
ಭೂಮಿಯೊಳಗರ್ಧವನು ಬೇಡಲಿ
ಕಾಮಹಾತ್ಮನು ತಾನೆ ಬಂದನು
[2] ಭೀಮಬಲಮುರವೈರಿ ಬಂದನು ನೃಪತಿಯೋಲಗಕೆ ॥ ೨೭

---

[1] ನಂಧ, ಖ. * ಈ ಪದ್ಯವು, ಚ. ಙ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.
[2] ಕಾಮಪಿತ, ಕ. ಖ.

ಸುರರ ಸಲಹಿದ ದೇವ ಬಂದನು
ನರನ ಜೀವನಸಖನು ಬಂದನು
ಪರಮಕರುಣೋದಯನು ಬಂದನು ಕಾಮಪಿತ ಬಂದ ।
ದುರುಳರಾವಣವೈರಿ ಬಂದನು
ಸಿರಿಲತಾಂಗಿಯ ರಮಣ ಬಂದನು
ವರೆಯಹಲ್ಯೆಗೆ ಮೋಕ್ಷವಿತ್ತವ ಬಂದನೊಲಗಕೆ ॥ ೩೮

ಬರಲು ಮುರರಿಪುಗಿದಿರುವಂದುದು
ಸುರನದೀಜದ್ರೋಣ ಗೌತಮ
ಗುರುಸುತಾದಿಸಮಸ್ತಭೂಪಜಮೂಪಸಂದೋಹ ।
ಚರಣದೊಳು ಚಾಚಿದರು ಭೂಮೀ
ಶ್ವರರು ಮಕುಟವನಂದು ತಾರಾ
ಪರಿವೃತೇಂದುವಿನಂತೆ ಮೆರೆದುದು ಪರಿಯ ಪದನಖರ ॥ ೩೯

ಅರಿದಲೈ ಮುರವೈರಿ ಸನಕಾ
ದ್ಯರ ಸಮಾಧಿಗೆ ಸಿಲುಕದಂಘ್ರಿಯು
ದರುಶನದ ಫಲಭೋಗ ಸಾರಿದುದಸ್ಮದಾದ್ಯರಿಗೆ ।
ಸುರನರೋರಗರೊಳು ಕೃತಾರ್ಥರು
ನಿರುತವಾವಲ್ಲದೊಡೆ ನಿಮ್ಮಯ
ಸರಸಿಜಾಂಘ್ರಿಯ ಸೇವೆ ದೊರಕುವುದಾವಮುನಿಗಳಿಗೆ ॥ ೪೦

ಎಂದು ಗಂಗಾನಂದನನು ನಲ
ವಿಂದೆ ಕೈಗುಡೆ ಸುರಗಿರಿಯ ತುದಿ
ಯಿಂದೆ ಮಣಿವಿಂಚುಗಳ ಮುಗಿಲಿಳಿವಂತೆ ಭೂತಳಕೆ ।
ಅಂದು ನೀಲಾಚಲನಿಕಾಯನು
ಸುಂದರಾಂಗದಕೌಸ್ತುಭಪ್ರಭೆ
ಯಿಂದೆ ಕಾಂಚನರಥವನಿಳಿದನು ದಾನವಧ್ವಂಸಿ ॥ ೪೧

ಸಮರಸರ್ವಜ್ಞರುಗಳಂಘ್ರಿಗೆ
ನಮಿಸಿದರು ಬರಲೋಲಗವು ಸಂ
ಭ್ರಮದೆ ಸಿರಿದಲೆವಾಗುತಿರ್ದುದು ನೊಸಲ ಕೈಗಳೊಳು ।
ಕಮಲಗಣ್ಣನ ದೇವನೇ ಸಾ
ಕೆಮಗೆ ಮಾಡುವುದೇನೆನುತ ತ
ತ್ಕುಮತಿಕೌರವನಿಱಿಯದಿರ್ದನು ಸಿಂಹವಿಷ್ಟರವ ॥ ೮೨

ಸೆಣಸು ಸೇರದ ದೇವ ನಿದಿರೊಳು
ಮಣಿಯದಾತನ ಕಾಣುತುವೆ ಧಾ
ರಿಣಿಯ ನೌಕಿದನುಂಗುಟದ ತುದಿಯಿಂದೆ ನಸುನಗುತ ।
ಮಣಿಖಚಿತಕಾಂಚನದ ಪೀಠದ
ಗೊಣಸು ಮುಱಿದುದು ನಭದೆ ಸುರಸಂ
ದಣಿಗಳಾ ಎನೆ ಹೊರಳಿ ಬಿದ್ದನು ಹರಿಯ ಚರಣದೊಳು ॥ ೮೩

ಧರಣಿಪತಿ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇ
ಲಿರದೆ ಬಱಗೇ ನಾವು ಬಂದೇ
ವರಸುವೆವು ತಪ್ಪಾವುದೆನುತೆತ್ತಿದನು ಮಸ್ತಕವ ।
ಸುರನದೀಸುತ ಕೈಗುಡಲು ಕೇ
ಸರಿಯ ಪೀಠಕೆ ದೇವ ಬಂದನು
ಕುರುಕುಲಾಗ್ರಣಿಗಳ ಸುಸನ್ಮಾನವನು ಕೈಕೊಳುತ ॥ ೮೪

ಹರಿಯು ಹರಿವಿಷ್ಟರದ ಬಲದೊಳು
ಧರಣಿಪತಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದನಾತನ
ಹಿರಿಯಮಗನೆಡವಂಕದೊಳು ಕರ್ಣಾದಿಗಳು ಸಹಿತ ।
ಸರಿಯು ನೇಮವ ಕೊಂಡು ಸನ್ಮುನಿ
ವರರು ಕುಳ್ಳಿರ್ದರು ನದೀಸುತ
ತರಿಸಿದನು ಹಡಗವನು ಹೊಂಗಲಶದ ಸುವಾರಿಗಳ ॥ ೮೫

ಚರಣಯುಗಳವ ತೊಳೆದು ತೀರ್ಥವ
ಸಿರದೊಳಾಂತು ಮಹಾನುಭಾವನ
ದರುಶನದೆ ಮಮ ಜನ್ಮ ಸಫಲವೆನುತ್ತ ಕೈಮುಗಿದು |
ಪರಶುರಾಮಾದಿಗಳ ಮಿಗೆ ಸ
ತ್ಕರಿಸಿ ಗಂಧಾಕ್ಷತೆಗಳಿಂದುಪ
ಚರಿಸಿ ಹೊಂಬಟ್ಟಲೊಳು ವೀಳೆಯವಿತ್ತನವರಿಗೆ|| ೮೬

ಕುಶಲವೇ ಕುರುರಾಯ ಬಾರೈ
ಮುಸುಡ ದುಗುಡವಿದೇನು ಬಾ ಯೆಂ
ದಸುರರಿಪು ಕೌರವನ ಕರೆದನು ತನ್ನ ಸಂಮುಖಕೆ |
ಉಸಿರಲಮ್ಮೆನು ಭಾವತನದೊಂ
ದೆಸೆವೆಸಲುಗೆಗೆ ನೇಮವಾದೊಡೆ
ಬಿಸಜಲೋಚನ ಬಿನ್ನಹವನವಧರಿಸಬೇಕೆಂದ || ೮೭

ನೀವು ಬಿಜಯಂಗೈವಿರೆಂದು ಮ
ಹಾವಿಲಾಸದೊಳಳವಡಿಸಿ ನಾ
ನಾವಿಧದ ಷಡುರಸವ ತರುಣಿಯರಿಂದ ಸವೆಸಿದೆನು |
ದೇವ ನಮ್ಮರಮನೆಗೆ ಬಾರದೆ
ನೀವು ವಿದುರನ ಮನೆಯೊಳುಂಡಿರಿ
ಗೋವಳಗತನ ನಿಮ್ಮ ಮೈಸಿರಿ ತಪ್ಪದಾಯ್ತೆಂದ || ೮೮

ಈ ಕೃಪನದೀ ದ್ರೋಣನೀ ಗಂ
ಗಾಕುಮಾರನ ಮನೆಯ ಹೊಗದವಿ
ವೇಕಿ ತೊತ್ತಿನ ಮಗನ ಮನೆಯೊಳು ಹಸಿವ ನೂಕಿದಿರಿ |
ಸಾಕಿದಾತನು ನಂದಗೋಪನು
ಕಾಕಬಳಸಲು ಸಲ್ಲದೇ ನಿಮ
ಗೇಕೆ ರಾಯರ ಠೀವಿ ಯೆಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯ || ೮೯

ಕುರುಪತಿಯು ಬಿಱುನುಡಿಯ ಕೇಳಿದು
ಕರಣದೊಳು ಕೋಪಾಗ್ನಿಯುಕ್ಕಲು
ಕೆರಳಿ ನಿರ್ಭೀತಿಯೊಳು ನುಡಿದನು ವಿದುರನರಸಂಗೆ ।
ದುರುಳ ನೀಂ ನಿಂದಿಸಿದ ನುಡಿಗು
ತ್ತರವನೀಯುವದೇಕೆ ನಿಮ್ಮಯ
ವರಜನನಿಗಾದಿಯೊಳು ಗಂಡನದಾರು ಹೇಱೆಂದು ॥ ೯೦

ನಾನಲೇ ತೊಱ್ತಿನ ಮಗನು ಕೇಳ್
ನೀನಲೇ ಅಜಪುತ್ತ್ರನಕಟಾ
ದಾನವಾಂತಕ ಬಲ್ಲನಿಬ್ಬರ ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದುಗಳ ।
ನೀನು ನಿನ್ನಯ ಕೊಂಕುಕೊರತೆಯ
ಹಾನಿವೃದ್ಧಿಯ ನೋಡವನಿಬರ
ನೇನುಕಾರಣ ನುಡಿವೆ ಕುರುಪತಿ ಯೆಂದನಾ ವಿದುರ ॥ ೯೧

ಕಡುಮುಳಿದು ಕಲಿಭೀಮ ನಿನ್ನಯ
ತೊಡೆಗಳನು ಮುಱಿವಾಸಮಯದೊಳು
ಪಿಡಿದು ನಿನ್ನನು ಕಾಯಬೇಕೆಂದುಳುಹಿದೆನು ಧನುವ ।
ಕೆಡೆ ನುಡಿಸಿಕೊಂಡಿನ್ನು ಕಾವೆನೆ
ಪೊಡವಿಪತಿ ಕೇಳೆಂದು ವಿದುರನು
ಹಿಡಿದ ಬಿಲ್ಲನು ಮುಱಿದನಾ ಕುರುಸೇನೆ ಕಳವಳಿಸೆ ॥ ೯೨

ಧನು ಮುಱಿಯೆ ಗಾಂಧಾರಿ ಗತಲೋ
ಚನರು ಮಂಮಲಮಱುಗಿದರು ಭೂ
ಪನ ದುಗುಡ ಮಿಗಿಲಾಯ್ತು ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣರಳಲಿದರು ।
ಮನದ ಹರುಷದೊಳಂದು ಮಧುಸೂ
ದನನು ವಿದುರನ ತಿಳಿಹಿ ಕೇಳಲೆ
ಜನಪ ಕೌರವರಾಯ ನಮ್ಮಯ ಶೀಲ ಬೇರೆಂದ ॥ ೯೩

ಪ್ರಿಯದೊಳುಂಬುದು ಮೇಣು ವಿಪದಾ
ಶ್ರಯದೊಳುಂಬುದು ಮಾನವರಿಗಿದು
ನಿಯತವೆಂತಲ್ಲಿದುವೆ ಕೇಳ್ಕ ಕೌರವರ ರಾಯ ।
ಪ್ರಿಯನು ನೀನೆಮಗಲ್ಲ ವಿಪದಾ
ಶ್ರಯವು ತಾಂ ಮುನ್ನಿಲ್ಲ ನಿನ್ನಾ
ಲಯದೊಳಮಗೆಂತೂಟ ಸಂಭವಿಸುವುದು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೯೪

ಹಗೆಯನುಣಿಸುವುದಾಗದೈ ವೈ
ರಿಗಳ ನಿಳಯದೊಳನ್ನಪಾನಾ
ದಿಗಳ ಕೊಳಲಾಗದು ನಿಷೇಧಿಸೆ ರಾಜನೀತಿಯಿದು ।
ಬಗೆಯೆ ನೀಂ ಪಾಂಡವರಿಗಹಿತನು
ವಿಗಡಪಾಂಡವ ರೆನ್ನ ಜೀವನ
ಹಗೆಯ ನಂಬುವೆನೆಂತು ಹೇಳ್ಕೈ ಕೌರವರ ರಾಯ ॥ ೯೫

ಸೇರುವನು ಸಕಳಂಕಚಂದ್ರನು
ವಾರಿಧಿಗೆ ನೀನಖಿಳಗೋಪೀ
ಜಾರ ಜಾರೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೀಂ ಜೀವ ತಪ್ಪೇನು ।
ಆರು ತನ್ನಂದದ ಮಹಾತ್ಮರ
ಸೇರುವರಲ್ಲೈ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ಕೂರುಮೆಗೆ ನಾನಂಜೆ ನೀಂ ಬಂದನುವ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೯೬

ಕುಲದವನ ಹೃದಯಾಂಧಕಾರವ
ಕಳಚಲೆಂದು ಹಿಮಾಂಶು ಹರಹಿದ
ನೆಳೆಯ ಬೆಳದಿಂಗಳನೆನಲು ಸುರರಿಪುಕುಲಾಂತಕನು ।

ತೊಳಪ ದಶನಮಯೂಖತತಿ ಹೊಳೆ
ಹೊಳೆಯೆ ನುಡಿದನು ತತ್ಪ್ರಭಾವಂ
ಜಲಮಹಾಬ್ಧಿಯ ನುಡಿದೆರೆಯ ತನಿಗಡಣವೆಡಗಿರಲು ॥ ೯೭

* ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸ್ವಾಮಿ ಕೌರವನನ್ನು ಜರೆದುದು.

ಸೂಚನೆ

ಬಿಡು ನೆಲನ ಕೇಡುಗರ ಮಾತಿಂ
ಗೊಡಬಡದಿರಂತಕನ ನಗರಿಗೆ
ನಡೆಯಬೇಡೆಂದಸುರರಿಪು ಕೌರವನನುಜಿ ಜಜಿದ ॥

ಅವಧಿ ಸವೆದುದು ಪಾಂಡವರು ನಿ
ನ್ನವರು ವನವಾಸಪ್ರಯಾಸದಿ
ನವೆದರವದಿರ ಕೂಡಿ ಬದುಕುವುದಧಿಕಗುಣ ನಿನಗೆ ।
ಅವನಿಯರ್ಧವನೀವುದೀಯ
ಧ್ರುವದ ಬಾಟಿಕೆಯೊಳಗೆ ಪುರುಷಾ
ರ್ಥವನು ಸಂಚಿಸೆ ಕಲಿಯಬೇಹುದು ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧

* ಚ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ— ೯೭ನೆಯ ಪದ್ಯದಕೆಳಗೆ.

ಸಿರಿವರನು ಯಾದವರ ಕುಲದೊಳು
ವರಮಹಾತ್ಮನು ಕೃಷ್ಣರಾಯನು
ಪುರುಳಕೌರವನೀತಿ ಯಾದವನೀತಿ ವಚನವನು ।
ಇರದೆ ಕೇಳುತೆ ಮನದೊಳಗೆಯುತಿ
ಪರುಷದಿಂ ಕೌರವಗೆ ನುಡಿದನು
ಪರಮಕರುಣಾಸಿಂಧು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ ॥

ಅರಸುತನ ತನಗಧಿಕವಾಗುತೆ
ಬರಬರಲು ಕಣ್ಣಾಲಿಗಳು ತರ
ಪರಿಸಿ ಕಾಣವು ವರ್ತಮಾನದ ನೃಪರ ಬಳಿಕೆಯಿದು ।
ಸಿರಿಯು ಮದವೆಂಬಧಿಕತಾಮಸ
ದೊರಕಿದಾಗಳ ನೀತಿಕಾಱರ
ಪರಮವಚನಾಂಜನದಿನುಜ್ಜ್ವಲಿಸುವುದು ನಯುವೆಂದ ॥ ೨

ಕೋಶ ಬಲ ತಳತಂತ್ರಹೆಚ್ಚಿದ
ದೇಶ ದುರ್ಗವಮಾತ್ಯ ಮಿತ್ರ ಮ
ಹೀಶಜನವೆಂಬಿದುವೆ ಕೇಳ್ ಸಪ್ತಾಂಗಸನ್ನಾಹ ।
ಈಸು ನಿನಗುಂಟಿಲ್ಲ ಮಿತ್ರಮ
ಹೀಶರೆಂಬುದು ಕೊಱತೆ ಪಾಂಡವ
ರಾಸಹಾಯವು ಬರಲು ಬಿಱಕಿದಿರಿಲ್ಲ ನಿನಗೆಂದ ॥ ೩

ಹೇೞಿದೀಸಪ್ತಾಂಗದೊಳಗೊಂ
ದೇೞಿ ದಿಟವಾಗಿರ್ದ ನೃಪತಿಯು
ಬಾೞಿಕೆಗೆ ಸಂದೇಹವೞಿಯಾ ರಾಜನೀತಿಗಳ ।
ಹೇೞಲಮ್ಮುವರಿಲ್ಲ [1] ಹಿತವನು
ಹೇೞದೊಡೆ ಕೈಕೊಳ್ಳ ಕುರುಕುಲ
ಮೌಳಿ ನಯದೊಳು ನಡೆಯಕಟ ನೀನೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೪

ಸಾಮವೆಂಬುದು ರಾಜನೀತಿಗೆ
ತಾ ಮನೋಹರರೂಪು ಬದುಕುವ
ಭೂಮಿಪಾಲರ ವಿನುತವಿಭವಕೆ ಬೀಜಮಂತ್ರವಿದು ।
ಸಾಮ ತಪ್ಪಿದ ಬೞಿಕ ನೀತಿವಿ
ರಾಮವಾಗದೆ ಬಿಡದು ದಂಡದ
ಸೀಮೆಯೆಂಬುದುಪಾಯದೊಳು ಸಾಮಾನ್ಯತರವೆಂದ ॥ ೫

1 ಹಿತವರು, ಚ.

ಮಾಡಿದಪಕಾರಂಗಳನು ಮಱೆ
ದಾಡರವರತಿಮೋಹದೊಳು ನೀಂ
ಗೂಡಿ ಬದುಕುವ ನುಡಿಯ ನುಡಿವರು ನಮ್ಮ ಮನ ಮೆಚ್ಚೆ ।
ಕಾಡಿನೊಳಗಾಡಿದರು ದುಃಖವ
ತೋಡಿದರು ನೀನವರಿಗುಚಿತವ
ಮಾಡಿ ನಾಡನು ಕೊಡುವುದೆಂದನು ದಾನವಧ್ವಂಸಿ ॥ ೬

ವಿದುರನುತ್ಸವ ಕೃಪನ ಸನ್ಮುದ
ನದಿಯ ಮಗನೊಲುವಂಧನೃಪನ
ಭ್ಯುದಯ ಕೇಳಂದಸುರರಿಪು ನಯನುಡಿಯ ಗಡಣಿಸಲು ।
ಮದದ [1] ವೈಗಾಡಿಕೆಯ ಮನಲೀ
ಪದ ಮಹಾಖಳನಡ್ಡಯೋಗ [2] ವಿಡ
ಲುದಧಿಯೊಳಗದ್ದಂತೆಯಿರ್ದುದು ರಾಯನಾಸ್ಥಾನ ॥ ೭

ಕಳಕಳಿಕೆ ತಗ್ಗಿದ ಸಭಾವನ
ದೊಳಗೆ ಸಿಂಹಧ್ವನಿಯೊಳವನಿಪ
ಕುಲಕುಠಾರನು ಪರಶುರಾಮನು ನುಡಿದನರಸಂಗೆ ।
ಎಲೆ ಸುಯೋಧನ ಕೃಷ್ಣರಾಯನ
ನಳಲಿಸದಿರೈ ಲೋಭವತಿವಿ
ಗ್ಗಳದ ನಿರ್ಬಂಧವು ನಯಜ್ಞರಿಗುಚಿತವಲ್ಲೆಂದ ॥ ೮

ದಿವಿಜರಿದಿರಲ್ಲೆಂದು ದಂಭೋ
ದ್ಭವನು ನರನಾರಾಯಣಾಖ್ಯರ
ನವಗಡಿಸಿ ಮುಱಿವಡೆದು ಕೆಟ್ಟನು ಗಾಢಗರ್ವದೊಳು ।
ಅವರೊಳರ್ಜುನ ನರನು ಯದುಸಂ
ಭವನು ನಾರಾಯಣನು ಬಿಡು ನೀ
ನವರ ವೈರವನೆಂದು ಭಾರ್ಗವ ನುಡಿದನರಸಂಗೆ ॥ ೯

---

1 ವೈಗಾಣಿಕೆಯ, ಖ.   2 ವಿಡೆ ಬೆದರಿ ಭಯಗೊಂಡಿದ ರ್ದಾಸ್ಥಾನ ಜನ ಮೌನದಲಿ, ಚ. ವಿಡಲಧಟನಿರ್ದಂತಿರ್ದುದಾಯಾಸ್ಥಾನಜನವೆಲ್ಲ. ಕ. ಖ.

ತಪ್ಪಿ ನುಡಿಯನು ಪರಶುರಾಮನು
ದಪ್ಪವಿದು ಲೇಸಲ್ಲ ನೃಪ ನೀ
ನೊಪ್ಪಿಸುವುದರ್ಧಾವನೀತಳವನು ಸರಾಗದೊಳು ।
ತಪ್ಪಿ[1] ನುಡಿದೊಡೆ ಗರುಡದೇವನ
ದಪ್ಪವನು ಹರಿ ಸೆಳದು ಬಿಸುಡನೆ
ಒಪ್ಪಿ ತಾಗದಿರೆಂದು ನುಡಿದನು ಕಣ್ವನರಸಂಗೆ ॥ ೧೦

ಅಹುದು ಕಣ್ವನ ಮಾತು ಕೃಷ್ಣನ
ಮಹಿಮೆ ಘನವಿದನರಿದು ಗರ್ವ
ಗ್ರಹವಿಡಿದು ಮರುಳಾಗದಿರು ಮುನ್ನೊಬ್ಬ ಗಾಲವನು ।
ಬಹುಳಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ತೊಳಲಿದು
ಮಹಿಯೊಳಲ್ಲಿಯು[2] ಘಟಿಸದಿರಲವ
ನಹವ ಮುರಿದನು ಬಳಿಕ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮುನಿಯಂದು ॥ ೧೧

ನಿಮ್ಮ ಪೂರ್ವಯಯಾತಿ ನಾಕದೊ
ಳೆಮ್ಮವೋಲಾರುಂಟು ಜಗದೊಳು
ದರ್ಮಪರರೆನೆ ಸುರರು ಹಗಲಿಕ್ಕಿದರು ಹೆಡತಲೆಗೆ ।
ದರ್ಮಪತ ಹುಲುವಟ್ಟೆಯೆನಿಸುವ
ಹಮ್ಮಿನೊಳು ಕೆಡಬೇಡ ನೀತಿಯ
ನೆಮ್ಮಿದವ ಕೆಡನೆಂದು ನಾರದ ನುಡಿದನರಸಂಗೆ ॥ ೧೨

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳಾವು ಪಾಂಡವ
ರವರು ಬನದೊಳು ಕಂದಮೂಲವ
ನಿವರು ಕೊಳ್ವರು ರುಷಿಗಳಿಗೆ ಹಂಗೇಕೆ ಭೂಮಿಪರ ।
ಇವರದಾವನ ಪಕ್ಷಪಾತ
ವ್ಯವಹರಣೆಯವರಲ್ಲ ಕೇಳಿಂ
ದಿವರ ನುಡಿಗಳನೆಂದು ನುಡಿದನು ಮತ್ತೆ ಮುರವೈರಿ ॥ ೧೩

1 ನಡೆದೊಡೆ, ಚ.   2 ಗಳಿಸುತಿರಲವನ, ಚ, ಜ.

ಬೆರಳ ಮೀಸೆಯೊಳಿಡುತೆ ಕಿಱುನಗೆ
ವೆರಸಿ ಕರ್ಣಾದಿಗಳ ವದನವ
ತಿರುಗಿ ನೋಡುತೆ ಹರಿಯ ನುಡಿಗಳ ಕಿವುಡುಗೇಳುತ್ತೆ |
ಮರುಳುತನದಾಳಾಪವೇತಕೆ
ಮುರಮಥನ ಪಾಂಡವರ ಕಥನವ
ನೊರೆಯದಿರು ಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಶೂಲವಿದೆಂದನಾ ಭೂಪ || ೧೪

ಮಾವ ಮೊದಲು ಸಹಾಯ ಮಧ್ಯದೊ
ಳಾವಿರಾಟನ ಸಖ್ಯ ಕಡೆಯೊಳು
ನೀವು ಮಮ ಜೀವಾ ಹಿಯೆಂಬಿರಿ ನಿಮ್ಮ ಪಾಂಡವರ |
ನಾವು ಕಡೆಯೊಳು ಹೊಱಗು ನಮಗಿ
ನ್ನಾವ ಭೂಪರ ಸಖ್ಯವಿರ್ಪುದು
ದೇವ ನಾಚಿಸಬೇಡ ಸಂಧಿಯ ಮಾತ ಮಱೆಯೆಂದ || ೧೫

ಅವರು ನಮ್ಮೊಳು ಸರಸವಾಡುವ
ಹವಣಿದಲ್ಲದೆ ರಾಜಕಾರ್ಯವ
ನವಗೆ ಯೋಚಿಸಿ ಕಳುಹಿದಂದವೆ ಮೆಚ್ಚೆ ನಾನಿದನು ||
ಬವರ ಬೇಕೇ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುವ
ದವನಿಗವನಿಯ ಮಾತ ನೀವಾ
ಡುವೊಡೆ ಪಾಂಡವರೇಕೆ ನಾವೇಕೆಂದು ಖಳ ನುಡಿದ || ೧೬

ಮಾಡು ಸಂಧಿಯ ನಮ್ಮ ವಚನವ
ಕೋಡದಿರು ಸವಿಮಾತುಗಳ ನಿನ
ಗಾಡುವವರಿಗೆ ಚಿತ್ತಗುಡದಿರು ಹಿಸುಣ ಹೊಗಿಸದಿರು |
ನಾಡ ನಾಲಗೆಗೆಳೆಯರೆಂದುದ
ಮಾಡದಿರು ಪಾಂಡವನೃಪಾಲರ
ಕೂಗೆಡಿ ಬಾಳ್ವುದು ಪಥ್ಯ ನಿನಂದಸುರರಿಪು ನುಡಿದ || ೧೭

ಅವರಿಗಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದೊಳು ರಾ
ಜ್ಯವನು ಕುಳದೊಡನಿತ್ತು ನೀಂ ಪಾಂ
ಡವಪ್ರತಿಷ್ಠಾಚಾರ್ಯನೆಂಬೀಬಿರುದ ಧರಿಸಿದೊಡೆ |
ಅವನಿಯೊಳು ನಿನ್ನೊಡನೆ ತಲೆದೋ
ಱುವ ನೃಪಾಲಕರಿಲ್ಲ ನುಡಿಗಳು
ಕಿವಿಗೆ ಕರ್ಕಶವೀಗಳಾದೊಡೆ ಮುಂದೆ ಲೇಸೆಂದ || ೧೮

ನೀತಿಗಾಲಯ ನಿಮ್ಮ ಸಿರಿಯಾ
ಖ್ಯಾತಿಗಿದು ನೆಲೆ ಸಕಲಸೌಖ್ಯ
ವ್ರಾತಕಿದು ಸದ್ಬೀಜವೆನಿಸಿತು ಕೌರವಾನ್ವಯವು |
ಭೂತಳದ ಲೋಲುಪತೆಯೊಳು ಕುಲ
ಘಾತುಕರು ತಾವೆಂಬಕೀರ್ತಿಗೆ
ಯೋತು ನೀಂ ನೆಲೆಯಾಗದಿರು ಕೇಳೆಂದನಸುರಾರಿ || ೧೯

ಧರೆಯ ನೃಪರಿಗೆ ಹಸ್ತಿನಾಪುರ
ದರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲೊಳು ಸಮಯವು
ದೊರಕಲಂತದು ಪುಣ್ಯವೆಂಬೀಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯ |
ಸಿರಿಗೆ ಪಾಂಡವರನ್ಯರಾದೊಡೆ
ಮೆಱೆಯಲಱಿವುದೆ ನಿನ್ನ ಸಿರಿ ಕಾ
ತರಿಗತನವನು ಮಾಣು ಕೇಳೆಂದಸುರರಿಪು ನುಡಿದ || ೨೦

ಯಮಜ ನಿನಗೊಪ್ಪಿದನು ಪಾರ್ಥನ
ಮಮತೆ ನಿನ್ನೊಳು ಹಿರಿದು ಭೀಮನ
ತಮದ ನುಡಿ ಹಿಂಗಿದುದು ನಕುಲನು ನಿನ್ನೊಳೆಂದಮುಳಿಯ |
ತಮತಮಗೆ ತವ್ಮ್ರ್ಯವರುಚಿಸಿ ನಿ
ನ್ನಮಲವಚನವ ಹಾರುತಿಹರಾ
ಭ್ರಮಿತನವ ಮಾಡದಿರು ನೀಂ ಸೋದರರ ಸಲಹೆಂದ || ೨೧

ಧರ್ಮಜನ ಕಡುಮೋಹವೆಂಬುದು
ನಿಮ್ಮ ಚರಣದೊಳಿರಲಿ ಭೀಮನ
ಬಿಮ್ಮು ತಮ್ಮೊಳಗಿರಲಿ ಫಲುಗುಣನೊಲುಮೆಯುಂತಿರಲಿ ।
ಎಮ್ಮ ಭೂಮಿಯೊಳರೆಯ ಬೇಡುವ
ರೆಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲ ಸಂಧಿಗೆ
ತಮ್ಮ ನೊಡಬಡನೆಂದು ದುಶ್ಶಾಸನನ ನೋಡಿದನು ॥ ೨೨

ಬಂಧುಕೃತ್ಯದ ಮಾತು ಸೂರ್ಯಂ
ಗಂಧಕಾರವು ಸೇರುವುದೆ ನಿ
ರ್ಬಂಧದೊಳು ನೀವೇಕೆ ನುಡಿವಿರಿ ರಾಜಕಾರಿಯವ ।
ಸಂಧಿಯಾಗದು ಪಾಂಡವರ ಸಂ
ಬಂಧ ನಮಗೇಕೆನುತೆ ಕರುಣಾ
ಸಿಂಧುವಿನ ಮೊಗನೋಡಿ ದುಶ್ಶಾಸನನು ಗರ್ಜಿಸಿದ ॥ ೨೩
*
ಈಹರಿಯ ನುಡಿಗೇಳು ದೈವದ
ಮೋಹ ತಪ್ಪಿದ ಬಳಿಕ ಸುಭಟರ
ಸಾಹಸದೆ ಹುರುಳಿಲ್ಲ ನಂಬದಿರೆಮ್ಮ ಬಲುಹುಗಳ ।
1 ಆ ಹಿತವನೀಡಾಡದಿರು ವೈ
ದೇಹಿಯನು ಸೆಱೆಗೆಯ್ದ ಸ್ವಾಮಿ
ದ್ರೋಹಿಯನು ಹೋಲದಿರು ಕೌರವ ಎಂದನಾಭೀಷ್ಮ ॥ ೨೪

* ಕೆಡಿಸದಿರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕುಲದೊಳು
ಕೊಡಲಿಗಾವನು ಹೋತು ವಂಶವ
ಕೆಡಿಸಿ ಕಳೆದೊಡೆ ಹಾನಿವೃದ್ಧಿಗಳಿಲ್ಲ ಸಿನಗೆಹುದು ।
ನುಡಿಗೆ ನೀಂ ಮತಗುಡದೆ ಗರ್ವದ
ಗಡಣದೊಳು ಮುಂದಱಿಯದವದಿರ
ನೊಡಬಡಿಸಿ ಪಾಂಡವರ ಸ್ವಾಮ್ಯವ ಕೊಡಿಸು ನೀನೆಂದ ॥

ಈ ಪದ್ಯವು ಚ. ಜ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.
1 ಐಹಿಕವ, ಕ. ಚ. ಜ.

ಹಲಬರಜ್ಞಾನಪ್ರವೃತ್ತಿಯು
ಚಲದೊಳಗೆ ಕೈಬಳಸಿ ನರಕದೊ
ಳಿಳಿದ ಕಥೆ ಹಲವೆಂದು ಗೌತಮಕಶ್ಯಪಾದಿಗಳು ।
ತಿಳಿದು ನೀತಿಯ ಪದವ ತಂತ
ಮ್ಮೊಳಗೆ ಕೌರವಗರುಹಿ ಮುನಿಸಂ
ಕುಲದ ವಚನವ ಕಿವುಡುಗೇಳುತ್ತೆ ಮೊಗವ ತಿರುಹಿದನು ॥ ೨೫

ವ್ಯಾಸವಚನವನಾವಸಿಷ್ಠ ಮು
ನೀಶನೊಳುನುಡಿಗಳನು ಕೋವಿದ
ಕೌಶಿಕನ ಕಥನವನು ಕೈಕೊಳ್ಳದೆ ಸುಯೋಧನನು ।
ದೇಶವನು ಪಾಂಡವರಿಗೀವ
ಭ್ಯಾಸವೆಮ್ಮೊಳಗಿಲ್ಲ ನೀತಿಯು
ರಾಶಿಯಾನಹೆನೆನ್ನನೊಡಬಡಿಸುವಿರಿ ನೀವೆಂದ ॥ ೨೬

ಮಗನೆ ಸೋಮಾನ್ವಯವ ನೀರೊಳು
ಹೊಗಿಸದಿರು ದನುಜಾರಿ ಮುನಿದೊಡೆ
ತೆಗೆಯದಿರನೆಮ್ಮಸುಗಳನು ಪಾಂಡವರ ಸಂತೈಸು ।
1 ವಿಗಡತನವಿದು ವಿರಸವಾಹಿಂ
ದೊಗೆದ ಜೂಜಿನ ಗಸಣಿ ಸಾಕೈ
ಮಗನೆ ಬೇಡಿದೆನೆಂದು ತಲೆವಾಗಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ ॥ ೨೭

ಧರ್ಮವಶದೊಳು ದೈವವಿಹುದಾ
ಧರ್ಮವಶದೊಳು ಜಯದ ಜೋಡಣೆ
ಧರ್ಮವಶದೊಳು ಸಕಲಸತ್ಯಜ್ಞಾನಸುಖವಿಹುದು ।

---

1 ವಿಗಡತನವನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು ನೀ । ನಗಡುಮಾಡದೆ ಹಿಂದೆ ಜೂಜಿನ ಸೊಗಸು ಸಾಕೈ ಮಗನೆ ಯೆಂದಳು ಬಳಿಕ ಗಾಂಧಾರಿ ॥ ಚ.

ಧರ್ಮವೆನು ಪಾಲಿಸುವೊಡಾಸ
ದ್ಧರ್ಮ ಪಾಂಡವರೆಭೂಮಿಪಾಲರೊ
ಳುಮ್ಮಹವ ಬಿಡು ಮಗನೆ ಯೆಂದನು ನೃಪಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ||
ಮಾತೃವಚನವ ಮೀಱಿ ನಿಮ್ಮಯ
ತಾತನಾಜ್ಞೆಯ ನೂಕಿ ಹಿರಿಯರ
ಮಾತುಗಳನತಿಗಳೆದು ಹಿತವರ ಮಾತ ಮನ್ನಿಸದೆ |
ನೀತಿಯೊಳು ಮನಗುಡದೆ ಘನಗ
ರ್ವಾತುರದೊಳವನಿಪರು ಬಳಸಲು
ಮಾತು ಹಲವಱೊಳೇನು ಕೆಡದಿರನೆಂದನಾದ್ರೋಣ || ೨೯

*
ನೆಲನ ಬೇಡುವ ಪಾಂಡವರ ಭುಜ
ಬಲದೊಳಗೆ ಕುಂದಿಲ್ಲ ನೀತಿಯು
ತಿಳುಹಲೈತಂದಸುರರಿಪು ಸಾಮಾನ್ಯಬಲನಲ್ಲ |
ಇಳೆಯೊಳರ್ಧವನೊಪ್ಪುಗೊಡು ಯದು
ಕುಲಲಲಾಮನ ನೇಮವನು ನೀಂ
ಸಲಿಸು ಕೆಡಿಸದಿರೀವಿಲಾಸವನೆಂದನಾದ್ರೋಣ || ೩೦

ಹಲವುಹೊಲ್ಲಹಗಳನು ಪಾಂಡವ
ರೊಳಗೆ ನೆನೆದೆನು ಮುಚ್ಚು ಮಱೆಯೋ
ನಿಳೆಯು ಲೋಭದೊಳವರ ಕೆಡಿಸುವ ಹದನ ನೆಗೞದೆನು |

---

* ಇಳೆಯ ಭಾಗವ ಕೊಡೆನು ಸಮರಕೆ
ಕಳನ ಕೊಟ್ಟೆನು ಕೃಷ್ಣನನು ಪೆ
ಗ್ಗಳಿಸಿ ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣ ಕೃಪ ಮೊದಲಾಗಿ ನಮ್ಮವರು |
ಬಲವರವು ನಿಮಗುಳ್ಳಡೀಗಳೆ
ತೊಲಗಿ ಪಾಂಡವರತ್ತ ಜಾಳಿಸಿ
ಹಲವುನುಡಿಯೊಳು ಮುಂದುಗೆಡಿಸದಿರೆಂದು ಖಳ ನುಡಿದ ||
ಈ ಪದ್ಯವು, ಖ. ಚ. ಜ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ೨೯ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ

ನೆಲನ ಕೊಂಡೆನು ಜೂಜುಗಾಱರ
ವಿಲಗದೊಳು ಪಾಂಡವರ್ಗೆ ಪುನರಪಿ
ಹೞುವವೇ ಶರಣಲ್ಲದುಂಟೇ ಕೃಷ್ಣ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೩೧

ತಾಗುವೆಪಕೀರಿತಿಗೆ ಹೇಸುವ
ರಾಗಿ ಸತ್ಯವ ಕಾದು ಹೞುವವ
ಭೋಗಿಸಿದೊಡದು ಕುಲಕೆ ಕುಂದೇ ಪಾಂಡುನಂದನರು ।
ನೀಗಿದರು ವನವಾಸವನು ಸರಿ
ಭಾಗದವನಿಯು ಕೊಳ್ವ ಚಲವನು
ಹೋಗಬಿಡುವನೆ ಭೀಮನೆಂದನು ಮತ್ತೆ ಮುರವೈರಿ ॥ ೩೨

* ಸಲುವರಾಜ್ಯದ ಭಾಗವನು ನಿನ
ಗೊಲಿದು [1] ಬಿಡುವರು ಗ್ರಾಮವೈದನು
ಸಲಿಸಿ ಪಾಂಡುಕುಮಾರರನು ನಿನ್ನತ್ತ ಮಾಡಿದೊಡೆ ।
ಕುಲದ ಕೊಲೆ ತಪ್ಪುವುದು ಸದ್ಗತಿ
ಸುಲಭವಪ್ಪುದು ನಿನ್ನ ಮನದೊಳು
ಹೊಳೆದ ಹದನನು ಹೇಳೆನುತೆ ನೇಮಿಸಿದನಸುರಾರಿ ॥ ೩೩

ಕೊಡು ಕುಶಸ್ಥಲವನು ವೃಕಸ್ಥಳ
ಪೊಡವಿವಾಸಂತಿಯನು ಕುಳವನು
ಕೊಡಿಸಿ ಕಳೆ ಸಿರಿಕರಣದವರೊಳು ವಾರಣಾವತವ ।
ಕೊಡು ನಿನಗೆ ಮನ ಬಂದುದೊಂದನು
ನಡಿಸಿ ಕೊಡುವೆನು ಪಾಂಡವರೊಳವ
ಗಡೆಯುತನವಂತಿರಲಿ ನೃಪ ಕೇಳೆಂದು ಹರಿ ನುಡಿದ ॥ ೩೪

---

1 ಬಿಟ್ಟರು, ಕ. ಖ. ಜ.
* ೩೩ನೆಯಪದ್ಯವು, ಝ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

[1] ಬೇಡಿದೈದೂರುಗಳು ನಮ್ಮಯ
ನಾಡುಗಳ ಮಂಡೆಗಳು ರಾಜ್ಯದ
ರೂಢಿಯೈದೂರುಗಳ ಬಳವಿಗೆ ಹಸ್ತಿನಾಪುರವು ।
ಬೇಡಲಱಿವನು ಮಾನ ನಿನಗುಂ
ಟಾಡಲೇತಕೆ ನೆಲನ [2] ನೀರಡಿ
ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮಹಾತ್ಮ ನಿನಗಾನಂಜಿದಪೆನೆಂದ ॥ ೩೫

ಕರೆದು ಮೂಱಡಿನೆಲನ ಧಾರೆಯ
ನೆಱೆದ ಬಲಿ ತಳಕಿಳಿದನೆನ್ನೀ
ಧರೆಯೊಳೈದೂರುಗಳನಿತ್ತೆನಗಾವವಿಧಿಯಹುದೋ ।
ಪರಮಪುರುಷನು ನೀನು ನಿನಗಾಂ
ಶರಣುವೊಕ್ಕೆನು ಬಂದ ಪತದೊಳು
ಮರಳಿ ಬಿಜಯಂಗೈವುದೆಂದನು ನಗುತೆ ಕುರುರಾಯ ॥ ೩೬

ಸಲಲಿ ನೀಂ ಪಾಂಡವರೊಳಿತ್ತಿದ
ಱಲದ ಬಳವಿಗೆಯಕಟ ನಿನ್ನಯ
ಬಳಗ ಬದುಕಲಿ ಮತ್ತೆ ನವೆಯಲಿ ಪಾಂಡುನಂದನರು ॥
ಜಲಧಿಮೇರೆಯ ಮಹಿಯೊಳೊಂದೇ
ಸ್ಥಲವನೈವರಿಗೀವುದೆನೆ ಕಳ
ವಳಗನವಗಡಿಸಿದನು ಜಱೆದನು ಜಗದ ಪಾಲಕನ ॥ ೩೭

ನೆಲದೊಳರ್ಧವನೀವುದಿಲ್ಲಾ
ಸ್ಥಲವನೈದನು ಮುನ್ನ ಕೊಡೆನೆ
ನ್ನಿಳೆಯ ಭಾಗವನೀಸ ಕೊಟ್ಟೊಡೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲಾಣೆ ।
ನೆಲನ ಕಡೆಯೊಳು ಮುಳ್ಳುಮೊನೆಯು
ಚ್ಚಳಿಪ ಧರಣಿಯನಿತ್ತೆನಾದೊಡೆ
ಬೞಿಕ ನೀಂ ನಗು ಹೋಗು ಬವರವ ಕೊಂಡು ಬಾ ಯೆಂದ ॥ ೩೮

1 ಬೇಡಿದೊಂದೊಂದೂರು ನಮ್ಮಯ, ಕ. ಜ. ಟ. 2 ಮೂಱಡಿ. ಟ.

ದನವ ಕಾವುದು ತೀರಿತೇ ಬನ
ಬನವ ತೊೞಲ್ವುದು ಕಡೆಯನೈದಿತೆ
ಮುನಿಗಳನು ಬೋೞಿಗಳನೆಱಗಿಸಿಕೊಳ್ವುದನು ಬಿಸುಟು ।
ವನನಿಧಿಯನೆಡೆಗೊಂಡು ನಡುಹಾ
ವಿನೊಳು ಹಕ್ಕೆಯನುಡುಗಿ ತಮ್ಮೊಳು
ಮನಕತವ ತಿಳುಹಲೋಸುಗ ಬಂದೆ ದಿಟವೆಂದ ॥ ೩೯

ಹಗೆಯು ಸಂಧಿಯು ನೆವದೊಳಮ್ಮಯು
ಬಗೆಯನಱಿಯಲು ಬಂದೆ ಯಾದವ
ರಗಡುತನ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲದು ಸಾಕು ನುಡಿಯದಿರು ।
ಹಗೆ [1] ಯನಾದೊಡೆ ಕೊಂಡು ಬಾ ನಡೆ
ಮಗುೞ್ದೊಡಱಿಯಲು ಬಹುದು ನೀಂ ಹರಿ
ಹುಗಿಲುಮಾಡುವ ಮಂತ್ರ ಸಾಕಿನ್ನೆಂದನವನೀಶ ॥ ೪೦

ಖತಿವಿಡಿದು ಮನದೊಳಗೆ ಮುಣಿವುದ
ಮತಗುಡದ ಫಣಿಕೇತನನ ಕಂ
ಡತುಳಬಲ ಗುರು ಸಿಂಧುತನಯಾದಿಗಳ ಮೊಗನೋಡಿ ।
ಪತಿತರವನಿಯ ಬಯಸಿ ಕದನವ
ನತಿಮಥನದೊಳು ಬಗೆದೊಡೀತನ
ಸತಿಯು ಕಿವಿಯೋಲೆಗಳು ತಿರವಲ್ಲೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೪೧

ಎಲವೊ ಧ್ರುಪದನ ಮಗಳ ಮದುವೆಗೆ
ನೆಲನು ಬೆಸಲಾದಂತೆ ನೀಂ ಮೊದ
ಲಿಳೆಯ ರಾಯರು ನೆರೆದರಂದಿನ ಬಿಲ್ಲ ನೆಗಹುವೊಡೆ ।
ಉಲಿದು ಹೋರಿದು ಕೆಡೆದರಂದತಿ
ಬಳರು ಧನುವನು [2] ತೊಸದು ತೆಗೆದ
ಗ್ಗಳದ ಯಂತ್ರವ ಜಯಿಸನೇ ನರನನುವ ನೀನಱಿಯಾ ॥ ೪೨

1 ಗೞವದಿರಕೊಂಡು, ಖ. 2 ಮುಱಿಯ, ಕ. ಚ.

ಅಡವಿಯೊಳು ಪಾಂಡವರ ಬೇಟೆಗೆ
ನಡೆದು ಬಂದೊಡೆ ಮುನಿದು ಖಚರನು
ಹಿಡಮುಡಿಯ ಬಿಗಿದಡರಿದನು ಗಗನವನು ಜಗವಱಿಯೆ |
ಬಿಡಿಸಿದನಲಾ ನರನು ಭೀಮನು
ಕಡಿವೆ ತಲೆಯಿದೆ ನಿನ್ನ ಕೊರಳೊಳು
ಸುಡು ಸುಡೆಲವೋ ಪಾಪಿ ಕೌರವ ನುಡಿಯಲೇಕೆಂದ || ೪೩

ತುಱುಗಳನು ಹಿಡಿದುಯ್ಯಲಾಕ್ಷಣ
ಪಱಿಸ ಬಂದನು ವೊಂದುರಥದೊಳು
ತುಱುವ ಮರಳಿಚಿ ತಱುಬಿ ನಿನ್ನುಮನೀಸಮರ್ಥರನು |
ಮುಱಿದು ಕೆಡಹಿದನೊಂದುಬಾಣದೆ
ಕೊಱೆದು ಕೊಂದನು ನಿನ್ನ ಬಲವನು
ಬಱಿಯ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಕೆದಱುವರೆ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಹೇೞೆಂದ || ೪೪

ಎಲವೊ ನಿನ್ನಯ ಭಂಗಕೋಟಿಗ
ಳಳತೆಗೆಯ್ದುವು ಕೈದುಗೊಂಡೊಡೆ
ಯುೞಿಯಲಾಪವರುಂಟೆ ಕುಂತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿದಿರಿನೊಳು |
ಗಱುಹತನವನು ಮಾಡದಿರು ಕುರು
ಕುಲವ ಕಿಡಿಸದಿರಕಟ ಕುಟಿಲನೆ
ತಿಳಿಯೆ ಕೈಸಾಱಿದೆನು ತೊಡಕಿದೊಡಱಿಯದಿರೆಯೆಂದ || ೪೫

ಬೇಡಮರುಳೇ ಪಾಂಡವರು ಕೈ
ಮಾಡಿದೊಡೆ ನೀನುೞಿಯೆ ನಿನ್ನಯ
ಕೇಡು ತನ್ನದು ಡಿಂಗರಿಗರಪಮಾನವೊಡೆಯನದು |
ಮಾಡು ಸಂಧಿಯನೊಲ್ಲದಿದ್ದೊಡೆ
ನಾಡು ಮೆಚ್ಚಲು ಸಲುವುದಪಜಯ
ಜೋಡಿ ಮೇಲಣ ಹದನು ಸಾವನು ತಹುದು ನಿನಗೆಂದ || ೪೬

ತುಱುಗಿ ಕಬ್ಬಕ್ಕಿಗಳು ಗೂಡಿನೊ
ಳೆಱಗುವಂತಿರೆ ಪಾರ್ಥನಂಬುಗ
ಳುಱುಬಿ ನಿನ್ನಯ ದೇಹದೊಳು ಮುಱಿವಾಗ ಸೈರಿಸದೆ ।
ಬಱಿಲಿ ನೀಂ ಕೆಡೆವಾಗ ಸಂಧಿಯು
ಮುಱಿದ ವಿಧಿಯನು ಬೞಿಕ ನೆನೆಯದೆ
ಬಱಿದೆ ತೀಱುವುದಲ್ಲ ಖಳ ಕೇಳೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೪೭

ಕಿವಿಗೆ ಕಠಿಣವು ನಮ್ಮ ನುಡಿ ಯೆಂ
ದವನಿಪತಿ ಮುಖದಿರುಹದಿರು ರೌ
ರವದ ಸಂಗ್ರಾಮದೊಳು ಕಡುಗಿದ ಪವನನಂದನನ ।
ತಿವಿದ ಕಿವಿಗಳ ಗದೆಯ ಹೊಯ್ಲಿನ
ಕವಳವನು ದಿಟವೆಂತು ಸೈರಿಸ
ದವಮತಿಗೆ ನೀಂ ಗಂಡನಹೆ ಮರುಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೮

ಲೀಲೆಯೊಳು ನೀನಖಿಳರಾಯರ
ನೋಲಗಿಸಿಕೊಳಲಲಸಿ ಕಾಲನ
ಕಾಲಕೆಳಗೋಲೈಸುವುದು ಕುಂದಲ್ಲವೇ ನಿನಗೆ ।
ಸೋಲ ತಪ್ಪದು ಭೀಮಪಾರ್ಥರ
ಕೋಲು ಕೊಂಕುವುವಲ್ಲ ಧರಣಿಯ
ಲೋಲುಪತೆಯಿಂದೞುಯಬೇಡೆಂದಸುರರಿಪು ನುಡಿದ ॥ ೪೯

ಈ ವಿಜಯವೀ ಬಳಗವೀ ಸಿರಿ
ಯೀ ವಿಳಾಸತೆಯೀ ಸಮರ್ಥತೆ.
ಯೀ ವಿಡಂಬತೆಯೀ ಸಮಗ್ರತೆ ಪಾಂಡವರ ಕೂಡೆ ।
ಭಾವಿಸಲು ಲೇಸಹುದು ಚಲದೊಳು
ನೀವು ಸಂದೊಡೆ ಬೞಿಕ ಕಡೆಯೊಳು
ಕಾವರಿಲ್ಲೆಲೆ ಭೂಪ ಮರುಳಾಳಾಪ ಬೇಡೆಂದ ॥ ೫೦

ಈ ಕುಮಾರರನೀ ಪ್ರಧಾನರ
ನೀ ಕುಠಾರಚತುಷ್ಟಯವನೀ
ಯಾಕೆವಾಳಿಕೆಯುಳ್ಳವರನೀಮಕುಟವರ್ಧನರ ।
ನಾಕದೊಳು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ನಿನ್ನವಿ
ವೇಕಶಿಖಿಯನು ನರನ ಬಾಣಾ
ನೀಕಜಲ ಮುಕ್ಕುಳಿಸದಿಹುದೇ ಎಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೫೧

ಸಿಡಿಲು ಕುಱಿಗಳನುಱುಬಿ ತಿವಿವಂ
ತೆಪಬಲನನೊಡೆಹಾಯ್ದು ಪಲ್ಲವ
ಗೊಡೆಯ ಮುಱಿದೀಡಾಡಿ ಬಿರುದಿನ ಹಱವಿಗೆಯ ಕಡಿದು ।
ತೊಡೆಯ ಖಂಡಿಸಿ ನಿನ್ನ ಮಕುಟವ
ಹುಡಿಯೊಳೊರಸದೆ ಬಱಿದೆ ಬಿಡುವನೆ
ಜಡಿದನಾದೊಡೆ ಭೀಮನಾತನ ಬಲುಹ ನೀನಱಿಯಾ ॥ ೫೨

ನರನ ಗಾಂಡೀವಪ್ರತಾಪ
ಸ್ಫುರಿತನಾರಾಚಪ್ರಚಂಡೋ
ತ್ಕರದವಾನಲನಿಂದವೀ ಕೌರವಕುಲಾರಣ್ಯ ।
ಉರಿದು ಸಂದದೆ ಮೊಣದಧಿಕರೊ
ಳಿರದೆ ತೊತಕುವುದಾಗದೆಂಬುದ
ನಱಿಯೆಯಾ ನೀನೆಂದು ಜಱೆದನು ಕೌರವಾಧಿಪನ ॥ ೫೩

ಕಡೆಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾವನೀಶನು
ಮಡದಿಸಹಿತವನಾಥನಾಗಿಯೆ
ಕಿಡುವನೆಂಬುದ ಬಲ್ಲೆನಾಂ ಪಾಂಡವರ ಬಾಗಿಲೊಳು ।
ಪಡಿಗೆ ಪವಮಾನಜನ ಸಮಯವ
ಪಡೆಯದಿಹ ತಱವಾಯ ನಮಗದು
ನಡಿಸಿ ಕೊಡುವುದು ತಪ್ಪದಕಟಕಟೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೫೪

ಮನದ ಸಂಕೇತದೊಳು ದುರ್ಯೋ
ಧನನ ಕಟ್ಟಲು ವಿದುರ ಗಂಗಾ
ತನಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಿಸಿಪರಾಲೋಚಿಸಿದ ಹದನ ।
ಮನದೊಳಱಿದನು ಬಳಿಕ ದುಶ್ಶಾ
ಸನನು ದುರ್ಯೋಧನಗೆ ಯಿನಿಬರ
ನೆನಹ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದನು ಖಾತಿಯೊಳು ಕಳವಳಿಸೆ ॥ ೫೫

ಹೆತ್ತವರು ಹಗೆಯಹೊಡೆ ನಾವಿ
ನ್ನೆತ್ತ ಸಾರುವೆವಣ್ಣ ದೇವರೆ
ಚಿತ್ತವಿಸಿದಿರೆ ರಾಜಕಾರ್ಯದ ಹದ ವಿಸಂಚಿಸಿತು ।
ಮುತ್ತಯನ ಕಿರಿಯಯ್ಯನಯ್ಯನ
ಚಿತ್ತ ಕೊಂಕಿತು ಸಾಕು ನಿಂದಿರೆ
ನುತ್ತೆಯಗ್ರಜಸಹಿತವೋಲಗದಿಂದೆ ಪೊಱಮಟ್ಟ ॥ ೫೬
*

ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

---

* ಟ, ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಸೇರಿಹೋಗಿವೆಯಾದುದರಿಂದ ಒಂಭತ್ತು ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಗಳು ಬೇರೆಯಾಗಿಲ್ಲ.

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸ್ವಾಮಿ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ತೋರಿದುದು.

ಸೂಚನೆ

ಭಯರಹಿತನಿರ್ವ್ಯಾಜನನಮಲಾ
ದ್ವಯನ ಬಂಧಿಸಲೆಂದು ಕುರುಪತಿ
ನಿಯಮಿಸಲು ಬೆಳಗಿದನು ಮುರರಿಪು ವಿಶ್ವರೂಪದೊಳು ||

*

ಮುನಿದು ದುರ್ಯೋಧನನು ದುಶ್ಶಾ
ಸನನು ಕೆಲದರಮನೆಯೊಳಾಲೋ
ಚನೆಯ ಮಾಡಿದರಂದು ಸೌಬಲಕರ್ಣರೊಡಗೂಡಿ |
ದನುಜವೈರಿ ಕುಮಂತ್ರದೊಳು ಬೊ
ಪ್ಪನೊಳು ಖಾತಿಯನಿಕ್ಕಿದನು ಕೈ
ಮನದ ಕಲಿಗಳು ಕಟ್ಟಿ ಕೃಷ್ಣನನೆಂದನಾಭೂಪ || ೧

---

* ದೃಗುಯುಗವು ಕೆಂಪಾಗೆ ಕರ್ಬೊಗೆ
ನೆಗೆದುದುಸಿರೊಳು ಮುರಹರನ ಮೂ
ತುಗಳು ಮೊನೆಯಂಬಾಗಿ ನಟ್ಟುವು ನೃಪನ ಚಿತ್ತದೊಳು |
ಬಗೆಗೆ ಭೀಕರವಾಯ್ತು ಕರ್ಣಾ
ದಿಗಳ ವದನವ ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನ
ಬಿಗಿಯಲೆಂದಳವಡಿಸಿದರು ತಮತಮಗೆ ಕೌರವರು ||

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಚ. ಜ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಎರಡುಬಲವನು ಮಸೆದು ಕೊಲಿಸುವ
ಭರವು ಯಾವವನದು ನಿದಾನಿಸ
ಲರಿ ನಮಗೆ ಮುರವೈರಿಯಲ್ಲದೆ ಪಾಂಡುನಂದನರೆ ।
ತರಿಸಿ ಹುರಿನೇಣುಗಳೊಳೀತನ
ಕರವೆರಡ ನೆಜಿಕಿ ಬಿಗಿದೊಡವದಿರು
ಕೆರಳಿ ಮಾಡುವುದಾವುದೆಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯ ॥ ೨

*
ಗಾಳಿಯುಪಶಮಿಸಿದೊಡೆ ವಹ್ನಿ
ಜ್ವಾಲೆ ತಾನೇ ನಿಲುವುದೀತನ
ತೋಳ ಬಿಗಿದೊಡೆ ಬೞಿಕ ಮನಗುಂದುವರು ಪಾಂಡವರು ।
ಮೇಳವಿಸಿ ನೇಣುಗಳನೆನುತೆ ನೃ
ಪಾಲಕನು ಕಳವಳಿಸಿ ನುಡಿವುದ
ನಾಲಿಸುತೆ ಸಾತ್ಯಕಿ ಕರೆದು ಕೃತವರ್ಮಗಿಂತೆಂದ ॥ ೩

ಆಳುಕುದುರೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬರ
ಹೇೞು ಕೈದುವ ಕೊಂಡು ವೀರಭ
ಟಾಳಿ ಹತ್ತಿರೆ ನಿಲಲಿ ಕೈವೀಸಿದೊಡೆ ಕವಿಕವಿದು ।

---

* ಅಂಜದಿರಿ ನೀವೆನುತೆ ಹೇೞಲು
ಮುಂಜೆಱಗ ಖರೆ ಸಳೆದು ಖತಿಯೊಳು
ಕುಂಜರನು ಕೇಸರಿಯು ಮುಱಿಯುನು ತುಡುಕುವಂದದೊಳು ।
ಮಂಜು ಪವನನ ಸೆಱಗೆ ಮೂರಿಯು
ಮಂಜರನ ಗೀಚಿಯೊಱಗುವಂತಿರೆ
ಕಂಜನಾಭನ ಬಿಗಿಯ ಉಳವಡಿಸಿದರು ನೇಣುಗಳ ॥

ಖಳಲಲಾಮನ ಖತಿಘಿಗುವ ಕ
ಣ್ಣಲಗೆ ಸನ್ನಗೆ ತಮತಮಗೆ ಕಳ
ವಳದೊಳಾದುಶ್ಶಾಸಕರ್ಣಾದಿಗಳು ಗಜಬಜಿಸಿ ।
ಮಿಳಿಗಳನು ಮುಸುಕಿನೊಳು ತೆಗೆತೆಗೆ
ದಳವಡಿಸಿದರು ಕುಲವ ಜಲದೊಳು
ಕಲಕುವಂದದೆ ನೆಗಱದರು ಸೌಜನ್ಯಬಾಹಿರರು ॥
ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಖ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಬೀಱಿಹೊಯ್ಯುವುದು ಹೊಕ್ಕು ಗಂಡಿನ
ಮೇಲೆ ಗಂಡನು ಕಡಿದು ಕುರುಭೂ
ಪಾಲಕನ ನೂರೆನೆತ್ತರೊಳು ನಾದುವುದು ಮೇದಿನಿಯ ॥ ೪

ಎಂದು ಸುಭಟರಿಗಱುಹಿ ಸಾತ್ಯಕಿ
ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಕಿವಿಯ ಹತ್ತಿರೆ
ನಿಂದು ವದನವ ಚಾಚಿ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದನು ಹದನ ।
ಮಂದಮತಿಗಳು ತಪ್ಪಿದೊಡೆ ಮನ
ಗುಂದಲಾಗದು ದೇವ ಚಿತ್ತೈ
ಸೆಂದೊಡಸುರಾರಾತಿ ನಗುತಾಭೀಷ್ಮಗಿಂತೆಂದ ॥ ೫

ಪರಿಣತಪ್ರೌಢಿಗಳಿಗಂತಃ
ಕರಣ ನನೆವುದು ಸುಜನರಿಗೆ ನಿ
ಷ್ಠುರತೆಗಲ್ಲದೆ ಮನಮನೀಯದು ಮಹಿಯ ಮೂಢಜನ ।
ಕರಗುವುದು ಶಶಿಕಾಂತ ಚಂದ್ರನ
ಕಿರಣ ತಾಗಲು ವಜ್ರಹತಿಯನು
ಧರಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಗಿರಿಗಳಳುಕವು ಭೀಷ್ಮ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬

ದೂತರಸು ಕಟ್ಟುವುದು ರಾಯರಿ
ಗೇತಱುಚಿತವು ನಮ್ಮ ಬಿಗಿಯಲು
ಕಾತರಿಸುತಿದೆ ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಂದಿರನು ನೀಂ ಕರಿಸಿ ।
ಮಾತನಾಡಿಸಿ ನೋಡು ನಮಗಾ
ಭೀತಿ ತಾನಿಲ್ಲನಲು ಗಂಗಾ
ಜಾತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂಗೆ ನುಡಿದನು ಕೌರವನ ಹದನ ॥ ೭

ರೂಪಯುಕ್ತನರೂಪ ವಿಶ್ವ
ವ್ಯಾಪಿ ದುಗ್ಧಾಂಭೋಧಿವಾಸಿ ಕೃ
ಪಾಪರನ ನಿರುಪಮನ ನಿತ್ಯನ ನಿರ್ಮಳಾತ್ಮಕನ ।

ವೈಪರೀತ್ಯಚರಿತ್ರನನು ಚಿ
ದ್ರೂಪನನು ತನತನಗೆ ಕೌರವ
ಭೂಪತಿಯು ನೇಮದೊಳು ಬಂಧಿಸಲೆಂದು ನೆಗಱದರು ॥ ೮

ಜಲನಿಧಿಯು ಕಬೊರ್ಗೆಯು ದೂರದ
ಸುಱವಿನಂತಿರೆ ರಜ್ಜು ಸರ್ಪನ
ಬಳಕೆಯಂತಿರೆ ಸ್ವಪ್ನ ರಾಜ್ಯವಿಳಸದಂದದೊಳು ।
ತಿಳಿಯಲುಂಟಲ್ಲೆಂಬ ಮಾಯೆಯು
ಬಳವಿಗೆಗೆ ಜನಮನವೆ ಬಂಧಿಸಿ
ತೊಲಗಿದಾತನ ಹಿಡಿದು ಬಂಧಿಸಲೆಂದು ನೆಗಱದರು ॥ ೯

ವಿವಿಧಮುನಿಗಳ ಮನದೊಳಗೆ ಹೊಳ
ಕುವೆನು ಹೆಱಸಾರುವೆನು ಯೋಗಿಗ
ಳವಿರತಧ್ಯಾನದೊಳು ನಿಲುವೆನು ತೊಲಗಿ ಕಾಡುವೆನು ।
ಭುವನವನು ಬಸಿರೊಳಗೆ ಧರಿಸುವ
ನವನಿಯೊಳು ತಾನೊಗೆವ ಲೀಲಾ
ವಿವರನನು ನಿಗ್ರಹಿಸಬಗೆದರು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦

ತುಡುಕಲಱಿಯದು ದಿವ್ಯಮಂತ್ರದ
ಗಡಣ ಬೊಮ್ಮಾದಿಗಳ ಸೋಂಕಿನ
ಗೊಡವೆಗಳು ಗೋಚರಿಸಲಱಿಯವು ಗರುವಹರಿಯಿರವೆ ।
ಜಡಮತಿಯು ಬಹುಮೂಢಜನರವ
ಗಡಿಸಿ ದೇವನ ಬಿಗಿಯಲೆಂದಳ
ವಡಿಸಿದರು [1] ನೇಣುಗಳನೆಂದನು ಭೀಷ್ಮನಾನೃಪಗೆ ॥ ೧೧

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳಿದನು ಕನಲಿದು
ಶಿವಶಿವೆಂದನು ವಿದುರ ಕರೆ ಕೌ
ರವನು ಮಗನೇ ಮೃತ್ಯುವಲ್ಲಾ ಭರತಸಂತತಿಗೆ ।

1 ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸದೆ, ಜ.

ಅವಳ ಬರಹೇಳುತ್ತ ಮಗನಾ
ಟವನು ನೋಡಲಿ ಹೆತ್ತ ಮೋಹದ
ಹವಣುಗಳ ಬೆಸಗೊಳ್ವ ಗಾಂಧಾರಿಯನು ಕರೆಯೆಂದ ‖ ೧೨

ಜನಪನಾಜ್ಞೆಯ ಮೇಲೆ ದುರ್ಯೋ
ಧನನ ತಂದರು ಸಭೆಗೆ ಬಳಿಕೀ
ವನಜಮುಖಿಗೀಹದನನರುಹಿದರಾಗಳೈತಂದು ।
ದನುಜರಿಪುವನು ಕಟ್ಟುವೈ ಕೃ
ಷ್ಣನನು ಬಿಗಿವೈ ದಿಟ ಮಗನೆ ಹೆ
ತ್ತನಗೆ ಹರುಷವ ತಂದೆಯೆಂದಳು ಮುಳಿದು ಗಾಂಧಾರಿ ‖ ೧೩

ನೆಟ್ಟನೆಲೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೃಪ ನೀ
ನಿಟ್ಟ ಕಿಚ್ಚಿದು ಪಾಪಿಮಗನನು
ಹುಟ್ಟಿದಾಗಳೆ ಬಿಸುಡಹೇಳಿರೆ ಬಾಳುಗೆಡೆದವನ ।
ಕಟ್ಟುವನು ಗಡ ಕೃಷ್ಣನನು ಕೈ
ಮುಟ್ಟುವನು ಗಡ ಗಗನವನು ಬಲು
ದಿಟ್ಟತನಕಿನ್ನೇನನೆಂದಪೆಯೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ ‖ ೧೪

ಮರುಳುಮಗನೇ ಕೃಷ್ಣರಾಯನ
ಕೆರಳಿಚುವರೇ ಯಾದವರು ನಮ
ಗೆರವಿಗರೆ ವಸುದೇವಗೆಮ್ಮೊಳು ಭೇದವೇ ನಿನಗೆ ।
ತರಳತನವಿದು ಬೇಡ ಖುಲ್ಲರ
ನೆರವಿಯೊಳಗಾಡಿದೊಡೆ ತಪ್ಪದು
ನರಕವೆಂದನು ಕುರುಪತಿಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಭೂಪಾಲ ‖ ೧೫

ಎಲೆ ಮರುಳೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ನಂಟಿನ
ಬಳಕೆವಾತಿನ ಬಂಧುಕೃತ್ಯದ
ಬಳವಿಗೆಯೊಳೀನಿನ್ನ ಮಗನನು ಬೇಡಿಕೊಳಲೇಕೆ ।

ಮುಳಿದು ಬಗುಳುವ ನಾಯ್ಗೆ ಚಂದ್ರಮ
ನಳುಕುವನೆ ನರಿಯೊರಲಿದೊಡೆ ಕಳ
ವಳಿಸುವುದೆ ಕಲಿಸಿಂಹವೆಂದನು ಖಾತಿಯೊಳು ವಿದುರ ॥ ೧೬

ನೊರಜು ಹೊಕ್ಕೊಡೆ ಕದಡುವುದೆ ಸಾ
ಗರದ ಜಲ ನೊಣವೆಱಗಿದೊಡೆ ಕುಲ
ಗಿರಿಗಳಲ್ಲಾಡುವುವೆ ಕೇಳ್ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಭೂಪಾಲ ।
ತೆರಳಲಱವನೆ ಕೊಬ್ಬಿದೊಳ್ಳೆಯು
ಮೆಱಗೆ ಗರುಡನು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ
ದುರುಳುತನಕಂಜುವನೆ ಮುರರಿಪುವೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೭

ಲೋಕ ವ್ಯೆಮೆಱವೆಂದು ಜಲಧಿಗ
ಳೌಕಿ ಹಳಚುವ ಹೊತ್ತು ತಾನಿಹ
ನೇಕವೇವಾದ್ವಿತಯ ಪರಮೇಕೋಹನೆಂದೆಂಬ ।
ಏಕನಾತುಮನೆಂಬ ವೇದಾ
ನೀಕ ಕೈವಾರಿಸಲು ಮೆಱವ ನಿ
ರಾಕೃತಿಯ ಪರಬೊಮ್ಮತತ್ತ್ವವ ದೀತನೋಡೆಂದ ॥ ೧೮

ಸಲಿಲಮಯವಾದಖಿಳಭುವನಾ
ವಳಿಯೊಳೊಮ್ಮೆ ವಿರಿಂಚಿ [1] ತಾನೇ
ಮುಳುಗುತ್ತೈತಂದಾಲದೆಲೆಮಂಚದೊಳು ಪವಡಿಸಿದ ।
ಹೊಳವನಿವನಾರೆಂದು ಜಠರದೊ
ಳಿಱಿದು ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಶತದೊಳು
ಹೊಲಬುಗಿಡೆ ಹೊಕ್ಕಳೊಳು ಬೊಮ್ಮನನೀತ ನುಗುಳಿದನು ॥

ಪರಮತತ್ತ್ವವೆ ತದ್ವಚನಗೋ
ಚರವವಿದ್ಯಾಶಕ್ತಿ ಬೊಮ್ಮದ
ವರಮಹತ್ತೆಂದೆನಿಸಿತಾತನ [2] ಮಗನಹಂಕಾರ ।

1 ಯ್ಯಾಱುತೆ, ಕ. ಖ. ಮನದಹಂಕಾರ, ಕ. ಖ. ಟ.

ಸ್ಫುರದಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳು
ಮೆಱೆದರೈವರು ಭೂತವಿಸರೊಳು
ಹರಹಿದಾವನ ದೆಸೆಯೊಳುದಿಸಿದುದಾತ ನೋಡೀತ ॥ ೨೦

ಲೀಲೆಯಿಂದೆ ರಜೋಗುಣಕೆ ಮನ
ಮೇಲವಾದೊಡೆ ಮಾಡುವನು ಭುವ
ನಾಲಿಯನು ಸಲಹುವನು ಸಾತ್ವಿಕಗುಣಕೆ ಮನ ಮುರಿಯೆ ।
ಮೇಲೆ ತಾಮಸಗುಣಕೆ ತಿರುಗಿದೊ
[1] ಡಾ ಲಯವ ಮಾಡುವನು ಗುಣಸಂ
ಮೇಲದೊಳು ಗುಣರಹಿತನೆಂಬ ಮಹಾತ್ಮ ನೋಡೀತ ॥ ೨೧

ಸಂಗಿಯೆನಿಸನು ಜಗವ ಹುಟ್ಟಿಸಿ
ನುಂಗಿದೊಡೆ ನಿಷ್ಕರುಣಿಯೆನಿಸನ
ದಂಗರಕ್ಷೆಯ ಮಾಡಿ ಮೋಹಿತನಲ್ಲ ಮೂಜಗಕೆ ।
ಜಂಗಮಸ್ಥಾವರಕೆ ಚೈತ
ನ್ಯಾಂಗನುತ್ತಮ ಘನಕೆ ಘನನಣು
ವಿಂಗೆ ತಾನಣುವೆನಿಪ ಪರತರವಸ್ತು ನೋಡೀತ ॥ ೨೨

ಆವನೊಬ್ಬನ ಬೆಳಗಿನಿಂದವೆ
ಜೀವನವು ರವಿಶಶಿಗಳಿಗೆ ಮಗು
ಳಾವನೊಬ್ಬನ ನೇಮದಿಂದವೆ ಪವನಪಾವಕರು ।
ಜೀವಿಸುವರಿಂತೊಬ್ಬನುರುಲೀ
ಲಾವಿನೋದದೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣು ಶಿ
ವಾವಳಿಗಳುದ್ಭವಿಸಿ ತೋಱುವುವಾತ ನೋಡೀತ ॥ ೨೩

ಈತನಾಮಧುಕೈಟಭರ ಮುಱಿ
ದಾತನುದಧಿಯೊಳಿಱಿದು ವೇದವ
ನೀತ ತಂದನು ಜಯ ವಿಜಯರಾದೈತ್ಯಜನ್ಮವನು ।

[1] ಡೂಳಿಗವ, ಕ. ಖ. ಟ.

ಈತ ತೊಡೆದನು ಪೌಂಡ್ರಕನನಂ
ದೀತ ಕೊಂದನು ಹಂಸ ಡಿಬಿಕರ
ನೀತನೊರಸಿದನರಸ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೨೪

ಪೊಸತಲಾ ಶ್ರುತಿಕೋಟಿಯೊಳಪುಪ
ನಿಷದರಾಶಿಗಳರಸಿ ಕಾಣವು
ಬಸಿಱೊಳಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಕೋಟಿಯ ಧರಿಸಿ ಕೊಂಡಿಹನು ।
ನುಸಿಗಳೀ ಕರ್ಣಾದಿದುಷ್ಟ
ಪ್ರಸರ ಮಂತ್ರಿಗಳವನ ನೇಮಿಂದೊ
ಳಸುರರಿಪುವನು ಬಿಗಿಯಲಳವಡಿಸಿದರು ನೇಣುಗಳ ॥ ೨೫

ಸೂಚಿಸುವ ಶ್ರುತಿನಿಕರ ಬರೆಬರೆ
ನಾಚಿದುವು ವೇದಾರ್ಥನೀತಿಯು
ವಾಚನೆಗಳಳವಳಿದು ನಿಂದುವು ನಿಜವ ಕಾಣಿಸದೆ ।
ಆಚರಿಸಲಳವಲ್ಲ ಮುನಿಗಳ
ಗೋಚರಕೆ ಮೈಗುಡದ ಹರಿಯನು
ನೀಚರಿವದಿರು ಬಿಗಿಯಲಳವೇ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೬

*
ವಿದುರನಿಂತೆನುತಿರಲು ಮಿಂಚಿನ
ಹೊದಱು ಹುರಿಗೊಂಡಂತೆ ರವಿಶತ
ವುದಿರಿದುವು ಮೈಮುರಿದು ನಿಂದೊಡೆ ದೇವನಂಗದೊಳು ।

* ವಿದುರನಿಂತೆನುತಿರಲು ನರಪತಿ
ಯುದಕೆ ಕರ್ಣಾದಿಗಳ ನೋಡಲು
ಕದಬಿದರದಭ್ಯಾಶದಲಿಸುತ ಶಕುನಿ ಸೈಂಧವರು ॥
ಹೊದಱುಹುರಿನೇಣುಗಳ ಕೈಯೊಳ
ಗೊದಱಿಸುತೆ ತವುತವುಗೆ ಸನ್ನೆಯ
ನೊದವಿ ಮೊಗವನು ನೋಡುತಿರ್ದರು ಖಳರು ಕೇಳೆಂದ ॥
ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಸದೆದುದಾಸ್ಥಾನವನು ಘನತೇ
ಜದೊಳು ಹರಿ ತಾಂ ಲೀಲೆ ಮಿಗೆ ತೋ
ಱಿದನು ನಿರುಪಮವಿಶ್ವರೂಪವನಾಮಹಾಸಭೆಗೆ ॥ ೨೭

ಮಿಗುಱೆ ಗಜಬಜವಾಯ್ತು ಭೀಷ್ಮಾ
ದಿಗಳ ನುಡಿಗಳು ಬೞಲಿದುವು ತಾ
ಳಿಗೆಗೆ ನೀರಸವಾಗೆ ಬೆಂಡೆದ್ದೊದಱಿದನು ಭೂಪ ।
ಬಗೆದು ತಮತಮಗೆದ್ದು ನೃಪನೋ
ಲಗದೊಳಸುರಾಂತಕನ ಕೈಗಳ
ಬಿಗಿಯಲಂದನುವಾಗೆ ಹಿಡಿದನು ವಿಶ್ವರೂಪವನು ॥ ೨೮

ಬೞಲಿದುವು ಶ್ರುತಿರಾಶಿಗಳು ನಿ
ರ್ಮಳಸುತೇಜವನಱಿಸಿ ಮುನಿಸಂ
ಕುಲವಚನಸಂಚರಿಸಿದುವು ಸಿದ್ಧಾಂತಯೋಗದೊಳು ।
ಸುೞಿವುದೋಱದ ವರ್ಣಭೇದಾ
ವಳಿಯನಱಿಯದ ದಿವ್ಯತೇಜದ
ನಳಿನನಾಭನು ಹಿಡಿದನಗ್ಗದ ವಿಶ್ವರೂಪವನು ॥ ೨೯
*

* ಮುಂದುವರಿಯಲು ನಿಜಮಹಾಪ್ರಭೆ
ಯಿಂದವದ್ಭುತವಾಗೆ ನೋೞ್ಪರಿ
ಗಿಂದು ಚೋದ್ಯವಿದೆನುತೆ ನೋಟಕಜನವು ಬೆಱಗಾಗೆ ।
ಒಂದುಯೋಜನದಗಲದಳತೆಯೊ
ಳಂದವಹ ಕಾಯಾಗ್ರಮೂಲದ
ಮಂದರೋದ್ಧರನಿರ್ದ ಮೂರ್ತಿಯು ಕಂಡುದಾಸ್ಥಾನ ॥
ಸಿಡಿಲ ಬಳಗವ ಹಿಡಿದು ಮುಪ್ಪುರಿ
ವಿಡಿದ ತೆಱನಂತಿರ್ದ ಕಣು ತಾ
ನಡಗಿನೋಡುವ ನೋಟ ಮೂಜಗವೆಲ್ಲ ಮೋಹಿಸಲು ।
ಕಡುಚಲುವಮೈ ನೀಲವರ್ಣದ
ತೊಡರ ಹರೆಹಿನೊಳೊಪ್ಪಿ ತೋಱುವ
ಜಡರ ಮನಕನುವಾಗಿ ಪೀತಾಂಬರದೊಳೊಪ್ಪಿದನು ॥

ಚರಣದಂಗುಟದಲ್ಲಿ ದೇವರು
ತುಱುಗಿದರು ನೊಸಲಿನೊಳು ಕಮಲಜ
ನುರದೊಳಗ್ಗದ ರುದ್ರನಾಸ್ಯದೊಳಗ್ನಿವಾಯುಗಳು ।
ಬೆರಳೊಳಿಂದ್ರಾದಿಗಳು ನಯನಾಂ
ಬುರುಹದೊಳು ರವಿ ನಾಭಿಯೊಳು ನಭ
ವರಭುಜಾಗ್ರದೊಳಖಿಳದಿಕ್ಪಾಲತತಿ ರಂಜಿಸಿತು ॥ ೩೦

ಸುರರು ಖಚರರು ಕಿನ್ನರರು ಕಿಂ
ಪುರುಷರನುಪಮಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾ
ಧರರು ವಸುಗಳು ಮನುಗಳಾದಿತ್ಯರು ಭುಜಂಗಮರು ।
ಗರುಡಗಂಧರ್ವಾಶ್ವಿನೀದೇ
ವರುಗಳಖಿಲಾಪ್ಸರಿಯರೆಸೆದರು
ಪರಮಪುರುಷನ ರೋಮರೋಮದ ಕುಳಿಯ ಚೌಕದೊಳು॥೩೧

ಬಲದ ಭುಜದೊಳು ಪಾರ್ಥನೆಡದೊಳು
ಹಲಧರನು ಚರಣದೊಳು ಧರ್ಮಜ
ಕಲಿವೃಕೋದರ ನಕುಲ ಸಹದೇವಾದಿ ಯಾದವರು ।
ಲಲಿತಕಾಂತಿಯೊಳಖಿಳತಾರಾ
ವಳಿಗಳಮಳಗ್ರಹವಿರಲು ತೊಳ
ತೊಳಗಿ ಮೆಱೆದನು ವಿಶ್ವರೂಪವಿಹಾರಿ ಮುರವೈರಿ ॥ ೩೨

ಇಂದುಧರನಾಪಾರ್ವತಿಯು ಸಹ
ಬಂದು ಗಗನದೆ ನೋಡುತಿರಲಾ
ನಂದದಿಂದವೆ ತೋಱುತಿರಲಸುರರಿಪು ನಂದನನು ।
ಬಂದು ದೇವನ ಘನತೆಯೊಳು ಸಲೆ
ನಿಂದು ಋಷಿಗಳು ದೇವತಂಡವು
ಕುಂದುಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಶ್ರೀಪ್ರಲ್ಲವೆನಲಂದಂಬಿದರು ನಭವ ।

ಈ ಮೂರು ಪದ್ಯಗಳು ೩೦ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಕ. ಖ. ಪುಸ್ತಕ
ಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಕಿವಿಗಳೊಳು ಕಂಗಳೊಳು ನಾಸಾ
ವಿವರದೊಳು ಹೊಗೆ ಮಸಗಿ ದಳ್ಳುರಿ
ತಿವಿದುದಾಕಾಶವನು ಕವಿದುದು ಕ್ರಾಂತಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ।
ರವಿಯು ತಗಡೆನೆ ತಳಿತುದಾಯುಧ
ನಿವಹ ಸಾಸಿರಭುಜದ ಬಹುಳತೆ
ಯುವಗಡಿಸೆ ವೈಕುಂಠನೆಸೆದನು ವಿಶ್ವರೂಪದೊಳು ॥ ೩೩

ಅರಲ ಮಳೆ ಸೂಸಿದುವು ದುಂದುಭಿ
ಮೊರೆದುದಾಕಾಶದೊಳು ಮುದದಿಂ
ಧರಣಿ ಬಿರಿದುದು ತನುವ ನೂಕಿತು ಜಲಧಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ।
ಕರಿಕಮಠರುಬ್ಬಳುತನ ವಿ
ಕ್ಕಿರೆ ಮಹಾದ್ಭುತವಾಯ್ತು ಕಂಡರು
ಹರಿಯ ರೂಪವನೊಬ್ಬ ಕೌರವನಲ್ಲದುಳಿದವರು ॥ ೩೪

ತಳುಕನುಗಿದೀಡಾಡಿ ಪರಿಣತ
ಪುಳಕಜಲದೊಳು ನನೆದು ಹರುಷದ
ಜಲಧಿಯೊಳು ಮನಮುಳುಗಿ ಭಕ್ತಿಯ [1] ಭಾರದೊಳು ಕುಸಿದು।
ಉಳುಕಿ ತಮತಮಗೆದ್ದು ಮುನಿಸಂ
ಕುಲಸಹಿತ ಗಾಂಗೇಯ ಕೃಪ ನಿ
ರ್ಮಲವಿದುರ ಗುರು ಸಂಜಯಾದಿಗಳೆರಗಿದರು ಪದಕೆ ॥ ೩೫ *

[1] ಭಾವದೊಳು, ಕ.ಖ. ಜ. ಟ.

* ಜಯತು ಯಾದವಕುಲಶಿರೋಮಣಿ
ಜಯತು ಸುರನರಫಣಿಪವಂದಿತ
ಜಯತು ಪಾಂಡವಕುಲಪ್ರತಿಷ್ಠಾಚಾರ್ಯ ಜಯ ಜಯತು ।
ಜಯತು ಪರತರ ಪರಮಪುರುಷನೆ
ಜಯ ಜಯತು ಮುರಹರ ಮುಕುಂದನೆ
ಜಯತು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೆ ಕೃಪಾಳುವೆ ಯೆಂದುದಾಸ್ಥಾನ ॥

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ೩೫ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಒಳಗೆ ಹೊಳೆದನು ಬಾಹ್ಯದೊಳು ಪ್ರ
ಜ್ವಲಿಸಿದನು ತಾನಲ್ಲದನ್ಯರ
ಬಳಕೆ ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲದಂತಿರೆ ಕೂಡೆ ತೋಱಿದನು ।
ಒಳಗೆ ಬಿಗಿವೆವೊ ಹೊಱಗೆ ಕೃಷ್ಣನ
ಸಿಲುಕಿಸುವೆವೋ ತಿಳಿಯೆ ಕೃಷ್ಣರು
ಹಲಬರಾಗಿಹರಾರ ಕಟ್ಟುವೆವೆಂದರಾಖಳರು ॥ ೩೬

ಅನುಪಮಾದ್ವಯದಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳಿನ
ಮೊನೆಗೆ ಮೋಹುವೊಡಿಲ್ಲ ತೆಱಹಿಂ
ಬಿನಿತು ಪರಿಪೂರ್ಣದೊಳು ಸಚ್ಚಿನ್ಮಾತ್ರರೂಪದೊಳು ।
ಮನದ ಬಗೆ ಮುಟ್ಟದ ಮಹಾಮಹಿ
ಮನನು ಕಟ್ಟುವೆವೆಂತೆನುತೆ ತಮ
ತಮಗೆ ಕರ್ಣಾದಿಗಳು ಕೈಗಳ ಕದಪ ತೂಗಿದರು ॥ ೩೭

ಕಂಗಳನು ಕರುಣಿಸಿದನಂಧನೃ
ಪಂಗೆ ಬೞಿಕೀಕೃಷ್ಣರಾಯನ
ಮಂಗಳಶ್ರೀಮೂರ್ತಿಯನು ಮನದಣಿಯೆ ನೋಡಿದನು ।
ಕಂಗಳಡಗಲಿ ದೇವ ಸಿವಿನ್ಮಾ
ಯಂಗವಟ್ಟವ ಕಂಡು ಮಗುೞೀ
ಕಂಗಳಿತರವ ಕಾಣಲಾಗದು ಕೃಪೆಯ ಮಾಡೆಂದ ॥ ೩೮

1 ಅಮಿತಕರುಣಾಸಿಂಧು ನೀನನು
ಪಮಚರಿತ್ರನು ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಪದ
ಕಮಲದರುಶನದಿಂದೆ ಹಿಂಗಿದುವಘದ ರಾಶಿಗಳು ।
ಸಮತೆಯೊಳು ನೀಂ ನೋಡು ಶರಣರ
ಮಮತೆ ಬೇಹುದು ಜೀಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ರಮಣ ಕೃಪೆಮಾಡೆಂದು ಮೈಯಿಕ್ಕಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ ॥ ೩೯

1 ವಿಮಲಕರುಣಾ, ಖ. ಟ.

ಮಾನ ನಿನ್ನದು ಭಕ್ತಜನದಪ
ಮಾನ ನಿನ್ನದು ನಿನ್ನ ಶರಣರ
ಹಾನಿವೃದ್ಧಿಗಳೆಲ್ಲ ನಿನ್ನದು ಬೇರೆ ಗತಿಯುಂಟೆ |
ಆನತರ ತೇಜೋಭಿಮಾನವ
ನೀನೊಲಿದು ಸಲ[1] ಹೆನುತೆ ಭಯದೊಳು
ಭಾನುಮತಿ ಮೈಯಿಕ್ಕಿದಳು ಮುರಹರನ ಚರಣದೊಳು || ೪೦

ತಾತ ಬೆದರದಿರೀಮುಕುಂದನ
ಕೈತವಕೆ ಬೆಚ್ಚದಿರು ಸಂಧಿಯ
ಮಾತು ತಾಂ ನಿಚ್ಚಯವೆ ನೀಂ ಬೆಸಗೊಳ್ಳು ಮುರಹರನ |
ಕ್ಷೇತಸಂತರ್ಯಾಮಿ ಜೀವ
ವ್ರಾತದೊಳು ಜನಜನಿತ ಜಗವೆ
ಲ್ಲೀತನಾಜ್ಞೆಯೊ[2] ಳಲೆವುದೆಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯ | ೪೧

ಎನ್ನ ಹೃದಯದೊಳಿರ್ದು ನುಡಿವನು
ಗನ್ನದೊಳು ಸಂಧಿಯನು ರಿಪುಗಳೊ
ಳಿನ್ನು ನಿನ್ನೊಳಗಿವರೊಳಿದ್ದಾಹದನ ತಾನರಿಪಿ |
ಭಿನ್ನನಂತಿರೆ ತೋರಿ ಭಿನ್ನಾ
ಭಿನ್ನನನಿಸಿರ್ಪೆ ಮೋಹಿವ ತಿಳಿಯಲ
ಭಿನ್ನನೀಮುರವೈರಿ[3] ನಾವಿನ್ನಂಜಲೇಕೆಂದ || ೪೨

ಹಳಚುವುವು ಹಾಹೆಗಳು ಸೂತ್ರವ
ನಲುಗಿದೊಡೆ ತತ್ಪುಣ್ಯಪಾಪಾ
ವಳಿಗಳಾಹಾಹೆಗಳಿಗುಂಟೇ ಸೂತ್ರಧರನಿರಲು |
ಕೊಲುವನನ್ಯರನನ್ಯರಿಂದವೆ
ಕೊಲಿಸುವಾಕಮಲಾಕ್ಷನಲ್ಲದೆ
ಯುಚಿತದಜೀವವ್ರಾತಕೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲೆಂದ || ೪೩

---

[1] ಹೆಂದುವುದದೊಳು, ಚ. ಜ. [2] ಳಟೆವು, ಖ. [3] ಯಲ್ಲದೆಬೇರ ದಾರೆಂದ, ಕ.

ನಾವು ಸಂಧಿಯನೊಲಿವೆವೆಮ್ಮ ಸು
ಭಾವದೊಳು ಹುಸಿಯಿಲ್ಲ ಸಂಪ್ರತಿ
ದೇವನಭಿಮತವಲ್ಲ ಬಲ್ಲೆನು ಮುರಹರನ ಮನವ |
ನೀವು ಮೇಗರೆಯರಿತವರಲೀ
ರಾವಣಾದಿಯ ಬಗೆಯನರಿದರೆ
ಸಾವೆಸೀತನ ಕೈಯ ಬಾಯೊಳು ಭೀತಿ ಬೇಡೆಂದ ‖ ೪೪

ಇಳಿದನವನಿಗೆ ಧಾರಿಣಿಯ ಪ್ರೌಢ
ಗಳೆಯಲೋಸುಗವಿಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವ
ರೊಳಗೆ ವೈರವ ಬಿತ್ತಿ ಬಳಿಕ್ಕೈಸನು ಮಹಾಬಲವ |
ಛಲಕೆ ಮಣಿಯದೆ ರಾವಣಾದಿಗ
ಳಳಿದರಿದಲಾ ಕೀರ್ತಿ ಕಾಯವಿ
ದಳಿವುದಗ್ಗದ ಕೀರ್ತಿಯುಳಿದಿಹುದಂಜಲೇಕೆಂದ ‖ ೪೫

ಮಣಿವ ಬದುಕುವನಲ್ಲ ಹಗೆಯೊಳು
1 ಸೆಣಸಿ ಬಿಡುವವನಲ್ಲ ದಿಟ ಧಾ
ರಿಣಿಯ ಸಿರಿಗೆಳಸುವವನಲ್ಲಳುಕಿಲ್ಲ ಕಾಯದೊಳು |
ರಣಮಹೋತ್ಸವವೆನ್ನ ಮತ ಕೈ
ದಣಿಯೆ ಹೊಯ್ದಾಡುವೆನು ಕೃಷ್ಣನ
ಕೆಣಕಿದಲ್ಲದೆ ವಹಿಲದೊಳು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲೆಂದ ‖ ೪೬

ಮನದೊಳಗೆ ನಸು ನಗುತೆ ಮುನ್ನಿನ
ಮನುಜನಾಕಾರವನು ತಾಂ ಮಗು
ಳನುಕರಿಸಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಭೀಷ್ಮರಿಗೆಂದನೀಪದನ |
ಜನಪ ಕೌರವ ಪಾಂಡುನಂದನ
ರೆನಗೆ ಸರಿಯಾಚಿಂತೆಯೆಮಗೇ
ಕೆನುತೆ ರಾಜಾಲಯವನಸುರದ್ವೇಷಿ ಪೊರಮಟ್ಟ ‖ ೪೭

1 ಸೆಣಸ, ಟಿ.

ಬಂದು ವಿದುರನ ಮನೆಗೆ ದೇವ ಮು
ಕುಂದ ಕುಂತಿಯು ಕರೆದು ನಿನ್ನಯ
[1] ಕಂದರೈವರ ಮೇಲೆ ಕೌರವನೃಪನ ಖತಿ ಬಲುಹು ।
ಇಂದು ಮುಱಿದುದು ಸಂಧಿ ನಿನ್ನಯ
ಕಂದಕರ್ಣನ ಬೇಡಿಕೊಳು ನೀ
ನೆಂದುಸೂಚಿಸಿ ಮರಳಿದನು ಮುರವೈರಿ ಹರುಷದೊಳು ॥ ೪೮

ವಿದುರ ಭಾರದ್ವಾಜ ಗೌತಮ
ನದಿಯಮಗ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಾತನ
ಸುದತಿ ಕರ್ಣ ವಿಕರ್ಣ ಶಲ್ಯ ಸುಬಾಹು ಗುರುಸುತರು ।
ವದನದುತ್ಸವವಡಗಿ ಕೃಷ್ಣನ
ಪದವನೋಲಗಿಸುತ್ತೆ ಬರೆ ಕರು
ಣದೊಳು ಕಮಲಾಕಾಂತನುಚಿತದೊಳವರ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ ॥ ೪೯

ನಯದೊಳೇಕಾಂತದೊಳು ಸಲೆ ಕಾ
ರಿಯವ ನುಡಿದವನಾಸೆವಾಸಿಯ
ಬಯಸಲಾಗದು ಹಿತವನೇ ಬಯಸುವುದು ಕುರುಕುಲಕೆ ।
ನಿಯತವಿದು ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಸಂ
ಧಿಯೆ ಸರಸ ಸಮರಾಂಗವೀ ಮ
ನ್ವಯಕೆ ನಿರ್ಣಯವೆಂದು ನೀವಾತಂಗೆ ಸಾಱುವುದು ॥ ೫೦

ಎಂದು ಗಾಂಗೇಯಾದಿಗಳನರ
ವಿಂದನಾಭನು ಬೀಱುಕೊಟ್ಟನು
ನಿಂದು ತಾಂ ರವಿಸುತನ ಕರೆದನು ರಥದ ಹೊರೆಗಾಗಿ ।
ಬಂದು ಕಿಱಿದೆಡೆಗಾಗಿ ಕಳುಹುವು
ದೆಂದು ನೇಮಿಸಿ ಬಳಿಕ ತಾಪಸ
ಬೃಂದವನು ಕಳುಹಿದನು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ ॥ ೫೧

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು



[1] ನಂದನರುಗಳ, ಚ.

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಕುಂತಿ ಕರ್ಣನನ್ನು ಕಂಡುದು—ಕರ್ಣನು ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಂಡುದು.

ಸೂಚನೆ

ಸೇನುವೆಧಟರ ಗಂಡ ಸಮರಾಂ
ಗಣಕತುಳಭೇರುಂಡನಾದಿನ
ಮಣಿಯ ಸುತನುದ್ದಂಡಕರ್ಣನ ಕಂಡಳಾಕುಂತಿ ॥

ಬಲಿದವರ ಜೀವಿಸುವ ಬಗೆ ತಾಂ
ಬಲ್ಗುಹು ಮುರಮಥನಂಗೆ ಮುಸಿದೊಡೆ
ತಲೆಯ ಬರೆಹವ ತೊಡೆವನಲ್ಲದೆ ಬಳಿಕ ಸೈರಿಸನು ।
ನಳಿನನಾಭನು ಭಜಕರಿಗೆ ಬೆಂ
ಬಳಿಯ ಬಿರುದನು ಭೇದದೊಳು ಕುರು
ಕುಲವ ಕೊಂದನು ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಮಹೀಪಾಲ ॥ ೧

ಇನತನೂಜನ ಕೂಡೆ ಮೈದುನ
ತನದ ಸರಸವನೆಸಗಿ ರಥದೊಳು
ದನುಜರಿಪು ಬರಸೆಳೆದು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು ಪೀಠದೊಳು ।
ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳೊಳು ಸರಿಸೇ
ವನೆಯೆ ದೇವ ಮುರಾರಿಯುಂಜುವೆ
ನೆನಲು ತೊಡೆಸೋಂಕಿನೊಳು ಸಾರಿದು ಶೌರಿಯಿಂತೆಂದ ॥ ೨

ಭೇದವಿಲ್ಲೆಲೆ ಕರ್ಣ ನಿನ್ನೊಳು
ಯಾದವರು ಕೌರವರೊಳಗೆ ಸಂ
ವಾದಿಸುವೊಡನ್ವಯಕೆ ಮೊದಲೆರಡಿಲ್ಲ ನಿನ್ನಾಣೆ ।

ಮೇದಿನೀಪತಿ ನೀನು ಚಿತ್ತದೊ
ಳಾದುದಿಲ್ಲಱಿವೆನುತೆ ದಾನವ
ಸೂದನನು ರವಿಸುತನ ಕಿವಿಯೊಳು ಬಿತ್ತಿದನು ಭವವ ॥ ೩

ದಾನವಾಂತಕ ಬೆಸಸು ವಂಶವಿ
ಹೀನನನು ನಿಮ್ಮಡಿಗಳೊಡನೆ ಸ
ಮಾನಿಸುವರೇ ಸಾಕೆನುತೆ ತಲೆವಾಗಿ ಕೈಮುಗಿಯೆ ।
ಮಾನನಿಧಿಯೆನ್ನಾಣೆ ಬಾರೈ
ನೀನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹವಣೆ ವರ
ಭಾನುವಂಶಲಲಾಮ ನೀಂ ರಾಮಂಗೆ ಸರಿಯೆಂದ ॥ ೪

ಕಳೆದು ಕೊಂಡನು ವೀಳೆಯವನಂ
ಜುಳಿಯೊಳಾತಂಗಿತ್ತು ಕರ್ಣನ
ಕೆಲಕೆ ಬರಸೆಳೆದವನ ಕರದೊಳು ಕರತಳವನಿಕ್ಕಿ ।
ಎಲೆ ದಿವಾಕರತನಯ ನಿನ್ನಯ
ಕುಲವನಱಿಯೆಯಲಾ ಸುಯೋಧನ
ನೊಳು ವೃಥಾ ಸೇವಕತನದೊಳಿಹುದುಚಿತವಲ್ಲೆಂದ ॥ ೫

ಲಲನೆ ತಾಂ ಪಡೆದೈದುಮಂತ್ರಂ
ಗಳೊಳು ಮೊದಲಿಗ ನೀನು ನಿನ್ನಯ
ಬೞಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರದೇವ ಮೂಱನೆಯಾತ ಕಲಿಭೀಮ ।
ಫಲುಗುಣನು ನಾಲ್ಕನೆಯೊಳೈದನೆ
ಯೊಳು ನಕುಲಸಹದೇವರಾದರು
ಬೞಿಕ [1] ಮಾದ್ರೀದೇವಿಯುಳ್ಳಿಯದೊಂದುಮಂತ್ರದೊಳು ॥ ೬

ಅದಱಿನೀಪಾಂಡವರೊಳೈವರ
ಮೊದಲಿಗನು ನೀನಿರಲು ಧರಣಿಯು
ಕದನಪಿತ್ತಂಡಕ್ಕೆ ಕಾಮಿತವಲ್ಲ ಭಾವಿಸಲು ।

1 ಮಾದ್ರಿಯೊಳೊಂದುಮಂತ್ರದೊಳಿಬ್ಬರುದಿಸಿದರು, ಕ. ಚ. ಜ. ಟ.

ಇದು ನಿದಾನವು ಕರ್ಣ ನಿನ್ನ
ಭ್ಯುದಯವನೆ ಬಯಸುವೆನು ನಿನ್ನಯ
ಪದಕೆ ಕೆಡಹುವೆನೈವರನು ಬಹುದೆನ್ನ ಸಂಗಾತ ॥ ೭

ನಿನಗೆ ಹಸ್ತಿನಪುರದ ರಾಜ್ಯದ
ಘನತೆಯನು ಮಾಡುವೆನು ಕೌರವ
ಜನಪಪಾಂಡವಜನಪರೋಲೈಸುವರು ಗದ್ದುಗೆಯ ।
ನಿನಗೆ ಕಿಂಕರರೆರಡುಸಂತತಿ
ಯೆನಿಸಲೊಲ್ಲದೆ ನೀನು ದುರ್ಯೋ
ಧನನ ಬಾಯ್ದಂಬುಲಕೆ ಕೈಯಾನುವುದೆ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೮

ಎಡದ ಮೆಯ್ಯೊಳು ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ಗಡಣ ಬಲದೊಳು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ಗಡಣವಿದಿರೊಳು ಮಾದ್ರ ಮಾಗಧ ಯಾದವಾದಿಗಳು ।
ನಡುವೆ ನೀನೋಲಗದೊಳೊಪ್ಪುವೆ
ಕಡುವಿಲಾಸವ ಬಿಸುಟು ಕುರುಪತಿ
ನುಡಿಯೆ ಜೀಯ ಹಸಾದವೆಂಬುದು ಕಷ್ಟ ನಿನಗೆಂದ ॥ ೯

ಶೌರಿಯದೊಳಿದಿರಿಲ್ಲ ಕುಲದೊಳು
ಸೂರಿಯನ ಸುತನೊಡನೆಹುಟ್ಟಿದ
ವೀರರಗ್ಗದ ಪಾಂಡುತನಯರು ನಿನ್ನ ವೈಭವಕೆ ।
ಆರು ಸರಿಯೈ ಕರ್ಣ ನಡೆ ನಡೆ
ಧಾರಿಣೀಪತಿಯಾಗಿ ನೀನಿರೆ
ವೈರವಿತ್ತಂಡಕ್ಕೆ ಬಱಿಕಿಲ್ಲೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೧೦

ಕೊರಳ ಸೆರೆ [1] ಹಿಗ್ಗಿದುವು ದೃಗಂಜಲ
ವುರವಣಿಸೆ ಕಡುನೊಂದನಕಟಾ
ಕುರುಪತಿಗೆ ಕೇಡಾದುದೆಂದನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ।

1 ಯಾಱಿದುವು, ಖ.

ಹರಿಯು ಹಗೆ ಹೊಗೆದೋಱದುರುಹದೆ
ಬಱಿದೆ ಹೋಹುದೆ ತನ್ನ [1] ಜನನವ
ನಱುಹಿ ಕೊಂದನು ಹಲವುಮಾತೇನೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ || ೧೧

ಕಾದಿ ಕೊಲುವೊಡೆ ಪಾಂಡುಸುತರು ಸ
ಹೋದರರು ಕೊಲಲಿಲ್ಲ ಕೊಲ್ಲದೆ
ಕಾದೆನಾದೊಡೆ ಕೌರವಂಗವನಿಯೊಳು [2] ಹೊಗಲಿಲ್ಲ |
ಭೇದದೊಳು ಹೊಕ್ಕಿಱಿದನೋ ಮಧು
ಸೂದನನು ತಾನಕಟೆನುತೆ ಚಿಂ
ತೋದಧಿಯೊಳದ್ದಂತೆ ಮೌನದೊಳಿರ್ದನಾಕರ್ಣ || ೧೨

ಏನು ಹೇಳ್ವೆ ಕರ್ಣ ಚಿತ್ತ
ಗ್ಲಾನಿಯಾವುದು ನಿನಗೆ ಕುಂತೀ
ಸೂನುಗಳ ಬೆಸಗೆಯ್ಸಿಕೊಳ್ವುದು ಸೇರದೇ ಮನಕೆ |
ಹಾನಿಯಿಲ್ಲೆನ್ನಾಣೆ ನುಡಿ [3] ದು
ಮ್ಮಾನವೇತಕೆ ಮರುಳುತನ ಬೇ
ಡಾನು ನಿನ್ನ ಪದೆಸೆಯ ಬಯಸುವನಲ್ಲ ಕೇಳೆಂದ || ೧೩

ಮರುಳುಮಾಧವ ಸಕಲರಾಜ್ಯದ
ಸಿರಿಗೆ ಸೋಲುವನಲ್ಲ ಕೌಂತೇ
ಯರು ಸುಯೋಧನರೆನಗೆ ಬೆಸಗೈವಲ್ಲಿ ಮನವಿಲ್ಲ |
ಹೊರೆದ ದಾತಾರಂಗೆ ರಿಪುಗಳ
ಸಿರವನರಿದೊಪ್ಪಿಸುವೆನೆಂಬೀ
ಭರದೊಳಿರ್ದೆನು ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಕೊಂದೆ ನೀನೆಂದ || ೧೪

---

1 ವಂಶವ, ಖ. ಟ.   2 ಹೊಗಪಿಲ್ಲ, ಖ, ರುಣವಿಲ್ಲ, ಚ.
3 ನುಡಿಮೌನ, ಖ, ಟ.

ಒಡನೆ ಹುಟ್ಟಿದರೆಂಬ ಕಥನವ
ನೆಡೆಗುಡದೆ ಬಣ್ಣಿಸಿದೆ ಪಾಂಡವ
ರಡಗು ಬಾಣಕೆ ಬಲಿಯೆನಿಪ್ಪೀಫಲವ ಮಾಣಿಸಿದೆ ।
ನುಡಿದು ಪಲವೇನಿನ್ನು ಕೌರವ
ರೊಡೆಯನಾದಂತಹೆನು ಬಾರೆನು
ಪೊಡವಿಯೊಳು ನೀಂ ಹರಹಿಕೊಳು ನಿನ್ನವರ ನಿಲಿಸೆಂದ ॥ ೧೪

ಹಲವುಮಾತೇನಖಿಳಜನವೆಂ
ನುಱುವ ಸೊಗಸದು ಕೌರವೇಶ್ವರ
ನೊಲವು ತಪ್ಪಿ [1] ದ ಬಱಿಕ ಜಗದೊಳಗಾಪ್ತಜನವಿಲ್ಲ ।
ಸಲಹಿದನು ಮನ್ನಣೆಯೊಳೆನಗ
ಗ್ಗಳಿಕೆಯಲ್ಲದೆ ಹೀನವೃತ್ತಿಯ
ಬಳಸಿ ನಡಿಸನು ಕೌರವೇಂದ್ರನನೆಂತು ಮಱೆದಿಹೆನು ॥ ೧೬

ನೋಡಿ ದಣಿಯನು ನಿಜ ವುಚಿತವ
ಮಾಡಿ ದಣಿಯನು ಬಿರುದ ಹೊಗಱಿಸಿ
ಹಾಡಿ ದಣಿಯನು ಮಾನನಿಧಿಯನದೆಂತು ಮಱೆವಪೆನು ।
ಕಾಡಲಾಗದು ಕೃಷ್ಣ ಖ್ಯಾತಿಯ
ಮಾಡಲಾಗದು ಬಂದೆನಾದೊಡೆ
ರೂಢಿ ಮೆಚ್ಚದು ಕೌರವನ ಹಗೆ ಹರಿಒವೆನಗೆಂದ ॥ ೧೭

ವೀರಕೌರವರಾಯನೇ ದಾ
ತಾರನಾತನ ಹಗೆಯೆ ಹಗೆ ಕೈ
ವಾರವೇ ಕೈವಾರವಾದಂತಹೆನು ಕುರುನೃಪತಿ ।
ಶೌರಿ ಕೇಳ್ಕ ನಾಳೆ ಸಮರದ
ಭಾರದೊಳು ತೋಱುವೆನು ನಿಜಭುಜ
ಶೌರಿಯದ ಸಂಪನ್ನತೆಯನಾ ಪಾಂಡುತನಯರೊಳು ॥ ೧೮

1 ನೆ ಭುವನದೊಳಗೆನಗಾಪ್ತ, ಚ. ಜ. ಟ.

ಅರುಣಜಲದಾಜ್ಯದೊಳು ಬಂಬಲು
ಗರುಳಚರುವಿನೊಳಲುವಿನೊಟ್ಟಲ
ಬೆರಳ ಸಮಿಧೆಯೊಳಡಗಿನಖಿಳಾಹುತಿಯ ರಚನೆಯೊಳು |
ನರಕಪಾಲದ ಪಾತ್ರೆಯೊಳು [1] ನಿಡು
ದೆರಳೆಗಳ ಕೇಶದ ಸುದರ್ಭಾಂ
ಕುರದೊಳಾಹವಯಜ್ಞ ದೀಕ್ಷಿತನಹೆನು ತಾನೆಂದ || ೧೯

ಮಾರಿಗೌತಣವಾಯ್ತು ನಾಳಿನ
ಭಾರತವು ಬಹುಜೀವಹರವೀ
ಕೌರವನ ಋಣ ಹಿಂಗೆ ರಣದೊಳು ಸುಭಟಕೋಟಿಯನು |
ತೀರಿಸಿಯೆ ಪತಿಯವಸರಕ್ಕೆ ಶ
ರೀರವನು ನೂಕುವೆನು ನಿನ್ನಯ
ಧೀರರೈವರ ನೋಯಿಸೆನು ರಾಜೀವಸಖನಾಣೆ || ೨೦

ಎನಲು ಕರ್ಣನ ದೃಢವ ಕಂಡನು
ಮನದೊಳುತ್ಸಾಹಿಸಿದನಾದೊಡೆ
ಯನುಜರೈವರ ಹದನು ನಿನ್ನದು ಬಲುಹ ಮಾಡಿದೊಡೆ |
ಮನಕೆ ಖತಿಯಹುದಲುಹದಿದ್ದೊಡೆ
ಯೆನಗೆ ಗುಣವಲ್ಲೆಂಬ ಕಾರಣ
ವಿನಿತನಾನಲುಹಿದೆನು ನೀಂ ಸುಖಿಯಾಗು ಹೋಗೆಂದ || ೨೧

ಬಂದೊಡೊಳ್ಳಿತು ಬಾರದಿದ್ದೊಡೆ
ಕಂದ ಕೇಳ್ಯ ಮಧುರವಚನದಿ
ಮಂದಮತಿಯನು ತಿಳುಹಿ ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನು |
ಇಂದು ಕೊಡಿಸುವುದುಚಿತ ಸಂಪ್ರತಿ
ಗಿಂದು ಸೇರಿಸು ನಿನ್ನ ಮಾತನು
ಹಿಂದುಗಳೆಯನು ಕೌರವೇಶ್ವರನೆಂದನಸುರಾರಿ || ೨೨

---

1 ತಿಳಿದೊವಳೆಗಳ ಕೇಶೌಘ, ಕ, ಖ, ಚ, ಙ, ಟ.

ಮಸೆದುದಿತ್ತಂಡಕ್ಕೆ ಮತ್ಸರ
ವೆಸವುಸಂಗರರೀಗ ಸಂಧಿಯ
ನುಸಿರಿದೊಡೆ ಮನಗಾಣನೇ ಕೌರವಮಹೀಶ್ವರನು ।
ವಿಷಮನಹ ಕಟ್ಟಾಳು ಮಂತ್ರವ
ನೆಸಗಲಾಗದು ತನ್ನ ಬೀರಕೆ
ಮಸುಳಹುದು ಮುರವೈರಿ ಸಂಧಿಯನಱಿಯೆನಾನೆಂದ ॥ ೨೩

ಕಳುಹಬೇಹುದು ದೇವ ದಿನಪತಿ
ಯಿೞಿದನಪರಾಂಬುಧಿಗೆ ಸಂಪ್ರತಿ
ಯುೞಿದ ಹೊತ್ತಿಂದೀಗ ನೆಟ್ಟನೆ ನೀವು ಪಾಂಡವರು ।
ಹುಲುಸರವಿ ಹಾವಹುದು ಹುತ್ತಿನ
ಬೞಿಯೊಳಿರಲಜ್ಞರಿಗೆ ಹಿಸುಣರ
ಬಳಿಕೆ ಹೊಗುವುದು ಕಳುಹಬೇಕೆಂದಂಘ್ರಿಗೆಱಗಿದನು ॥ ೨೪

ಬೀೞುಕೊಂಡನು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ವಿ
ಶಾಲಮತಿ ಚಿಂತಿಸಿದನಾಸಿರಿ
ಲೋಲ ಮಾಡಿದ ಮಂತ್ರ ಮನದೊಳು ನಟ್ಟು ಬೇರ್ವರಿಯೆ ।
ಕಾಳುಮಾಡಿದನಕಟ ಕುರುಪತಿ
ಬಾೞಲಱಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟನೀಗೋ
ಪಾಲ ಬಱಿದೇ ಬಿಡನು ಜೀವವ ಕೊಳ್ಳದಿರನೆಂದ ॥ ೨೫

ದನುಜರಿಪು ತನಗೊರೆದ ಮಂತ್ರದೊ
ಳಿನಸುತನು ಚಿಂತಿಸುತೆ ನಿದ್ರಾಂ
ಗನೆಯನುೞಿದನು ಕೌರವೇಂದ್ರಂಗಾಪ್ತರಿಲ್ಲೆನುತೆ ।
ಮನದೊಳಿರುಳು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿರೆ
ವನಜವರಳಿದುವೆಂದು ನೈದಿಲು
ಮನವನಿೞಿಹಲು ಸೂರ್ಯನಡರಿದನುದಯಪರ್ವತವ ॥ ೨೬

ವೀರ ರವಿಸುತನೊಂದುದಿನ ರವಿ
ವಾರದೊಳು ಪರಿತೋಷ ಮಿಗೆ ಭಾ
ಗೀರಥೀತೀರದೊಳು ತಾತಂಗರ್ಘ್ಯವನು ಕೊಟ್ಟು ।
ಸೌರಮಂತ್ರವ ಜಪಿಸುತಿರಲೌ
ದಾರಿಯದ ಸುರತರುವ ಕುಂತೀ
ನಾರಿ ಕಾಣಲು ಬಂದಳಾತ್ಮಜನಿದ್ದ ನದಿಗಾಗಿ ॥ ೨೭

ಬರಲು ತಾಯಿ ದಿರಾಗಿ ರವಿಸುತ
ನಿರದೆ ಬಂದನು ದಂಡದಂತಿರೆ
ಚರಣದೊಳು ಮೈಯಿಕ್ಕಲಾತನ ನೊಸಲ ನೆಗಹಿದಳು ।
ಬರಸೆಳೆದು ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿದಳು ನೀ
ರುರವಣಿಸಿದುದು ನಯನದೊಳು ಸೆರೆ
ಕೊರಳಿಗೌಕಿದುದಳಲಿನಬುಧಿಯೊಳದ್ದಳಾಕುಂತಿ ॥ ೨೮

ಆಸಮಯದೊಳು ಗಂಗೆ ನಾರೀ
ವೇಷದೊಳು ನಡೆತಂದಳೆಲೆ ಕುಂ
ತೀಸತಿಯೆ ಕೈಯೊಡೆಯ ಕಂದನನೊಪ್ಪುಗೊಳು ನೀನು ।
ಈಸುದಿನವಿವನಾಗುಹೋಗಿನ
ಗಾಸಿಯನು ಸಲೆ ಕಾಯ್ದೆನೆನ್ನಯ
ಭಾಷೆ ಸಂದುದೆನುತ್ತೆ ತಾಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳಾತ್ಮಜನ ॥ ೨೯

ಇರಲಿರಲು ರವಿ ಬಂದನೆಕ್ಕಟಿ
ಗರೆದನೀತನ ಕಿವಿಯೊಳೆಲ್ಲವ
ನೊರ್ಜದ ನಿನಗೆಲೆ ಮಗನೆ ಕುಂತೀದೇವಿ ತಾಯಹಳು ।
ಮುರಹರನ ಮತದಿಂದೆ ನಿನ್ನಯ
ಸರಳ ಬೇಡಲು ಬಂದಳಂದಾ
ಪರಿಗೆ ಕವಚವನಿತ್ತವೊಲು ಮರುಳಾಗಬೇಡೆಂದ ॥ ೩೦

ಬೆಸಸಿದುದಕೆ ಹಸಾದವೆಂದನು
ಬಿಸಜಬಂಧುವ ಕಳುಹಿದನು ಮ
ನ್ನಿಸಿದನಿತ್ತಲು ಮಾತೆಯನು ಭಯಭರಿತಭಕ್ತಿಯೊಳು ।
ಉಸಿದು ಬಿಜಯಂಗೈವಹದನೇ
ನುಸಿರಬೇಹುದು ತಾಯೆಯೆನೆ ಶೋ
ಕಿಸುತೆ ನುಡಿದಳು ಕುಂತಿ ಕರ್ಣನ ತೆಗೆದುಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ ॥ ೩೧

*　　　*　　　*

---

* ಹಾಡಿದೆನೆ ಮನದಣಿಯೆ ನಾಂ ಕೊಂ
ಡಾಡಿದೆನೆ ನಿನ್ನವನು ಹರಿದೆಡೆ
ಯಾಡಿದೆನೆ ತಾನೊಮ್ಮೆ ತೊಟ್ಟಿಲೊಳುಪ್ಪವಡಿಸಿದೆನೆ ।
ನಾಡಬಾಲಕರಂತೆ ನೀನಡೆ
ದಾಡಿ ಬಳಲಿದಿರೆತ್ತಿಕೊಂಡೆನೆ
ನಾಡ ಸಲಹುವ ನೃಪತಿ ಬಾರೆಂದಪ್ಪಿದಳು ಮಗನ ॥

ಮಗನೆ ಬಾರೈ ಯೆನ್ನ ಚಿತ್ತದೊ
ಳಗಲದಿಹ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೆ ಬಾ
ಜಗದ ವಂದಿತನಾಜನಾರ್ದನ ಭಕ್ತ ನೀಂ ಬಾರ ।
ಪೊಗಳಲೆನ್ನಳವಲ್ಲ ದಾನದ
ಸುಗುಣನಿನ್ನಾರುಂಟು ಪೋಲುವ
ಮಗನು ನಿನ್ನವೊಲೆಂದು ಕರೆದಳು ಕುಂತಿ ವಿಸ್ಮಯದೊಳು ॥

ಕಂದ ಬಾರೈ ಯೆನ್ನ ಚಿತ್ತದ
ಕುಂದದಿಹ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೆ ಬಾ
ತಂದೆ ಬಾರೈ ವರಜನಾರ್ದನಭಕ್ತ ನೀಂ ಬಾರ ।
ಇಂದು ಮೇದಿನಿಗೊಡೆಯ ಬಾರೈ
ತಂದೆ ಬಾರೈ ಕರ್ಣ ಎನುತೀವೆ
ಇಂದುಮುಖಿ ನಂದನನ ಕರೆದಳು ತನ್ನ ಹೊರೆಗಾಗಿ ॥

ಉದಯವಾಗಲು ಸೂರ್ಯನೆರಡಕೆ
ಪದಕೆ ರಾಗದೆ ಬರುವ ಸಮಯಕೆ
ಬುಧಜನಕೆ ಹದಿನೆಂಟುಕೋಟಿಯನಿತ್ತ್ರದಾನದೊಳು ।

ಮುದದೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಸುತಿಹನೆ ಬಾರೈ
ಸದಮಳಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮಸ್ತಕ
ಕದನಗಲಿ ಬಾ ಯೆಂದು ಕರ್ಣನ ಕರೆದಳಾಕುಂತಿ ||

ಮಾತೆ ಕೇಳೌ ಎನ್ನ ಮಾತನು
ತಾತರಿಬ್ಬರದೇನು ನಿಮ್ಮೊಳು
ಜಾತಿಸಿದ ಪರಿಯೇನು ನಿಮ್ಮಿಂ ಬಂದ ಹದನೇನು |
ಜಾತಕ್ಷತ್ರಿಯಪಾಂಡುರಾಯನ
ನೋತು ನೀಂ ವಧುವಾಗಿಯಿರಲಿನ
ನಾತ ನಿಂದಾತಾತನೆಂಬುದ ತಿಳಿಯಹೇಳೆಂದ ||

ಮಗನೆ ಕೇಳೈ ಕುಂತಿಭೋಜಗೆ
ಮಗಳಹೆನು ತಾಂ ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯದೆ
ಮುಗುದೆತನದೊಳು ಬಳೆಯುತಿರಲಾಕನ್ನೆಯೆಂದೆನಿಸಿ |
ಅಗಣಿತಾಂಬುಜಸೀಮೆಗೇರಿಗೆ
ಮಿಗೆ ಪಿತನು ಕಾಳಗಕೆ ನಡೆಯಲು
ವಿಗಡಮುನಿಪತಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೈತಂದ ದುರ್ವಾಸ ||

ಬಂದ ಮುನಿಗಳಿಗರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯವ
ನಂದದಿಂ ತಾನಿತ್ತು ಭಕ್ತಿಯೊ
ಳಂದು ಶುಶ್ರೂಷೆಯೊಳು ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತ ತಾನಿರಲು |
ಇಂದುಮುಖಿ ಬಾ ತಾಯೆ ಎನುತುವೆ
ಮುಂದಣುತ್ಪಾದನೆಗೆ ಕಾರಣ
ವೆಂದು ಕಿವಿಯೊಳಗೈದುಮಂತ್ರವನಿತ್ತ ಮುನಿಯೆನಗೆ ||

ಆಮಹಾಮುನಿವರನ ಮಂತ್ರದೆ
ಕಾಮಿಸಿದೆ ಸಿಸುವೊಂದ ತಾನುರೆ
ವ್ಯೋಮಪುರುಷನು ಬರಲು ನಿನ್ನುತ್ಪತ್ತಿಯಾಯ್ತಲ್ಲಿ |
ಭೂಮಿಯೊಳಗಪಕೀರ್ತಿಗೋಸುಗ
ವೀಮಹಾನತಿ ಗಂಗೆಗಿತ್ತೆನು
ಸೋಮಕುಲನಿಸ್ಸೀಮ ಬಾರೆಂದಪ್ಪಿದಳು ಮಗನ ||*

* ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಖ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ೩೦ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಮಗನೆ ತಮ್ಮಂದಿರನು ಪಾಲಿಸು
ವಿಗಡತನವನು ಮಾಣು ಪರರೊ
ಳಗವೆ ನೀಂ ಮಾಡುವುದೆ [1] ನಿನಗಿತ್ತಂಡವನುಜರಲೇ ।
ಸೊಗಸು ನಾನೆಂದುದನು ಪಿಸುಣರ
ಹಗೆನುಡಿಯ ಕೇಳದಿರು ಪಟ್ಟವ
ಬಿಗಿಸಿಕೊಳು ಸಲಿಸೆನ್ನ ವಚನವನೆಂದಳಾಕುಂತಿ ॥ ೩೦

ತಾಯಹುದು ನಾಂ ಬಲ್ಲೆನಿದನಾ
ಕಾಯಜನ ಪಿತನೊಳಹೆ ತಿಳಿದೆನು
ರಾಯರಿತ್ತಂಡಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟದ ಹಿರಿಯ ತಾನಹುದು ।
ರಾಯನೆನ್ನನು ನಚ್ಚಿ ಹೊರೆದನು
ಸಾಯಲಳುಕುವನೇ ಸುಡೇತಟ
ದೀಯವನಿಬಾಹಕೆ ಕೃತಘ್ನಗಿಲ್ಲ ಗತಿಯೆಂದ ॥ ೩೩

ಮಕ್ಕಳೈವರಿಗಾಂ ಹಿರಿಯನಿದು
ತಕ್ಕ ಮಾತಲೆ ತಾಯೆ ಸಂದೇ
ಹಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದುನಿಲಲಿ ಧಾರಿಣಿಯ ಬಯಸುವೊಡೆ ।
ತಕ್ಕುದೇ ದಾತಾರನರಸಿಯೊ
ಳೂಕ್ಕತನವಿರಲಾರು ಮೆಚ್ಚುವ
ರಕ್ಕ ಹೇಳಾ ಹೇಸಳೇ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ತನಗೆಂದ ॥ ೩೪

ಇಂದು ನೀವೆಱಹಿದ ಬಳಿಕ ರವಿ
ನಂದನನೆ ಎಂದಱಿದೆನಲ್ಲದೆ
ಹಿಂದೆ ದುರ್ಯೋಧನನದಾವುದ ನೋಡಿ ಸಲಹಿದನು ।
ಬಂದು ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಕೂಡಿದೊ
ಡಿಂದು ಬಹುದಪಕೀರ್ತಿ ನಿಮ್ಮಡಿ
ಬಂದ ಕಾರ್ಯವೆ ಬೆಸಸಿ ಬೇಗದೊಳೆಂದನಾಕರ್ಣ ॥ ೩೫

---

1 ನಿನಗೀಗೈವರನುಜರಲೇ, ಚ. ನೀನಿರೆ ವಿನಯವಿತ್ತಂಡ, ಟ.

ಆದೊಡ್ಡವರು ಮಕ್ಕಳನು ತಲೆ
ಗಾದು ತೋಱೈ ಕಂದ [1] ನಿನಗೇ
ನೀದುರಾಗ್ರಹವೊಪ್ಪುವುದೆ ಕೌರವನ ಸೇವೆಯೊಳು ।
ಹೋದ ಬಾಣವೆ ಮರಳಿ ತೊಡದಿರು
ಮೂದು ಕಳೆ ವೈರವನೆನಲ್ಕೆ ಹ
ಸಾದವೆಂದನು ಬೀೞುಕೊಂಡನು ಬಂದನರಮನೆಗೆ ॥ ೩೬

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು

ಸೈನ್ಯನಿರ್ಯಾಣಪರ್ವ

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಪಾಂಡವರು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದುದು.

ಸೂಚನೆ

ಅವನಿಯುದಿರಿತು ಗಗನ ತಾರಾ
ನಿವಹವನು ಬಿದಿರಿತ್ತು ವರಪಾಂ
ಡವರು ಕಳನೊಳು ವೆಂಟಣಿಸಿದರು ಕಮಠ ಟೆಂಟಣಿಸೆ ॥
ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಸಂಧಿಯ ಮುಱಿದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲನೈತರುತಿವರ ಹೊರೆಗಟ್ಟಿದನು ಸಾತ್ಯಕಿಯ ।
ಕೇಳಿದರು ಮುರಹರನ ಬರವನು
ಮೌಳಿಮಸ್ತಕದಖಿಳಧರಣೀ
ಪಾಲರಂದಿದಿರಾಗಿ ಬಂದರು ಸಕಲ [2] ಬಲಸಹಿತ ॥ ೧

---

1 ಕೇಳ್ಕ ನಗೀದುರಾಗ್ರಹವೊಪ್ಪದೊಡೆ ಕೌರವನ ಸೀಮೆಯೊಳು, ಚ. ನಿನಗೇ ನೀದುರಾಗ್ರಹವೊಪ್ಪದೇ ಕೌರವನ ಸೀಮೆಯೊಳು, ಜ.

2 ದಳ, ಕ, ಖ, ಜ, ಜನ, ಟ.

ದೂರದೊಳು ದುಮ್ಮಾನಿಸಿದ ವದ
ನಾರವಿಂದವ ಕಂಡು ಸಂಧಿಗೆ
ಸೇರರವದಿರು ಬಲಿದು ದಾಹವವೀತಸಿರವಿನೊಳು ।
ಶೌರಿಗಾಯ್ತುಪವಾಸವಿದಲೇ
ವೂರಿಗುತ್ಸವವೆನುತೆ ಬಂದನು
ವೂರುತನ ಮಗನಸುರಮರ್ದನನಿಂಗಿತವನಱಿದು ॥ ೨

ದರುಶನವ ನೀಡಿದನು ಕೃಷ್ಣನ
ಚರಣದೊಳು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಮಿ
ಕ್ಕರಸುಗಳು ದ್ರುಪದಾದಿನಾಯಕರೆಱಗಿದರು ಪದಕೆ ।
ಪರಮಬಾಂಧವರೆಲ್ಲ ಜೀವಂ
ತರೆ ನದೀಸುತ ವಿದುರ ಗುರು ಕೃಪ
ಗುರುತನುಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರೆಂದನು ಧರ್ಮನಂದನನು ॥ ೩

ಭೂಮಿಪತಿ ನಿಜಬಾಂಧವರು ಸು
ಕ್ಷೇಮಿಗಳು ತಾವೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮಯ
ಕ್ಷೇಮವನು ಕೇಳಿದರು ಕಳುಹಿದರವರು ಹರಕೆಗಳ ।
ಆಮಹಾಸಂಗ್ರಾಮಮುಖದೊಳು
ತೋಮರದ ಕಾಣಿಕೆಗಳೊಳು ಸು
ಪ್ರೇಮವನು ಬಳೆಸುವುದು ದುರ್ಯೋಧನನ ಮತವೆಂದ ॥ ೪

ಭೂಮಿಯೊಳಗರ್ಧವನು ಬೇಡಿದೊ
ಡಾಮಹಿಪ ನಿಮ್ಮೈವರಿಗೆ ಸಂ
ಗ್ರಾಮಭೂಮಿಯನ್ನೈದೆ ಕೊಟ್ಟನು ನಿಮ್ಮೊಳಪ್ರಿಯನೆ ।
ಸಾಮದೊಳು ಸೊಗಸಿಲ್ಲ ನೀಂ ನಿ
ಸ್ಸೀಮರಾದೊಡೆ ಹರೆವುದಿಂದು
ದ್ದಾಮಕುರುಭೂಮಿಯೊಳು ಬಲಸಹಿತವರ ಪತಿಕರಿಸಿ ॥ ೫

ಮುನಿದೊಡೆಯು ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ನೀವೇ
ಮನ್ನಿಕತವೆ ಮಾಡುವಿರಿಯಗ್ರಜ
ರನುಜರೊಳು ಕದಡಾದೊಡುಪಶಮಿಸುವುದು ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ।
ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮಯ ದೂಸಱಿಂದಾ
ದ್ದುನಿತುಸಭೆಯೊಳು ಮಾನಹಾನಿಗ
ಳೆನಲು ನೊಂದನು ಧರ್ಮಸುತನಿಂತೆಂದ ನಸುನಗುತೆ ॥ ೬

ಮುಳಿದು ಸುರಗಿಯನುಗಿದು ಗಗನವ
ನಿಲುಕಿ ಮಾಡುವುದೇನು ನಿಮ್ಮಡಿ
ಗಳಿಗೆ ತಪ್ಪಿದ ತರಳರಖಿಳವ್ಯಾಪ್ತಿಯೇಗುವುದು ।
ಖಳರು ಮಾಡಿದ ಖತಿಯನೆಮ್ಮೊಳು
ತಿಳಿದು ಮಱೆಯಲು ಬೇಕು ಕರುಣಾ
ಜಲಧಿ ನೀವೆಂದಂಘ್ರಿಗಳ ಹಿಡಿದನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ॥ ೭

ಬಱಿದೆ ಕಾಡದಿರೇೞು ಮನದೊಳು
ಮಱೆದೆವಾಗಳೆ ಕೌರವರು ಮುಂ
ದಱಿಯದವಗಡಿಸಿದರು ಪೋಗಲಿಯೆಮ್ಮ ದೂಱೇಕೆ ।
ನೆಱೆವೆಣಿಗೆಯುಂಟಾದೊಡೊಂದಿನ
ಮಱುದೆವಸ ಸಂಗ್ರಾಮ ಸ್ಥೈರಿಸ
ಲಱಿಯರವೆದಿರು ನಡೆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೀನೆಂದ ॥ ೮

ಹಾನಿಯನು ತಾಂ ಹೊತ್ತು ಭೃತ್ಯರ
ಮಾನವನು ಪತಿಕರಿಸಬೇಹುದು
ತಾನೊಡೆಯನಾದಂಗೆ ಗುಣವೆಮ್ಮೊಡೆಯ ನೀನಾಗಿ ।
ಮಾನಭಂಗವ ಧರಿಸಿಯೆಮ್ಮಭಿ
ಮಾನವನು ನೀಂ ಸಲಹಿದ್ದೈ ಸಂ
ಧಾನವನು ಸೇರಿಸದೆ ಸಲಹಿದೆ ಯೆಂದನಾ ಭೀಮ ॥ ೯

ಮಾರಿಯುಱಕೆಗಳಡಗದಂತಕ
ನೂರು ತುಂಬದೆ ಶಾಕಿನಿಯರೊಡ
ಲೋರು ನನೆಯದೆ ಡಾಕಿನಿಯರಿಗೆ ಡೊಳ್ಳು ಸಾಲಿಡದೆ |
ಕೌರವನ ತನಿಗರುಳ ದಂಡೆಯ
ತೋರಣದ ಬಾಗಿಲೊಳು ವಿಭವದೆ
ವಾರಣಾಹ್ವಯನಗರಿಯನು ಹೊಗದಿಪನೆ ತಾನೆಂದ || ೧೦

ತೋಱು ನಡೆ ಗಜಬಜಿಸಬೇಡಿಂ
ನಾಱುತಿಂಗಳ ನಾಳ ಪಯಣಕೆ
ಸಾಱಿಸೇಱಿಂದೆನುತುಪಪ್ಲವ್ಯಕ್ಕೆ ನಡೆತಂದು |
ಬೇಱೆಬೇಱವನೀಶರಿಗೆ ಮೊಣಿ
ಹಾಱರನು ಕಳುಹಿದನು ಕೃಷ್ಣನ
ದೂಱು ಬರಲಳವಡಿಸಿದರು ಸಂಗ್ರಾಮಸಾಧನವ || ೧೧

ಗುಡಿಯ ಮಂಡವಿಗೆಗಳ ಹೊಱಿಗೆಗ
ಳಡಿಗಡಿಗೆ ಸಂಭ್ರಮಿಸಿದುವು ಬಱ
ಸಿಡಿಲು ಬೊಬ್ಬಿಡುವಂತೆ ಮಸೆದುವು ಕೂಡೆ ಕೈದುಗಳು |
ತಡಿಯ ಬಿಗಿಸುವ ಗುಱಿವ ಱಂಚೆಯ
ಗಡಣಿಸುವ ಬಲುಗೀಲುಗಾಲಿಯ
ತೊಡಿಸುವುತ್ಸವವಾಯ್ತುಪಪ್ಲವ್ಯದೊಳು ರಭಸದೊಳು || ೧೨

ಹಿಳುಕ ತಿದ್ದುವ ಬಿಲ್ಲ ಬಾಗಿನ
ಹೊಳಹನೊಯ್ಯಾರಿಸುವ ಮಾರ್ತಿರು
ಗಳನು ಜೋಡಿಸುವಖಿಳಕೈದುವ ಮಸೆವ ಮಂಡಳಿಯ |
ಕಳಕಳಿಕೆ ಬಲುಹಾಯ್ತು ರಾವುತ
ರೊಳು ಗಜಾರೋಹಕರ ರಥಿಕಾ
ವಳಿಗಳವರವರಂಗದೊಳು ಸಂವರಣೆಯೊಪ್ಪಿದುವು || ೧೩

* * *

* ತಡಿಯ ಹೊಲಿಸುವ ಜೋಡುಗಳೊಳಗ
ವಿಡದೆ ಹಮ್ಮಿಗೆಗಳನು ಬಲಿಸುವ
ಕಡಿವಣದ ಕಂಬಿಗಳ ವಾಗೆಯ ಬಿಗಿಯ ಕಾಪನೆಯ |
ಸಡಗರಿಸಿ ಸಂವರಿಸಿ ಹಲ್ಲಣ
ವಡೆಯ ಹೊಂಬರೆಹದ ಸುರೇಖೆಯ
ನುಡಿಯಲರಿವೆನೆ ಕೊಡಿಸಿದರು ರಾವುತರು ನಿಮಿಷದೊಳು ||

ಗುಡಿವೊರಜೆಯುಗಿವೊರಜೆ ಬೆನ್ನಿನ
ವಿಳಿಯ ಚಾಳಿಗೆವೊರಜೆಯೊಪ್ಪುವ
ಗಳದ ಗಂಟೆಯನಂಕುಶದ ಹೊರೆಗಳ ಬಡಿಗೆಗಳನು |
ಪ್ರಳಯರವಿಗಳ ರಶ್ಮಿಯಂತಿರೆ
ಬೆಳಗ ಚೆಂಜೆಯನಾಯುಧವ ಕೈ
ಗೊಳಿಸುತಿರ್ದರು ಕರಿಯ ಸಜ್ಜೋಹಗಳ ಮಾವುತರು ||

ಗಾಲಿಗಳನಳವಡಿಸಿಯುಚ್ಚಿನ
ಕೀಲುಗಳ ಬಲಿಯುತ್ತ ಹಲಗೆಯ
ಸಾಲ ಜೋಡಿಸಿ ಜಯಪತಾಕಾಜಾಲವನು ರಚಿಸಿ |
ಕೋಲುಗಳ ಬಲಿಯುತ್ತ ಮಿಣಿಚಿಪ
ಬಾಲಸುತರ್ತುಯದ್ದ ಧ್ವಜಯವನು
ಲೀಲೆಯಿಂದಳವಡಿಸುತಿರ್ದರು ರಥಿಕಸಂದೋಹ ||

ಇನಿತು ಗಜಹಯರಥಪದಾತಿಯು
ಘನತರದ ಸಂವರಣೆಗಳ ತನ
ತನಗೆ ಸಜ್ಜೋಡುಗಳ ಜೋಡಿಸಿತಂದುಪಪ್ಲವದ |
ಜನಪಪಾಂಡವರಿರದೆ ನಾಳಿನ
ದಿನ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪಯಣವ
ಮನಗೊಳಿಸಲಿನನಪರಪರ್ವತದಗ್ರವೇಱಿದನು ||

ನಡೆಯ ಭರವಡಗಿತ್ತು ಜರೆ ತನ
ಗಡಸಿತೆಂದುರೆ ನೊಂದು ಖಾತಿಯ
ಕಡುಹು ಕುಂದಿತು ತೇಜವಡಗಿತು ತನ್ನ ರಶ್ಮಿಗಳ |

ಜೋಳಿ ಹರಿದುದು ದೆಸೆದೆಸೆಯು ಭೂ
ಪಾಲರಿಗೆ ರಾಯಸದ ಹದನನು
ಕೇಳಿದಾಗಲೆ ಕವಿದು ಬಂದರು ತಮ್ಮ ದಳಸಹಿತ ।
ಸೂಳವಿಸಿದುವು ಸನ್ನೆಯೊಳು ನಿ
ಸ್ಸಾಳವೆಂದಿನ ಮಱುದೆವಸ ವೈ
ಹಾಳಿಯನು ಪೊಱಮಟ್ಟರನಿಬರು ದೈತ್ಯರಿಪುಸಹಿತ ॥ ೧೪
ಎಲೆಲೆ ನೆಲ ಬೆಸಲಾದುದೆನೆ ಬಲು
ದಳದ ತೆರಳಿಕೆ ತೀವಿತವನಿಯ
ತಳಪಟದ ಹಬ್ಬುಗೆಯೊಳಬ್ಬರಿಸಿದುವು ಬೊಬ್ಬೆಗಳು ।
ತಲೆವೊರೆಯ ಶೋಕದೊಳು ಫಣಿಪತಿ
ಯಳುಕೆ ತೊಟ್ಟನು ತರಣಿ ಸೇನೋ
ಚ್ಛಳಿತಧೂಳಿಯ ಝುಗೆಯನದ್ಭುತವಾಯ್ತು ದೆಖ್ಖಾಳ ॥ ೧೫
ಹಿಣಿಲ ಹಾಹೆಯ ಬಿರುದುಗಳ ಡಾ
ವಣಿಯ ನಾಯಕವಾಡಿಗಳ ಸಂ
ದಣಿಯ [1] ಸುಕರದ ಕೈದುಗಳ ವೆರವೀರನೂಪುರದ ।

ಕಡು ಕುಜನನುನದಂತೆ ಕತ್ತಲೆ
ಹೊಡಕರಿಸುತಿದೆಯೆಂದು ಕಡುಸಿ
ಗ್ಗಡಸಿ ಬಿದ್ದನು ರವಿಯು ತಾನೆನಲಸ್ತರಂಜಿಸಿತು ॥
ಅರಸ ಸಂಧ್ಯಾದೇವಿಯರನುಪ
ಚರಿಸಿ ಶೌರಿಯು ಪದಯುಗವ ನೆನೆ
ದರಿವಿದಾರಣ ಕರಿಸಿದನು ದ್ರುಪದಾದಿನಾಯಕರ ।
ಬರಿಸಿ ಕೃಷ್ಣಂಗೆಱಗಿ ನಾಳಿನ
ಧುರಕೆ ದಳಪತಿಯಾವನೆಂಬುದ
ಕರುಣಿ ಬೆಸಸೈ ತಂದೆಯೆಂದೆಲಿಂತೆಂದನಸುರಾರಿ ॥

ತಡಿಯುಹೊಲಿಸುವ ಮೊದಲಾದ ಆರುಪದ್ಯಗಳು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

1 ಸುಭಟರಕಾಲತೊಡರಿನ, ಟ.

ಕುಣಿವಸುಭಟರ [1] ಪಳರವದ ಡೊಂ
ಕಣಿಯ ಖೇಟಕಖಡ್ಗಬಲುಬಿಲು
ಗಣೆಯ ತಿಳಿವೊಡಸಂಖ್ಯೆಯುಹ ಕಾಲಾಳ ನೋಡಿದರು ‖ ೧೬

ಅಳವಿಗೊಟ್ಟೊಡೆ ರವಿಯ ತುರಗವ
ನುಳುಹಿ ಮುಂಚುವ ಜವದ ನೊಸಲೊಳು
ಹೊಳೆವ ಕನ್ನಡಿಗಳ ಖುರಾಂತದ ಜಡಿವಜೋಡುಗಳ ।
ಬಿಳಿಯ ಚೌರಿಯ ಜಲ್ಲಿಗಳ ಹ
ತ್ತಳದ ರಾಹುತಸನ್ನೆಯೊಳು ನೆಲ
ನಲುಗೆ ನಿಗುರುವ ನಿಲುವ ನಿರುಪಮಹಯುವ ನೋಡಿದರು ‖ ೧೭

ಶೈಲದೆಡಬಲದೊಟತೆಯೆನಲು ಕ
ಪೋಲದೊಳು ದಾರಿಡುವ ಮದಜಲ
ದಾಳಿಗಳ ಭರಿಕೈಯ ಲವುಡಿಯ ವಜ್ರಮುಷ್ಟಿಗಳ ।
ನಾಳಿವಿಲುಗಳ ರಾಯಜೋದರ
ಮೇಲುವಣೆಗಳ ಚಿತ್ರಗತಿಶುಂ
ಡಾಲಗಳ ನೋಡಿದರು ಗಜಸೇನಾಸಮುದ್ರದೊಳು ‖ ೧೮

ಥಳಥಳಿಪ [2] ಸೂಲಿಗೆಯ ಮುವ್ನೊನೆ
ಗಳ ರಥಾಂಗದ ಮೇಲುಪಸರದ
ಪಳಹರೆದ ಖುರಗತಿಯ ಜೋಡ ಜವಾಯ್ಲಕುದುರೆಗಳ ।
ಬಲದ ಬದ್ದರದೊಟ್ಟದಂಬಿನ
ಹೊಳೆವಹೊದೆಗಳ ಸೂತರುರವಣೆ
ಗಳ ಸುರೇಖೆಯ ಗತಿಯ ರಥರಾಜಿಗಳ ನೋಡಿದರು ‖ ೧೯

ಅವನಿಪಾಲರ ಮಕುಟಮಣಿ ಮಣಿ
ನಿವಹದೆತ್ತಿದ ಖಡ್ಗಪರಶುಗ
ಳವಿರಳದ ತರೆಗಳ ಪತಾಕಾವಳಿಯ ಬಲುನೊಜೆಯ ।

---

[1] ಪಳಹರದ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. [2] ಸೂನಿಗೆಯ, ಚ. ಟ.

ವಿವಿಧಗಜಹಯಜಲಚರೌಘದ
ಪವನಜನ ಕೈಸನ್ನೆಗಳ ಘನ
ಪವನಹತಿಯೊಳು ಲಹರಿಮಸಗಿತು ಬಹುಳಬಲಜಲಧಿ ॥ ೨೦

ಹರಿಯುಧಿಷ್ಠಿರರೊಂದುಗಜಕಂ
ಧರದೊಳಿದ್ದರು ನಿಖಿಳಸೇನೆಯ
ತೆರಳಿಕೆಯ ತೋಱಿಸುತೆ ಬಂದರು ಭೀಮಫಲುಗುಣರು ।
ಬಿರುದಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಮೊದಲಾ
ಗಿರೆ ಕುತೂಹಲಿ ದ್ರುಪದಭೂವರ
ನುರವಣಿಸಿ ತೋಱಿಸಿದನೊಂದಕ್ಷೌಹಿಣೀಬಲವ ॥ ೨೧

ವರಯುಧಾಮನ್ಯೂತ್ತಮೌಜಸ
ರುರುಶಿಖಂಡಿ ಸುಚೇಕಿತಾನ ಸ
ಮರಧುರಂಧರವೀರಪಾಂಚಾಲ ಕ್ಷಿತೀಶ್ವರರು ।
ತುರಗಗಜರಥಪಾಯದಳಸಾ
ಗರದ ಸಂರಂಭದೊಳು ನಿಜಸಂ
ವರಣೆಯನು ತೋಱಿದರು ತಮ್ಮಕ್ಷೌಹಿಣೀಬಲವ ॥ ೨೨

ವರವಿರಾಟನು ಕಂಬುನೃಪನು
ತ್ತರ ಶತದ್ಯುಮ್ನ ಶತಚಂದ್ರಕ
ರುರುಶತಾನೀಕನು ಶತಾಯುಧನೆನಿಪ ಮತ್ಸ್ಯಪರು ।
ತುರುಕರುರುಸಾಹಣ ಸಮುದ್ರಪ
ವರು ಯವನ ಖುರುಸಹಣ ಕಾಶೀ
ಶ್ವರರು ತಮ್ಮಕ್ಷೌಹಿಣಿಯ ತೋಱಿದರು ಧರ್ಮಜಗೆ ॥ ೨೩

ಜಯ ಸಮರಸುಸಮಗ್ರಬಲ ಕೈ
ಕಯನೃಪಾಲರು ತಮ್ಮೊಳಕ್ಷೋ
ಣಿಯನು ತೋಱಿದರಂದು ಗಜಕಂಧರದ ಭೂಪತಿಗೆ ।

ಭಯವಿಹೀನರು ಪಾಂಡ್ಯನೃಪ ಸೃಂ
ಜಯ ಸುಸೋಮಕಭೂಪರಕ್ಷೋ
ಣಿಯನು ತೋಱದರವನಿ ಕುಸಿದುದು ದಳದ ಪದಹತಿಗೆ ॥ ೨೪

ಚೇದಿದೇಶದ ಧೃಷ್ಟಕೇತು ಬ
ಲೋದಧಿಯೊಳಕ್ಷೋಣಿಯನು ಮೇ
ಲಾದ ಕುಂತೀಭೋಜನಕ್ಷೌಹಿಣಿಯ ತೋಱದನು ।
ಆದುದೇಟಕ್ಷೋಣಿಬಲ ಮೇ
ಲಾದ ನಾಯಕವಱದೆ ನೆಱ ಹಿರಿ
ದಾದುದಾಹವಸೇನೆ ಗೋಚರವಲ್ಲ ಗಣಿಸುವೊಡೆ ॥ ೨೫

ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮನು ನೀಲನು ಬೃಹ
ತ್ಕ್ಷತ್ರ ಸೂರ್ಯಧ್ವಜ ಸುವರ್ಚಸ
ಚಿತ್ರವರ್ಮ ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮರು ಚಾರುಚೇಷ್ಟಕನು ।
ಶತ್ರುಮಥನನು ವಿಂಧ್ಯಗಿರಿಯ ಸು
ಹೋತ್ರನನ್ವಯದವರು ಪಾಂಡವ
ಮಿತ್ರರೊದಗಿದರೊಡನೆ ಜನಮೇಜಯಮಹೀಪಾಲ ॥ ೨೬

ವೀರಪಾರ್ಥಂಗಿರುಳು ಸೋತಂ
ಗಾರವರ್ಮನು ಗಗನಚರಪರಿ
ವಾರಬಹುಳದೆ ಬಂದು ಕಂಡನು ಕಲಿಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ।
ಕೌರವೇಂದ್ರನನುಜ [1] ಸಮರಸು
ಧೀರಸಾಹಸಚಿತ್ರಸೇನನು
ದಾರಬಲದೊಳು ಬಂದು ಕಂಡನು ಮಿತ್ರಭಾವದೊಳು ॥ ೨೭

ಕಾರಿರುಳ ಪಟ್ಟಣಕೆ ಚಂದ್ರನ
ತೋರಣವ ಬಿಗಿದಂತೆ ದಾಡೆಗ
ಳೋರಣದ ಹೊಳಹುಗಳ ಹೊಗರಿಡುವೊಡಲ ಕಪ್ಪುಗಳ ।

---

[1] ಸಮರೋದ್ಧಾರಚಿತ್ರಾಂಗದನು ಸೇನಾಭಾರದೊಳು ಬಂದಿವರ ಕಂಡನು, ಕ, ಖ, ಚ, ಜ.

ಭಾರಿದೇಹನು ಭಟಭಯಂಕರ
ತೋರಹತ್ತನು ದೈತ್ಯಮಯುಪರಿ
ವಾರಬಹುಳದೆ ಬಂದು ಕಂಡನು ಕಲಿಘಟೋತ್ಕಚನು ॥ ೨೮

ಬಲದ ದೆಖ್ಖಾಳವನು ನೋಡಿದ
ಕೊಲವಿನೊಳು ನಿಜಸೇನೆಸಹಿತತಿ
ಬಲರುಪಪ್ಲವ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದರು ಹೊಕ್ಕರಾಲಯವ ।
ಬಳಿಕ ಸುಮುಹೂರ್ತದೊಳು ಪ್ರೊಳಗುಡಿ
ಗಳನು ಹೊಯ್ಸಿದರಂದು ಯದುಕುಲ
ತಿಲಕ [1] ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ನೇಮದೊಳು ॥ ೨೯

ಪರಿಮಿತಕೆ ತನ್ನಾಪ್ತಸಚಿವರ
ಕರಿಸಿ ಕೊಂಡನು ಕೃಷ್ಣರಾಯಂ
ಗರಸ ಬಿನ್ನಹವಮಾಡಿದನು ನೃಪಕಾರ್ಯಸಂಗತಿಯ ।
ಧುರಕೆ ಸೇನಾನಾಥನಿಲ್ಲದೆ
ನೆರೆದ ಬಲ ಸಾಲಿಱುಹೆ ಮುಱಿದೊಡೆ
ಹರೆವವೊಲು ಹುರುಳಿಲ್ಲ ದಱಪತಿಯಾವನಹನೆಂದ ॥ ೩೦

ದ್ರುಪದನಾಗಲಿಯೆಂದು ಕೆಲಬರು
ವಿಪ್ರುಳಬಲನು ವಿರಾಟನಾಗಲಿ
ನೃಪಶಿಖಂಡಿಯೆಂದು ಕೆಲಬರು ಭೀಮಸುತನೆಂದು ।
ಅಪರಿಮಿತಮತವಾಗೆ ಸಮರ
ವ್ಯಪಗತಾರಿ ಸುರೇಂದ್ರಸುತನೀ
ದ್ರುಪದಸುತ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಹುದೆನ್ನ ಮತವೆಂದ ॥ ೩೧

ಬಿಂಬವನು ಬೇಱಿರಿಸಿ ಬಹುಮತ
ವೆಂಬ ಬಿಸಿಲೊಳು ರಾಜನಯವೆಂ
ದೆಂಬ ನೈದಿಲು ನಲವುಗೆಟ್ಟದೆ ಕೃಷ್ಣ ಹೇಳೆನಲು ।

---

1 ಸಹಿತಾಲೋಚನೆಯ ಮಾಡಿದರು ಹರುಷದೊಳು, ಟ.

ಎಂಬುದೇನಿನ್ನಿಲ್ಲಿ ಸುಭಟಕ
ದಂಬದಧಿಪತಿತನಕೆ ಪಲುಗುಣ
ನೆಂಬ ಮಾತೆಮ್ಮಭಿಮತವು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೦

* ಅರಸ ಕೇಳು ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜನ ಸರಿ
ದೊರೆಯದಾವನು ಲೋಕದೊಳು ನೀಂ
ಕರಿಸಿ ಪಟ್ಟವ ಬಿಗಿಯೆನಲು ಕೈಕೊಂಡು ಯಮಸೂನು ।
ತರಿಸಿ ಭದ್ರಾಸನವ ನೆಱೆ ಸಿಂ
ಗರಿಸಿ ಪುರದೊಳು ಮಂಗಳೋತ್ಸವ
ಮೆಱೆಯಲೆಂದಟ್ಟಿದನು ಚರರನು ಭೂಪ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ॥ ೩೩

ಕರಿಸಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನು ಸಂ
ಗರಕೆ ಸೇನಾಪತ್ಯವನು ವಿ
ಸ್ತರದಿನಳವಡಿಸಿದರು ಸುಮುಹೂರ್ತದ ಸರಾಗದೊಳು ।
ಪುರದೊಳಗೆ ಗುಡಿ ನೆಗಹಿದುವು ಭೂ
ಸುರರ ವಿಮಳಾಮ್ನಾಯರವ ವಿ
ಸ್ತರಿಸಲಳವಡಿಸಿದರು ಮಂಗಳವಿಹಿತ ವಸ್ತುಗಳ ॥ ೩೪

ಸೂಳವಿಸಿದುವು ಕಟಕದೊಳು ನಿ
ಸ್ಸಾಳಕೋಟಿಗಳಳ್ಳಿಱಿಯೆ ಹೆ
ಗ್ಗಾಳೆಗಳು ಸಾಱಿದುವು ಭಟರುಬ್ಬಟೆಯ ಬಿರುದುಗಳ ।
ಬಾಲಕಿಯರಾರತಿಯ ತಳಿಗೆಗ
ಳೋಳಿ ಸಂದಣಿಸಿದುವು ವರಪಾಂ
ಚಾಲತನುಜಂಗೆಸಗಿದರು ಮೂರ್ಧಾಭಿಷೇಚನವ ॥ ೩೫

ದರುಶನವನಿತ್ತಖಿಳಧರಣೀ
ಶ್ವರರು ಕಂಡರು ಸೂತಮಾಗಧ
ವರವಿಬುಧವೈತಾಳಿಕರ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವಡಗಿದುವು ।

* ಈ ಪದ್ಯವು ಖ. ಚ. ಜ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಧುರಕೆ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಾಜ್ಞೆಯೊ
ಳಿರವು ನಿಮಗೆಂದೈದೆ ಭೂಪಾ
ಲರ ನಿವಾಸಂಗಳೊಳು ಹೊಯ್ಸಿದರಂದು ಡಂಗುರವ ॥ ೩೬

ರೂಢಿಸಿದ ಸುಮುಹೂರ್ತದೊಳು ಹೊಱ
ಬೀಡಬಿಟ್ಟರು ರಣಕೆ ಪಯಣವ
ಮಾಡಲೋಸುಗ ಸಾಱಿದರು ನೃಪಪಾಳೆಯಂಗಳೊಳು ।
ಕೂಡಿತಾಹವಸೈನ್ಯಸಾಗರ
ವೀಡಿರಿದು ನಡೆಗೊಂಡುದುದಧಿಯ
ನೋಡಿಸುವ ಜೋಡಿಗಳ ಜೋಕೆಯ ಘನರವಂಗಳೊಳು ॥ ೩೭

* * *

---

* ಮೊಳಗಿದುವು ನಿಸ್ಸಾಳ ಮಂತ್ರದ
ಕಳಕಳಿಕೆ ಮಿಗೆ ಭೂಸುರರು ನನೆ
ಗಳನು ಕಱೆದರು ನೃಪತಿ ಕಳುಹಿದನವರನುಚಿತದೊಳು ।
ಬಲಜಲಧಿ ಕಾಣಿಕೆಯನಿಕ್ಕಿತು
ನಳಿನವದನೆಯರಾರತಿಯ ಕೈ
ಕೊಳುತೆ ಹರಿಪದಕೆಱಗಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನುವಾದ ॥

ಹರೆದುವೋಲಗದಿರುಳು ಮೂಡಣ
ಗಿರಿಯ ತುದಿಯೊಳು ಕೆಂಪು ತೋಱಿ
ತ್ತರವಿದಾರಣಕೃಷ್ಣನುಪ್ಪವಡಿಸಿದನೊಲವಿನೊಳು ।
ಹರಿತನಯ ಹರಿಸೂನು ಹರಿತನು
ಜರು ಯಮಳರುಪ್ಪವಡಿಸಿದರಾ
ಹರಿಯ ಚರಣಕ್ಕೆಱಗಿ ರವಿಯುದಯಾದ್ರಿಗಡರಿದನು ॥

ಹರಿಯನೇಮದೊಳರಸ ಕರಿಸಿದ
ಧರಣಿಯಮರರ ಬಱಿಕ ಶುಭದಿನ
ವರಮುಹೂರ್ತದೊಳಿರದೆ ಹೊಯ್ಸಿದನಂದು ಹೊಱಗುಡಿಯ ।
ತರಿಸಿ ಕನಕಸುರತ್ನವಸ್ತ್ರಾ
ಭರಣವನು ಭೂಸುರರಿಗಿತ್ತನು
ಹರುಷಮಿಗೆ ಮುರಹರನೊಡನೆ ಪೊಱಮಟ್ಟನರಸುನೆಯ ॥

ಹರಿಯು ಚರಣಕ್ಕೆಱಗಿ ವಿಜಯದ
ಹರಕೆಗಳ ಕೈಕೊಂಡು ರಥವನು
ತುರಗಗಜವನು ಗಡಣ ವಿಂಗಲೇಱಿದರು ಪಾಂಡವರು ।
ಗರುಡಸಿಂಧವನೆತ್ತಿ ದಾರುಕ
ನಿರದೆ ರಥವನು ಸುೞಿಸೆ ಯದುವೋ
ಹರದ ಮಧ್ಯದೊಳಸುರಧೂಳೀಪಟ್ಟ[1] ನೇಱಿದನು ॥ ೩೮

ಮುಂದೆ ಹರಿರಥವಸುರವೈರಿಯ
ಹಿಂದೆ ಧರ್ಮಜನೆಡಬಲದೊಳಾ
ನಂದನರು ಬೆಂಭಾಗದೊಳು ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಬರಲು ।
ಸಂದಣಿಸಿದುದು ಸೇನೆ ಸೈರಿಸಿ
ನಿಂದನಾದೊಡೆ ಫಣಿಗೆ ಸರಿಯಿ
ಲ್ಲೆಂದು ಸುರಕುಲವುಲಿಯೆ ನಡೆದರು ಪಾಂಡುನಂದನರು ॥ ೩೯

* * * *

ಕರಿಸಿದನು ಯಮಸೂನು ದ್ರುಪದಾ
ದ್ಯರ ವಿರಾಟಾಧೀಶಸಚಿವರ
ಬರಸಿದನು ಮನ್ನೆಯರನಕ್ಷೌಹಿಣಿಯ ನಾಯಕರ ।
ನರನಮಗನಭಿಮನ್ಯು ಮೊದಲಾ
ಗಿರೆ ಘಟೋತ್ಕಚಪಂಚಪಾಂಡವ
ರುರವಣಿಸಿ ನೆರೆದೈದಿದರು ಕಡುಕದನಕರ್ಕಶರು ॥

ಮೊೞಗಿದುವು ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಪದ್ಯಗಳು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

1 ಪೊೞಮಟ್ಟ. ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಟ.

* ಸುರಪನೈರಾವತವನಿೞಿಹಿಯು
ವರ ಬಲದ ಗಜಯೂಥವೆಲ್ಲವ
ಕರೆಯಲೆತ್ತಿದ ಕೈಯ ಪುಷ್ಕರವೆಸೆವ ಭಾವಗಳ ।
ಪರಿಯನೇವೇೞುವೆನು ಯಮಸುತ
ನರಸುತನದ ಸುವಿಸ್ತರಕ್ಕೀ
ಧರಣಿ ಸಜ್ಜವೆಯೆಂದು ಹೇೞುವೊಲೆಸೆದುದಿಭಪಙ್ಕ್ತಿ ॥

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಸಿಡಿಲು ಸಿಗುಜಿದ್ದಂತೆ ಚೂರಿಸಿ
ಜಡಿವೆಕ್ಕೈದುಗಳುಗಿದುವಬುಧಿಯು
ಕಡುದೆರೆಯು ಲಹರಿಯುವ್ರೊಲುರವಣಿಸಿದುವು ಬೊಬ್ಬೆಗಳು ।
ನಡುಗಿತವನಿಯುಜಾಂಡಕೋಟಿಗ
ಳೊಡೆಯುಲವನಿಯು ಲಗ್ಗೆ ಸೂಳಿನ
ಹೊಡೆಗುಟ್ಟಿನೊಳಬ್ಬರಿಸಿದುವು ನಿಸ್ಸಾಳಕೋಟಿಗಳು ॥ ೪೦

ಪ್ರಳಯುಜಲಧಿಯು ಸಂಚಗೆಟ್ಟವೊ
ಲಿಳೆ ಕುಸಿಯೆ ಕಮಠಂಗೆ ಮೇಲುಸಿ
ರುಟಿಯೆ ದಿಗ್ದಂತಿಗಳು ಮೊಣಕಾಲೂರಲಹಿ ಕುಸಿಯೆ ।
ಬಲಮಹಾಂಬುಧಿ ಬಲುಗಡಲಮು
ಕ್ಕಳಿಸೆ ನಡೆದುದು ಕಡುಭರದ ಕಾ
ಲ್ದುಳಿಯ ಕದನಾಲಾಪಕರ ಕಾಹುರತೆ ಹೊಸತಾಯ್ತು ॥ ೪೧

*
ಗಜದ ಬೃಂಹಿತರವದ ವಾಜಿ
ವ್ರಜದ ಹೇಷಾಧ್ವನಿಯು ತೇರಿನ
ವಿಜಯುಚೀತ್ಕೃತಿರವದ ಬಿಲುಟಂಕಾರಕಳಕಳದ ।
ಗಜಬಜಿಕೆ ಗಾಢಿಸಿತು ಬೊಬ್ಬೆಯು
ಗಜಬುಗಳ ಗರ್ಜನೆಗೆ ನಡುಗಿತು
ತ್ರಿಜಗವೆನಲ್ಕೈದಿದರು ಪಯಣದ ಮೇಲೆ ಪಯಣದೊಳು ॥ ೪೨

---

* ಇಳೆ ಜರಿಯೆ ದೆಸೆ ಹಿಗ್ಗೆ ದಿಕ್ಕರಿ
ತಲೆಗೊಡಹೆ ವಿತಳದೊಳು ಶೇಷನು
ತಲೆಯುಡುಗೆ ತರುಗಿರಿಗಳೆಲ್ಲವು ದಟಿಧ ಪದಹತಿಗೆ ।
ನೆಲಸಂಸವಾಗಲ್ಕೆ ಕೆಂಧೂ
ಳೊಲೆದು ಮೇಲಣ ಶಿಂಶುವರಾರವ
ತಲೆಯೊಳಾಂತುದು ತಿರುಗಿ ಕುಡಿದುದು ಸಪ್ತಸಾಗರವ ॥

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಅರರೆ ನಡೆದುದು ರಾಯಕಟಕದ
ತೆರಳಿಕೆಯ ಸಂರಂಭವಿಳೆಗ
ಚೞರಿಯ ಬೀಱಿತು ವರಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ [1] ಗಮಿಸಿದರು |
ಅರಿವಿಜಯಿಗಳು ನೆಲನ ಗೆಲಿದರು
ಹರಿಯ ನೇಮದೊಳಡೆಯಱಿದು ಬಲ
ಶರಧಿ ಬಿಟ್ಟುದು ಕಳನ ಪಶ್ಚಿಮದೆಸೆಯ ಪಸರದೊಳು ॥ ೪೩

ಸೂಳವಿಸಿದುವು ಸನ್ನೆಯೊಳು ನಿ
ಸ್ಸಾಳ ಲಗ್ಗೆಯನಡಱಿದುವು ಕಿಱು
ಗಾಳೆಸಂಚದೊಳೂದಿದುವು ಮೊಣಿಸಿದುವೆಬ್ಬರವ |
ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಮಾರ್ಗಶ್ರಮದೆ ಸೇನಾ
ಜಾಲ ಸ್ಥೈವೆಱಗಾಗಿ ನಿಂದುದು ಸಮರಭೂಮಿಯೊಳು ॥ ೪೪
*

1 ಪಡಿಲದೊಳ್, ಕ. ಚ. ಜ.

* ಎಕ್ಕಸರದೊಳು ಕೋಟಿಭೇರಿಗ
ಳೊಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿತು ಮೊರೆವ ಮುರಜದ
ತೆಕ್ಕೆಯೊಳು ಚಂಬಕನ ಡೌಡೆಯ ರಾಯಗಿಡಿಬಿಡಿಯ |
ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿ ಮೇಲಣ ಜಗಂಗಳ
ಹಿಕ್ಕಿ ಹೊಕ್ಕುದು ತಳವನಾದಶ
ದಿಕ್ಕು ಬಿರಿಯಲು ಮೊಱಗಿದುವು ಬಹುವಾದ್ಯನಿರ್ಘೋಷ ॥

ಹಣೆಯುದನಿತುಂಬಿಡುವ ಕೊಂಬಿನ
ದನಿಯ ಕಹಳಾರವದ ಮೊಱೆವಾ
ನಕದ ಚೀರ್ಣಧ್ವನಿಯ ಮೌನಿಯ ನಾಗವಾಸರದ |
ನೆರವಿ ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮ ಮಿಾಱಿ
ತ್ತರರೆ ಮೇಲಣ ಸತ್ಯಲೋಕವ
ಹಿರಿದು ಬಣ್ಣಿಸಲಱಿಯೆ ದಿಕ್ಕರಿ ಕೊಡಹಿದುವು ಶಿರವ ॥

ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಮೇಲುಗುಡಿಗಳ ಭದ್ರದುಪ್ಪರ
ಸಾಲೆಗಳ ಮಂಡವಿಗೆಗಳ ಬ
ಲ್ಲಾಳದಡ್ಡಿಯ ಚಂಪೆಯದ ಗೂಡಾರದೋವರಿಯ ।
ಸಾಲಕಳಸದ ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರದ
ಮೇಲುಕಟ್ಟಿನ ರಚನೆಯೊಳು ರಾ
ಜಾಲಯಂಗಳ ರಚಿಸಿದರು ಕುಂತೀಕುಮಾರರಿಗೆ ॥ ೪೫

ಅರಮನೆಯ ಬಲದೊಳು ಮುರಾಂತಕ
ನರಮನೆಯದಱ ಕೆಲದೊಳರ್ಜುನ
ನಿರವು ಹಿಂದಣ ಭಾಗದೊಳು ನಕುಲಂಗೆ ಬೀಡಾರ ।
ಅರಿಭಯಂಕರಭೀಮಸೇನನ
ನಿರುಪಮಾಲಯ ವೆಡದದೆಸೆಯೊಳು
ಸರಿಸದೊಳು ಸೂತ್ರಿಸಿತು ಸಹದೇವಂಗೆ ನೃಪಭವನ ॥ ೪೬
*
ವೀರಪಾಂಡವರವರವರಸುಕು
ಮಾರವರ್ಗದ ಮಂಡವಿಗೆಗೂ
ಡಾರಗಳನೊಳಹೊಯ್ದು ಬಿಗಿದರು ತೆಱೆಯ ದಡ್ಡಿಗಳ ।
ವಾರಣದ ಶಾಲೆಯದು ಸುತ್ತಲು
ಭಾರಿಸಿತು ಪಾಂಚಾಲಮತ್ಸ್ಯರ
ಭೂರಿಬಲ ಬಿಟ್ಟುದು ಮಹೀಶರ ಗುಡಿಯ ಬಳಸಿನೊಳು ॥ ೪೭

ರಾಜಭವನದ ಮುಂದೆ ಬಲದೊಳು
ಮೂಜಗಕ್ಕಧಿದೈವವಗ್ಗದ
ರಾಜಸೂಯಕ್ರತುವ ಮಾಡ್ದ ಱನಿಳಯವನು ರಚಿಸಿ ।
ರಾಜರಾಜನ ಪುರಕೆ ಸರಿಮಿಗಿ
ಲೀಜಗಕ್ಕೆನೆ ದ್ರುಪದಸುತೆಯ ಸ
ಮಾಜರಿಗೆ ನಿಜಭವನವಾದುವು ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ ॥

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಎರಡುಬಾಗಿಲ ಸೂತ್ರದೊಳು ವಿ
ಸ್ತರಿಸಿದಂಗಡಿ ಸೋಮವೀಧಿಯು
ತರಣಿವೀಧಿಯನವರವರ ಪಾಳೆಯಕೆ ಮುರಿವುಗಳ ।
ಸುರರು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಾರದಿನ್ನು ಱು
ದರಿಗೆ ಗೋಚರವಹುದೆ ಕೌಂತೇ
ಯರ ಸಮಗ್ರದ ಬೀಡು ಕುರುಭೂಮಿಯೊಳು ರಂಜಿಸಿತು॥ ೪೮

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಬೀಡಿನ ರಕ್ಷೆ ಬಲಿದುದು
ಪಾಳೆಯದ ಬಲುಹೊದಕೆ ಹೊಱವಳಯದೊಳು ಕಲುಕೋಟೆ ।
ಮೇಲೆ ಪಡಿಯುಗಳಾಶ್ರಯಕೆ ಮುಳು
ವೇಲಿ ದೀಹದ ಸಿಂಹ ಶರಭ
ವ್ಯಾಳ ಶಾರ್ದೂಲಾವಳಿಯು ಸುಯ್ಧಾನವೊಪ್ಪಿದುದು ॥ ೪೯

ಬಲದ ಮುಂಗಡಿ ಭೀಮನದು ಪಿಂ
ತಿಳಯೊಳಾತನ ಕಾಹು ಬೀಡಿನ
ವಳಯದಾರೈಕೆಗಳು ಸಾತ್ಯಕಿ ನಕುಲ ಪಾರ್ಥರಿಗೆ ।
ಬಲಮಹಾಂಬುಧಿಯೊಳಗಿರುಳು ಮೇ
ಲ್ಮಳವರನು ಹೈಡಿಂಬಿ ಪಾಂಡವ
ರುಱುವು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಸುಯ್ಧಾನ ॥ ೫೦

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಶ್ರೀಮದಚಿತ್ಯಮಹಿಮಗದುಗುವೀರನಾರಾಯಣಚರಣಾರವಿಂದನಿರಂತರಧ್ಯಾನ
ಮಧುಪಾನಪುಷ್ಟವಚಷಟ್ಪದನಿಕಾಯಮಪ್ಪ ಶ್ರೀಮತ್ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ
ಯೋಗೀಂದ್ರವಿರಚಿತಮಪ್ಪ ಕರ್ಣಾಟಕಭಾರತಕಥಾಮಂಜರಿಯೊಳ್
ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವಂ ಸಮಾಪ್ತಂ ಮಂಗಳಂ
